

MURAT ÇAKIR

DERLEMELER 2019/2020

**YENİ YAŞAM VE YENİ ÖZGÜR POLİTİKA
GAZETELERİ İLE ONBEŐ GÜNLÜK POLİTİKA
GAZETESİNDE YAYIMLANAN MAKALELER**

COPYLEFT

BİLGİ PAYLAŞIMLA ÇOĞALIR!

Tüm yazı, makale ve çeviriler, ticari amaçla kullanılmama şartıyla, istenildiği gibi indirilebilir, basılabilir ve dağıtılabilirler.

İçindekiler

Transatlantik türbülanslar	5
Açlık! Grev! Kurtuluş?	6
»Kodumu oturtan akıllı deliler...«	7
Zombileşen Sosyal Demokrasi	8
»Beyaz İşkence«	9
»Sarı yeleklielerin« Almancası olur mu?	10
Kokuşma!	11
Auschwitz ve tersinden Antisemitizm	12
Siyasi acemilik...	13
Alman emperyalizminin gönüllü tayfası: Yeşiller	14
Yeni bir nükleer çağ mı başlıyor?	18
Çoklu kriz girdabında 2019'dan 2020'ye...	22
Savaşın Ortadoğu cephesi kızışıyor...	24
Tutarlı »Yeşil Kapitalizm«...	25
İki, üç, daha fazla Libya?	26
Sırçalı saray aynasından görünenler...	27
Asıl korkulması gereken Korona virüsü değil	28
Hipersonik tehditler?	29
Faşist hizmetkârlar yeniden işbaşında!	30
Sağlıklı toplum ve »genetik faşizm«?	31
İktidar oyunları ve ırkçılık	32
Yeni mülteci antlaşmasına doğru...	33
Karantinanın ilacı: Toplumsal dayanışma!	34
Parlamenter diktatoryaya doğru...	35
Fırsatlar dönemi - ama kimin için?	36
Kesinleşen olgular ve yanıt bekleyen sorular	37
Tarihin diyalektiği...	38
Mutlak değerler rekabeti	39
Kurtuluş günü ve umut ışığı	40
ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (I)	42
ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (II)	43
ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (III)	44
Kapitalist sömürünün siyahi hâli	45
Avrupa'nın ABD-Çin-İkilemi	48
Hong Kong'un »Yeşil« savunucuları	49
»Mülksüzleştirilenleri mülksüzleştirmeden« olmaz!	50

»Sistemik ve stratejik rakip, ama...«	55
Heykel yıkmanın dayanılmaz hafifliği	56
Sermaye hizmetinde 75 yıl	58
Franko-Alman Avrupası'na doğru	59
Avrupa için »dayanışmacı egoizm«	60
Zirvedeki krizin ardından	61
Bitmeyen »annus horribilis« mi?	62
Akdeniz: Kundakçıdan itfaiyeci olmaz	63
Akdeniz ve muhaliflerin görevleri	64
Akdeniz krizlerinin açığa çıkarttıkları	65
ABD: »Onlar ve biz« savaşı	66
Transatlantikçilerin atağı ve medya	67
Alman desteğinde neoliberal kesintisizlik	68
Zombileşen burjuva toplumlari	69
Çin Halk Cumhuriyeti'ne dair...	70
Birlik olamayan Birlik	71
Avrupa'nın geçmişe dönüş umudu	72
»Dijital jeostratejik avantaj«	73
Kopuş dinamiği hızlanacak mı?	74
Yeni normal: Belirsizlik	75
Mültecilik üzerine	76
Karanlıklar ağının kapıları açıldı	79
»Bozkurt Yasağı« - Neden şimdi?	86
»Bozkurt Yasağının« arka planı	87
Biden, Trump ve mali sermaye	88
şartlı Rehin etkisi	89
Ertelendiğinden ırgalamıyor. şimdilik...	90
Ağır ağbinin pücüğü...	91
Avrupa'da 2020: Nihâyet bitti!... mi?	92
Yeni on yılın eşiğinde	94

Transatlantik türbülanslar

2 Ocak 2019

Almanya burjuva basınını tarif etmeye kalkışmak gerekirse, kamuoyu görüşünü etkilemedeki ustalığının emsalsiz olduğunu vurgulamak gerekir. Alman devletinin kısa, orta ve uzun vadeli politikalarını, stratejilerini ve planlarını – elbette belirli bir sınır içerisinde – anlayabilmenin yolu Almanya burjuva basınının kodlarını çözebilmekte yatıyor. O açıdan Avrupa'nın geleceğini belirleyecek en etkin güç olarak Alman emperyalizmini anlayabilmek için en iyi şansınız, burjuva basınında farklı sermaye fraksiyonları temsilcilerinin yaptıkları tartışmaları takip etmektir.

Daha önceki yazılarımızda Almanya tekeli burjuvazisini oluşturan sermaye fraksiyonları arasında, Almanya'nın Avrupa Birliği çatısı altında, ABD emperyalizminin stratejik düşman olarak gördüğü ülkeler ile işbirliğini geliştirerek, ABD ile olan ilişkileri koparmadan, ABD'nin yanında ve onunla rekabet içerisinde dünya düzeni gücü olma hedefini güden »Avrupacıların« ağırlık kazandığını belirtmiştik. Aynı şekilde, bu gelişmenin ABD ile sıkı işbirliğinin devamını savunan »Transatlantikçilerin« geriye püskürtülmüş olması anlamına gelmediğini de.

Nitekim Hıristiyan Demokratik Birlik partisi CDU'nun başkanlık seçimlerini Annegret Kramp-Karrenbauer'in kazanmış olması, yaptığımız tespitleri teyit etti. Ancak »Avrupacıların« Almanya'nın devlet partisi olan CDU'da güçlenmiş olmaları gerçeği, orta vadede bir nevi »Pirus Zaferine« dönüşebilir, çünkü transatlantik siyaset arenasındaki türbülansların ne tür zararlar verebileceğini henüz pek açık değil.

Şöyle açıklamaya çalışalım; Trump yönetiminin »ortak« çıkarlar yerine tekil çıkarları öncelemesi, Avrupa ekonomisi için yaşamsal etkileri olan Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti ve İran'a yönelik yaptırımcı politikaları sürdürmesi, korumacı iktisat politikaları ve askerî angajmanlarını azaltması, Trump'ın dört yıllık başkanlık süresince Avrupa için tahammül edilebilir rahatsızlık olarak değerlendiriliyor. Ancak Trump'ın ikinci kez ABD başkanlığına seçilmesi Avrupa ve özellikle Alman emperyalizmi açısından kaos faktörünün güçlenmesi anlamına gelecek.

Trump'ın ABD ordusunu Suriye ve Afganistan'dan geri çekme kararı, başta Almanya olmak üzere, diğer NATO üyesi ülkelerin uluslararası askerî angajmanlarını devam ettirmede zora sokacak. Her ne kadar Almanya ve Fransa ordularını modernize edebilmiş olsalar da, sonucunda ABD ordusunun desteği olmaksızın, örneğin Afganistan'daki işgal rejimini ayakta tutamayacaklar. Bu da dolaylı olarak Almanya'nın mülteci politikasını etkileyecek, çünkü kontrol altına alınamamış Afganistan'a sığınmacıların geri gönderilmemesi ciddi sorunlar yaratacak.

Aynı şekilde Suriye'de ortaya çıkan belirsizlik ortamı, Almanya'nın Ortadoğu'ya yönelik orta vadeli planlarını da olumsuz etkileyecek. ABD'nin Suriye'den geri çekilme kararı, Almanya açısından ülkede güç dengelerinin aleyhine değişmesi anlamına gelmekte. Alman basını tüm bu gelişmelerde ABD'nin »Batı'nın çıkarlarını korumada üstlendiği geleneksel rolden« vazgeçme düşüncesinin güçlendiğini okuyor ve karar vericilere bu gelişmenin sonuçlarını hafifletecek adımlar öneriyor.

Diyeceksiniz ki, »kodamanların kapışmasından bize ne«. Maalesef filler tepişirken olan çimenlere oluyor. Halklar, ezilen ve sömürülen sınıflar açısından önemli olan mesele, çimen olmaktan kurtulmanın yollarını aramaktır. Hiç şüphe yok: bu cesareti gösteren politik formasyonlar geleceğin belirleyici formasyonları olacaktır.

Açlık! Grev! Kurtuluş?

5 Ocak 2019

Hiç açlık çektiniz mi? Öyle bir kaç saat falan değil, günlerce, hatta haftalarca, hem de kendi kararınızla? Perhizden bahsetmiyoruz elbet. Bir yerlerde okumuş olmalısınızdır; dördüncü günden itibaren zehirli metabolizma unsurlarının kanda toplanmaya başladığını, onuncu günden itibaren hücrelerin yenilenmeden öldüklerini, ikinci haftanın sonunda dekompanseasyon sürecinin başladığını, ellinci günden itibaren kalıcı hasarların oluştuğunu ve ölüm tehlikesinin baş gösterdiğini...

Hani kendi ülkemizdeki örnekler pek kaale alınmaz ya – halbuki ne kadar da çoktur – Avrupa'dan örnek verelim: 1974'de Kızıl Ordu Fraksiyonu mensubu Holger Meins açlık grevinin 57'inci gününde yaşamını yitirdi. İrlanda Cumhuriyet Ordusu IRA üyesi Bobby Sands 1981 açlık grevleri eylemlerinin 66'ncı gününde öldü... Yanlış hesaplamadıysak, siyasî tutsak, HDP milletvekili ve DTK Eşbaşkanı Leyla Güven de bu yazı yayımlandığında 59'uncu günü ardında bırakmış olacak.

Peki, Leyla Güven ve diğer tutsaklar neden açlık grevinde? Kendileri için bir ayrıcalık, daha iyi muamele veya serbest bırakılma mı talep ediyorlar? Hayır, istedikleri PKK lideri Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılmasıdır. Tecrit kalkınca ne olacak? Kamuoyu doğrudan Öcalan'ın kendisinden ne istediğini, barışın nasıl gerçekleştirilebileceğini öğrenecek. AKP-MHP-Saray-Rejiminin elinden en önemli manipülasyon aracı alınmış olacak.

Sormaya devam edelim: Kendi açıklamalarına göre ölüm orucuna dönüştürülebilecek olan açlık grevi tek başına başarılı olabilecek mi? Sahip çıkmaz, dayanışmamızı göstermezsek, pek kolay başarı elde edilemeyecek gibi görünüyor. Çünkü gerek Türkiye'deki rejim, gerek Avrupa'nın sözüm ona demokratik (!) hükümetleri, gerekse de yozlaşmış olan burjuva toplumları artık tüm hassasiyetlerini ve değerlerini yitirmiş durumdadır. Bir değil, binlerce değil, milyonlarca insanın yaşamını yitirmesi, körelmiş vicdanları harekete geçirmiyor artık.

Peki, ya biz devrimciler, sosyalistler, komünistler? Sanki Türkiye'de düşman ceza hukuku uygulanmıyormuş, seçimle herhangi bir değişiklik söz konusu olabileceği gibi davranıp, tüm dikkatini yerel seçimlere veren demokratlar? Suskun mu kalacağız, hâlâ, 59'uncu günde? Her fırsatta Voltaire'in ünlü sözünü alıntılamanlar, sırası geldiğinde, siyasî talepleri için bedenlerini ölüme yatıranlara ne diyecekler? Goethe'nin Faust'unda yazdığı gibi, »Eğer arkalarda, uzaklarda, Türkiye'de / Halklar birbirlerini boğazlarken/... Camda dikilip, şarabımı yudumlayacağım« mı diyecekler?

»Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz!« sloganlarını haykırınlaradır sözümüz. Elbette kurtuluş tek başına olmayacaktır, ama canlar tek başına hücrelerde yitip gitmek üzereyken, sözü eyleme dönüştürmek için daha ne kadar bekleyeceğiz – bilhassa Avrupa'nın görece refah ve özgür ortamlarında? 21'inci Yüzyıl'da, bunca deneyimden sonra, tecride karşı çıkmanın devrimciliğin turnusol kâğıdı olduğunun kanıtlanmasını mı bekleyeceğiz?

Açlık çekelim illa ki demiyoruz. Açlık grevlerindekiyle sahip çıkalım, sesleri olalım, yalnız bırakmayalım, birlikte mücadele edelim diyoruz. Ya şimdi, ya hiç!

»Kodumu oturtan akıllı deliler...«

12 Ocak 2019

Sabahın beş buçuğunda telefon çaldığında, arayanın Willy hoca olduğunu tahmin etmiştim. Yanılmamıştım, hocaydı ve höpürdeterek kahvesini yudumluyordu. Huysuz ihtiyar yarım yamalak »Günaydın delikanlı« dedikten sonra, keyifli bir alaycılıkla, »nasıl, gördün mü, boksör dediğin böyle olmalı işte«. »Ne boksörü hocam?« dedim. »Görmedin mi« dedi, »Fransız Frukosunu yumruklayanı?«

Ohoo, başımıza iş aldık. Kimse polislere Fruko demiyor artık. »Fruko mu kaldı hocam? O eskidendi. Ama, evet gördüm. Fransa'daki şiddet olaylarını...« »Ne şiddeti be, burjuva ağzıyla konuşma. Zaten faşistin tekini dövdüler diye bir sürü şamata yapıyorlar.« Hoca Bremen'de dayak yiyen AfD'liyi kast ediyordu. »Tamam hocam tamam, ben sadece insana şiddet uygulanmasını...«

Willy hoca sözlüye kaldırıyormuş gibi sakince, »Şiddet nedir yavrum?« diye sordu. Kekeleye başladım. »E, yani hocam, sen öyle bodoslama sorunca...« »Ulen kerata« dedi, »nasıl da liberal virüs bulaşmış her tarafınıza. Devletin baskı aracı polisi veya faşistin tekini dövünce, aman ha şiddet olmasın! Sokağa çık, şiddet! Savaşa karşı çık, şiddet! Greve çık, şiddet! Koyun sürüsü müyüz len biz!«. Eyvah coştı gene, »Ya hocam bi saniye, bi dur, bi destur de...«

Hocayı durdurabilene aşk olsun. Telefonda saydırmaya devam ediyordu. »Asıl şiddet nedir biliyor musun kuzum? Her altı saniyede bir çocuğun açlık veya hastalık nedeniyle ölmesidir. 1 milyar insanın açlık sınırında yaşamaya mahkum edilmesidir. Dünya nüfusunun yüzde birinin geri kalanlara hükmetmesi, emeğin yarattığı değerlere el koymasıştır. İnsanın köleleştirilmesi, kâr ve rant uğruna, doğanın yok edilmesidir. Kendi geleceğin hakkında başkalarının karar vermesidir. Yaşamın her alanının ticarileştirilmesidir. Savaştır, sömürüdür, ulusların ezilmesidir. Şiddet tekeli elimde tutuyorum diyen kapitalist devletin bizzat kendisi şiddettir.«

Eyvah ki ne eyvah. »Ya hocam, elbette biliyoruz, asıl kapitalizmdir şiddeti yaratan. Ben sadece, yani ne bileyim, demokratik mücadele falan diyorum...« Derin bir iç çekiş sesi geldi ahizeden. »Bak delikanlı« dedi, »demokratik mücadele için koşullar mı kaldı ortada. Türkiye'den, Kürdistan'dan, Ortadoğu'dan bahsediyorum, ama Avrupa da pek iç açıcı değil.« »Tamam hocam anlıyorum, ama ne yapalım, silah mı alalım elimize? Onu mu diyorsun?«

Sesinde acı bir gülümseme izi vardı, »Onun da zamanı gelecek elbet. Ama, şöyle kodumu oturtan bir kaç akıllı deli olacaktı elimde...« Şaşırılmış bu, »N'apacaktın, milletin üstüne mi salacaktın?«. »Anlatayım« dedi, »Hani Soma'da yere düşen işçiye tekme atan müsteşar vardı ya. İşte onun gibilerini yakalayıp...« »Aman hoca n'apıyorsun, zaten telefonum dinleniyor, yakacaksın kendini. Öyle şiddete davet etmek falan...«

Kahkaha attı, »Yok be kuzum, bu yaştan sonra, olacak iş mi? Hani elimden gelse, düşünürüm de, ama 95 yaşında biraz zor. Demek istediğim egemenlerin, muktedirlerin gözünü korkutan şiddettir. Yani halkın sokağa dökülmesi, devrimcileşmesi, iktidarı hedeflemesi, hesap sorması. Asıl budur önemli olan, bunu örgütleyebilmektir. Kendiliğindenlik bir noktaya kadar.«

Duraksadı. »Ama düşünsene« dedi, »halk adına iki tokat yeseydi, fena mı olurdu?« deyip, telefonu kapattı. »Delirmiş bu« dedim kendi kendime...

Zombileşen Sosyal Demokrasi

9 Ocak 2019

Kimi dini efsanelerde kafası kesilen, ama bunun farkında olmadığından kılıç sallamaya devam eden kahramanlardan bahsedilir. Kahramanımızın »kelle koltukta« haklı davası için savaşmaya devam ettiği anlatılır hep. Popüler kültürde, ki bolca sinema filmi ve televizyon dizisinde gördüğümüz gibi, böylesi efsanevi kahramanların yerini »yaşayan ölüler« veya daha yaygın tanımıyla »Zombiler« almıştır. Zombiler efsanevi kahramanların aksine yaşayan her şeye düşmandırlar, dahası ısırıkları her canlıyı zombileştirirler. Filmlerdeki yalın kurgu bundan ibarettir.

Siyasî yaşamda ise zombileşme artık kurgu olmaktan çıkmış, çıplak gerçek hâline gelmiştir. Bunun en iyi örneği de Alman Sosyal Demokrasisi, yani SPD'dir. Kan kaybeden SPD tam bir zombidir. Alman faşizminin iktidarı ele geçirdiği 1933'de 3,9 milyon üyeye sahip olan ve karşı devrimin gerçekleştiği 1990 yılında 943 bininci üyesini selamlayan SPD'nin halihazırda kendi verilerine göre 449.870 üyesi bulunuyor. Üye sayısındaki düşüş trendi de her geçen gün hızlanıyor.

Son günlerde yapılan anketlere baktığımızda SPD'nin oy potansiyelinin ülke çapında yüzde 15'lere düştüğünü görebiliriz. Araştırma kuruluşları SPD'nin bu yıl sırasıyla Thüringen, Saksonya ve Brandenburg eyaletlerinde yapılacak olan Eyalet Parlamentosu seçimlerinde ırkçı-faşist AfD partisinin dahi gerilerine düşeceğini varsaymaktalar. Bavyera eyaletinde SPD bugün CSU, Yeşiller, Serbest Seçmenler ve AfD'nin arkasında beşinci siyasî parti konumunda. Mayıs ayında yapılacak olan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ise seçim barajının olmamasının SPD'nin lehine olacağı değerlendiriliyor (!).

Alman Sosyal Demokrasisinin zombileşmesinden kastımız, üye ve oy kaybetmesi değil. Savaş sonrası Almanya'sında antikomünizmin lokomotif hâline gelmesi, sistem tarafından koopte edilerek Ren Kapitalizminin taşıyıcı sütunu olması veya 1990 sonrasında Yeşiller partisi ile birlikte neoliberal cephenin bir parçası olması değil. Alman emperyalizminin saldırgan yayılmacılığının en önemli destekçisi ve savunucusu olduğunu defalarca kanıtlaması da değil. Nihâyetinde asli görevlerini yerine getirmektedir.

Alman Sosyal Demokrasisinin zombileşmesinin bizce asıl göstergesi, Kasım Devriminin yüzüncü yıldönümünde dahi, hâlâ Almanya işçi sınıfını zehirlemeye devam etmesi ve kendisi gibi zombiye dönüştürme çabasında olmasıdır. SPD'nin yayın organı olan Vorwärts'de 4 Ocak 2019'da yayınlanan bir makale tarihsel gerçeklerin nasıl tersyüz edildiğinin ve ideolojik zehirleme çabalarının nasıl sürdürüldüğünün güzel bir örneği aslında. Vorwärts utanmadan Weimar Cumhuriyetinin ortadan kaldırılmasına ve faşizmin iktidarı ele geçirmesine yol açan süreçten sanki katledilen Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht ve binlerce devrimci sorumluymuş gibi propaganda yapıyor ve SPD'nin »demokrasiyi savunduğunu« iddia ediyor.

Bu makale yanlışlıkla kaleme alınmış veya tarihten bihaber birisinin alelade yazdığı bir yazı değil. Alman Sosyal Demokrasisinin yüzyılı aşkın bir süredir bilinçli olarak salgıladığı zehrin parçasıdır. Nasıl Vorwärts'de, Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in katledilmesinden iki gün önce onların öldürülmesini telkin eden şiir ve çağrılar yayımlandıysa, aynı yayın organı bugün katillerini haklı çıkarmaya çalışıyor.

Rejisörlerin filmlerde zombileri iğrenç yaratıklar olarak resmetmeleri yanlış değil. Sahiden de zombiler, bilhassa siyasî zombiler iğrençtirler. Tarihin çöplüğünde yerlerini alana kadar da bizleri iğrendirmeye devam edecekler.

»Beyaz İşkence«

16 Ocak 2019

Kapsamlı bilimsel araştırmaların konusu olan tecrit ya da izolasyon hapsi, ki literatürde »Beyaz İşkence biçimi« olarak da yer alıyor, sadece bir cezalandırma biçimi değildir. Tecrit, kamuoyunda ele alınış şekli ve gösterilen tepki biçimleriyle de, söz konusu olan ülkedeki toplumsal yozlaşmanın ve entelektüel sefaletin derecesi hakkında da bilgi vermektedir. Varlığı aynı zamanda »demokratik hukuk devleti« tanımının içi boş bir safsata olduğunu kanıtlayan tecrit, tecrit uygulanan kişinin »suçundan« bağımsız herkesi ilgilendirmektedir.

Önce tecridin ne olduğuna değinerek söylemek istediklerimizi açıklamaya çalışalım: Bir kere tecrit BM İnsan Hakları Beyanname'si'ne ve Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu'na aykırı olan bir işkence türüdür. Çünkü hükümlü tutulduğu cezaevinde veya benzeri kurumda uygulanan sosyal izolasyon ve duysal yoksunluk metotlarıyla her türlü insani gereksinimden mahrum bırakılmakta ve neticesinde özgün insani vital maddeleri yavaşça yok edilmektedir.

Yapılan bilimsel araştırmalar, tecridin ağır baş ağrılarına, baş dönmesine, kronik nezle ve bronşite, bedensel ve ruhsal rahatsızlıklara yol açtığını kanıtlamaktadır. Duysal yoksunluk, insan bedeninin çevre koşullarına gösterdiği reaksiyonları regüle eden vejetatif sinir sistemime kalıcı hasarlar vermektedir. Sistematik tecrit ağır işkencedir, bizzat devlet tarafından uygulanan bir intikam biçimidir.

Aslına bakılırsa modern anlamında tecrit 1970li yıllarda Almanya'da RAF tutsaklarına karşı uygulanmaya başlamıştı. Dünya ihracat şampiyonu olan Almanya, tecrit uygulamasını da »başarılı« bir ihracat ürünü hâline getirmişti. 1980li yıllarda Şili, İspanya ve Türkiye'den gelen memurlar, tecrit uygulamasını kendi ülkelerine nasıl uyarlayacaklarını öğrenmişlerdi. İsviçre'deki İspanya Başkonsolosu 1990 yılında bir mülakatta, »Hapiste dahi ehlileştirilemeyen devlet düşmanlarına verilecek yegane yanıt, onları birbirlerinden ayırmaktır. Bu konuda başarılı deneyimleri olan Almanya, bize örnek olmaktadır« diyordu.

Almanya'da uygulanan tecrit, RAF'in geniş toplumsal desteği olmamasına rağmen, burjuva toplumunun tepkisini çekmiş, aydınlar ve sanatçılar tecride karşı açık pozisyon almışlardı. Stammheim bugün Alman hukuk sisteminin bir utanç abidesi olarak anılmaktadır.

Peki, RAF bir halk hareketi olsaydı ve liderleri milyonlarca insanın iradesi sayılıyorsa, ne olurdu? Almanya'da bu sorunun yanıtı verecek tek bir savcı bulamazsınız, çünkü sonuçlarını düşünmek bile istemezler. Pekala, Türkiye gibi bir ülkede sürüp giden tecrit uygulamasının sonuçlarının ne olacağını yanıtlayabilir miyiz? Türkiye dışından baktığımızda sonuçlarının ne denli vahim olabileceğini görenlerin, bedenlerini ölüme yatıran Leyla Güven ve diğer tutsaklar olduğunu görüyoruz.

Leyla Güven ve diğer tutsaklar ne istiyor? Kendileri için bir ayrıcalık veya daha iyi muamele mi? Hayır, sadece PKK lideri Abdullah Öcalan üzerinde uygulanan tecridin kaldırılmasını talep ediyorlar. Peki, bu talep neden herkesi ilgilendiriyor? Çünkü tecrit varsa, barış olmaz. Barış olmayınca, demokrasi olmaz. Demokrasi olmayınca...

»Bir insan ömrünü neye vermeli / Para mı, onur mu taş dikenli yol / Ağacın köküne inmek mi yoksa...« demiş ozan. Bir ülkede ömrünü onurlu bir işe adayan tek bir insan varsa, o zaman umut da kaybolmamış demektir. Çünkü o insan o ülkenin onurudur. Leyla Güven'e sahip çıkın. Bunun için Kürt olmanıza, komünist, devrimci veya solcu olmanıza gerek yok, insan olmanız yeterlidir. İnsan onurunu kaybederse, geriye ne kalır ki? Siz, siz olun, onurunuzla sahip çıkın, henüz vakit varken...

»Sarı yelekliilerin« Almancası olur mu?

23 Ocak 2019

Baştan söyleyelim: olmaz! Geçen gün Hıristiyan Demokratik Birlik Partisi CDU'nun başkanı ve geleceğin muhtemel Şansölyesi Annegret Kramp-Karrenbauer'in yaptığı »Almanya'daki ekonomik durumun iyi olması ve Fransa ile farklı siyasî geleneklerimiz nedeniyle Almanya'da Sarı Yelekliiler benzeri bir protesto hareketi olanaksızdır« açıklamasını doğrulamak için böyle yazmıyoruz. Kramp-Karrenbauer kendince haklı ve yaptığı açıklamayı hem tekelci burjuvazi hem de çalışan sınıflar açısından okumak gerekiyor.

Bir kere Almanya ve Fransa'daki kapitalist gelişme süreçleri arasındaki önemli farklılıklar, her iki ülkedeki işçi sınıfı ve sendikal hareketin mücadele biçimleri ve geleneklerinin farklı gelişmesini belirlemiş durumda. Fransa'da devletin merkezî örgütlenme biçimi ve kilit sanayii sektörlerindeki üretim araçlarının mülkiyetinde olan yüksek pay oranı, devlet başkanını ve hükümetini doğrudan sendikal mücadelenin muhatabı ve hedefi yapıyor. Çalışma ve ücretlendirme koşullarında veya sosyal güvence ve emeklilik gibi konularda gerçekleştirilmesi istenilen her iyileştirme için düzenlenen grev ve protesto gösterilerinin adresi doğrudan devlet olduğundan, devlet de baskı aparatı üzerinden siyasî greve siyasî yanıtını veriyor.

Almanya'da ise durum tamamen farklı. Doğru, her iki ülkede de kapitalist devlet burjuvazinin sınıf tahakkümünün bir aracı, ancak koşullar farklı. Alman sendikal hareketi, SPD'nin 1949'dan bu yana sisteme koopte edilmesi üzerinden ehlileştirildiğinden, Fransa'dakine benzer mücadele biçimleri söz konusu olmuyor. Kaldı ki Almanya'da siyasî grev yasağı betona dökülmüş durumda. Sendikaların ve işveren örgütlerinin eşit sayıdaki temsilcilerinden oluşan bir komisyon her yıl (saat başı) asgari ücreti belirliyor ve bir eyalette imzalanan toplu iş sözleşmeleri (genelde) ülkenin her tarafında geçerli oluyor. Ayrıca Almanya'nın federatif devlet yapısı, eyalet hükümetlerine Federal Hükümete ve Federal Parlamentaoya karşı bölgesel ve tekil çıkarlarını kollama olanağı sağlıyor.

Alman sendikalarının, bilhassa Ren Kapitalizmi döneminde bakanlık ve parlamento komisyonlarında yer almaları, yasaların düzenlenmesinde söz sahibi olmaları, hatta profesyonel sendikacıların aynı zamanda milletvekili de olmaları, »sosyal devlet« anlayışının büyük kazanımı olarak görülüyor. Elbette bu kazanım sadece mücadele ile elde edilmedi – Almanya Federal Cumhuriyeti'nin reel sosyalizmin cephe ülkesi olması, egemen sınıfların bu tavizleri vermesinin en temel nedeniydi. Zaten Almanya'daki ve genel anlamıyla Avrupa'daki »sosyal devlet« anlayışı, kapitalizmin reel sosyalizmin varlığına vermek zorunda olduğu bir yanıtı.

1989/1990 karşı devriminden bu yana bu yanıtı gerek kalmadı, ancak Alman sendikalarının etkin konumu değişmedi. Değişen, sendika yönetimlerinin sistemin devamlılığını sağlamak için 1990'lardan önce olduğundan daha yoğun çaba göstermeleri oldu. Alman sendika yönetimleri bugün ellerindeki bütçe gücünün, devlet ve sermaye desteklerinin sağladıkları olanaklarla dünya çapında »sosyal devlet« savunuculuğu yapmakta ve diğer ülkelerdeki sendikalar ile uluslararası emek kurumlarını sermaye ile işbirliğine zorlamaktadırlar.

Alman emperyalizminin yayılcı politikalarını, silah üretimini ve silah ihracatını savunan, bunların süreklilik kazanması gerektiğini vurgulayan ve Kasım Devriminin yüzüncü yılı yerine, sermaye temsilcileriyle birlikte »Sosyal Partnerliğin 100. Yılı« kutlayan sendika yöneticilerinin olduğu bir ülkede, sokağın şenlenmesi beklenemez. Velhasıl, Alman komünistlerinin işi zor, çok ama çok zor...

Kokuşma!

26 Ocak 2019

Bedenini ölüme yatırmış bir siyasetçi, ona katılan onlarca tutsak... Basit, hukuki, ama ülkenin geleceğini ilgilendiren haklı bir talep için yayılan açlık grevleri... Ne istiyorlar? Abdullah Öcalan üzerindeki tecrit kaldırılсын, Öcalan ailesi ve avukatlarıyla görüşebilsin! Böylesine basit, hukukun işlediği yerlerde üzerinde tartışma dahi olmayacak sıradan bir talep, yozlaşmış iktidarını sürdürmek için kendi anayasasını bile çiğneyen, hak-hukuk tanımayan Saray Rejiminin gerçek yüzünü göstermeye yetiyor... Leyla Güven görüşe çıkamayacak kadar zayıflamış olsa da, direnişine devam ediyor...

Eylem biçimi olarak açlık grevleri, bilhassa ölüm orucuna dönüşenleri, öylesine başlatılmaz. Eyleme geçen kişi son derece bilinçli bir kararla ve sonucunda ölümlle buluşabileceği gerçeğini göz önünde tutarak direnişini başlatır. Etkin bir eylem biçimidir, çünkü tutsak teslim alınamayacağını ve iktidarın iktidarsız olduğu alanların varlığını kanıtlamaktadır. Açlık grevi eylemleri, direniş potansiyelini harekete geçiren tetikleyici olduklarından, genellikle iktidarların taviz verme yatkınlığını artırır...

Genellikle diyoruz, çünkü genellikle olan, toplumsal yozlaşmanın ve entelektüel sefaletin kokuşmaya dönüştüğü dönemlerde istisnadır. Bir ülkede kendilerini ezilen ve sömürülen sınıfların çıkarlarına adadıklarını söyleyenler, solcuyuz-sosyalistiz diyenler, hümanizmi ve doğa dostluğunu savunanlar varsa ve bunlar açlık grevi eylemlerini susuş kumkumasıyla karşılıyorlarsa, söylediklerinin ve yaptıklarının hiç bir anlamı kalmaz. Sadece o ülkenin üzerine çökmüş olan kokuşmuşluğu artırır...

Kokuşmuşluk iktidarların işine gelir, çünkü bilirler ki, direnenlerle kıvırtmadan ve dolandırmadan dayanışacakların sayısı bellidir. Örneğin Saray Rejimi Türkiye’de açlık grevine yatan Kürt siyasetçilerin toplumsal karşılık bulmakta zorlandıklarını çok iyi bilmektedir. Elindeki egemenlik aracı tılsımlı bir silah gibidir, çünkü latent ve açık ırkçılıktan başka bir şey olmayan Kürt düşmanlığı toplumsal muhalefet dinamiklerini esir almıştır. »Öcalan’a tecrit uygulanmasınmış, tam da yerel seçimleri konuşurken, olacak iş mi bu« diye düşünenlerin sayısı az mı sizce?

Halbuki tecride karşı çıkmak, hukukun uygulanması istemek günün baş görevi değil midir? Demokrat olduğunu söyleyenler için, öyle. Biz komünistler daha ileri gidiyoruz. Bizce söylenmesi gereken, sadece tecridin kaldırılması değil, başta Abdullah Öcalan olmak üzere, tüm politik tutsakların serbest bırakılmasıdır. Evet, doğru olan, yüksek sesle söylenmesi gereken: »Öcalan’a özgürlük!«tür. Öcalan’ın özgür olduğu bir ortamda Türkiye’nin kangren olmuş sorunlarının çözümü kolaylaşacaktır.

Çok mu radikal bu talep sizce? Peki, bırakın bu talebi biz komünistler ileri sürelim. Siz demokratların radikal olmanıza gerek yok. Görevinizi yapın yeter. Demokrasiyi savunun, demokrasi için hukukun üstünlüğünü savunun, demokratik hukuk devleti için mücadele edin. Tecrit kalksın, haklı talepler yerine getirilsin, Leyla Güven yaşasın deyin. Kendiniz için yapın bunu, kokuşmuşluktan kurtulmak, nefes alabilmek için... Çok şey istemiyoruz sizden, insan olun yeter!

Auschwitz ve tersinden Antisemitizm

30 Ocak 2019

Alman faşizminin sistematik bir biçimde katlettiği altı milyon Avrupalı Yahudi ile faşizmin diğer kurbanlarının anısı, Kızıl Ordu'nun Auschwitz Toplam Kampındaki tutsakları kurtardığı 27 Ocak 1945'in her yıldönümünde burjuva politikacılarının bol hümanizm soslu, güya ırkçılık ve Antisemitizm karşıtı söylemleriyle »yaşatılır« oldu. Faşist Alman ordusunun Sovyetler Birliği'ni yok etmek için yürüttüğü saldırı savaşında 20 milyon Sovyet vatandaşının yaşamını yitirmesine, toplama kamplarında katledilen komünistlere, sosyalistlere, Sinti ve Roma halkına, eşcinsellere, engellilere pek değinilmez. Hele Holokostu, faşizmi ve savaşları doğuran asıl nedene ise hiç dokunulmaz.

İkinci emperyalist paylaşım savaşının ardından 1949'da resmen kurulan Alman Federal Cumhuriyeti, işgal güçlerinin dayatmasıyla kaleme alınan Bonn Temel Yasasının ilerici maddeleri ve »nazilikten arındırma işlemleri« (»Entnazifizierung«) nedeniyle »Almanya geçmişiyle hesaplaştı« yalanı bugün dahi kimi sol kesim arasında bile kabul görüyor. Nedense Alman faşizminin devlet aparatında yer almış kimi unsurların 1970'li yıllara kadar »yeni« Alman devletinin karar verici mekanizmalarında yer almış olmaları, istihbarat teşkilatını kurmaları, Federal Ordunun militaristleştirilmesini sağlamaları, hatta Nazi hakimlerinin Federal Cumhuriyetin başbakanlığına dahi getirilmeleri unutuluyor.

Alman faşizminin yenilgisi, ki bu yenilginin temel nedeni Sovyetler Birliği ve Kızıl Ordunun kararlılığıdır, emperyalist Alman burjuvazisinin unutmadığı, ancak günümüzdeki etkin konumuna gelebilmek için on yıllarca usta bir biçimde kullandığı bir olgudur. Alman burjuvazisi, faşizme karşı mücadele veren ve bedel ödeyen Alman komünistleri ile devrimcilerinin »Bir daha asla!« şiarını uzun yıllar boyunca devlet aklımış gibi göstermeyi başardı. Böylelikle asıl devlet aklının, yani İsrail devletini ve işgal politikalarını her koşul altında desteklemenin ve İsrail üzerinden Ortadoğu'daki sermaye çıkarlarını kollama politikalarının üstü örtülebildi. İster sosyal demokrati ve Yeşili olsun, isterse de muhafazakâr ve liberali – Almanya'daki tüm burjuva partilerinin sadık kaldığı devlet aklı buydu.

Bugün ise ırkçı-faşist AfD partisinin de bu devlet aklına sadakat ilân ettiğine tanık oluyoruz. Aslında bu da eşyanın tabiatına aykırı değil, çünkü İsrail devletinin ve politikalarının desteklenmesi, Alman emperyalizminin uzun vadeli stratejik hedeflerinin taşıyıcı sütunlarından birisidir. Aynı zamanda iç politikada ayrımcılık ve ırkçılığın enstrümentalize edilmesinin gerekçesi. 27 Ocak'ın yıldönümünde Şansölye Merkel ve diğer Alman politikacılarının »ülkemize gelen Müslümanların Yahudi nefretinin« oluşturduğu tehditten bahsetmeleri boşuna değildir. Genelme yapılarak İslam düşmanlığını körükleyen böylesi bir »Antisemitizm karşıtlığı« elbette ırkçı-faşistlerin de işine gelmekte, güya Antisemitizme karşı çıkıyormuş gibi görünerek, »demokrat« olduklarını iddia etmelerini desteklemektedir.

İsrail devletine ve uygulamalarına yönelik her türlü eleştirinin »Antisemitizm« suçlamasıyla diskredite edilmesi, hatta ilerici Yahudilerin kendi hükümetlerini eleştirmelerinin »Yahudiliğin kendi kendinden nefreti« biçiminde gösterilmesi, bilinçli bir demagojidir. Böylelikle Semit halklar arasında ayırım yaparak, tersinden Antisemitik duruş sergilenmektedir. Antisemitizmin, yani Yahudi düşmanlığının ve ırkçılık ile savaş kışkırtıcılığının asıl toprağı kapitalizm ve egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileridir. Faşizme, ırkçılığa ve Antisemitizme karşı mücadele, özünde antikapitalist ve antiemperyalist olmak zorundadır. 27 Ocak 1945'in yıldönümünde değişmeyen gerçek bizce budur.

Siyasî acemilik...

2 Şubat 2019

İki hafta önce Köln'de Kürt akademisyenlerin derneği olan KURD-AKAD bir toplantı gerçekleştirdi. Dernek »Yeni Türkiye ve meydan okuyanları« başlıklı toplantıyla »ulus devlete, milliyetçiliğe, Erdoğan altında rejim değişikliğine, muhalif güçlere ve tabandan demokrasi alternatiflerine derin bir bakış temelinde siyasî süreklilikleri, değişimleri ve meydan okumaları ortaya çıkartmayı hedeflediklerini« belirtiyordu. Katılmak istediğimiz, ama zaman darlığı ve mesleki zorunluluklar nedeniyle katılmadığımız bu toplantıyı esasa yönelik bir eleştiri kapsamında ele almak istiyoruz.

KURD-AKAD derneğinin (veya başka bir kurumun) nasıl bir toplantı yapacağına, toplantının içeriğini nasıl tanımlayacağına, toplantıya kimleri çağıracağına karışacak değiliz. Bu kararı elbette dernek yöneticileri ve üyeleri verecektir. Ancak bu, alınan karar dışarıdan, bilhassa o kuruma yakın duranlardan eleştirilemez anlamına da gelmez. O açıdan akademisyen arkadaşlarımızın yazdıklarımızı yapıcı eleştiri olarak algılayacaklarını biliyoruz.

19 Ocak'ta Köln'de gerçekleştirilen toplantıya davet edilenlerden birisi, Şansölyenin bütçesinden finanse edilen »Bilim ve Politika Vakfı« SWP'nin Türkiye uzmanlarından (!) Günter Seufert'ti. Seufert, ki analizleri ve yorumlarını okuyanlar bilir, Alman devletinin Türkiye politikalarını etkileyen önemli isimlerden birisi. SWP de, »bağımsızmış« görünümü sergileyen, ama Alman emperyalizminin devlet aklını bilim kılıfı altında pazarlayan bir kurumdur.

Alman devletinin 150 yıllık kadim Türkiye politikasının bugüne dek değişmediği, özellikle Kürtlere ve Kürdistan'a yönelik yaklaşımlarının Türk devletinin politikalarıyla eşgüdüm içinde şekillendiği konusunda akademisyen arkadaşlarla hem fikir olduğumuzu düşünüyoruz. Alman emperyalizminden Türkiye'de demokratikleşme ve bununla bağlantılı olarak Kürt sorununun çözülmesi konusunda hâlâ bir medet uman varsa, o zaman söyleyecek lafımız olmaz.

Kürt akademisyenlerin Alman devletinin vasfı, devlet kurumlarının ve hükümete yakın kuruluşların karakterleri konusunda yeterince bilgiye sahip olduklarını varsayıyoruz. Eğer öyleyse, o zaman sormalıyız: devlet aklını temsil eden bir isme platform sunmanın mantığı nedir? Herhalde Seufert'in »Kürt Davası« için kazanılabileceğini düşünen yoktur. Mesele Alman emperyalizminin Türkiye politikalarını ve arka planını öğrenmekse, devlet pratiğine ve en azından SWP'nin web sayfasına bakmak yeterli değil midir?

Velhasıl, ister akademisyen olun, ister sendikacı, dernek yöneticisi, politikacı veya sıradan bir aktivist – inandığınız bir dava için yaptığınız bir »işte« kiminle dans ettiğinizi bilmek zorundasınız. Bilmezseniz, atacağınız adımların nereye varacağını, davanız için ne gibi sonuçlara yol açacağını kontrol edemezsiniz. Hele dans partneriniz Alman devletinin adamıysa, çok daha fazla dikkat etmeli, siyasî acemiliğe izin vermemelisiniz. Biz, faydacı yaklaşımların, »düşmanımın düşmanı, dostumdur« görüşünün Kürt halkının özgürlük mücadelesine yararı olmadığını düşünenlerdeniz. Günter Seufert'in, SWP'nin temsil ettiği siyasî pozisyonlar, ne Kürt halkının, ne de ezilen ve sömürülen sınıfların çıkarıdır. Anımsatmak istedik.

Alman emperyalizminin gönüllü tayfası: Yeşiller

Haziran 2019

Mayıs ayında yapılan Avrupa Parlamentosu Seçimlerinde yüzde 20,5 ile beş yıl öncesine nazaran oylarını ikiye katlayan Alman »Birlik 90/Yeşiller Partisi« (Yeşiller) SPD'yi geride bırakıp, Almanya'nın ikinci büyük partisi hâline gelerek burjuva medyasının »sevgilisi« oldu. Sermaye temsilcileri dahi basına verdikleri demeçlerde, »diğer partiler de Yeşiller gibi iklim konusuna ağırlık vermelidirler« diyerek, Yeşillere gülücükler dağıtıyorlardı. Ne de olsa salt CDU ve CSU seçmenlerinden 1,2 milyon oyun Yeşillere kayması, bu partinin Almanya'nın geleceğinde yeni bir rol oynayacağına işaret ediyordu. Hatta sadece sol-liberal burjuva kalemler değil, muhafazakâr Welt gazetesi bile, Yeşillerin eş başkanları Annalena Baerbock veya Robert Habeck'in gelecek Şansölye olabileceğini yazıyorlardı.

Peki, nasıl oldu da, bir zamanların alternatif ve pasifist partisi böylesi bir »başarı hikâyesini« yazabildi? Ocak 1980'de parlamento dışı muhalefet güçlerince, bilhassa nükleer enerji ve savaş karşıtlarının katılımıyla kurulan (ki o zamanlar »Ortodoks sola korku salan yeni sol« olarak lanse ediliyorlardı) ve 1993'de Demokratik Almanya Cumhuriyeti'ndeki karşı devrimci »Birlik 90« hareketiyle birleşerek, şimdiki adını alan Yeşiller, uzun yıllar boyunca muhafazakârlar tarafından bir umacı gibi görülüyorlardı. Halbuki komünistler daha ilk kuruluş günlerinde bu partinin kitlelerin nükleer enerji ve savaş karşıtı yaklaşımlarını sisteme entegre edeceklerini ve kitle hareketlerini antikomünist çizgiye kanalize ederek, ehlileştireceklerini iddia ediyorlardı.

Nitekim aradan geçen 39 yıl sonra geriye dönüp baktığımızda, Alman komünistlerinin 1980'de yaptıkları tespitin doğruluğunu ve Yeşillerin her iki noktada da »başarılı« olabildiklerini görebiliriz. Gerçi Alman ordusunun Yugoslavya'ya yönelik emperyalist savaşa katılmasının baş aktörlerinden dönemin Dışişleri Bakanı Joseph Fischer'in hızlı dönüşümünden bu yana Yeşillerin »pasifizm boyası« çoktan döküldü, ancak parlamentarizmin »oyun kurallarını« çabucak kavrayan Yeşil oportünistler partinin güya »alternatif, çevreci ve barışçıl« güç olduğu demagojisini – burjuva medyasının da üstün gayretleriyle – bugüne dek iyi kullanabildiler.

Bilhassa dünya çapında, özellikle zengin coğrafyalarda genç insanların iklim değişimine karşı kitlesel olarak sokaklara döküldükleri bugünlerde, dünya komünist hareketinin zayıflığı ve parlamentarizm batağında debelenen reformist solun basiretsizliği nedeniyle, »Yeşil pazarlamacılar« hayli başarılı olabiliyorlar. »Fridays for Future« hareketine katılan Almanya'daki genç seçmenler, Yeşillerin parlamento dışı muhalefetteki kökenlerine ve »Yeşil pazarlamacıların« demagojilerine kanarak, oylarını kullandılar. Yapılan araştırmalar Avrupa Parlamentosu Seçimlerinde 30 yaş altı seçmenlerin yüzde 33'ünün oylarını Yeşillere verdiğini ortaya çıkardı.

Yeşil demagojinin gizledikleri

Nedense Ren Kapitalizminin sosyal devlet tavizlerini yok eden ve »sosyal piyasa ekonomisinin« sembolik mezar taşı hâline gelen gerici Hartz-Yasalarının 1998'den sonra bizzat Schröder-Fischer hükümetlerince gerçekleştirilmesinden bu yana neoliberal politikaların taşıyıcısı olan Yeşillerin ekoloji alanındaki gericilikleri dikkate alınmıyor. Hâlâ »ekoloji partisi« olarak kabul gören Yeşiller, çeşitli Eyalet Hükümetlerinin ortakları olarak çevreye zarar veren sayısız kararların altına imza attılar. Örnek vermek gerekirse: Hessen Eyalet Hükümetinin ortağı olan Yeşiller, 1980'lerden bu yana toplumsal dirençle karşılaşan Frankfurt Hava Limanı genişletilmesini onayladılar. Kuzey-Ren Vefalya Hükümetinin ortağı olarak son yıllarda ekolojik direniş sembolü hâline gelen »Hambach Ormanı«nın yok edilmesine karşı küçük parmaklarını dahi oynatmadılar. Ya da Baden-Württemberg Eyalet Hükümetinde Eyalet Başbakanı düzeyinde temsil edilen Yeşil oportünistler, bütün »ekolojik değerlerini« Daimler otomobil tekelinin çıkarlarına harcadılar. Mütemediyen ırkçı çıkışlarıyla burjuva basınında yer alan Yeşil Büyükşehir Belediye Başkanlarını saymıyoruz bile.

Komünistler her zaman ekoloji politikalarının bir sistem sorunu olduğunu söylüyorlardı. Bu tespit de değişen bir şey yok aslında. Bilhassa nükleer enerji söz konusu olunca. Nükleer karşıtı olarak ün yapan Yeşil oportünistlerin ortak oldukları Eyalet Hükümetlerinde nükleer atıklar konusunda yürüttükleri politikalara bakıldığında, çevreci maskelerinin de ne denli tahrip olduğunu görmek mümkün. Nükleer enerjiden vazgeçilmesi tartışmalarında ve Federal Hükümetin Almanya'daki nükleer santralleri kapatma kararını almasında Yeşillerin belirli bir etkisi oldu elbette. Aslına bakılırsa Yeşiller sayesinde toplum genelinde yaygınlaşan hassasiyetin etkisinden bahsetmek gerekir. Ve Yeşiller bu noktada da toplumsal hassasiyetleri sisteme uygun bir yöne kanalize etmede başarılı oldular.

Bir tarafta emisyon ticaretini destekleyerek, çevre kirliliği üzerinden sermaye birikim olanaklarını yarattılar, diğer taraftan da »Yeşil kapitalizm mümkün« safsatasıyla nükleer atıkların depolanması konusundaki suskunluklarını gizleyebildiler. Örneğin Hessen Eyaletinde kapatılan Biblis Nükleer Santralinde 2006 Mayıs'ından bu yana 1.400 ton nükleer atık bulunmasına rağmen, eyaletin Yeşil bakanlarından ses çıkmıyor. Aynı tavrı, nükleer atık için uygun jeolojik formasyona sahip olan Baden-Württemberg Hükümetinde de görmekteyiz. Tüm bunlara rağmen Yeşiller »ekoloji partisi« olarak pazarlanabiliyorlar.

Yeşil şahinler

Yeşil oportünistlerin belki de en önemli dönüşümleri, muhafazakâr ve liberal burjuva partilerinin beceremeyeceği esneklikteki savaş kısırtıcıları hâline gelmeleridir – ki bu 1990 sonrasında hızla gelişen bir durumdur. Sürece kısaca bir bakalım:

Yugoslavya Savaşı:1992 Ağustos'unda dönemin AP milletvekili Claudia Roth ve Yönetim Kurulu üyesi Helmut Lippelt »Batı müdahale etmelidir« açıklamasını yaparak, kamuoyunda tartışma başlattılar. 1993 Ekim'inde yapılan bir parti kurultayında Joseph Fischer ve 1968'in »öğrenci liderlerinden« Daniel CohnBendit (»Kızıl Danny«) Batı'nın »askerî müdahalede bulunmasını« talep ettiler. CohnBendit daha da ileri giderek, »Belgrad'ın bombalanmasını« ve Bosna-Hersek'in askerî müdahale ile »korunmasını« istedi. 1996 Ekim'inde Saraybosna'yı ziyaret eden Fischer, »Yugoslavya'daki soykırımı pasifizizmle durduramayız« diyordu. Fischer taleplerinde öylesine radikaldi ki, 19 Haziran 1998'de Federal Parlamento'daki bir oturumda dönemin CDU'lu Savunma Bakanı Volker Rühe onu, »reel politika yarışında önce olmak için bizden fazla şahinlik yapıyorsunuz« diye eleştirecekti.

Kosova 1999:Nitekim SPD-Yeşiller hükümeti kurulduktan sonra 16 Ekim 1998 Federal Parlamento oturumunda Yeşiller fraksiyonu büyük bir çoğunlukla BM Şartı'na aykırı olan NATO müdahalesine »Evet« oyu verdiler. 1999 Mart'ında Erfurt'ta yapılan Parti Kurultayı savaşa katılmayı onaylayınca 24 Mart 1999'da F. Alman savaş uçaklarının da 1945 sonrasında ilk kez katılımıyla NATO bombardımanı başladı. Yeşiller bir kez daha burjuvaziye hizmet ettiler: Antifaşizmi, antikapitalist ve antiemperyalist özünden kopararak. »Faşizme karşı mücadele« lafı artık rejim değişiklikleri, hammadde ve piyasalara engelsiz ulaşımı sağlayan müdahale savaşları, kısacası Alman emperyalizminin yayılmacılığı için kullanılan bir demagojiye dönüştürüldü. İlginçtir, CDU'nun şahinlerinden olan Jürgen Rüttgers F. Alman uçakları Kosova Savaşına katılmak için havalanırken şu tespiti yapacaktı: »Biz iktidarda olsaydık ve aynı kararı alsaydık, tüm ülke ayağa kalkardı. SPD ve Yeşiller ilk kez savaşa onay veriyorlar ve ne sendikalar, ne kiliseler, ne de başkaları tek bir itirazda bulunmuyorlar«.

2001 Afganistan Savaşı:11 Eylül saldırılarından sonra başlatılan Afganistan Savaşı, Alman emperyalizmi için yeni fırsatlar yaratmıştı. Nitekim hükümet ortağı olan Yeşiller 24 Kasım 2001'de Alman ordusunun savaşa katılmasını onayladılar. Aynı tarihlerde Claudia Roth »bizim savaşa karşı olmamız veya savaş taraftarı olmamız söz konusu edilemez. Biz, savaş karşıtı bir partiyiz« diyordu – hem de SPD-Yeşiller Hükümetinin Afganistan'a 1.200 Federal Ordu mensubunu gönderme kararını aldıktan sonra. Yeşillerin kurucu üyelerinden ve Fischer'in müsteşarlığını yapan Ludger Vollmer savaşa katılma kararını, »Elbette vicdanımız sızlıyor, ama koalisyonun planlanan sosyal reformları yaşam geçirmesi için ayakta kalması gibi stratejik konular da vicdanımızın parçasıdır« diyerek savunacaktı. Vollmer'in »sosyal reform« dediği, Hartz Yasalarıyla istihdam piyasasını esnekleştiren, çalışma ve ücretlendirme koşullarını kötüleştiren ve tekellere yarayan »sosyal giderlerde tasarruf« politikalarından başkası değildi.

2011 Libya Savaşı: Fransız emperyalizminin öncülüğündeki NATO orduları »Arap Baharını ve demokrasi mücadelesini desteklemek« gerekçesiyle Libya'ya saldırmak için hazırlıklara başladıklarında, dönemin muhafazakâr-liberal Federal Hükümeti BM Güvenlik Konseyi'nde çekimser oy kullanması üzerine, bizzat Fischer ve önde gelen Yeşiller temsilcileri Dışişleri Bakanı FDP'li Guido Westerwelle'yi, »Almanya'nın kurulduğu günden bu yana en büyük dış politika fiyaskosuna neden olmakla« suçlamış, »ülkemizin dünyadaki pozisyonuna zarar vermemek için askerî harekate katılma kararının alınmasını« talep etmişlerdi.

Aynı şekilde Arap dünyasında 2011 ve sonrasında başlayan devinimlerde özellikle Yeşillerin müdahaleci tavırları ve çekingen davranan muhafazakâr-liberal hükümete karşı çıkışları dikkat çekiyordu. Yeşillere yakın olan siyasî vakıf Heinrich-Böll-Vakfı elindeki devasa bütçeleri Arap dünyasındaki »sivil toplum örgütlerinin geliştirilmesine« ve Alman tekellerinin çıkarlarının korunmasına harcıyordu – hâlen de harcamaya devam etmekte. Federal Ordu'nun Suriye'de »daha aktif« katılımını savunan Yeşiller, Katrin Göring-Eckardt gibi Meclis Grup Başkanlarının ağzıyla DAİŞ gibi örgütleri gerekçe göstererek »demokrasi düşmanlarına karşı sessiz kalamayız. Ortak stratejiye ihtiyacımız var. Eğer karada askerî olarak müdahale edeceksek, bunu hemen yapmalıyız« diyerek, ne denli »pasifist« ve »savaş karşıtı parti« olduklarını kanıtıyorlardı.

Transatlantikçi sermaye fraksiyonlarının borazanı oldular

Yeşillerin 1990'lı yıllardan bu yana giderek ABD taraftarı bir savaş partisi oldukları artık su götürmez bir gerçek. Yeşiller sayesinde Almanya'nın »güvenliği« artık sadece Hindukuş'ta değil, Somali'de, Mali'de, Irak'ta, Litvanya'da ve deniz aşırı bölgelerde »savunuluyor«. Bir zamanlar barış hareketinin kucağında doğan parti, aynı barış hareketine »hayalperest naif hareket« suçlamasında bulunurken, aynı zamanda Washington'daki NeoCon şahinlerle işbirliğine giriyor. Örneğin partinin dış politikalar uzmanı Cem Özdemir ve AP temsilcisi Reinhard Bütikofer, ABD'li NeoCon'ların başlattıkları ve AB ile NATO'dan »Rusya ile olan ortaklığı sonlandırmalarını« talep eden çağrının ilk imzacıları olmaktan çekinmiyorlar.

Aslına bakılırsa Yeşillere »göçmen yanlısı« resim çizmeye yardımcı olan ve partinin »demokratik, genç ve modern« olmasının kanıtı olarak gösterilen Özdemir, Yeşillerin renginin ekolojik »Yeşilden« Alman militarizminin »fistiki yeşiline« dönüştüklerinin en güzel kanıtı. Daha geçenlerde Yeşiller Meclis Grubunun »güvenlik politikaları« sözcüsü (ve bir dönemin »vicdani reddicisi«) Tobias Lindner ile birlikte üniforma giyip, Federal Ordu'da »staj« yapan Özdemir uzun zamandır ABD politikalarını savunuyor. Elbette bu kendiliğinden olan bir gelişme değil. Özdemir uçak bileti skandalı nedeniyle görevinden istifa ettikten sonra »German Marshall Fund of the United States« tarafından burslandırıldı ve 2002'de Dünya Ekonomik Forumu'ndan »Geleceğin Küresel Lideri« ödülünü aldı. Silah tekellerinin PR çalışmalarını yapan ve burjuva medyasının dahi sorgulayarak baktığı Morthy Hunziker'in maddi desteğini alan Özdemir, transatlantikçi Alman sermaye fraksiyonlarının temsilciliğini yapan »Atlantik Köprüsü« adlı örgütün üyesi. Göring-Eckardt, Roth, Bütikofer gibi Yeşiller de bu örgütün üyesi. Yeşil milletvekili Omid Nouripour hem »Atlantik Köprüsü«, hem de »Alman Atlantik Topluluğu« adlı örgütlerin yönetim kurulu üyeliğine devam ediyor. Özdemir ise aldığı burstan sonra beklenmedik bir biçimde AB ve ABD arasındaki politikaların tartışıldığı tüm kurumlarda yer alıp, kariyer yaptı.

Benzer bir kariyeri eski milletvekili Marieluise Beck ve Heinrich-Böll-Vakfı'nın eski başkanı Ralf Fücks de yaptılar. Bu ikili »Liberal Modernite Merkezi« adlı bir düşünce kuruluşunu kurup, bilhassa Rusya karşıtı politikaların desteklenmesine kendilerini adadılar. 2019 Ocak'ında basına sızan bilgilere göre, Britanya gizli servisi tarafından geliştirilen ve »Batılı hükümetlerin Rusya karşıtı dış politika ajandasını destekleme« hedefini güden »Integrity Initiative« girişiminin Almanya »partneri« olan Beck ve Fücks, 1972'den bu yana CIA'nin yan kuruluşu olan »RAND Corporation« un uzmanı, azılı antikomünist Hannes Adomeit ile birlikte girişimin sözcülüğünü yapıyorlar. 77 yaşındaki Adomeit'in »Kiel Üniversitesi Güvenlik Politikaları Enstitüsü« nün onur başkanı olması ve bu enstitünün Federal Savunma Bakanlığı tarafından finanse edilmesi, Yeşillerin askerî-sınai kompleks ile ne denli içli dışlı olduklarının da bir göstergesi. Ne zaman burjuva basınında Rusya'ya yönelik bir suçlama gerekli olursa, »sivil toplum temsilcisi« olarak Becks veya Fücks'ü gazeteler ve televizyon programlarında görmek olanaklı oluyor. Becks ve Fücks özellikle Ukrayna'daki neofaşistleri destekliyorlar ve Rusya'ya yönelik yaptırımları savunuyorlar.

Sonuç yerine

Haziran 2019 araştırmalarına göre CDU/CSU'nun (yüzde 26) ardından yüzde 25 ile ikinci parti durumunda olan Yeşiller Partisinin, 1980'lerdeki »Yeşil hareketle« yakından uzaktan bir ilgisi kalmadı artık. Orta ve uzun vadede Yeşillerin muhafazakâr CDU/CSU için ideal partner ve çoğunluk sağlayıcı g olmasından hareket edilebilir. Eyaletler düzeyinde »olağanlaşan« işbirliği, federal düzeyde de »olağan Siyah-Yeşil-Koalisyonlar« dönemine işaret ediyor. Gelir düzeyi ortalamanın üzerinde, belirli bir egoist evrecilik yaklaşımında olan, »küreselleşme« kazananı seçmen gruplarının temsilcisi, ama aynı zamanda da ABD emperyalizmi ile işbirliğini savunan bir »Lobiciler Derneğinden« ibaret olan Yeşillerin, neoliberal ekonomi politikalarına ve emperyalist yayılcılığa kozmetik rötuşlarla toplumsal rıza üretme görevini üstlenen gönüllü tayfa olduklarını tespit etmek için siyaset bilimcisi olmaya gerek yok. Yeşiller, bugün geldikleri noktada dış ve güvenlik politikalarında militarizmi, sosyal politikalar alanında gericiliği ve ekoloji politikalarında da sisteme entegre sermaye birikimi teşvikini temsil ediyorlar. Transatlantikçi ve neoliberal politikaların taşıyıcısı olan Yeşillerin bu dönüşümü, kapitalizmi alaşağı etmeden ne çevreci ve barışçıl, ne de demokratik ve sosyal bir sürecin başlatılamayacağını kanıtlıyor. Hiç şüphe yok; gelecek »Yeşil kapitalizm« ile değil, Sosyalizm ile Őekillendirilebilecektir!

Yeni bir nükleer çağ mı başlıyor?

INF-Sözleşmesinin ABD emperyalizmi tarafından feshi ve olası sonuçları
Eylül 2019

NATO'nun 1979'da Pershing II ve Tomahawk orta menzilli ve nükleer başlıklı roketleri Batı Avrupa'ya konuşlandırma kararını alması, Batı Avrupa kamuoyunda büyük tepkilere yol açmıştı. NATO'nun »İkili Kararı« savaş sonrası Avrupa'sının en kitlesel protestolarına neden olmuş, neredeyse tüm Batı Avrupa ülkelerinde milyonlarca insanın sokakları doldurmaya itmişti. Avrupa Barış hareketi 1980'li yıllarda burjuva hükümetleri üzerinde o döneme dek hiç elde edemediği – ve bugün dahi ulaşamadığı – bir etki gücüne sahip olmuş, farklı sınıf ve katmanlardan, kiliselerden sendikalara, partilerden yurttaş girişimlerine dek, geniş kesimleri harekete geçirebilmişti, ki bunda dönemin Komünist Partilerinin rolü hiç de küçük değildi. Sadece Batı Avrupa'da değil, ABD'nde de! Örneğin ABD Barış Hareketi 1982 Haziran'ında New York'ta yaklaşık bir milyon insan ile ABD tarihinin en kitlesel barış mitingini gerçekleştirmişti.

Emperyalist ülkelerde sokakların artan etkisi ve ağırlaşan siyasî baskı, bilhassa Batı Avrupa'daki burjuva hükümetlerini, Ronald Reagan başkanlığındaki ABD hükümetini SSCB ile müzakerelere başlanması için baskı altına almaya itiyordu. Nitekim zorlamalar sonucunda ABD ve SSCB arasında görüşmeler başlamış, görüşmeler 8 Aralık 1987 tarihinde Washington'da ABD Başkanı Reagan ile SBKP MK Genel Sekreteri Michail Gorbaçov'un »Intermediate Range Nuclear Forces Treaty« (Orta Menzilli Nükleer Silahlar Antlaşması) adını taşıyan INF-Sözleşmesi'ni imzalamalarıyla sonuçlanmıştı.

1 Haziran 1988'de süresiz olarak yürürlüğe giren INF-Sözleşmesi, Avrupa'daki 500 ile 5.500 kilometre menzili olan tüm ABD ve SSCB nükleer füzelerinin geri çekilip, hurdalatılmalarını öngörüyordu. O dönemlerde INF-Sözleşmesi »SSCB'nin ve Barış Hareketinin başarısı« olarak değerlendiriliyordu, ancak sözleşme çoktan başlatılmış olan karşı devrim sürecini engelleyemedi. Dahası 1989/1990 karşı devrimiyle birlikte gerek Reagan Yönetiminin »Stratejik Savunma Girişimi – SDI« planlarıyla uzaydaki nükleer silahlanmayı öngören projesi, gerekse de NATO'nun Doğu Avrupa'ya genişleme adımları, barış açısından son derece olumsuz süreçlere yol açtı. ABD emperyalizmi INF-Sözleşmesi'yle dondurulan bu »nükleer ilk vuruş yetisi kazanma« planlarını karşı devrimle birlikte hızlandırma olanağına kavuştu.

Bill Clinton ve George W. Bush hükümetlerinin tadil ederek geliştirdikleri planlar, Barack Obama Hükümeti tarafından dört aşamalı »ABD Roket Şemsiyesi« olarak nitelendirilen »European Phased Adaptive Approach – EPAA« kararı ile uygulamaya sokuldu. EPAA-Kararı Avrupa kamuoyuna »NATO'nun Avrupa'yı İran roketlerine karşı savunma mekanizması« olarak sunuldu.

Nükleer silahlanma yolu yeniden açıldı

EPAA-Kararının açıklanmasında bu yana Rusya Federasyonu'nun yaptığı açıklamaları, uyarıları ve önerileri değerlendirdiğimizde, Putin Yönetiminin EPAA-Kararını, ilân edildiği gibi İran'a değil, Rusya'ya karşı ABD'nin nükleer ilk vuruş yetisine kavuşma adımı olarak okuduğunu anlayabiliriz – ki bu bizce de yanlış bir okuma değil.

ABD ve NATO, Rusya Federasyonu'nun haklı kaygılarını ve INF-Sözleşmesi'nin sürdürülmesine devam edilmesine yönelik tüm önerilerini şimdiye kadar reddettiler. Hatta önerileri reddetmekle kalmayıp, Türkiye'ye konuşlandırılan Özel Erken Uyarı Radar İstasyonu, İspanya'ya yerleştirilen »Aegis-Taarruz Sistemi« ile donatılmış Güzümlü Füze Savunması, Romanya'da faaliyete geçen »Aegis-Sabit Roket Savunma İstasyonu« ve Polonya'da konuşlandırma hazırlıkları devam eden ikinci sabit roket istasyonu ile sistematik bir biçimde planlarını uygulamaya devam ediyorlar. Aslına bakılırsa »Aegis-Sisteminin« kendisi, ABD'nin Almanya'nın Rammstein kentinde bulunan Hava Üssünde yerleşik NATO Hava Kuvvetleri Ana Karargâhı »Air

Component Command« AIRCOM'a ve birbirlerine bağı olan tüm unsurlarına nükleer başlıklı roketlerin yerleştirilebilme olanağı ve Romanya ile Polonya'nın Rusya için yakın menzil sayılması nedeniyle, INF-Sözleşmesini çiğnemek anlamına gelmektedir. Çünkü »Aegis-Sistemi« ve uyduları INF-Sözleşmesi feshedilmeden konuşlandırıldılar. Bu durumda, olası bir nükleer savaşta ilk vurulacak olan yerler Avrupa ve Türkiye'dir.

Yaygın burjuva medyası ise uzun zamandır INF-Sözleşmesi'nin önce Rusya Federasyonu tarafından çiğnendiği propagandasını yapmakta ve kamuoyu görüşünü bu yönde etkilemeye çalışmaktadır. Gerekçe olarak da, Rusya Federasyonu'nun EPAA-Kararından sonra, »9M729« veya NATO jargonuyla »SSC-8« olarak adlandırılan füze sistemini geliştirmesi gösterilmekte. Ancak bu füzelerin menzili, iddia edildiği gibi, 2.000 kilometre değil, 500 kilometrenin altında ve bu biçimiyle INF-Sözleşmesi'ne aykırı değil. Her ne kadar Putin Yönetimi, deyim yerindeyse, süttten çıkmış ak kaşık değil ve yeterince eleştiriyi hak ediyor, ama 9M729 füze sisteminin INF-Sözleşmesi'ne aykırı olduğu iddiası kocaman bir propaganda yalanından ibarettir.

Olmayan sözleşmeye uyulması gerekmez

Rusya Federasyonu Hükümeti uyarıları ve önerileriyle INF-Sözleşmesi'nin devamını inandırıcı bir biçimde savunuyordu, ama başarılı olamadı – olamazdı da. Çünkü INF-Sözleşmesi ABD emperyalizminin planlarına ters düşüyordu. Nitekim Trump Yönetimi 1 Şubat 2019'da INF-Sözleşmesi'ni feshettiğini ilân etti. Her ne kadar Putin Yönetimi hemen ardından, 2 Şubat'ta yeni bir müzakere önerisinde bulunmuş olsa da, bu teklifin süresi 2 Ağustos 2019 tarihinde dolduğundan, INF-Sözleşmesi fiilen feshedilmiş oldu. Böylelikle ABD emperyalizmi, INF-Sözleşmesi dahil uluslararası sözleşmelerin bir çoğuna aykırı olarak konuşlandırdığı »ABD Roket Şemsiyesini« resmen legalize etmiş oldu. Nihâyetinde ABD var olmayan bir sözleşmeye uymak zorunda kalmayacak.

INF-Sözleşmesi'nin feshedilmesiyle söz konusu olan, sadece Avrupa'ya orta menzillik nükleer füzelerin yerleştirilmesi ihtimali değildir. Aynı zamanda ABD emperyalizminin, Rusya Federasyonu'nun yanı sıra, Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı da nükleer ilk vuruş yetisini kazanma hedefi göz ardı edilmemelidir. Avrupa için alına EPAA-Kararının ikinci aşamasında yerleştirilen »Terminal High Altitude Area Defense« (Terminal Yüksek İrtifa Koruma Alanı) olarak nitelendirilen THAAD Mobil Roket Savunma Sistemi, örneğin Güney Kore'ye de konuşlandırıldı. Şu an için 200 kilometrelik menzili olan THAAD füzeleri çok kısa bir sürede 500 kilometrelik menzile çıkartılabiliyor ve nükleer başlıklarla donatılabiliyorlar. Bu durumda da, aynı Pershing II füzeleri gibi, nükleer ilk vuruş silahları olarak kullanılma potansiyelini taşımaktadırlar. THAAD füzeleri halihazırda Güney Kore, Romanya ve İsrail'e konuşlandırılmış durumdadır.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin INF-Sözleşmesi'ne imza atmamış ve sözleşme kapsamı dışında olması nedeniyle, »Sözleşme yaptırımlarının gölgesinde kalmadan silahlandığı« iddia edilerek, İndo-Pasifik bölgesine »konvansiyonel orta menzilli füzelerin konuşlandırma çalışmalarının başlatıldığı« Pentagon tarafından 2019 Mart'ında açıklanmıştı. Pentagon'dan yapılan açıklamada açık olarak, »2 Şubat 2019'a kadar ABD'nin INF-Sözleşmesinden doğan yükümlülüklerine ters düşebilecek fabrikasyon faaliyetleri şimdi başlatılmıştır« deniliyordu.

Avrupalı Şahinler de »işe« geri döndüler

ABD emperyalizminin INF-Sözleşmesi'ni feshetmesi, Avrupa'daki silah tekellerine yeni olanaklar sunuyor. Son haftalarda güya »Strateji uzmanı« diye lanse edilen, ama aslında silah tekellerinin lobiciliğini yapan bir çok isim gerek »bilimsel enstitüler«, gerekse de yaygın burjuva medyası üzerinden INF-Sözleşmesi'nin feshine atıfta bulunarak, »Artık NATO resmen saldırı yeteneklerine kavuşturulmalıdır. NATO'nun hem konvansiyonel hava savunması güçlendirilmeli, hem de, 9M729 füzelerinin lokalize edilmesi güç olduğundan, Rus kumanda merkezlerini vurabilecek ofansif unsurlara kavuşturulmalıdır« görüşü savunulmakta, »Almanya'nın artan sorumluluğunun yerine getirilmesi« istenmektedir.

Ancak hedefleri sadece bununla sınırlı değil. Aynı zamanda AB-Rusya sınırına konuşlandırılmış olan askerî birliklerin de »güçlendirilmesi gerektiği« iddia edilmektedir. Örneğin

Alman hükümetine yakın duran »Stratejik Analizler Dergisinde« yayımlanan bir makalede Rusya'nın »Polonya ve Baltık ülkelerine olan yakınlığından doğan avantajını bertaraf etmek amacıyla, en kısa zamanda bu ülkelerde bulunan NATO birliklerinin, diğer NATO üyesi ülkelerden gönderilecek en az 40 bin askerler güçlendirilme zorunluluğu olduğu« savunulmaktadır.

Görüldüğü kadarıyla ABD emperyalizminin INF-Sözleşmesi'ni feshetmesi, öncelikle Almanya'daki emperyalist tekelci burjuvazinin »Transatlantikçi« fraksiyonlarının çıkarına çalışıyor. Yaygın burjuva medyasının söylemi »Transatlantikçilerin« argümentasyonlarını tekrar ederek, INF-Sözleşmesi'nin iptal edilmesinde »asıl sorumlunun Rusya olduğu« iddiasını ve bununla birlikte, özellikle Hong Kong'daki toplumsal olaylar üzerinden »despotik Çin rejimine karşı uluslararası hassasiyet« demagojisini yayararak, kamuoyu görüşünü manipüle etmeyi hedefliyor. Avrupa toplumsal ve siyasî soluna yakın duran bağımsız sol medya ise, burjuva medyasının bu söylemlerini ifşa edecek bir karşı söylem geliştirememesi nedeniyle, »Transatlantikçi« argümentasyonlar yaygın kamuoyu görüşü hâline dönüşüyor.

Ancak Alman tekelci burjuvazisinin »Avrupacı« sermaye fraksiyonları da boş durmuyor. Örneğin NATO Askerî Komisyonu eski başkanlarından olan Harald Kujat, diğer »stratejistlerin« söylemlerini sert bir şekilde eleştiriyor ve »Rusya'nın saldıracağından hareket etmek saçma olduğu kadar, tek yanlı ve irrasyonel bir savdır. Putin böylesi bir adımın, Rusya için öngörülemez siyasi ve iktisadi sonuçlara yol açacak bir izolasyonla sonuçlanacağını çok iyi bilmektedir« diyor. Gene de »Transatlantikçi« ve »Avrupacı« sermaye fraksiyonları arasında büyük farklılıklar olmadığını vurgulamak gerekiyor, çünkü nihâyetinde iki tarafında hedefi aynı: Alman emperyalizminin dünya gücü olarak pozisyonunu güçlendirmek.

Sonuç yerine

Öyle ya da böyle – görevdeki Trump yönetiminin nükleer silahlanmayı hiç bir sözleşmenin kısıtlayamayacağı biçimde sürdürmek istediklerinden şüphe yok. ABD emperyalizminin şu an için böylesi bir olanağa kavuşmasını engelleyen çeşitli sözleşmeler mevcut. Bunlardan en önemlisi 8 Nisan 2010 tarihinde ABD ve Rusya arasında imzalanıp, 5 Şubat 2011 tarihinde yürürlüğe giren »New START«-Sözleşmesi'dir. Bu sözleşme, kullanıma hazır nükleer başlıkların sayısının 1.550'ye ve 5.500 kilometreden fazla menzile sahip taşıyıcı roket sistemlerinin sayısının 800'e düşürülmesini öngörüyordu. Sözleşmenin temel amacının, karşılıklı olarak iki tarafın da nükleer ilk vuruş yetisine sahip olmasına yol açacak bir silahlanma yarışını engellemek olduğu ilân edilmişti.

ABD şu anki politikalarıyla bu temel amaçtan hızla uzaklaşmaktadır. Yapılan açıklamalar, ABD emperyalizminin stratejik nükleer cephanesini modernize etmeye ve vuruş gücünü artırmaya çalıştığına işaret etmektedir. ABD Kongresi'nin Bütçe Ofisinin verilerine göre, bu amaç için 2020-2030 arasında 500 milyar Dolar civarında bir para harcanması söz konusudur. Trump Hükümetinin resmî politikası, kullandığı sert retorik ve nükleer cephanenin modernizasyon çalışmaları, ABD'nin Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti karşısında nükleer ilk vuruş yeteneğine sahip olmak istemesinden başka bir sonucu göstermemektedir. Rusya'nın çabaları ise, stratejik dengenin yeniden sağlanması olarak okunabilir – başarılı olup, olamayacağı şu an için söylenemese de. »New START«-Sözleşmesi'nin 5 Şubat 2021'de sona erecek olması, kötü olasılıkları artırmaktadır.

Ancak tüm bu gerçeklerin yanı sıra sorulması gereken asıl soru, gerek ABD emperyalizminin, gerekse de başka bir emperyalist devletin veya bunların stratejik düşmanları olarak görülen nükleer güçlerin, dünyayı yaşanmaz kılacak olan bir nükleer dünya savaşını göze alıp alamayacaklarıdır. Kanımızca tekelci burjuvazinin en gerici ve en saldırgan kesimleri dahi, şu aşamada böylesi bir riski göze alamayacaklardır. Çünkü henüz nükleer ilk vuruşa karşılık verecek yeterince ölümcül silah kontrol altına alınabilmiş değildir. Kaldı ki dünyayı herhangi bir yerinde patlayacak olan bir nükleer silahın yol açacağı sorunlar, o coğrafya ile sınırlı kalmayacak, dünya çapında etkisini gösterecektir. Kaldı ki Rusya'da bir-iki ay önce bir cephanelikte yaşanan patlama sonucu radyoaktif değerlerin yükseldiğinin tespiti ile Avrupa'daki toplumlar arasında kaygının artması, burjuva hükümetleri için yaşamsal olan toplumsal rızanın alınmasının zor olacağına işaret etmektedir.

Buradan hareketle, »nükleer dünya savaşı olanaksızdır« demek elbette yanlış olacaktır, çünkü stratejik düşman olarak nitelendirilen ülkelerin askerî açıdan kontrol altına alınması ve nükleer silahlanma yarışının dizginsizleşmesi durumunda, böylesi bir savaş her an için olanaklı olabilir. Nükleer ilk vuruş yeteneğine kavuşulması, yılda 700 milyar Dolar'dan fazla bir bütçeyi savunmaya harçayarak ve müttefiklerini de silahlanmaya daha fazla bütçe ayırmaya zorlayarak kendi tekellerine yeni sermaye birikim olanakları yaratmak, dünyanın egemen gücü olarak kalmayı isteyen ABD emperyalizmi için yaşamsal bir önem kazanmıştır. ABD emperyalizminin bu yönelimi hiç şüphesiz diğer emperyalist güçleri de benzer politikalara yönelmeye itecek, zaten dünyanın çeşitli coğrafyalarında sürmekte olan savaşları ve çatışmalı ihtilafları daha da yaygınlaştıracaktır. Bununla birlikte milliyetçilik ve ırkçılık geliştirilecek, işçi hakları, ücretler, çalışma ve yaşam koşulları üzerindeki baskılar artırılacak, burjuva demokrasisi otokratik diktatörlüklere daha hızlı bir biçimde dönüştürülecektir.

Böylesi bir gidişatı durdurabilecek olan yegane güç, uluslararası çapta birleşik, barış, demokrasi, sosyalizm şiarı altında buluşan işçi sınıfının ve müttefiklerinin oluşturacağı hareket olabilir. Avrupa Barış Hareketi, reformizm batağından kurtulamayan Avrupa toplumsal ve siyasî solu, tekelci burjuvazinin yedeğine düşürülmüş olan Avrupa sendikal hareketi, değil sosyalizm şiarı altında buluşmayı, barış ve demokrasi için dahi kitlesel direnişi örgütleyebilme gücünden bir hayli uzaktadır. Toplumsal direnç mekanizmaları zayıflamış, toplumsal hoşnutsuzluk ırkçı-faşist partilerin beslendiği toprak hâline gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında, geleceğin bir hayli karanlık görünmesi muhtemeldir.

Ancak, daha zayıf, savaşların daha etkin olduğu coğrafyalarda direnişin yerküreye yayılmasını sağlayacak kıvılcım potansiyelleri bulunmaktadır. Örneğin Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürdistan Özgürlük Hareketinin ortak hedefler çerçevesinde geliştirecekleri radikal ortak mücadele böylesi bir kıvılcım olabilir. Türkiye olası bir nükleer savaşın vuracağı ilk coğrafyalardan birisidir. Bu nedenle Türkiye komünistlerinin ivedi görevi, toplumsal sınıf ve katmanlara bu tehlikeyi göstermek, »barış, demokrasi ve sosyalizm« şiarının birbirlerine kopmaz biçimde bağlı hedefler olduğunu kanıtlamak ve bu uğurda radikal ortak mücadeleyi örmek için harekete geçmektir. Kapitalizm, savaş demektir. Kapitalizm aşılmadan, ne barış, ne de demokrasi olanaklı olacaktır.

Çoklu kriz girdabında 2019'dan 2020'ye...

20 Aralık 2019

Latin Amerika'dan Ortadoğu'ya, merkez Avrupa'dan Uzakdoğu'ya kadar dünyanın muhtelif coğrafyalarında yükselen toplumsal mücadeleler ve farklı ülkelerdeki egemen sınıflar arasındaki çelişkilerin derinleşmesi, Fransa Başkanı Macron gibi siyasetçilerin »NATO'nun beyin ölümü« benzeri söylemleriyle birleşince, kimi çevreler »eski düzenin sonu geliyor« hissiyatına kapılabiliyorlar. Yüzeysel bakıldığında böylesi bir hissiyata kapılanlara hak vermek gerekiyor.

2019 yılı sahiden de dünya çapında yayılan isyan dalgalarına sahne oldu. Fransa'da yıl sonuna doğru kitlesel greve dönüşen »Sarı Yelekliler« hareketinden, Hong Kong'da şiddetlenen kitlesel isyana; Şili'de ordunun bastırmak için harekete geçmek zorunda kaldığı neoliberalizm karşıtı gösteriler ile Bolivya'da gerici darbeye direnen yerli halkların eylemlerinden, Ekvator'da yakıt fiyatı zamlarına karşı gelişen protesto gösterilerine; Katalonya'daki bağımsızlık hareketi ile Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ırkçı-faşist partilere karşı sokaklara çıkan kitlelerden, Cezayir, Irak, İran, Lübnan ve Sudan'daki başkaldırlara ve nihâyetinde okul boykotları olarak başlayıp kitleselleşen genç iklim hareketinden, uluslararası düzeyde ivme kazanan ve dinamiğini artıran kadın hareketine bakarak, 2019'un bir isyanlar yılı olduğu iddia edilebilir.

Ancak dünya çapında çalışma ve yaşam koşullarının kötüleştirilmesine, adaletsizliğe, işsizlik ve sefalete, baskı ve katliamlara karşı birbirlerine benzeşen isyan ve başkaldırı hareketlerinden söz etmek doğru olmakla birlikte, aralarında ciddi niteliksel farklar olduğunu da tespit etmek zorundayız. Bir örnek vermek gerekirse: Hong Kong'daki isyanın ne neoliberalizm ve kapitalist sömürü karşıtı, ne de dayanışmacı ve kurtuluşçu bir »başkaldırı« olduğunu belirtmemiz gerekir. Hong Kong'daki isyan, verili mülkiyet ilişkilerini ve imtiyazları korumaya yönelik antikomünist bir karşı çıkıştır ve bu nitelikleriyle özgürlükçü değil, gerici bir isyandır. Bunu hiç kuşkusuz ÇHC yönetimine yönelik tüm eleştirilerimizi saklı tutarak vurgulamaktayız. O açıdan dünya çapında gelişen isyanların »eski düzene« öldürücü darbeyi vurma kapasitesinden henüz çok uzakta olduğunu görmek zorundayız.

Değişen dünyanın değişmeyen gerçekleri

Doğru; şiddeti artarak süren emperyalist yayılcılığın ve orta katmanları eriterek hızla proleterleştiren, yoksulluğu yayarak kronikleştiren kapitalist sömürünün esir aldığı dünya hızla değişmektedir. Şu da doğru: dünyanın dört bir yanında çalışan sınıfların ve farklı toplumsal grupların biriken öfkesinin uluslararası düzlemde başkaldırı ve isyanları tetikleyerek aşağıdan direncin basıncını artırması, »eski düzene« karşı yıkıcı ve kurucu olması gereken örgütlü mücadele umudunu büyütülmektedir.

Ne var ki, tüm bu doğrular ezilen ve sömürülen toplumsal sınıf ve katmanların kurtuluşunun kendiliğinden olmayacağı, egemenlerin sınıf tahakkümlerini korumak için her yolu deneyecekleri ve Marx'ın deyimiyle »yarım kalan devrimin peşinden her zaman tam karşıdevrimin geldiği« gerçeğini değiştirmiyorlar. Latin Amerika'nın yarım kalan devrimleri tam olarak bunu kanıtıyorlar. Halkın ezici çoğunluğundan yana olduklarını iddia eden güçler bir ülkede iktidara geldiklerinde mülkiyet ilişkilerini çoğunluğun lehine değiştirmeden, medyayı ve genel anlamda iktisatı demokratikleştirmeden, katılımcılığı sağlamadan ve devlet elindeki şiddet tekeli aparatında yapısal değişime gitmeden iktidarda kalabilmelerinin olanaklı olmadığı görülmüştür.

Çünkü başta ABD ve AB olmak üzere, emperyalist güçler ezilen ve sömürülen sınıflara karşı derin sınıfsal nefret beslemeye ve neoliberal uygulamaları tüm krizlere rağmen yürürlükte tutmaktaki ısrarcılıklarına devam etmektedirler. Geride bıraktığımız yılda tanık olduğumuz gelişmeler, yani gerek ABD'ndeki »korumacı« politikaların derinleştirilmesi ve NATO içinde ayyuka çıkan çelişkiler, gerekse de AB'nde Brexit süreci ve yeni Avrupa Komisyonu'nun seçilmesi

ile bağlantılı olarak atılan adımlar veyahut yeni Komisyon Başkanı'nın »Green New Deal« planları, emperyalist güçlerin bu nefret ve ısrardan vazgeçtikleri anlamına gelmemektedir.

Tam aksine, aralarındaki tüm çelişkilere rağmen egemenlerin dünya çapında gelişen isyan ve başkaldırlara, hâlâ etkisini sürdüren 2008 küresel krizinden bu yana genişleyen çoklu kriz ortamlarına verdikleri yanıt birbirlerinden hiç farklı değil: Toplumsal hoşnutsuzluğun ırkçı-faşist hareketlere ve iç gericiliğe kanalize edilerek dizginlenmesi, karşıdevrim şiddetinin süreklileştirilmesi, otokratik yönetimlerin teşvik edilmesi, burjuva demokrasilerinin iinin boşaltılması, etnik-dinsel çatışmaların ve müdahale savaşlarının körüklenmesi. Görebildiğimiz kadarıyla çoklu kriz girdabında 2019'dan 2020'ye girmekte olan yer küremizde yeniden »gelenin gidene aratacağı« gerçeğiyle karşı karşıya olacağız.

Gene de - ki bu da değişen dünyamızın değişmeyen gerçeğidir- tüm olumsuzlukların, hatta şairin deyişle, »... ipin, kurşunun rağmına« umudu yitirmek için bir neden yok. Çünkü hâlâ mücadele edenler var. Çünkü hâlâ yıkılası »eski düzen« kendi mezar kazıcılarını yaratmaya devam ediyor – mezar kazıcıları her ne kadar kendi güçlerinin farkında olmasa da. Çünkü isyan dalgaları dünya çapında hâlâ devam ediyor, yayılıyor. Bu da Güneşli Dünyaya dair umudumuzu besliyor. Günün birinde temel ve yan çelişkilerin ortadan kaldırılması mücadelelerinin birbirlerinden kopuk olmadıklarını ve eşzamanlılıklarını öğreneceğiz elbette.

Bunları öğrenebileceğimiz günü 2020'de görebilme dileğiyle...

Savaşın Ortadoğu cephesi kızışıyor...

5 Ocak 2020

2019'un son günleri, 2020'nin ilk günlerinde neler olabileceğine işaret ediyordu. 27 Aralık'ta Kerkük'te tırmanmaya başlayan gerginlik 29 Aralık ABD hava saldırısı ve ardından Bağdat'taki ABD Büyükelçiliği önündeki protestolarla had safhaya gelmiş, Başkan Trump'un misilleme tehdidini savurması ve ABD Savunma Bakanı Mark Esper'in »önleyici vuruş hazırlığındayız« açıklamasıyla da suların kaynamaya başladığı görülür olmuştur. Nitekim Cuma sabahı Kasım Süleymani'nin öldürülmesiyle süreç yeni bir ivme kazandı.

Aynı gün yapılan yorumlarda öne çıkan ana görüş, »ABD İran'a savaş ilân etti« biçiminde özetlenebilir. Aslına bakılırsa ABD emperyalizminin herhangi bir savaş ilânına ihtiyacı yok. Başta ABD olmak üzere, Batılı ülkelerin BM Şartı'nı ve uluslararası hukuku kaale aldıkları da söylenemez. Kanımızca söz konusu olan, ilân edilmemiş Üçüncü Dünya Paylaşım Savaşının Ortadoğu cephesindeki yeni gerginlik ivmesidir. Süleymani'nin öldürülmesi şüphesiz kanlı misillemeleri tetikleyecek radikal bir hamle olmuştur, ancak nihayetinde bu ve ardından gelecek adımlar sürmekte olan savaşın belirli aşamaları olarak tarihe not düşülecektir. Kaldı ki mesele sadece ABD ve İran arasındaki tekil bir çatışmadan ibaret değildir.

Savaşın Ortadoğu cephesinde bundan sonra neler olabileceğini öngörmek pek kolay değil. Şiddet sarmalının ve kan denizinin büyüyeceğinden şüphe yok. İran'ın, doğrudan veya etkisi altındaki bazı güçler üzerinden »sert« yanıt vereceğinden hareket edilebilir. Peki ama ondan sonra ne olacak?

İran'daki gerici rejimin savunulacak bir yanı yok elbette. Ancak İran devletini de hafife almak yanıltıcıdır. İran'ın bölgedeki etkisi, her ne kadar darbe almış olsa da hiç küçümsenecek düzeyde değil. Sadece Basra Körfezi, Umman Denizi ve Yemen Denizi'ndeki konumlanışını ele aldığımızda, enerji nakliyatına dünya çapında zarar verme potansiyeline sahip olduğunu görürüz. Ayrıca rejimin savaş durumunda toplumsal desteğini ne denli artıracaklarını da unutmamak gerekiyor.

Diğer yandan İsrail ve Suudi Arabistan egemenlerinin bu gerginlikten fırsat çıkarmaya çalışacaklarından da hareket etmek gerekiyor. Körfez ülkelerinde, Lübnan'da, Irak ve Suriye'de, Yemen'deki etki alanlarını genişletmeye çalışacaklardır, ki bu çabaları da gerginlik ivmesinin artmasına yol açacaktır. Libya tezkeresi bağlamında Libya'da Mısır ve Türkiye'nin karşı karşıya gelme tehlikesinin yanı sıra, yakın komşular olarak Sudan, Cibuti ve Somali'de de kritik eşiğin aşılması söz konusu olabilir. İsrail'in nükleer cephanesi ile İran'ın nükleer enerji çalışmaları yan yana geldiğinde de Ortadoğu'nun dehşet verici bir radyoaktif mezarlığa dönüşme olasılığı artmaktadır. Rusya'nın bölgedeki çıkarlarından henüz söz etmiyoruz bile.

Avrupalı emperyalistler bu nedenle, ABD'ne olan tüm bağlılıklarına rağmen, gerginliğin azaltılması için kollarını sıvadılar. Çünkü Ortadoğu cephesinin kızışması dolaylı olarak Avrupa'yı olumsuz etkileyecek. Ancak AB, Güvenlik Konseyi üyesi Fransa'nın haricinde pek yaptırım gücüne sahip değil. Alman hükümetinin »kontrol altına alınamayacak savaştan çekiniyoruz« demesi, bu nedenle sıradan bir söylem olarak görülmemeli. Çin hükümetinin »barış ve istikrar hemen sağlanmalı« diyerek araya girmiş olması ise, Ortadoğu yangınına söndürme de gerginliği azaltacak bir rol oynayabilir.

Öyle ya da böyle, dünya kritik bir süreçten geçiyor. Egemenlerden bir şey bekleyecek durumda değiliz. Artık barış istemek ve savaşa karşı olmak da tek başına yeterli değildir – barış uğruna mücadele edilmediği sürece. Çünkü, Karl Liebknecht'in haklı olarak söylediği gibi, »gerçek düşman kendi ülkemizdedir« - her zaman ve her ülkede.

Tutarlı »Yeşil Kapitalizm«...

12 Ocak 2020

Yeni AB Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen'i yakından tanıyanlar, onu »tutarlı siyasetçi« olarak nitelendirmekten geri kalmıyorlar. Sahiden de Von der Leyen siyasete girdiği ilk günden bugüne siyasi çizgisinden, yani farklı sermaye fraksiyonlarının sözcülüğünü yapma ve çıkarlarını savunma çizgisinden taviz vermedi. Bunu yaparken de rafine burjuva demagojisini kullanmaktaki becerilerini geliştirdi. İşbaşına getirildiği yeni görevinde ise bu konuda ne denli ustalaştığını kanıtlayacak gibi görünüyor.

Von der Leyen'in ilk icraatlarından birisinin sözde »Green Deal« olması o yüzden boşuna değil. Dünya çapında yaygınlaşan ve özellikle Avrupa'daki toplumsal rıza üretimini önemli ölçüde tökezletme-zorlama potansiyelini taşıyan iklim hareketi, iklimi koruma iddiasıyla Avrupa'daki sermaye güçlerine nefes aldirtacak yeni bir büyüme stratejisinin kılıfı hâline getirilmeye çalışılıyor.

Avrupa toplumlarıyla ekolojik temelde bir anlaşma yapılıyor görüngüsünü telkin eden »Europeen Green Deal«, yakından bakıldığında ekolojik kaygılarla karbondioksit salınımını azaltacak bir adım olmaktan ziyade, süregiden birikim krizinden, Avrupa'daki toplumsal çoğunluğun ve dünyanın yoksullarının sırtına kene gibi yapılmış olan bankaların ve tekellerin lehine çıkma çabası olarak okunabilir.

Plan, Avrupa'yı 2050 yılına kadar »nötr iklime sahip ilk kıta« yapmayı hedefliyor. Bunun için ilk adımda 100 milyar Euro'luk bütçe öngörülüyor. Bütçe için gerekli olan paralar vergi mükelleflerinin ve çalışan sınıfların sırtlarından, sosyal bütçelerde yapılan kısıtlamalarla toparlanacak. Yapılacak yatırımlar ise elbette ekolojik felaket mağdurlarını korumak için değil, Avrupalı tekellerin, bilhassa büyük otomotiv ve enerji tekellerinin iklim koruyucu modern teknolojilerde dünya liderleri olmaları için kullanılacak. Ki bu da AB'nin, dolayısıyla Alman emperyalizminin siyasi-askeri dünya düzen koruyucusu olma hedefleriyle bire bir örtüşmekte.

Bu açıdan »Green Deal« devasa bir yeni sübvansiyon programı olarak da görülebilir. Örnek anahtar kelimelerden birisi »E-Mobilite«, yani elektronik motorlu otomobil üretimidir. Bir tarafta »E-Mobilite« için yaşamsal önem taşıyan lityum-iyon akülerine gereken hammaddeler örneğin Afrika ülkelerinin kaynakları sömürülerek elde edilirken, diğer taraftan da »kirli enerji üretimi« bu ülkelere transfer edilecek. Aynı zamanda AB'ne yönelik ihracata CO₂-Gümrük Vergileri getirilerek, Avrupa sınırları »kirli enerji üreten« ülkelerin ürünlerine kapatılacak. Gerektiğinde de Avrupa'nın sınırları, dünyanın muhtelif bölgelerinde »temiz enerjili« motorları olan panzerler ve savaş gemileriyle korunacak (!). Avusturya'da geçen hafta oluşturulan Muhafazakâr-Yeşiller Hükümeti bu politikalara nasıl toplumsal rıza alınabileceğine bir nebze ışık tutmaktadır.

İklim felaketine yol açan nedenleri ortadan kaldırmadan, karbondioksit salınımını yoksul coğrafyalara taşıyarak, ekolojik krizlerin çıkmasına neden olan yayılmacı-emperyalist politikalara, savaşlara devam ederek belki »Yeşil Kapitalizmin« tutarlı bir biçimde »temiz« birikim süreçleri yaratmasına yardımcı olunabilir, ancak nasıl rüzgârlar, yağmurlar sınır tanımıyorlarsa, iklim felaketleri de sınırlandırılmaya izin vermeyecektir.

Netice itibariyle kapitalizmin »yeşili« de kendisi gibi zehirlidir. Küresel iklim hareketinin haklı talepleri kanımızca egemenlerin insafına bırakılamayacak derecede ivedi çözümler beklemektedir. Yeşil'i kızıla büründürme, e tabii, kızılı da yeşillendirme zamanı çoktan gelmiştir...

İki, üç, daha fazla Libya?

19 Ocak 2020

Bugün Berlin’de, Bismarck’ın 1885’de Afrika’nın emperyalist güçler arasındaki paylaşımını tartışmak üzere topladığı »Berlin Kongo Konferansından« tam 135 yıl sonra, gene benzer bir zirve başlıyor. Merkel hükümetinin düzenlediği »Berlin Libya Konferansına« ABD, Rusya, Britanya, Fransa, Çin, BAE, Türkiye, Kongo, İtalya, Mısır, Cezayir, BM, AB, Afrika Birliği ve Arap Ligi üst düzey temsilcileri ile davet edildiler. Okuduğunuz bu yazı kaleme alınırken haberlerde savaşan tarafların da zirveye katılabileceği belirtiliyordu. Böylelikle Libya iç savaşına doğrudan veya dolaylı olarak etkide bulunan bütün güçler bir araya gelmiş olacaklar.

Resmî açıklamalara bakılacak olursa, Berlin Konferansı Libya’da ateşkes sağlamayı, savaşan taraflara dış ülkelerden yapılan silah yardımlarını durdurmayı ve siyasi sürecin yeniden başlatılmasını amaçlıyor. Ancak biraz tarih bilgisi olan ve bölgedeki güncel gelişmeleri takip edebilenlerin bu amacın göstermelik olmadığına inanmaları güç. Resim hayli karmaşıkmiş gibi görünse de meselenin sadece »Libya« olmadığı çok açık.

İlgilenen okurun bilhassa özgür basında Libya’daki çıkar çatışmaları, stratejik ve taktiksel ittifaklar ile iç savaşın ekonomik ve politik arka planı üzerine değerli birçok makale bulması mümkün olduğundan, biz sadece Alman emperyalizminin Libya’da neyin peşinde olduğu sorusuna yanıt bulmaya çalışacağız.

Merkel hükümeti »Berlin Süreci« olarak adlandırdığı çabalarını 2019 Eylül’ünde resmen başlattı. Şansölye makamı ile SPD kontrolündeki Dışişleri Bakanlığının bu konudaki eşgüdümlü çalışmaları, farklı Alman sermaye fraksiyonlarının birlikte hareket ettiklerine işaret ediyor. Zaten Libya’da farklı tarafları destekleyen Rusya ve Türkiye hükümetlerinin onayı olmaksızın, böylesi bir süreç örgütlenemezdi de. Almanya, Libya’daki iktisadi ve siyasi çıkarlarını kollamak için NATO dışında taktiksel ittifaklara girmek zorunda kaldı.

Libya geleneksel olarak Almanya’nın petrol ihtiyacını karşılayan önemli tedarikçilerinden birisidir. Almanya’nın 2018 ithalat istatistikleri, Libya’nın Rusya ve Norveç’in ardından üçüncü büyük tedarikçi olduğunu gösteriyor. BASF grubuna ait olan Wintershall tekeli 1958’den bu yana Libya’da petrol çıkartıyor ve ülkenin en büyük üreticileri arasında sayılıyor. Wintershall, İtalyan ENİ ve Fransız Total tekelleriyle birlikte Libya’nın en önemli yatırımcıları arasında ve yatırımları iki milyar Doları aşar düzeyde. Libya ayrıca diğer Alman tekelleri için de küçümsenecek bir pazar değil. Gerçi Libya’ya yönelik Alman ihracatı 2010’da bir milyar Euro tutarındayken, 2018’de 300 milyona düşmüş durumda, ancak Alman sermaye temsilcilerinin deyimiyle, »durum normalleşir, istikrar sağlanırsa, Libya Alman ekonomisinin önemli bir partneri olabilecek potansiyele sahiptir«.

Alman emperyalizminin Libya’daki »durumun normalleşmesindeki« çıkarları sadece ekonomik anlamda değil, uzun vadeli siyasi ve stratejik anlamda da öneme sahip. Elbette ateşkesin sağlanması Wintershall’ın tökezlenen petrol üretimi sorununu çözecek ve olası bir siyasi süreçte Libya’nın altyapısının yeniden inşasında Alman tekelleri de pay alabilecek. Ancak diğer taraftan »mülteci sorunu« konusunda da bazı çözüm (!) adımları atılabilecek. Her ne kadar Yunanistan Akdeniz Deniz Sınırları nedeniyle AB içinde maraz çıkartsa da Almanya ve Fransa Berlin Sürecinin başarılı olması için ellerinden geleni yapacaklar.

Sürecin önü henüz açık. Konferans kararlarına bakarak gelişmeleri tahmin etmek olanaklı. Ancak tahmine gerek bırakmayan gerçek ise, emperyalist güçlerin öncülüğünde gerçekleşen konferansların her daim meşum sonuçları olacağıdır. 1885 Konferansı Afrika’da sınırların cetvelle çizilmesiyle sonuçlanmıştı. 2020 ise iki, üç, belki de daha fazla Libya ile sonuçlanabilir.

Sırçalı saray aynasından görünenler...

26 Ocak 2020

Günün birinde Almanya Şansölyesi Merkel'in uzun görev süresinde hangi sabit değerler vardı sorusu sorulursa, verilecek yanıt hiç kuşkusuz Rusya Başkanı Putin ve Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan olacaktır. Merkel, Putin ve Erdoğan yönetimleri arasındaki bugüne kadarki işbirliği klasik anlamda stratejik partnerlik olarak nitelendirilebilir. Elbette bu gerçek Merkel'in şahsi iradesine bağlı bir mesele değil. Aksine, bu olgu farklı sermaye fraksiyonları ve emperyalist cephe içindeki ve de bunların Rusya ve Türkiye ile olan tüm çelişkilerine rağmen, Alman emperyalizminin Rusya ve Türkiye'ye atfettiği özel tarihsel önemin bir göstergesidir. Nitekim Merkel'in Cuma günü gerçekleştirdiği onuncu Türkiye ziyaretinin sonuçları da bu tespitimizi teyit etmektedir.

Almanya'daki burjuva basını Merkel'in bu ziyaretini »zorlu şpagat« olarak nitelendiriyordu. Sahiden de mülteci sorunu ile Libya, Suriye, Ege ve Doğu Akdeniz'deki gelişmeleri göz önünde tuttuğumuzda, Merkel'in ivedi sorunlar paketiyle Türkiye'ye geldiğini görebiliriz. AB ve Türkiye arasında 2016 Mart'ında varılan Mülteci Anlaşmasının öngördüğü 5,8 milyar Euro'luk ödemelerin sadece 2,6 milyarının ödenmiş olması ve bu çerçevede verilen Gümrük Birliğinin genişletilmesi ile vize serbestisi vaatlerinin yerine getirilmemesi Türk tarafının elini güçlendiriyor gibi görünüyor. Diğer taraftan Terörle Mücadele Yasasında yumuşatma yapılmaması, hapiste tutulan Alman vatandaşlarının sayısının artması ve en önemlisi Türkiye üzerinden Yunanistan'a geçmeye çalışan mültecilerin sayısında 2018'de yüzde 80'lik bir artış olması ikili görüşmeleri zora sokuyor.

Ancak bunlar sorunların sadece görünen kısmı. Doğu Akdeniz'deki doğal gaz gerilimi ile Libya'daki Sarraj yönetimi ve Türkiye arasında yapılan antlaşma ile Yunanistan deniz sahası ve uluslararası deniz yolları üzerinde hak iddialarının ortaya çıkması, Yunanistan ve Kıbrıs'ın AB üyeleri olmaları nedeniyle Alman hükümetinin Türkiye politikaları üzerinde belirli bir baskı oluşturuyor. Türkiye'nin Ege ve Doğu Akdeniz'deki doğal gaz sondaj çalışmalarına Berlin ve Brüksel'de kaygıyla bakılıyor.

Merkel'in »zorlu şpagatının« bir diğer tarafı, Libya için geliştirilen Berlin Süreci oluşturuyor. Almanya'nın büyük risk alarak öncülük yaptığı sürecin başarı şansı doğrudan Rusya ve Türkiye'nin verecekleri desteğe bağlı. Ancak Türkiye bölge ve Kuzey Afrika'daki uzun vadeli iktisadi ve stratejik hedeflerini herhangi bir barış çözümüne kurban etmeyeceği defalarca gösterdi. Bununla birlikte Türkiye, Suriye hükümet güçlerinin Idlib'e yönelik artan baskısını ve Suriye-Türkiye sınırına yığılan mültecileri işaret ederek, »tampon bölge« önerisinde ısrar ediyor ve finansmanının AB tarafından sağlanmasını istiyor.

Merkel ortak basın toplantısında alışılmış boş sözlerinin yanı sıra, öyle bir laf etti ki, Almanya'dan demokrasi bekleyen liberal akılları şoka uğratmış olmalı. Merkel, »Hükümetimiz Kuzey Suriye'deki mülteciler için barınakların finanse edilmesini gözden geçirecek. Bu insani girişim için Almanya'nın para verebileceğini düşünüyorum« diyerek, Kuzey Suriye'de TSK kontrolü altında olan bölgelere ilk kez maddi yardım yapılacağını ve oradaki durumu fiilen meşru gördüğünü ifade etmiş oldu.

Aslında bunda şaşırılacak bir durum yok. Türkiye 150 yıldan beri Alman sermayesi için yaşamsal önem taşıyan ve Alman emperyalizminin stratejik hedefleri için vazgeçilmez değeri olan bir mevkidir. İki ülke arasındaki ilişkilerde bugün için Türkiye'nin elindeki şartlı rehin ağır basmıştır, geçmişte de kimi zaman olduğu gibi. Merkel, Sırçalı saray aynasına baktığında ne gördü bilemeyiz, ama bizim aynadan görebildiklerimiz bunlardan ibarettir.

Asıl korkulması gereken Korona virüsü değil

2 Şubat 2020

Almanya burjuva basını Korona virüsü bağlamında öylesine bir hezeyana kapıldı ki, sormayın gitsin. »Yüzlerce ölü, binlerce hasta! Çinlilere güvenebilir miyiz?« gibi büyük puntolarla yeni virüs salgını dramatize ve skandalize ediliyor. Dahası, »dünya nüfusunun beşte birini oluşturan 1,4 milyar Çinli potansiyel bulaştırıcı olabilir mi?« ve tabii ki »Çin yönetimi gerçek sayıları saklıyor« benzeri soru ve tespitlerle kamuoyunda korku yaygınlaştırılıyor. Utanmasalar »virüslü sarı tehlike« başlığını atacaklar.

Magazin basın böylesi skandallarla uğraşırken, FAZ gibi ciddi (!) sermaye basını başka bir tehlikeye işaret ediyor: Alman tekellerinin Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki üretim merkezlerinde üretkenliğin düşmesi ve daha da önemlisi, başta deniz yolları olmak üzere, küresel nakliyat zincirlerinin aksama riski! FAZ gazetesinin geçen Perşembe günkü sayısının ekonomi sayfaları, otomotiv ve teknoloji tekellerinin Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki üretimlerinin durma tehlikesine ve mali piyasaların salgına »büyük kaygı« ile baktığına dikkat çeken haberlerle doluydu.

Alman tekellerini ve sermaye borazanlığı yapan burjuva basını »kaygılandırır«, virüs nedeniyle yaşamlarını kaybeden insanlar değil elbette. Alman Sanayi ve Ticaret Odası DIHK şefi Martin Wansleben açıkça söylüyor işte: »Korona virüsü sadece Almanya ve Çin arasındaki ticari ilişkileri değil, aynı zamanda dünya çapındaki ticareti olumsuz etkileyebilir«. Gazete, milyarlık yatırımlarla kapasitesi artırılan Singapur havalimanının, Tayland'dan Japonya ve Avustralya'ya kadar otel, restoran ve alış merkezlerinin boş kaldığını bildirerek, Wansleben'i onaylıyor. Ama umut ışığı da yok değil hani: İlaç tekelleri şimdiden medikal maske, eldiven ve aşı satmak için kolları sıvamış durumda. Milyarlarca insanlık bir pazar onları bekliyor.

Siyaset sayfaları ise Hong Kong'daki gerici isyanı da işe katarak, Çin yönetimini suçlayan demagogik söylem geliştiriyor. 2002 Sars epidemisine atıfta bulunarak komplo teorileri geliştiriliyor, yaşamını yitirenler ve hastalananlarla en azından empati geliştirmek yerine, rafine bir ırkçılık üretiliyor.

Rosa Luxemburg 1912'nin Noel günlerinde Berlin'deki bir barınakta yüzlerce evsiz-barksız insanın zehirlenerek ölmesinden sonra, belediye doktorlarının ölümlerin bağırsaklarında virüs aramalarını şu sözlerle eleştiriyordu: »Çürümüş balık yedirilerek yaşamını yitiren Lucien Szczyptierowski, aynı yeni yıl kartları ve altın yıldızlı saat zinciri alabilen her ücretli işçi gibi, proletaryanın varlığının bir parçasıdır. Evsiz-barksızlar için barınak ve polis gözetimi, aynı Rayh Şansölye Sarayı ve Deutsche Bank gibi günümüz toplumunun sütunlarıdır. Ve belediye barınağında çekilen zehirli balık ziyafeti, milyonların masasındaki şampanya ile havıların görünmez altlığıdır. Tıp Konseyi beyefendileri zehirlenenlerin bağırsaklarında öldürücü virüsü ne kadar arar, 'saf bakteriyel kültürleri' ne kadar yetiştirirlerse yetiştirsinler; Berlinli barınak sakinlerinin ölümüne neden olan gerçek zehrin adı – saf kültürde kapitalist toplum düzenidir.«

Rosa Luxemburg'un bu tespitini bugüne uyarlarsak; Korona virüsü karşısında panikleme gerek yok. Sağlığımızı nasıl koruyabileceğimizi, hastalık kapmamak için ne gibi önlemler alabileceğimizi ve virüs bulaştığında neler yapmamız gerektiğini çağdaş tıp ve bilim dünyası bize söylüyor. Korunmak olanaklıdır. Olanaklı olmayan şey ise, günümüzün sömürü dünyasının nelere kadir olduğunu bilip, hiçbir şey yapmadan sağlıklı kalabilmektir. Çünkü insanlığın asıl korkması ve acilen üstesinden gelmesi gereken asıl hastalık »saf kültürde kapitalist toplum düzenidir«. Çünkü kapitalizm sağlığa zararlıdır!

Hipersonik tehditler?

16 Şubat 2020

Geride bıraktığımız hafta, silah tekellerinin ağızlarının suyunu akıtacak derecedeydi desek, yanlış olmaz. Geçen Çarşamba günü Brüksel’de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısının ardından, bugün sona erecek olan »Münih Güvenlik Konferansı«nda gündeme getirilen konular, hiç şüphesiz İlân Edilmemiş Üçüncü Dünya Paylaşım Savaşının ciddi stratejik sorunlarına değiniyorlar. Toplantı ve Konferans gündemlerinin Batı kamuoyuna yansıtılma biçimleriyle de aynı zamanda yeni toplumsal rıza üretme mekanizmaları yaratılıyor.

Hafta başında konferans örgütleyicisi ve silah tekelleri lobicisi Wolfgang Ischinger’in basına tanıttığı »Münih Güvenlik Raporu«, müteşekkiri burjuva basınının korku yayma operasyonunu genişletmesine vesile oldu. Zira burjuva medyasının propaganda enstrümanları neredeyse her kanaldan unisono tehdit senaryoları yaymaya başladılar. Batı kamuoyunun »kaliteli özgür gazetecilik« safsatası altında ciddiye aldığı önde gelen medya kuruluşları, hemen her fırsatta Batı’nın »karşı konulamaz üstünlüğünü kaybetmekte olduğu« temasını işliyorlar. Bilhassa Almanya’daki devlet televizyonları ile büyük sermaye yayınları Avrupa’nın dünyadaki gelişmeler karşısında »affedilemez bir sorumsuzlukla davranmakta olduğunu« vurguluyorlar.

Fransa Başkanı Emmanuel Macron, »18. Yüzyıl’dan bu yana Batı’nın hegemonyasına dayanan bir uluslararası düzene alışmıştık. Artık bu değişiyor.« diyerek, NATO’nun askerî teknolojiler alanında arka plana düştüğünü vurgularken, Ischinger AB ve Almanya’nın »daha agresif ve daha kararlı bir dünya politikası yürütmesini« talep ediyor. Gerekçe olarak da, başta Moskova ve Ankara’nın Suriye ve Libya iç savaşlarında »belirleyici rol üstlenmeleri« olmak üzere, Rusya Federasyonu’nun yeni askerî teknolojiler geliştirmesi ve Çin Halk Cumhuriyeti’nin anti-savaş gemisi-roketlerine karşı etkin savunma yetisi kazanmış olması gösteriliyor.

»Rus tehdidi« bilhassa Almanya’da her zaman kazandıran bir karttır. O nedenle, NATO’nun Doğu Avrupa’da Rusya sınırına yığıldığı »Hızlı Müdahale Birliği« ve ABD ordusunun »Defender Europe 2020« ile Avrupa’da son 25 yılın en büyük askerî manevrasını gerçekleştirmesine rağmen, »Rus tehdidi« kartı işe yarıyor ve yeni silahlanma bütçelerine toplumsal rıza üretebiliyor.

Brüksel ve Münih’te gündeme getirilen »tehditlerin« başında, Rusya ordusunun geliştirdiği hipersonik roketler gelmekte. NATO karargâhından basına sızdırılan haberlerde, ittifakın »Kinşal« adı verilen ve nükleer başlıklar taşıyabilen hipersonik hava-kara-roketine karşı henüz savunma geliştirilemediği vurgulanıyor. Rusya ordusunun, ses hızından on kat daha hızlı uçabilen »Kinşal« roketinin yanı sıra, geçen yılın Aralık ayında bir taburuna ses hızından yirmi kat hızlı uçabilen ilk »Awangard« hipersonik füzesini teslim ettiği biliniyor.

Batı’nın »küresel hegemonyasını kaybetmekte olduğu« söylemi, yeni silahlanma bütçelerine gerekçe olmasının yanı sıra, bazı gerçekleri de içermiyor değil. Kanımızca en önemlisi, emperyalist güçlerin, ellerindeki devasa nükleer ve konvansiyonel cephaneye, yürüttükleri tüm vekalet savaşlarına ve uluslararası kurumlardaki baskın güçlerine rağmen, istedikleri gibi at oynatamadıkları gerçeğidir. Maalesef bu, dünya çapında oluşturulmuş bir antiemperyalist-antikapitalist cephenin karşı koyuşundan dolayı değil, gerek emperyalist güçlerin kendi aralarında, gerekse de işbirlikçileri arasındaki çelişkilerden dolayıdır. Ve maalesef güncel gelişmeler dünya çapındaki çatışma ve savaşların derinleşeceğine işaret etmektedir. Bu nedenle barışseverlerin önünde duran acil görev, en önce kendi evlerindeki »pisliği« temizlemeleridir. Georg Büchner’in 1834’de yazdığı »Barakalara barış! Saraylara savaş« manifestosu güncelliğini hâlâ korumaktadır.

Faşist hizmetkârlar yeniden işbaşında!

9 Şubat 2020

Alman burjuvazisi hep tutarlı olmuş, gerici çizgisinden hiç taviz vermemiştir: 1848/49'da demokratik devrimi savunmak yerine önce Bismarck'ın ve sonra 1871'de I. Wilhelm'in önünde dize geldiğinde; 20. Yüzyıl'ın başlarında gerek sömürge bölgelerinde, gerek 1914'de, gerekse de 1933 ve devamında her türlü burjuva medeni değerlerini ayaklar altına aldığı; 1945 sonrası NSDAP faşistlerini devlet aygıtına entegre ettiğinde ve son 40 yılda milliyetçiliği, ırkçılığı ve şoven demagojileri körüklediğinde!

Dünyanın en rafine, en gerici ve en saldırgan burjuvazisi olduğunu iddia ettiğimiz Alman burjuvazisi, bu iddiamızı teyit etmeye devam ediyor. İşçi göçünün başladığı 1950'lerden bu yana her sosyal ve demokratik hak budaması öncesinde başarıyla göçmen düşmanlığını ve ırkçılığı körükleyen Alman egemenleri, bugün faşist hizmetkârlarını işbaşına çağırıyor. Savaş sonrası »demokratik mutabakat« adı altında kabul etmek zorunda kaldıkları tüm tavizlerden bugün vaz geçmiş durumdadır.

Geçen hafta Thüringen Eyalet Parlamentosunda ırkçı-faşist AfD grubunun yardımı ve CDU grubunun işbirliği ile beş kişilik FDP grubu başkanının Eyalet Başbakanı seçilmesi, bunun açık göstergesidir. Her ne kadar FDP'li Başbakan Kemmerich, oluşan geniş toplumsal protesto refleksinden çekinen Merkel hükümetinin baskısı sonucunda istifa edeceğini açıklasa da, Almanya'da yeni bir dönemin başladığı belli oldu. Bu dönemin diğerlerinden belirgin farkı, ırkçı-faşist AfD'nin Almanya çapında parlamentolardaki gruplarıyla etkisini uzun süre ayakta tutabilecek maddi güce ve organizasyon yapısına sahip olmasıdır.

Diğer bir fark ise, sadece burjuva partilerinin açık faşist formasyonlarla işbirliğine girmekten çekinmediklerini göstermeleri değil, daha önemlisi Almanya toplumsal ve siyasi solunun basiretsizliğinin bu gelişme için bir katalizatör rolü oynuyor olmasıdır.

Halbuki AfD, kendisini yurt dışında saldırgan, yayılmacı ve savaş yanlısı politikalarla, içeride ise toplumsal yaşamın her alanının militaristleştirilmesi, sosyal hak kısıtlamaları, demokratik hakların rafa kaldırılması ve polis devletine geçiş ile ifade eden sağa kayışın bir sonucudur. ırkçı-faşist AfD savaş politikalarına, sosyal hak budamalarına, demokratik hakların kısıtlanmasına karşı oluşan toplumsal direnci bölmek, dikkati sorunların asıl suçlularının üzerinden çekmek için bir araç olarak kullanılmaktadır. ırkçı-faşist AfD, egemen politikanın mağdurlarının birbirlerine düşmesi, gerektiğinde ise en gerici çözüm için hazır tutulan yedek güç olarak kullanılmaktadır. Evet, bu bir yeni dönemin başlangıcıdır, ama egemen politikanın sürekliliği içerisindedir.

Görüldüğü kadarıyla bu gelişme tüm olumsuz yanlarıyla yeni ivmeler kazanacak. Kemmerich'in ırkçı-faşist AfD desteğiyle seçilmesine karşı antifaşist refleksle insanların sokağa çıkmaları belirli bir umut yaratsa da, reformist solun Thüringen'de yaptığı gibi, burjuva politikalarına koopte edilme çabaları uzun vadede çözümün değil, sorunun bir parçası olmaya devam edecektir. Kemmerich'in istifa edeceğini açıklaması, ama henüz etmemiş olması, sadece toplumsal direncin sönümlenmesine yol açacaktır. Bu meşum gelişmenin geriye püskürtülmesi içinse, sosyal ve demokratik hakların genişletilmesi mücadelesinin, savaş, yayılmacılık ve faşizm karşıtlığının kiteselleştirilmesi gerekmektedir. Almanya'da bunu yapabilecek olan güçler henüz bu adımı atmaktan uzak durmakta ve böylelikle de Alman burjuvazisinin işini kolaylaştırmaktadırlar.

Burjuva partilerinin oluşturduğu gerici blok, faşistlerle yatağa girmekte bir beis görmemektedir. Çünkü faşizm, kapitalizmin öz çocuğu ve sadık hizmetkârıdır. Thüringen, bu gerçeği bir kez daha göstermiştir.

Sağlıklı toplum ve »genetik faşizm«?

23 Şubat 2020

Rosa Luxemburg bir makalesinde »bazı cesetler trombonlardan daha sesli çığlık atarlar« mealinde bir metafor kullanmıştı. Bunca yıl sonra Rosa'ya hak vermemek elden değil. Çünkü Almanya'nın Hanau kentindeki faşist katliamın kurbanlarının cesetleri yüksek desibelde çığlık atmaya devam ediyorlar hâlâ. Çığlıklarıyla da günümüzün çürümüş gerçeklerine işaret edip, bizlere sesleniyorlar. Görmek, duymak isteyenlere tabii...

Katliam sonrası bilindik, alışıldık reaksiyonlar geldi. Burjuva siyasetçileri ve yaygın medya her zamanki timsah gözyaşları ve »ah, ne kadar demokrasiyiz« maskelerini takıp gene, »üzgünüz, dayanışma gösteriyoruz« türünden laf salatalarıyla, korkudan titreyen çoğunluk toplumunu kendi yarattıklarından koruyacaklarını ilân ettiler. Şansölye Merkel »ırkçılık zehirdir« çıkışını yaparken, uzmanlar (!) faşist saldırganın »şizofrenik zirdeli« ve katliamın »hastalıklı ve münferit bir olay« olduğunu hemen tespit ettiler.

Faşist saldırganın hastalıklı bir insan olması büyük olasılık, çünkü böylesi bir katliam sağlıklı düşünen birisinin yapabileceği bir olay değil. Katliam sonrası annesini öldürüp, intihar etmesi hastalıklı olduğunu gösteriyor. Ancak bu faşist katliamın asıl nedenlerini açıklamıyor. Çünkü ırkçılık ve faşizm ne »zehir«, ne »hastalık« ne de »münferit ideoloji« sayılabilirler.

Yaygın medyada faşist saldırganın internette yayınladığı »manifestoya« atıfta bulunularak, »psikopatların toplumumuza ırkçılık aşılmasına meydan vermeyelim« gibi yorumlarla bezenmiş »demokrasimize sahip çıkalım« çağrıları yapılıyor. Aslında bu şekilde asıl yapısal sorunların üstü örtülerek, sistemin »sağlıklı« olduğu telkin ediliyor.

Peş peşe gelen ırkçı-faşist saldırılar karşısında baygınlık geçiren demokratlar (!) ve sol-liberaller ise »demokrasiyi koruma« demagojisini güçlendirmeye devam ediyorlar. Benzer yaklaşımı Türkiye medyasında, örneğin Gazete Duvar'da okumak mümkün. Özgür Çoban yazısında »Neofaşist partilerin (...) demokratik kurumları sınırsız bir şekilde kullanmalarına izin verilmesini« ve »faşist teröristin devletin gözü önünde (...) katliam yapmasını« anlayamadığımı belirterek, faşizmin »bazı Almanların genetik kodlarına kadar sindiği« tespitini yapıyor.

Çoban, kimi sol-liberal gibi, egemenlerin tuzağına düşmüş. Faşizmin insanlardaki kalıtsal bozukluk olmadığını görmek için, genetikçi olmaya gerek yok. Genetik kodlardan bahsedilecekse, o zaman faşizmin kapitalist sistemin genlerindeki yapısal temel üzerine kurulu olduğu söylenmelidir. Yani faşizm bireysel değil, yapısal bir olgudur. Aynı şekilde ne kapitalist toplumun »sağlıklı organizma« olduğundan, ne de ırkçılığın »dışarıdan enjekte edilen zehir« olmasından bahsedilebilir. ırkçılık ve milliyetçilik egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri üzerine kuruludur. Zehir veya hastalık değil, egemenlik araçlarıdır.

Nihâyetinde ırkçı-faşist bireylerin düşünceleri, egemen sınıfların düşüncelerinin iz düşümüdür. Eylemleri ise, sınıf tahakkümünün sürdürülebilirliğini sağlamak için yürütülen demagojik söylem ve propagandanın yarattığı bir sonuçtur. Demokratların (!) ve sol-liberallerin son tahlilde öğrenmeleri gereken gerçek, Hanau ve benzeri faşist katliamların ancak ve ancak neoliberal yıkım politikalarına ve emperyalist yayılmacılığa etkin ve kararlı karşı çıkışla engellenebileceğidir. Max Horkheimer'in 1939'da yazdığı gibi, »Kapitalizm hakkında konuşmak istemeyen, faşizm hakkında da sessiz kalmalıdır«.

Bunları, her şeyi devrim sonrasına ertelemek niyetiyle yazmıyoruz. Tam aksine, bugün ve burada verilecek etkin antifaşist ve demokratik mücadelenin önü asıl nedenler bilindiğinde açılacağı için. Çünkü Rosa'nın dediği gibi, »En devrimci eylem, neyin ne olduğunu söylemektir!«.

İktidar oyunları ve ırkçılık

1 Mart 2020

Geçen haftaki yazımızda Almanya'da gerçekleşen faşist katliama değinmiş, ırkçılık ve milliyetçiliğin egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri üzerine kurulu egemenlik araçları olduklarını belirlemiştik. Ki bu tespit, istisnasız tüm kapitalist ülkeler için geçerlidir. Bu yazımızda ise, Hamburg Seçimleri sonrasında ivme kazanan iktidar oyunları ve bu bağlamda ırkçılığın körüklenmesinin arka planını açmaya çalışacağız.

Almanya'daki siyasi atmosfer, genel anlamda çoklu kriz ortamının unsuru olarak bir temsiliyet krizine işaret etmekle birlikte, CDU parti başkanlığı ve Şansölye adaylığı yarışı çerçevesinde iktidar arayışında yeni »renk« bileşimlerinin ortaya çıktığını gösteriyor. Sosyal demokrasinin sefaletine ve reformist solun basiretsizliğine bakarak, SPD ve Sol Parti'nin bu renkler arasında olmayacağı söylenebilir. Görüldüğü kadarıyla sermaye fraksiyonları arasında »siyah-yeşil« tandans ağırlık kazanıyor. »Siyah-yeşil« programatiğinin nasıl biçimleneceği ise, kimin CDU başkanı olacağına bağlı.

CDU'daki krizin temel nedeni, neoliberal uygulamaların yol açtığı toplumsal direncin artmasının yanı sıra, burjuva toplumunda belirginleşen merkez kaç kuvvetleridir. Sağdan ırkçı-faşist AfD'nin baskısı altına giren muhafazakârlar, aynı zamanda da kendi oy tabanlarındaki ekolojik kaygıların artması sayesinde güç kazanan Yeşiller'in baskısı altındalar. Doğal müttefikleri liberal FDP'nin toplumsal desteğini kaybetmesi ve SPD'nin durumu, nihâyetinde opsiyonları azaltıyor.

O açıdan ufukta bir CDU/CSU-Yeşiller Koalisyonunun görüldüğünü söyleyebiliriz. Ancak bunun için CDU'nun krizden çıkması lazım. Halihazırda adaylık yarışı uluslararası sermaye tekeli BlackRock'da kariyer yapan ve AfD'ye göz kırpan Friedrich Merz ve Kuzeyren-Vesfalya Başbakanı Armin Laschet arasında geçecek gibi. Merz agresif neoliberal ve yayılmacı bir söylem ile sermaye çevrelerinin beğenisini topluyor. Ancak tam da bu söylemleriyle hem CDU içindeki ayrışmaları derinleştirebilir, hem de partinin dayanağı olan orta katmanlardan Yeşiller'e kayanların sayısını artırabilir. Laschet ise gerek eyalet örgütünün gücü, gerekse de sağ kanat temsilcisi Sağlık Bakanı Jens Spahn'ı ekibine alması sayesinde avantajlı görünüyor. Merz'in aksine bütünleştirici bir dil kullanan Laschet kanımızca daha şanslı gibi.

Ancak iktidar oyunları kimin lehine sonuçlanırsa sonuçlansın, ırkçılığın sistematik bir biçimde egemenlik aracı olarak kullanılması gerçeği değişmeyecek. Alman emperyalizminin dünya çapında öncü rol oynama isteği ve saldırgan militarizmi, İslam karşıtı propagandayı ve kurumsal ayrımcılığı gerekli kıyor çünkü.

Bununla birlikte, özellikle ihracat sektöründeki sermaye çevreleri uzun zamandır, »küresel iktisadi rekabet için değeri olmayan göçmenlerden kurtulma« tartışmalarını sürdürüyorlar. Bertelsmann gibi güçlü medya imparatorlukları sürekli olarak Türkiye ve Kuzey Afrika'dan getirilen »kalifiyesiz iş gücünün, Almanya'nın iktisadi çıkarlarına yararlı olmadığı« ve »sosyal giderlerde tasarruf yapabilmek için« ülkelerine geri gönderilmeleri gerektiği konusunu işliyorlar. Önde gelen sermaye kurum ve enstitüleri de eski Merkez Bankası yöneticisi Thilo Sarrazin'in kitabıyla popülerleşen bu görüşleri, bilimsel (!) verilerle destekliyorlar.

Görüldüğü gibi, bir zamanlar yedek iş gücü rezervini büyütme, sınıf dayanışmasını bölmek ve ücretler üzerinde baskı uygulamak amacıyla izin verilen kalifiyesiz iş gücü göçü, bugün sermaye çıkarlarına yaramadığından, tersine çevrilmek isteniyor. Bu nedenle ırkçılık körüklenmekte, ırkçı-faşist hareketler palazlandırılmaktadır. Yayılmacı politikalara destek veren Yeşiller'in iktidar ortağı olmasıyla değişen sadece iktidarın rengi olacaktır.

Yeni mülteci antlaşmasına doğru...

8 Mart 2020

Sınır sosyolojisi ve antropolojisi çalışmalarıyla tanıdığımız Neşe Özgen hocamıza, haddimizi aşarak ufak bir itirazda bulunacağız. Neşe hoca Türkiye yönetiminin mülteci politikasındaki son adımlarına atıfla, »AKP mülteci kanı üzerinden bir atımlık barutunu da harcadı« tespitini yapmış. Mültecilerin AB sınırına yığılımlarına Brüksel ve Berlin'den verilen tepkiye bakarak, »bir atımlık barut« tespitine katılmadığımızı, aksine Türk hükümetinin mülteci kartıyla kendi açısından başarılı bir hamle yaptığını düşündüğümüzü belirtmeliyiz.

Daha önce de vurguladığımız gibi, emperyalist güçler ve işbirlikçi ülkeler arasındaki ilişkiler kimi zaman tarafların ellerindeki şartlı rehinlerin konjonktürel ağırlıkları ile belirlenir. Türkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle emperyalist güçler için jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik çıkarları açısından yaşamsal önem taşıdığı biliniyor. Gerek bu önem, gerek ülkenin enerji nakil hatları ağının merkezinde olması, gerekse de AB ve ihtilafli coğrafyalar arasında bir nevi »tampon bölge« hâline gelmesi, yer darlığından açamayacağımız diğer nedenlerle birlikte Türkiye egemenlerinin elini güçlendiriyor.

O açıdan mültecileri manevra kitlesi veya »savaş mühimmatı« gibi, gayri insani biçimde sınırlara itekleyen Türk hükümeti iç ve dış politikada istediklerinin çoğunu aldı diyebiliriz. Neden böyle düşündüğümüzü, Alman sermayesinin medyadaki amiral gemisi FAZ'de yayımlanan bir yorumu değinerek açıklamaya çalışalım.

Gazetenin ekonomi sayfalarındaki makale, Federal Hükümete »Almanya ofansif biçimde Türkiye ile yeni antlaşma yapılmasını sağlamalıdır« çağrısını yapıyor. Gerekçesi çok basit: »Mültecilerin Türkiye'de kalmasını finanse etmek, salt ekonomik nedenlerden dolayı anlamlıdır«. Makalede, 2015'de varılan Mülteci Uzlaşısı çerçevesinde verilen vize serbestliği ve AB üyelik görüşmelerinin hızlandırılması vaatlerinin Türkiye'nin iç ve dış politikaları nedeniyle yerine getirilmediği belirtilerek, 4 milyondan fazla mülteci barındıran Türkiye'nin AB tarafından desteklenmesinin AB'nin çıkarlarına uyduğu vurgulanıyor.

Hesap da çok açık: »Türkiye mülteci başına yılda üç bin Euro harcarken, bu meblağ Almanya'da on bin Euro'yu geçiyor. (...) Almanya tek başına bir milyar Euro destek verse bile, bu miktar az sayıdaki mültecinin Almanya'daki bakımından çok daha ucuza gelir. Kontrolsüz göç hareketi olursa, Almanya hedef ülke olur. O nedenle Almanya Türkiye ile yeni bir antlaşmanın yapılmasını sağlamalı ve finansmanına önemli katkıda bulunmalıdır. (...) Türkiye'nin desteklenmesi, ekonomik açıdan ve insani olarak şu anki en iyi opsiyondur«.

FAZ'de yer alan bu talepler, Berlin ve Brüksel'de yapılan açıklamalar ve sınır hattında Cenevre Mülteci Konvansiyonu'nu ayaklar altına alarak uygulanan şiddet ile birlikte ele alınırsa, yeni bir mülteci antlaşmasına doğru koşar adım yaklaşıldığını görebiliriz. Bu, tam olarak Ankara'nın işine gelmektedir. Ufak itirazımız, bu nedenledir.

Ama Neşe hoca da haksız değil: »Yer ve uzam meselesinin anlamını yitirdiği günlerdeyiz. Zihnimizin bir yandan Suriye'nin ve Irak'ın savaşılaştırılan bölgelerinde, bir yandan depremler ve yokluklarla sarsılan mekanlarda bir yandan geçmişin ve geleceğin izini yitirmekte olduğumuz büyük çevre ve doğa katliamlarında savrulduğu, bizi hızla niteliksizleştiren, mülksüzleştiren, iktidar elinde oyuncaklaştıran ve geleceğimizi de altüst eden, yerlilik duygumuzun yittiği zamanlar bunlar: Mülteciyiz. (...) Mültecinin içine atladığı somut ve soğuk deniz, toplumun her kesimini de boğan büyük bir şiddet: Hepimiz mülteciyiz. Ya hepimiz tamamen mülteceleştirdiğimiz bugünleri idrak edecek, buna göre yeni siyaseti birlikte üreteceğiz, ya da o soğuk sular üzerimizden aşacak.«

Karantinanın ilacı: Toplumsal dayanışma!

22 Mart 2020

Böylesi zamanlarda yazmak zor. Komplo teorilerine, bilim düşmanı bağınaz gericiliğin hezeyanlarına, ırkçı-milliyetçi söylemlere zihnimizi bulandırma fırsatı vermeden ve egemenlerin otoritarizminin çözüm olabileceği naifliğine kapılmadan bilgi paylaşmak ve söylenmesi gerekenleri söylemek kolay değil. Ama yazmak, bilgi paylaşmak, cesaret vermeye çabalamak tam da böylesi zamanların gereğidir.

Henüz hastalanma belirtisi göstermeyen, ancak gönüllü izolasyonda bulunan ve yüksek risk grubuna ait bir birey olarak, dar çevremde olsa da, dayanışmanın, yardımlaşmanın ve karşılıklı cesaretlendirmenin ne denli büyük moral verdiğinin, dik durmaya ne denli yardımcı olduğunun bizzat tanığıyım. O nedenle bugünkü yazım ile okuru sosyal değil kişisel mesafelenmeye ve kişisel değil toplumsal dayanışmaya cesaretlendirmek istiyorum.

Hükümetlerin resmî açıklamaları, alınan tedbirler (yoksa tedbirsizlikler mi demeliyiz?), hastalıkların sınıfsal farklılıkları ve kapitalizmin halk sağlığının en büyük tehdidi olduğuna dair hemen her sayfada bir şeyler okumak mümkün. Bunlar herkesin bildiği, ancak sadece korkunun yayıldığı dönemlerde toplumsal bilince çıkan gerçeklerdir. Aynı her on saniyede bir çocuğun açlık veya hastalık nedeniyle öldüğü veya bir milyara yakın insanın, bırakın sabunu veya dezenfektanı, temiz suya dahi ulaşamadığı gerçeği gibi...

Kriz dönemlerinde – gerçi son on yıllarda pek krizlerden kurtulamıyoruz ya – hükümetlerin salt sermaye kesimlerinin çıkarlarını kolladıkları, ezilen ve sömürülenlerin ceplerinden çalınan milyarlarca varlığın bir azınlığın lehine kullanıldığı, krizlerin kendilerinin yeni egemenlik araçlarının yaratılması için fırsat hâline getirildiği ve daha nice bilinmiyor mu? Biliniyor bilinmesine de, gereğini yapmak yerine kolay yollar seçiliyor.

Konuyu dağıtmadan sadede geelim: Öncelikle korkmadan, paniğe kapılmadan çıplak gerçeği bilincimize çıkartmak zorundayız. Durum ciddi. Uzun sürecek bir olağanüstü hâl ile karşı karşıyayız. Salgın nedeniyle yaşlı veya genç yakınlarımızı, dostlarımızı, yoldaşlarımızı kaybetme riski yüksek. Hatta, İtalya'da olduğu gibi, kimsenin katılmadığı cenazeleri de kaldırmak zorunda kalışımız bir olasılık. Metanetli olmalı, basiret göstermeli ve sorumluluk almalıyız. Kendimiz, sevdiğimiz, dostlarımız ve elbette inandığımız şeyler için.

Devletin ne yaptığına bakmadan – eleştirilerimizi sakınmadan tabii -, sokağımızda, mahallemizde dayanışma ve yardımlaşma ağları örgütlemeli, çekirdek aile egoizmi yerine sınıf dayanışmasının pratiklerini yaşama geçirmeliyiz. Önceliğimiz yardıma muhtaç, zayıf ve yalnız insanlar olmalı. Bilhassa marjinalleştirilmiş, fiilen illegaliteye itilmiş, hijyenik ortamdan ve tıbbi yardımdan yoksun olanlara elimizi uzatmalıyız. Çünkü, devletlerin kamu kaynaklarını güçlülere ve avantajlı olanları korumaya ayırdığı gerçeği, başka bir gerçeği, Ertuğrul Kürkçü'nün yazdığı gibi, birbirimizin canının birbirimize emanet olduğu gerçeğini ortaya çıkartmaktadır. Yaşlıları, yoksulları, mültecileri, sistem dışında bırakılan tüm zayıfları kollamak, geleceğimizi kollamakla eş anlamlıdır. Çünkü bugünler, gelecekte nasıl bir toplum içerisinde yaşamak isteyeceğimize karar vermemiz gereken günlerdir.

»Yaşamak güzel şey be kardeşim« demiş Nâzım. Elbette öyle, ama ot gibi, hükümetlerin her dediğine inanıp, boyun eğen koyun sürüsü gibi değil, paylaşarak, yardımlaşarak, dayanışarak yaşamak kadar güzeli yok. Nerede olursak olalım, birlikte, beraberce, direnerek...

Parlamente diktatoryaya doğru...

29 Mart 2020

Yüzbinlerce, belki de milyonlarca insanın yaşamını akut olarak tehdit eden Covid-19 salgını özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde egemen sınıflar arasındaki çelişkileri daha da belirginleştiriyor. Çünkü küresel salgın salt kâr maksimizasyonu mekanizmasına dönüşmüş sağlık sistemlerini değil, egemen sistemin bütünü derinden sarsacak bir tehdit hâline geliyor. Hiç kuşku yok: egemen sınıfları zaten kronik olan yapısal bunalımın derinleşmesi korkusu sarmış durumda.

Korku egemenleri her defasında daha da saldırgan hâle getiriyor. Dertleri hiçbir zaman kitlesel ölümler olmayan sermaye sınıfları ve siyasî temsilcileri, ki tarih bunun sayısız örneği ile doludur, egemen sistemi ayakta tutmak için her »çareye« başvururlar. Ve bu »çareler« hiçbir zaman çoğunluğun, ezilen ve sömürülenlerin lehine olmazlar. Bu »çarelerin« neler olabileceğine, yolculuğun nasıl bir seyir alacağına Almanya'daki bazı tartışmalar işaret ediyor.

Mali sermaye kesimlerinden »Covid-19'a karşı verilen mücadelenin sonuçları dünya ekonomisini olumsuz etkileyeceği ve bunun, virüsün yol açacağı sonuçlardan daha ağır« olacağı vurgulanarak, »tedbirlerin öncelikle ekonomiyi teşvik edecek biçimde olmasını« talep eden sesler yükselmektedir. Açıkçası virüsün neden olabileceği seleksiyon göze alınmaktadır. Ve görüldüğü kadarıyla da devlet bürokrasisinin etkin kesimleri bu talepleri desteklemektedirler. Federal İçişleri Bakanlığı'nın hazırladığı bir rapor, enfekte olanların yüzde 1,2'sinin ölebileceği ve Mayıs ayından itibaren yoğun bakım ünitelerine alınması gerekenlerin yüzde 80'inin hastanelere alınamayacağı gerçeğinin halka açıklanması gerektiğini vurgulayarak, »Hammer and Dance« adı verilen senaryo uygulandığı takdirde »GSMH'nin kaybının yüzde 4 ile sınırlanabileceğini« belirtiyor.

Bakanlık senaryonun başarıya ulaşması için »halkın olağanüstü tedbirlere ve beklenen olumsuz sonuçlara rıza göstermesini sağlayacak büyük bir mobilizasyon kampanyasını« zorunlu görüyor. Basına sızan bilgilere göre rapor hâlihazırda Şansölye Merkel, Savunma ve Sağlık Bakanları tarafından incelenmeye alınmış durumda. Alacakları kararı yakında öğreneceğiz zaten.

»Toplumsal rıza mobilizasyonu kampanyasının« temel hak ve hürriyetlerin askıya alınmasından, olağanüstü hâlin olağan hâle dönüştürülmesinden ve bilgilerin istenildiği gibi filtrelenerek dağıtılmasından başka bir şey olmayacağı çok açık. Aslına bakılırsa emperyalist-kapitalist dünya düzeninin salgın sonucu derinleşen çoklu kriz ortamına hemen her yerde parlamente diktatorya oluşturarak yanıt vermeye hazırlandığı söylenebilir. Bu da aynı zamanda burjuva demokrasilerinin kendi temellerini koruyabilmelerinin olanaklı olmadığının bir kez daha teyit edilmesi anlamına gelmektedir.

O açıdan, örneğin Almanya'da sosyal demokratlar veya reformist sol yerine muhafazakârların belirli sektörlerde kamusalallaştırmalar yapılmasını talep etmelerine pek şaşırılmaması gerekiyor. Hedefleri belli: kârlar özelleştirilmeye devam edilirken, zararlar kamusallaştırılarak kriz sonuçları ertelenecek – imtiyazlı olmayanların kitlesel ölümleri pahasına! Marksist ekonomistlerin yıllardan beri eleştirdiği kriz ertelenmesi tekrarlanarak, yani kapitalist krizlerin belirli bir sermaye miktarını yok eden »temizleyici« etkisi sürekli ertelenerek, belirleyici sermaye fraksiyonları kamusalallaştırmalar üzerinden kurtarılmaya devam edilecek.

Peki biz ezilenler ve sömürülenler ne yapmalıyız bu durum karşısında? Pes edecek hâlimiz yok herhalde, bilhassa solda duranların. Zorlu koşullar altında da dayanışmayı devam ettirmeli, dayanışma ve yardımlaşma ağlarını genişletmeliyiz. Demoralize olmadan. Sınıf kinimizi kaybetmeden. Ortak mücadelenin şimdi daha da önemli ve gerekli olduğunu bilincimize çıkararak! Kendi kaderimize kendimiz sahip çıkarak ve sınıf ile halkların ihtiyacı olan demokratik cephenin oluşturulmasının öncülleri olarak. Bizden beklenen ve basiretle gereğini hemen yerine getirmemiz temel görevler bunlardır.

Fırsatlar dönemi – ama kimin için?

5 Nisan 2020

Alman ARD televizyonunun yaptırdığı bir anket, Alman toplumunun büyük bir çoğunluğunun hükümetten son derece hoşnut kaldığını gösteriyor. Ankete katılanların yüzde 63'ü Merkel Kabinesinin çalışmalarına iyi veya çok iyi notunu verirken, kriz yönetiminden hoşnut kalanların oranı yüzde 72'yi geçiyor. Artan bu hoşnutluk ise, sadece muhafazakârların işine yarıyor: Koalisyon ortağı SPD yüzde 16 ile güncel oy oranını sadece sabit tutabilirken, CDU/CSU'nun oranı yüzde yedi artarak yüzde 34'e ulaşıyor. Buna karşın, ırkçı-faşist AfD de dahil olmak üzere, tüm muhalefet partileri puan kaybediyor.

Düzenli olarak her hafta yapılan »Deutschlandtrend« anketi, egemenler lehine kamuoyu görüşü oluşturmada yardımcı olmasının yanı sıra, bilimsel metotları nedeniyle Almanya'daki toplumsal iklimi gerçeğe en yakın gösterebilen bir araç. Ve Alman burjuvazisi bu aracı toplumsal rıza üretiminde kullanmada son derece usta. O açıdan Ren kapitalizminin sosyal devlet (!) deneyimlerine sahip olan »Berlin Cumhuriyetinin« hâlihazırda müthiş bir toplumsal destek sağladığı söylenebilir. Dahası, Alman emperyalizminin bir zorunluluk olarak gördüğü otoritarizm inşası için, faşizm sonrası dönemde şimdiye dek hiç olmamış biçimde toplumsal rıza üretebilme fırsatını yakaladığını iddia edebiliriz.

Geçen haftaki yazımızda emperyalist-kapitalist dünya düzeninin krizlere hemen her yerde parlamenter diktatorya oluşturarak yanıt verdiğini belirtmiştik. Sahiden de pandemi bağlamında yürürlüğe sokulan uygulama ve yasaları göz önünde tutarsak, otoritarizm inşasının ne denli hız kazandığını görebiliriz. Bilhassa toplumsal muhalefet dinamiklerinin zayıflatıldığı, direniş potansiyellerinin – genellikle reformist sol aracılığıyla – sistem için »zararsız« alanlara kanalize edilebildiği coğrafyalarda Covid-19 pandemisine karşı verilen mücadele ile egemen sınıflar için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de yaşayan bir insana »olağanüstü hâl« veya KHK'larla yönetilmek konusunda bir şey anlatmaya gerek yok. Ancak bu deneyimin sadece Türkiye gibi ülkelerle sınırlı kalacağı söylenemez. Özellikle burjuva demokrasisinin »en iyi« işlediği iddia edilen merkez Avrupa ülkelerinde toplumlar muhtemelen uzun bir süre alışmadıkları yasaklar ve emirlerle yaşamak zorunda kalacaklar. Akıllı telefonlar, internet ve diğer teknik araçlarla devasa bir kontrol mekanizma ağı geliştirilen AB ülkelerinde insanlar, Hollywood filmlerinden tanıdıkları veya distopi romanlarında okudukları koşullar altında yaşamak zorunda bırakılacaklar.

Şu an için özellikle risk grubundaki insanları tehlikeye atmamak ve neoliberal uygulamalarla içi boşaltılan sağlık güvence sistemlerinin kapasitesini zorlamamak için kişisel mesafelenmelere uymak, dikkatli davranmak ve herkesin evde kalabileceği koşulları talep etmek en doğru olanı şüphesiz. Alman devleti 600 milyar Euro'luk bir bütçeyle hem kendisini krize hazırladı hem de toplumun ezici çoğunluğunun her türlü hak ve özgürlüklerin askıya alınması için rızasını alabildi. Asıl sorun, pandemi sonrasında ne olacaktır.

Kimi dostumuz yazılarında »kapitalizmin sonunun geldiğini«, insanların kapitalizmin gerçek yüzünü gördüklerini vb. tespitleri paylaşıyorlar. Örneğin Ziya Ulusoy yoldaşımız dünkü makalesinde, »kapitalizme karşı mücadele bilincinin gelişeceği« ve »Ekolojik yıkımdan kurtuluşu da içeren bir toplumsal sistem arayışı yaygınlaşacaktır« umudunu ifade etmiş. Virüs nedeniyle insanların yeni arayışlara girdiğine katılıyoruz. Ve elbette örgütlü mücadele olmadan değişim olmayacaktır. Virüs şüphesiz yeni fırsatlar yarattı. Ancak, Alman devletinin anayasasına aykırı olarak orduyu yurt içinde göreve sokmaya hazırladığı bir dönemde bu fırsatların kime daha çok yarayacağını sormak zorundayız. Umut kırmak istemeyiz, ama gidişat toplumsal kurtuluşa değil, rıza gösterilen otoritarizme doğru gibi görünüyor. Önümüzdeki on yılların gerçek »1984'lere« dönüşmesini nasıl engelleyebileceğimizi düşünmeliyiz. Hem de acilen.

Kesinleşen olgular ve yanıt bekleyen sorular

19 Nisan 2020

Korona virüsü istisnasız her insanın yaşamını tehdit ediyor. Ancak bu pandemi esas itibariyle yeni ve beklenmedik değildir. Böylesi bir pandeminin meydan okumaları, bilhassa sağlık sistemlerine yönelik baskısı, sistem sorusundan bağımsız yapısal olarak her ülkede aynıdır – her ne kadar bu meydan okumalara ulusal ve uluslararası düzeylerde farklı yanıtlar verilse de. Aslında sağlık sistemlerinin kapasitesi zorlayacak bir pandemi bekleniyordu. Yanıtlanması gereken, yapılan tüm risk analizlerine rağmen neden hazırlık yapılmadı sorusudur.

Pandeminin çok şeyi değiştirecek reel bir kırılma olduğu kesin. Bu kırılmanın çoğu krizde olduğu gibi, birbirlerini karşılıklı etkileyen, kimi zaman iç içe geçen farklı düzeyleri olduğu doğru. Farklı olan ise pandemi ve sistem krizi yönetimleri kombinasyonudur. Tehdit ve kriz yönetimi herkesi etkilemektedir, ama aynı şekilde değil! Sınıfsal farklar ve eşitsizlik pandemi etkisini katlayarak artırmaktadır. Egemenler virüsle mücadele stratejilerini başından itibaren kendi çıkarlarına göre yönlendirmektedirler. Yanıtlanması gereken soru, egemenlerin Covid-19 pandemisini neden diğerlerinden farklı ele aldıklarıdır.

Pandemi hızı insanların sadece sağlıklarından kaygı duymalarına değil, aynı zamanda ve artan biçimde var oluş korkusuna kapılmalarına neden olmaktadır. İmtiyazlı olanlar bu korkularla evlerine kapılarak baş etmeye çalışırken, yoksullaşan yığınlar olağanlaşmış olağanüstü hâl koşulları altında, her an virüs kapma tehlikesiyle iş güçlerini satmak zorunda bırakılmaktadırlar. Özellikle evsiz-barksızlar ve mülteciler akut yaşam tehlikesi altındadırlar. Salt devrimci-demokratik güçler değil, yaygın medya bile toplumsal dayanışma vurgusu yapmaktadır. Yanıtlanması gereken soru, gerekliliğinin bilincine varılmış olmasına rağmen toplumsal dayanışmanın neden yaygın biçimde örgütlenemediği sorusudur.

Son derece muğlak etkileri ve derinliğinin gelişmekte olduğu bir kırılma ve dönüşüm sürecinin henüz başlangıç devresinde olduğumuz kesin. Pandemik meydan okuma ne sınıf savaşımının ne de kapitalist krizlerin yasallıklarını devre dışı bırakmıştır. Tam aksine iklim krizi, savaşlar, yoksulluk ve sefalet, mültecilik, ırkçılık ile ekonomik ve malî krizler, temsilîyet ve yönetim krizleri vb. krizlerin toplamı olan çoklu kriz ortamı varlığını hâlen sürdürmektedir. Yanıtlanması gereken, pandemi sonrasında ne olacağı sorusudur. Kazanan kim olacak, güç dengeleri kimin lehine değişecek – ulusal, bölgesel, küresel düzeyde, sınıflar ve emperyalist güçler arasında?

Korku salt alt sınıflar arasında değil, belirgin biçimde egemenler arasında da yayılmaktadır. Alt sınıflardan farklı olarak egemen sınıfları sistem korkusu sarmıştır, bilhassa kriz yönetiminin sistem sınırlarını belirgin etmesine ve böylelikle toplumsal alternatiflerin çekiciliğinin artmasına yönelik korkular. Sadece neoliberalizm değil, esas itibariyle kapitalizmin tilsimini kaybetmekte olduğu kesinleşmektedir. O nedenle sistem karşıtı söylemleri boşa çıkartmak, alternatifsizlik mitini devam ettirmek için manipülasyon mekanizmaları işletilmektedir. Özellikle emperyalist merkezlerde ön koşulsuz ve geri ödemesiz maddî yardımlarla işçi sınıfının imtiyazlı kesimlerinin rızası satın alınmakta, sınıfın sağlık, perakende ve nakliyat gibi sektörlerindeki kesimlerine medyatik moral aşılması yapılmaktadır. Burada yanıtlanması gereken soru, egemenlerin »sosyal devlet« uygulamalarına daha ne kadar dayanabilecekleri ve inşası süren otoritarizme ne denli hızlı geçiş yapacakları sorusudur.

Bu ise başka bir soruyu gündeme getirmektedir: Hareket ve etki alanları daralan devrimci-demokratik güçler iktisadî, siyasî ve ideolojik düzeyde baskısı yukarıdan artırılarak sürdürülen sınıf savaşına alttan nasıl yanıt verebilir, yanıtı verecek birleşik öncüyü nasıl örgütleyebilirler? Asıl meydan okuma kanımızca budur, her ülkede!

Tarihin diyalektiği...

26 Nisan 2020

Geçen Perşembe, sınıf mücadeleleri tarihi olan insanlık tarihinin bizce en önemli isimlerinden Vladimir İlyiç Ulyanov'un, ya da bilinen adıyla Lenin'in 150'nci doğum günüydü. İçinden geçmekte olduğumuz bu meşum süreçte, kanımızca 20. Yüzyılın en önemli öncü siyasetçilerinden olan Lenin'den öğreneceğimiz çok şey olduğu inancındayız. Bugünler Lenin'i ve stratejik-analitik yaklaşımlarını bir kez daha anımsamak, eserlerine başvurmak için iyi bir fırsat. Çünkü süregiden bu pandemi günleri aynı zamanda büyük kırılmalar dönemi olarak da okunabilirler.

Karşıdevrimin otuzuncu yılında, bir sonraki günde önceki gün söylediklerini reddeden liberal şarlatanların her yanından vıcık-vıcık emek düşmanlığı sızan çığırkanlıklarının gürültüsü arasından, Lenin'in doğum gününün pandemi ile ne alakası olduğunu soran ciddi sesler de yükselir. Onlara bilimsel kesinlikle şunları söyleyebiliriz:

Çoklu kriz ortamında uzun zamandır debelenen emperyalist-kapitalist dünya düzenine yıpratıcı bir güçle çarpan pandemi, sistemin çürümüştüğünü gizlemeye yarayan örtüleri bir çırpıda indiriverdi. Anında sağlık sistemlerinin insan için değil, özel sermaye birikimi ve daha fazla kâr için yapılandırıldıkları; tekellerin dikte ettikleri politikalar ve uygulamalarla barışçıl, demokratik, ekolojik ve sağlıklı bir toplumsal gelişmenin mümkün olamayacağı; içi boşaltılan burjuva demokrasilerinin parlamenter diktatörlüklere dönüştükleri ve militarizmi, ırkçılığı, faşist hareketleri besledikleri gözle görülür oldu. Önde gelen emperyalist güçler arasındaki rekabet kavgası şimdiden öngörülemez ihtilaflara gebe olduğu gösterdi.

Sadece bunlar bile Lenin'i haklı çıkartıyorlar. Kapitalizmin eşitsiz gelişmesinin yasallıklarına ve emperyalizme dair analizlerini, emperyalist devlet ve rolü üzerine düşüncelerini ve kapitalist sistemin devrimci yoldan aşılmasının zorunluluğuna dair tespitlerini kanıtıyorlar. Ve böylesi günlerin derin krizleri tarihin diyalektiğinin nasıl gündeme oturduğunu, sınıf çelişkilerinin ne denli keskinleştiğini ve verili olanın reddiyesinin yıkımının zorunluluğunu içerdiğini, hatta dayattığını anımsatıyorlar.

Ancak aynı zamanda da Lenin'in altını çizerek vurguladığı gibi, sınıf çelişkileri ve sınıf mücadelelerinin keskinleşmesinin otomatikman ezilen ve sömürülen sınıfların kurtuluş ve özgürlük mücadelelerinin kendiliğinden gelişmeyeceğini de... Lenin tam da bu nedenle ve gerçeğin her zaman somut olduğundan hareketle »Ne yapmalı?« ve »Kim yapacak?« sorularını yanıtlıyor, somutta ve pratikte müdahale eden bir toplum analizi geliştiriyor. Bunu yaparken »Tüm iktidar Sovyetlere!«, »Önkoşulsuz barış!« veya »kendi kaderini tayin hakkı!« gibi mücadeleye yön veren, kitleleri harekete geçiren şiarları geliştirdiğinde, bunların teorisinin gri kulvarlarına değil, askerlerin, işçi ve köylülerin, Rusya'daki ezilen ulusların somut taleplerine dayandığına, buradan beslenmesi gerektiğine dikkat ediyor.

Kuşkusuz Lenin'in yaşadığı 20. Yüzyılın koşulları ile günümüzün karmaşık koşulları birebir karşılaştırılmaz. Dünya birçok açıdan değişti, dönüştü. Değişmeyen sınıf tahakkümüne dayalı egemen sistemdir. Egemen sisteme somut karşı çıkış, diyalektik pratik, anlatılacak hikâyeler, stratejik toplum analizi, kurtuluşçu ve özgürlükçü bir yönelim gibi birçok noktada Lenin'inden öğrenilebilecek çok şey var – salt komünistler için değil! Bilhassa bugün ve burada başka bir dünya tasavvurunu gerçekleştirecek adımları atmak için!

Dört gün gecikmeyle olsa da – Doğum günün kutlu olsun Tavariş, aklımızdasın!

Mutlak değerler rekabeti

3 Mayıs 2020

Geçen haftaki yazımızda pandeminin sistemin çürümüşlüğüne gizlemeye yarayan örtüleri bir çırpıda indiriverdiğini yazmıştık. Nitekim egemen siyaset her geçen gün bu tespitimizi kanıtlamaya devam ediyor. Örneğin Alman siyasetinden iki tanınmış isim, Federal Parlamento Başkanı Wolfgang Schaeuble (CDU) ve Tübingen Büyükşehir Belediye Başkanı Boris Palmer (Yeşiller) kriz dönemlerinde kapitalist piyasa ekonomisi için önceliklerin neler olduğunu vurguluyorlar.

Bir zamanların »Yeşil« düşünceleriyle hiçbir ilgisi olmayan ve genellikle ırkçı söylemlerle medyada yer bulan Boris Palmer, »ekonomik zararlar pahasına zaten yarım yıl içinde yaşları ve diğer hastalıkları nedeniyle ölecek insanları kurtarıyoruz« diyerek, üretim süreçleri dışındaki insanların yaşam hakkını sorguluyor, hatta olmadığını ima edecek derecede pervasızlaşıyor.

Euro krizi günlerinde başta Yunanistan olmak üzere, borç batağına düşen AB üyesi ülkelere sosyal yıkım politikaları dayatan ve bu nedenle adı »kundakçıya« çıkan Wolfgang Schaeuble ise, yaşam hakkının korunmasının devletin önceliği olamayacağını vurguluyor. Schaeuble, Palmer ile aynı günlerde verdiği bir demecinde, »Her şeyin insan yaşamının korunmasının arkasından gelmesi gerektiğinin söylendiğini duyduğumda, şunu söylemek zorunda kalıyorum: Bu, bu mutlaklıkta doğru değildir. (...) İnsan yaşamının korunması, Temel Yasamızda mutlak değer olarak yer almıyor.« diyor.

Schaeuble sıradan bir isim değil. Alman devlet protokolünde F. Cumhurbaşkanı'nın ardından ikinci sırada yer alıyor. Devletin en önemli ikinci adamı böyle konuşunca, F. Hükümet tarafından finanse edilen Alman Etik Konseyi ve Alman Ekonomi Enstitüsü gibi kurumlar hizaya giriyorlar. Etik Konseyi Schaeuble'nin sözlerinin »devlet adamı ciddiyetine örnek olduğunu« ve »iktisadî hakların önkoşulsuz olarak yaşam hakkının ardılı olamayacağını« açıklıyor. Ekonomi Enstitüsü ise »değerler rekabeti çerçevesinde yaşam hakkına öncelik tanınmasının özgürlüğe zarar vereceğini« vurguluyor. Sermaye lobicileri ve işveren örgütleri de bunları onaylayarak, Schaeuble ve Palmer'e alkış tutuyor.

Sermaye açısından »özgürlüğün« ne anlama geldiğini uzun uzadıya açmaya gerek yok. Söz konusu olan kâr ve artı-değer mekanizmasının aksamadan çalışmasıdır. Söz konusu olan – onlar için – değerlerin en yükseği olan değer üretim sürecinin engelsiz işlemedir. Öylesine önemlidir ki bu, devletin meşruiyetini sağlayan tüm yükümlülükleri iktisadî özgürlüğün (!) boyunduruğu altına sokmayı gerekli kılmaktadır. Yaşam hakkının izafileştirilmesini, bakım evlerinde ve yoksul mahallelerde insanlar kırılırken ilaç tekellerinin kâr marjlarının rekor seviyelere çıkartılmasını, devletin şiddet tekelinin »iktisadî özgürlüklerin« korunması için seferber edilmesini zorunlu kılmaktadır. İmtiyazlılar korunaklı alanlarda saklanırlarken, işçilerin ve hizmetlilerin çarkın dönmesi için virüs kapma tehdidine rağmen çalıştırılmalarını gerektirmektedir. İşte Rosa Luxemburg »Ya sosyalizm ya barbarlık!« derken, tam olarak bunu kastediyordu.

Pandemi, açık olarak kapitalist kriz süreçlerinin insanlığı bir yol ayrımına sürüklediğini gösteriyor. Ya tüm çürümüşlüğü, orman kanunları ve dizginsiz vahşetiyle bu sömürü düzenini ayakta tutan, sosyal darwinizmi güncelleyen bu barbarlığa boyun eğilecek, ya da bu barbarlığı yaratan koşulları ilelebet yıkma mücadelesi verilecektir.

Kurtuluş günü ve umut ışığı

8 Mayıs 2020

75 yıl önce, yani 8 Mayıs 1945'i 9 Mayıs 1945'e bağlayan gece, Sovyet insanının ve Kızıl Ordu'nun müthiş özverisi sayesinde Avrupa'nın Alman faşizminin prangasından kurtulduğu ilân edilmişti. 8 ve 9 Mayıs 1945, aynı Büyük Ekim Devrimi'nin gerçekleştiği 7 Kasım 1917 gibi, 20. Yüzyılın ve kanımızca bu ana kadarki insanlık tarihinin şüphesiz en önemli olgularından birisidir – salt komünistler, devrimciler ve antifaşistler için değil, barışçıl ve eşit haklı bir gelecek arzusu taşıyan tüm insanlar için! Lenin'in 1917'de imzaladığı »Barış Kararnamesi« nasıl tarihsel bir kırılma anı olduysa, 8 ve 9 Mayıs 1945'de Alman faşizminin koşulsuz kapitülasyonu imzalaması benzer bir kırılma anıdır. Gerek 1917, gerekse de 1945 ezilen ve sömürülenler için bir kurtuluş günü ve umut ışığı olarak işlev görmüşlerdir.

Büyük Ekim Devrimi emperyalist savaşlar zincirini kırarak, dünya çapında işçi sınıfına ve emekçilere, aynı zamanda ezilen uluslara kurtuluş ve özgürlük mücadeleleri için ilham vermiş, umut olmuştur. Alman faşizminin dize getirildiği 1945 de benzer bir önem taşıyordu. Çünkü Avrupa Yahudilerini topyekûn yok etmeyi, Sovyetler Birliği'ni yıkmayı ve Doğu Avrupa halklarını köleleştirmeyi hedefleyen ve sadece Sovyetler Birliği'nde 27 milyon olmak üzere, on milyonlarca insanın yaşamına mal olan Alman faşizminin yenilgisi ile büyük bir emperyalist komplo da bertaraf edilmişti. Evet, faşizmden kurtuluş için ödenen bedel büyük oldu, ama umutlar da büyüktü.

Bugün, 75 yıl sonra geriye baktığımızda, bu umutların kaybolduğunu söyleyebilir miyiz? Kanımızca hayal kırıklıklarından bahsetmek daha doğru olacak. Bilhassa reel sosyalizmin yenilgisinden, daha doğrusu 1989/1990 karşıdevriminden sonra. 1989/1990'dan bu yana, Alman faşizminin iktidara ele geçirilişinin, yani karşıdevrimin emperyalist savaşlarla eşdeğer olduğunu defalarca görmek zorunda kaldık. Karşıdevrim her zaman savaş ve tarih rövanşizmi demektir. Faşizmden kurtuluşun 75'inci yılında da tarih rövanşizmi ile savaş politikalarına ve militarizme yeni ivme kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Kuruluş harcı antikomünizm olan NATO ve AB egemenleri bugünlerde tarih rövanşizmlerini zirveye çıkarıyorlar. Avrupa Parlamentosu geçen yıl 19 Eylül 2019'da büyük çoğunlukla kabul ettiği ve İkinci Dünya Savaşı'nın doğrudan Alman faşizmi ve Sovyetler Birliği'nin ortak çabalarıyla çıktığı demagojisini yadıktan sonra, bugün »faşizm, komünizmle mücadelede gerekli bir araçtı, ama kontrolden çıktı ne yazık ki« türünden görüşler kamuoyu görüşünün manipülasyonu için yeniden devreye sokulmaya çalışılıyor.

Ancak bu çabalar sadece propaganda için değil. Her zaman olduğu gibi emperyalist propagandayı reel askerler ve panzerler takip ediyorlar. Örneğin tam da 8 ve 9 Mayıs 2020'de NATO'nun son 25 yıldaki en büyük askerî manevrası Rusya sınırında gerçekleştirilecekti. Ancak Corona-Pandemisi nedeniyle bu planlarda değişiklikler yapıldı. Manevranın amacı, ABD emperyalizminin »Ulusal Güvenlik Stratejisinde« yazdığı gibi, »Görevimiz ABD'nin askerî üstünlüğünün devam ettiğini göstermek ve (...) ordularımızın caydırıcı güce sahip olduğu algısını güçlendirmektir.« Bu amaca uygun olarak hâlihazırda »Defender 2020« askerî manevrası Polonya'da teçizat ve birlikler açısından »küçültülmüş« şekilde devam ettiriliyor. Amaçta ise hiçbir değişiklik yok.

Alman emperyalizmi ise bu tarih rövanşizmini yeniden dünya gücü olmak için kullanıyor. Burjuva medyasının sayfaları Rusya'yı hedefe koyarken, sadece antikomünist kininden bir dirhem kaybetmemiş olan Alman tekeli burjuvazisinin gönlünü hoş tutmaya çalışmıyor, aksine Almanya'nın »nükleer pay alma stratejisine« toplumsal rıza üretmeye çalışıyor. Nükleer paydan kasıt, Almanya'nın nükleer silahlara sahip olması elbette.

Görüldüğü gibi Alman faşizminin dize getirilmesinin 75'inci yılında da emperyalist

stratejiler hızla uygulamaya sokulmaya çalışılıyor. Faşizme vurulan en büyük darbe, emperyalist savaşlara gerekçe olması için unutturulmaya çalışılıyor, Avrupa'nın muhtelif yerlerinde Sovyet askerleri için dikilen anıtlar yıkmak isteniyor. Ancak burjuvazinin ve vasallarının tüm çabaları boşuna. Yerküre üzerinde tek bir komünist, devrimci veya antifaşist kalsa da ne Sovyet insanın gösterdiği özveri ne de antifaşist mücadelenin insanlığın geleceği için taşıdığı önem tarih sayfalarından silinebilir. Gerek 1917, gerekse de 1945 eninde sonunda yeni kurtuluş ve özgürlük mücadelelerine umut ışığı olmaya devam edecektir. 8 ve 9 Mayıs, aynı 7 Kasım gibi ezilen ve sömürölen sınıflar için bir bayram günü olarak kalacaktır. Bundan şüphemiz yok!

ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (I)

10 Mayıs 2020

ABD Başkanı Trump patavatsız üslubuyla Corona-Pandemisine Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) sebep olduğunu iddia ederek, dünya kamuoyunun dikkatini ÇHC'ne çekmeye çalışıyor. Bu, kanımızca fazlaca spekülâtif iddia Trump'ın asıl motivasyonunu gizlemeye yarıyor. Çünkü ABD emperyalizminin ÇHC konusunda – virüsten tamamen bağımsız olarak – uzun vadeli bir ajandası var. Pandemi bu konuda bir fırsat olarak kullanılacağına benziyor. O açıdan Trump'ın çıkardığı patırtının arka planına bakmak, aydınlatıcı olacak.

ABD emperyalizminin ÇHC'ne yönelik politikaları oldum olası muğlak bir görünüm sergilemekte, ama her zaman ÇHC'ni ABD'nin hakimiyeti altındaki emperyalist-kapitalist dünya düzeninin boyunduruğu altına sokma, en azından küresel kapitalizme bağlama hedefini gütmekteydi. Bu hedef sabit bir sütun olarak her ABD başkanının politikalarını belirlemiştir. Örneğin Obama yönetimi 2011'de »Asya'ya açılma« kararını alarak ve bizzat Dışişleri Bakanı Hillary Clinton tarafından »Amerika'nın Pasifik Yüzyılı« ilân edilerek ÇHC açık hedef hâline getirilmişti. ABD o dönemde, donanmasının üçte ikisini 2020'ye kadar Pasifik'te konumlandıracağını açıklıyor ve ÇHC'ne karşı »sınırlama ile bağımlı kılma« stratejisini uyguluyordu.

Yönelim açısından bakıldığında Trump yönetiminin Obama çizgisini devam ettirdiği söylenebilir. Ancak Trump bu noktada Nixon'un 1971'de geliştirdiği stratejiyi farklı biçimde uygulamaya çalışıyor. ABD Nixon döneminde elindeki olanaklarla aynı anda hem Sovyetler Birliği'ne hem de ÇHC'ne karşı adım atamayacağı gerçeğinden hareketle, ÇHC ile yakınlaşmıştı. Bu politika SSCB'nin silahlanma yarışıyla nefesi tüketilene dek Reagan tarafından devam ettirilmişti.

Trump ise tersinden Rusya Federasyonu ile olan ihtilaflı durumu dondurdu – veya Avrupalı müttefiklerine delege etti de diyebiliriz – ve ÇHC'ni hedefine koydu. NATO üyesi ülkelerin silahlanma bütçelerini yurtiçi GSMH'nin yüzde ikisine yükseltme ve ABD'nin »koruma kalkını« altındaki güvenlik tüketicileri yerine, »güvenlik üreticisi« olmaları konusundaki ısrarlı talepler, tarihsel bir zayıflama sürecinde olan hegemon ABD'nin tüm kaynaklarını ÇHC'ne karşı kullanmak istemesiyle bağlantılıdır. Trump'ın NATO'daki müttefiklerine dayattığı iş ve yük bölümü bu zorunluluğun bir sonucudur.

ABD açısından ÇHC kontrol altına alınması gereken bir meydan okumadır, çünkü Pekin pozisyonlarını kararlı biçimde savunmaktadır. ÇHC yönetimi bir tarafta dünya düzeninin kurumsallaşmış biçimleri içerisinde aktif angajmanını sürdürürken, diğer taraftan da ABD öncülüğünü ve Batılı yaklaşımları tümenden reddetmektedir. Bu ise ABD yönetimi ve egemen sınıfları arasında »Çin'in güçlenmesi ABD'nin zayıflamasına neden olacağından, bu, eldeki tüm olanaklarla hemen engellenmelidir« seslerinin yükselmesine neden olmaktadır.

Ancak ÇHC'ni ABD'nin hakimiyeti altındaki dünya düzeninin boyunduruğu altına sokmaya çalışmak, sonuçlarını tahmin edebilmek için bakabileceğimiz tarihsel bir örneği olmadığından, son derece zor bir girişimdir. Nihâyetinde bu girişim, 1945 sonrasında ABD'nin Batı Almanya, Japonya ve Güney Kore'yi küresel kapitalizme dahil etme başarısından çok daha devasa bir adım olacaktır. Kaldı ki, 1945 sonrasında koşullarından bugün söz etmek olanaksızdır.

Günümüzün iktisadî, malî, siyasî ve askeri koşullarının bu bağlamda ne anlama geldiğini haftaya bu köşede irdelemeye devam edelim...

ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (II)

17 Mayıs 2020

İktisadî açıdan zayıf, tarım ağırlıklı, piyasaları uluslararası tekellere zorla açılmış az gelişmiş veya gelişmekte olan eşik ülkelerinin IMF ve Dünya Bankası gibi kurumlar üzerinden borç batağına sürüklenerek, nasıl emperyalist güçlere bağımlı hâle getirildikleri biliniyor. Bunun örneklerini Ukrayna ve Yunanistan'da olduğu gibi, bugün Avrupa'da dahi görmek olanaklıdır. Her ne kadar Batı tarafından deneniş olsa da bu politikanın ÇHC'ne karşı başarıyla uygulanması olanaksız gözüküyor.

Bir kere ÇHC kendi para birimi ve faiz oranları üzerindeki kontrolünü kaybetmiş değil. Aynı zamanda, üçte biri doğrudan ABD Doları türünde olan 3,1 trilyon ABD Doları değerindeki döviz rezervlerine sahip. O açıdan ÇHC'nin malî politikalarında büyük ölçüde bağımsız olduğu söylenebilir.

ABD emperyalizmi, malî ve iktisadî araçların ÇHC'ne karşı etkisiz kalmaları nedeniyle, devasa askerî gücüyle ağırlığını siyasî-askerî araçlara, yani ÇHC'ni kuşatmaya yönlendiriyor. Aslına bakılırsa ÇHC'nin askerî olarak kuşatılma planları daha öncesine, 2000'lerdeki Bush yönetimine dayanmaktadır. Bush, »Çin'e karşı küçük NATO« tanımı altında ABD, Avustralya, Hindistan ve Japonya'nın askerî-stratejik iş birliği planlarını geliştirmiş, Obama da »Asya'ya açılma« kararını bu planlar üzerine kurmuştu.

Obama'nın aldığı, Trump'ın hızlandırdığı adımların hedefi Batı Pasifik'te, bilhassa Güney Çin Denizi'ndeki deniz nakliyat yolları üzerinde hakimiyet kurmaktır. Bunun için Obama döneminden bu yana bölge ülkeleriyle yapılan ikili askerî antlaşmalar güçlendirilmekte, Avustralya'da konuşlandırılan askerî birliklerin sayısı artırılmakta, Guam ve Japonya'daki askerî üslerin kapasiteleri yükseltilmekte ve ABD donanmasının büyük bir bölümü Pasifik'e gönderilmektedir.

Nedeni ise basit, şöyle ki: ÇHC ekonomisinin temelini ürün ihracatı oluşturmaktadır. Büyüme tandansı yüksek olan ÇHC ekonomisinin istikrarlı biçimde sürdürülebilir kılınması ise masif hammadde ithalatına bağımlıdır. ÇHC her ne kadar teknolojik ürünler için gerekli olan »ender topraklar« rezervlerine sahip olsa da genel anlamda hammadde yoksulu ülkeler arasındadır. Bu nedenle deniz nakliyat yolları ÇHC açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Ürün ihracatı ve hammadde ithalatına olan bağımlılık da ÇHC ekonomisinin yumuşak karnını oluşturmaktadır.

İşte ABD siyasî-askerî araçlara ağırlık vererek, tam olarak ÇHC'nin bu yumuşak karnına vurabilme potansiyeline kavuşmayı amaçlamaktadır. Askerî açıdan kuşatılmış, çeşitli suçlamalarla siyaseten dünya çapında izole edilebilmiş bir ÇHC'nin, deniz nakliyat yollarına yönelik bir abluka karşısında her türlü dayatmaya boyun eğdirilebileceği düşünülmektedir. Trump böylesi bir stratejinin hem dış ticaretinin yüzde seksenini deniz yolları üzerinden gerçekleştiren ÇHC'ni köşeye sıkıştıracağını, hem de Bush ve Obama yönetimlerinin yürüttükleri »Terör ile savaşın« yol açtığı müthiş kaynak israfından bıkan ABD kamuoyunun desteğini alacağını hesaplamaktadır.

Batı Pasifik ve Güney Çin Denizi'nde ABD ve müttefiklerinin kuracağı hakimiyet, yurt içi GSMH'sının yılda yüzde 8-yüzde 10 büyümesi zorunlu olan ÇHC'nin, malî piyasasının liberalleştirilmesi, toprak mülkiyetinde özelleştirmelere izin verilmesi veya telif hakları gibi dayatmalara karşı koymasını şüphesiz zorlaştıracaktır.

ÇHC'nin hangi adımlarla karşılık verdiğini, AB'nin aldığı pozisyonu ve bu gelişmelerin dünya barışı açısından taşıdığı riskleri de haftaya irdelleyelim...

ABD'nin güncel Çin politikası üzerine (III)

24 Mayıs 2020

ABD öncülüğünde ÇHC'ne karşı geliştirilen saldırgan kuşatma politikası, ÇHC yönetiminin aynı şekilde siyasî-askerî araçlara ağırlık vermesine neden oluyor. ÇHC yönetimi, pandemi sonucu ortaya çıkan ekonomik daralmaya rağmen bu konuda kararlı olduğunu göstermeye çalışıyor. O açıdan Cuma günü Pekin'de başlayan Ulusal Halk Kongresinin gündeminde askerî harcamaların geçen yıla oranla yüzde 6,6 artırılma kararının yer alması bir tesadüf değil.

ÇHC yönetimi ABD ile ihtilafa girme konusunda uzun süre çekingen davranmıştı. Hatta dış ticaret diplomasisiyle hegemonik bir rol üstlenmek istemediği sinyali vermiş ve kaynaklarını öncelikli olarak sivil gelişme ve yoksullukla mücadele için kullanacağını göstermişti. ÇHC'nin ekonomik gelişmesi, halkın satın alma gücünün artırılması, yoksullukla mücadeledeki başarıları ve on yıllardır herhangi bir savaşa girmemiş olması, bu politikasına inandırıcılık kazandırıyordu.

Ancak emperyalist güçlerin ihtilafçı politikaları ÇHC yönetimi içerisinde siyasî-askerî araçlara ağırlık verilmesi tandanslarını artırdı. Bunun sonucunda da askerî harcamalar 1991-2017 yılları arasında 22,4 milyardan 228,2 milyar Dolar'a yükseltildi. Gelen bilgiler harcamaların bu yıl 241 milyar Dolar'a çıkacağına işaret ediyor.

ÇHC'nin çabaları, dünya çapında 800'den fazla askerî üsse sahip ve 2020'de silahlanmaya 750 milyar Dolar yatıracak olan ABD emperyalizminin ve müttefiklerinin harcamalarıyla karşılaştırılmaz elbette. NATO üyesi ülkelerin silahlanmaya 2020'de toplam 1,2 trilyon Dolar ayırdıkları düşünülürse, ÇHC'nin 241 ve Rusya Federasyonu'nun 55,3 milyar Dolarlık silahlanma bütçelerinin bu asimetrik yarışta yetersiz kalacakları görülebilir.

Durum böyle olunca, ÇHC ABD'nin Pasifik'te hakimiyet kurma planlarına birbirine paralel birkaç adımla karşılık vermek zorunda kalıyor. Bir taraftan küçük ada devletleriyle ekonomik hiçbir getirisi olmayan, ama jeopolitik-jeostratejik değeri son derece yüksek ittifaklar kurarken, diğer taraftan da nakliyat yollarının çeşitlendirilmesine ağırlık veriliyor.

Örneğin büyük hammadde tedarikçisi olan ve ÇHC devlet tekellerine kendi likit doğalgaz üretiminde yüksek yatırım olanakları sağlayan Rusya Federasyonu'yla Pasifik, Kuzey Kutup Denizi ve Baltık Denizi üzerinden Avrupa'ya nakil yolları kurulmaya çalışılıyor. İklim krizi sonucunda Kuzey Kutup Denizi'nin ısınması, Avrupa'ya olan deniz mesafesini beşte iki kısaltacak bu alternatifini güçlendiriyor. Kaldı ki tamamen Moskova'nın kontrolü altında olacak bu hat ABD'nin çabalarını boşa çıkartma potansiyelini taşıyor.

Diğer taraftan ise, »Yeni İpek Yolu« olarak bilinen 950 milyar Dolarlık proje ile Avrasya ve Afrika'ya bağlantı sağlanmak isteniyor. Bu projenin, Batı ve Doğu Çin bölgeleri arasındaki müthiş eşitsizliği azaltma ve birikim fazlası sermaye rezervlerini değer kaybetme tehlikesinden koruma amacının yanı sıra, ihracat ve ithalatı deniz nakliyat yollarından ve nihâyetinde olası bir ablukadan bağımsızlaştırması beklenmektedir.

Görüldüğü gibi ÇHC, ABD'nin ve NATO müttefiklerinin askerî üstünlüğüne rağmen, »ABD-Çin-Ticaret Savaşı« görüngüsündeki Soğuk Savaşa karşılık verebilecek bir aktör konumuna gelmiştir. Asıl soru şu: Bu Soğuk Savaş ısınmadan daha ne kadar devam edecek ve vekalet savaşları yerine asiller sahaya ne zaman inecek? Tehlikenin boyutu budur.

Avrupa'nın bu ihtilafı nasıl bir pozisyon aldığı sorusu ise başka bir yazının konusu olsun...

Kapitalist sömürünün siyahi hâli

28 Mayıs 2020

Polis şiddetinin salt yoksullara karşı değil, sistem için tehdit oluşturan durumlarda orta katmanlara ve varlıklılara dahi yönelebileceğini kanıtlayan 2013 Haziran Direnişinin yıldönümünde Okyanus ötesinden yeni şiddet haberleri geldi. Tesadüfen orada bulunanların çektikleri görüntüler, siyah Amerikalı George Floyd'un bir beyaz polis tarafından nasıl katledildiğini gösteriyor. Görüntüler sosyal medyaya düşmeseydi, muhtemelen bu olay »bir suçlunun mukavemetine karşı gösterilen ölçülü polis yaptırımının talihsiz sonucu« diye, sıradan bir vaka gibi lanse edilecekti – aynı her sekiz saatte bir siyah Amerikalının beyaz polislerce katledildiği, ama genelde TV ekranlarına yansımayan olaylarda olduğu gibi.

Görüntülerin sosyal medyada yayılması üzerine, sadece ABD'de değil, dünyanın hemen her tarafında olayı kınayan açıklamalar yapıldı. Açıklama ve protestolarda öne çıkan »ırkçılık eleştirisi«. Elbette siyah Amerikalıların protestoları sosyal sorunları da ele alıyor, ancak meseleyi salt ırkçılık olarak ele alanların sayısı az değil. Buna karşın polis şiddeti sonucu ölenlerin sayıları daha farklı bir arka plana işaret etmektedir. Basında yer alan bilgilere göre 2019 yılında ABD'de 1.099 kişi polis şiddeti sonucunda yaşamını yitirmiş. Ölenler arasında siyah Amerikalıların oranı son derece yüksek. Sadece bu yılın ilk üç ayında 31 siyah Amerikalı katledildi. Peki, 2013-2019 yılları arasında orantısız şiddet kullanımını nedeniyle mahkûm edilen memur oranı ne kadar? Mahkemeye sevk edilenlerin yüzde biri kadar!

Kamuoyuna yansıyan polis şiddeti buz dağının görünen tepesinden ibaret. Ama bu bile burjuva medyası tarafından rafine bir kurgu ile polis şiddetinin münferitleştirilmesi, haklı protestoların ise »göstericilerin şiddeti« olarak karalanması için enstrümantalize edilmektedir. Nüfusun çoğunluğunu siyah Amerikalıların oluşturduğu kentlerdeki aşırı polis şiddeti, yaygın yoksulluk, yüksek düzeydeki işsizlik oranları, güvencesizlik, aşırı sömürü ve adaletsizlik gibi toplumsal hoşnutsuzluğu yaratan ve tabii ki kapitalizme içkin olan temel sorunlara hiçbir şekilde değinmeyerek, temel nedenlerin üstü örtülmektedir. Buna karşın sömürüye, kurumsal ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz bırakılan ve bilinçli olarak kriminalize edilen yoksul siyah Amerikalı nüfusa »kültürel olarak şiddet yatkınlığı« teşhisi konularak, içinde buldukları yoksulluktan kendilerinin sorumlu oldukları telkin edilmektedir.

İrkçılık ve kapitalist sömürünün bütünselliği

On yıllardır ve bilhassa 1990 sonrasında artarak devam eden olaylar silsilesi ırkçılık ile kapitalist sömürünün bütünselliğini sağlayan tarihsel sürekliliği kanıtlamaktadır. Yakından bakınca şunları görebiliriz: 1990 sonrası emperyalist-kapitalist dünya düzeni içerisinde hızlanan süreçler, özellikle büyük alanların sanayisizleştirilmesi, yoksullaşmayı yaygınlaştırarak, katmerleştirdi. Bu yapısal ekonomik değişimler genellikle kalifiyesiz işçi olarak çalıştırılan siyah Amerikalıların kitlesel işsizliğe itilmelerine neden oldu. Yoksullaşma ve yaygın işsizlik özellikle genç nüfusu etkiledi ve organize suçlar ile uyuşturucu ticaretinin artmasını sağladı.

Bu gelişme ise hem kapitalist sömürünün farklılaşarak derinleşmesine hem de kent yönetimlerinin otoriterleşmesine malzeme oldu. »Uyuşturucu ticareti ile savaş« kisvesi altında polis teşkilatları militaristleştirildi ve özgürlükleri rafa kaldıran tedbirler yaygın bir biçimde uygulamaya sokuldu. Aynı zamanda hapishaneler özelleştirilerek, müthiş bir özel güvenlik ve hapishane sanayii oluşturuldu. Mahkemeler en ufak suçlar için dahi uzun hapis cezaları vermeye başladı.

Bugün hapishanelerde tutulan hükümlülerin ezici çoğunluğunu siyah Amerikalılar oluşturmaktadırlar. Siyah Amerikalılar, daha doğrusu »siyah beden« böylelikle bir anlamıyla metaya dönüştü. Kapitalist sömürünün farklılaşması tam olarak burada karşımıza çıkmaktadır: bir

tarafında kalifiyesiz işçilerin kitlesel işsizliği istihdam edilmiş işçiler üzerinde bir baskı unsuru olarak kullanılırken, diğer tarafta üretim dışında bırakılan işgücü, yani siyah beden üzerine kurulan tasarruf yetkisi sayesinde devletin sübvans ettiği hükümlü olarak artık değer üretmektedir. Hapishane sanayii otoriter yönetim, polis şiddeti ve mahkemelerin sert ceza kararlarının desteğiyle metalaşan siyah beden üzerinden özel sermaye birikimi sağlamaktadır. Siyah Amerikalıların genelleştirilmiş suçlular potansiyeli olarak görülmesini sağlayan ırkçılık ise bu bağlamda hapishanelerde tutulan siyah beden sayesinde elde edilen birikimin sürekliliği için vazgeçilmez bir araç hâline gelmiştir. ABD’deki ırkçılık önemli ölçüde siyah beden metalaştırılmasının aracıdır.

Tarihsel süreklilik bununla birlikte yaşamın her alanının piyasalaştırılması, yaygın özelleştirmeler ve neredeyse yaşama dair her şeyin metalaştırılması süreci için de geçerlidir. Örneğin siyah nüfusun yoğun olarak yaşadığı mahalleler bir tarafta giderek yoksullaşırken, diğer tarafta da hem belediye hizmetleri özelleştirilmekte hem de mahalledeki kentsel dönüşüm tedbirleriyle özel sermaye için yeni rant alanları açılmaktadır. Böylelikle doğrudan devletin desteğiyle özelleştirilmiş sağlık ve belediye hizmetleri üzerinden büyük tekellere kâr olanakları, değiştirilen imar planları üzerinden büyük inşaat tekeline ve siyah nüfusa yönelik kriminalizasyon ile de özel güvenlik ve hapishane şirketlerine rant kapıları açılmaktadır. Siyah nüfus yoksullaştırılarak, eğitimsiz ve işsiz bırakılarak suç batağına itilmekte ve böylece sürekli yeniden üretilen metalaştırılmış siyah beden ordusu yaratılmaktadır. Bu durum, klasik burjuva toplumu değerleriyle dahi ele alındığında, siyah Amerikalılar özelinde farklılaşan kapitalist sömürünün tam anlamıyla sapık bir biçim aldığı kanıtlanmaktadır.

İşte ABD’nin çeşitli kentlerinde bugüne dek meydana gelen olaylar bir yanı ile bu metalaştırmaya – büyük ölçüde bilinçsiz – karşı çıkıştır. Maruz bırakıldıkları kötü muamele ve açık ırkçılığa karşı duyulan derin öfkenin kendiliğinden protesto eylemlerine ve bunların kimi noktalarında otoriteye karşı şiddete dönüşmesi de, doğal bir gelişmedir. Burjuva medyasının protesto eylemlerini genel şiddet olayları olarak göstermesini ise, siyah beden metalaştırılmasını meşru kılma ve bunun için gerekli olan kriminalizasyonu haklı çıkarma çabası olarak okumak gerekmektedir.

Kapitalizmle birlikte modern köle ticaretinin hızla yayıldığı Amerika kıtasındaki ve özellikle ABD’deki kapitalist sömürü ve ırkçılığın bütünselliği, yüzyıllardır kesintisiz devam eden tarihsel süreklilik göz önünde tutulduğu takdirde anlaşılabilir olacaktır. Gerçi köle ticareti, yani insanın meta olarak alınıp satıldığı sistem uzun süre önce aşıldı, ama ırkçılık ve ırkçı baskı ABD’deki kapitalist egemenliğin en önemli sütunlarından birisi olarak var olmaya devam etmektedir. ırkçılık ABD’de sistematik ve yapısaldır. ırk profili gerek polis ve hukuk kovuşturmalarında, gerekse de özel ve kamu istihdamında merkezi bir rol oynamakta, siyah Amerikalılar ortalamasının iki ya da üç katı işsizlik ve yoksulluk altında ezilmekte, buna karşın beyaz Amerikalılara nazaran çok daha yüksek cezalara çarptırılmaktadırlar. Siyah Amerikalıların bu toplumsal gerçeği ABD işçi sınıfının örgütsüz ve bilinçsiz kalması ve böylelikle de burjuvazinin sınıf tahakkümünün devamı için temel koşullardan birisidir.

Emperyalist-kapitalist dünya sisteminin öncü gücü ABD’deki ırkçılık ile diğer kapitalist ülkeler ve emperyalist merkezlerde de yaygın olan ırkçılık arasındaki özgün fark, siyah beden metalaştırılmasıdır. Her ne kadar Avrupa’da da hapishanelerin ve kamu güvenliği araçlarının özelleştirilmesi tartışılabilir, hatta proje amaçlı kimi yerlerde gerçekleştirilmiş olsa da Avrupa’daki kapitalist sermaye birikimi ABD’deki gibi bir sömürü biçimine – şimdilik – gereksinim duymamaktadır. Ancak Avrupa’da da kapitalist sömürü ve ırkçılık mekanizmaları iç içe geçmektedir. Göçmen ve mültecilerin kriminalize edilmeleri, güvenlik aygıtının özelleştirilme çabaları, temel görevi mültecilerle mücadele olan sınır rejimlerinin oluşturulması, göçmen ve mültecilerin sosyal kısıtlamalar ve antidemokratik uygulamalar için günah keçisi olarak araçsallaştırılmaları, sistematik kurumsal ayrımcılıklar ve yapısal ırkçılık günümüz Avrupa’sının gerçeği olmuşlardır. Göçmen ve mültecilerin varlığı, Avrupa işçi sınıfını bölmek, toplumsal direnç mekanizmalarını kırmak, neoliberal tedbirleri dayatmak ve iç ve dış politikanın militaristleştirilmesini sağlamak için malzeme olarak kullanılmaktadır. Mültecilerin barındırılması özelleştirilerek, yeni sermaye birikim olanakları yaratılmakta ve »siyahi bedenler« Avrupa’da da metalaştırmaya hazır hâle getirilmektedirler. Akdeniz’deki binlerce mülteci cesedi bu politikanın bir sonucudur.

George Floyd sadece ırkçı bir beyazın kurbanı olmadı. Asıl katili kapitalist sömürü mekanizmalarıdır, egemen sınıflardır. Çünkü burjuvazi cesetler üzerinde yürümeye alışıktır. Böyle olunca Marx'ı anımsamamak mümkün mü?

Karl Marx Das Kapital'in birinci cildinde sanayici kapitalistin doğuşunu açıklarken, bölümü »Eğer para, Augier'e göre "bir yanağında doğuştan bir kan lekesi olduğu halde dünyaya geliyor"sa, bu durumda sermaye tepeden tırnağa kana ve pıslığe bulanmış olarak gelir« cümlesiyle bitirir ve T. J. Dunning'ten bir alıntıyı dipnot olarak verir: »Sermaye kargaşalıktan ve kavgadan kaçar ve ürkek bir tabiata sahiptir. Bu, çok doğru olmakla birlikte, gerçeğin tamamı değildir. Sermaye doğanın boşluktan dehşet duyması gibi kâr olmaması ya da çok az kâr olması halinde dehşete kapılır. Uygun bir kâr olsun, aslan kesilir. Yüzde 10'luk emin bir kârla her işe girer; yüzde 20 ile canlanır; yüzde 50 ile cesareti mutlaklaşır; yüzde 100 ile bütün yasaları ayakları altına alır; yüzde 300 içinse işlemeyeceği suç yoktur, asılmayı bile göze alır. Kargaşa ve kavgâ kâr getirsin, bunların ikisini de teşvik eder. Kanıt: kaçakçılık ve köle ticareti.«

Floyd'un katledilmesi Marx'ı bir kez daha haklı çıkardı. Marksistler olarak bizim çıkarmamız gereken ders ise, sınıf kinimizi körükleyerek daha fazla Leninci olmak değil midir?

Avrupa'nın ABD-Çin-İkilemi

31 Mayıs 2020

ÇHC'nin emperyalist-kapitalist dünya düzeninin hegemonyasına ve uluslararası kurumlardaki Batılı çoğunluğa rağmen, hem belirli ölçüde bağımsız ekonomik gelişmesiyle yurt içinde yoksulluğa karşı büyük başarılar elde etmesi ve halkının ortalama satın alma gücünü artırması, hem de iş birliği ve altyapı yatırımlarına dayanan dış ticaret diplomasisiyle emperyalist güçlerin »arka bahçesinde« at koşturuyor olması, sadece ABD'nin değil, Avrupa'nın da tekel merkezlerinde »Argus bakışlarıyla« izleniyor. Ancak Avrupalı sermaye fraksiyonları henüz hangi tarafın gerçek »Hermes« olduğuna karar verebilmiş değiller.

Alman-Fransız sermaye sınıflarının AB çatısı altında dünya çapında düzen kurucu-koruyucu aktör olma çabaları, çoklu kriz ortamının yarattığı daralmaların yanı sıra, ABD ve ÇHC arasında keskinleşmekte olan çelişkilerce de sekteye uğratılma tehdidi altında. Hükümetlerce finanse edilen çeşitli araştırma kurumları, hükümet temsilcileri ve burjuva medyası arasında yürütülen tartışmalar, Avrupa'daki egemen sınıfların çetin bir ABD-Çin-İkilemi karşısında kaldıklarına ve halihazırda Avrupalı bir çözüm bulamadıklarına işaret ediyor. Gerçi bugünlerde ABD ve Avrupa burjuva basınına izleyenler Hong Kong ve pandemi bağlamında arada büyük farklar göremeyeceklerdir, ama konuyu yakından takip edenler iblisin detayda gizli olduğunu bilirler.

Avrupalı elitler Batı'nın liberal, daha doğrusu neoliberal ilerleme anlatısının çoktan sınırlarına geldiğinin ve en geç 2008 mali krizinden bu yana ABD ve Avrupa'nın küresel hakimiyet surlarında üstleri kapatılamayacak çatlakların oluştuğunun çok iyi farkındalar. ABD'nin ÇHC'ni siyasi-askerî araçlarla kuşatma politikası ve ÇHC yönetiminin buna kararlı direnç göstermesi sonucu oluşan »kapanma hâli«, Transatlantikçi veya Avrupalı olsun, AB'nin önde gelen sermaye fraksiyonlarının çıkarlarını giderek daha fazla zedeliyor. Bilhassa Çin piyasalarına girmek için devasa yatırımlar yapmış ve önemli tavizler vermiş olan ihracat sektörü, ABD politikalarının kendilerine büyük zararlar açacağını düşünüyor. O nedenle AB'nin ABD'nin ayrıştırma girişimine »Belirsizlik Toleransı« denilen bütünsel bir politika ile yanıt vermesi isteniyor.

Görüldüğü kadarıyla Alman ve Fransız tekeli burjuvazileri arasında iki temel kanı hâkim: Birincisi, Avrupa'nın dünya çapındaki değişimlerin bizzat parçası olduğu kanısıdır. İkincisi ise, ÇHC'nin iktisadî, siyasi, toplumsal ve kültürel açıdan Batı'nın istediği biçimde gelişmeyeceği gerçeğinin kabul edilmek zorunda olduğu kanısıdır.

Bu nedenle Berlin-Paris-Brüksel üçgeninde şu soruya yanıt aranmaktadır: Avrupa, Batı'nın hegemonik güç olduğu dünya ekonomisinin kurallarını ve değerlerini kabul etmeyen bir ÇHC'ni dünya düzeninin sabit parçası olarak kabul etmeli mi, etmemeli midir? Etmemesinin, asıl yükünü Avrupa'nın taşıyacağı büyük bir ticaret savaşına yol açabileceğini, dahası dünyayı nükleer çöplüğe çevirebilecek bir sıcak savaş tehlikesini artıracığını düşünenler az değil. Kabul etmesinin ise ABD ile olan çelişkileri derinleştireceğini ve AB üyeleri arasındaki çıkar çatışmalarını yoğunlaştıracağını biliyorlar.

Avrupa'nın bu ikilemi, belirsizliklere katlanabilecek güce erişemediği müddetçe çözümsüzlüğe mahkûm. Önümüzdeki yılların politikaları orta vadede bu ikilem ve Pasifik ihtilafının tehditleri etrafında şekillenecek gibi görünüyor. Bu da ezilen ve sömürülenler »Argus«u alt eden »Hermes« olana dek tarihi şekillendirenlerin egemenler olacağını gösteriyor.

Hong Kong'un »Yeşil« savunucuları

7 Haziran 2020

Bir süredir Batılı emperyalist güçlerin Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik politikalarını irdeliyoruz. İrdemeye devam etmeliyiz, çünkü Pasifik'teki ihtilaf, sıcak savaşa dönüşmesi hâlinde Ortadoğu'yu gölgede bırakacak bir potansiyel taşıyor. İhtilafın illa ki bir sıcak savaşa dönüşeceğini iddia etmiyoruz elbette, ancak yılda 700 milyar Dolar'dan fazlasını silahlanmaya harcayan bir ülkenin nükleer cephanesinin Trump gibi bir insanın kontrolünde olması insanı tedirgin ediyor doğrusu. Bu, meselenin biraz da duygusal yanı diyelim.

Analitik açıdan konuya baktığımızda, ABD-Çin-Ticaret Savaşı görüngüsündeki ihtilafın emperyalist cephedeki sermaye fraksiyonları arasındaki çelişkileri açığa çıkardığını ve G7 ülkelerinin neden farklı politikalar izlediklerini görebilmekteyiz. Derdimizin salt jeostratejik varsayımlar olmadığını, ama jeostrateji-jeopolitika çerçevesinden faydalanıp emperyalist-kapitalist dünya düzeni içerisindeki çelişki ve çıkar çatışmalarına ışık tutarak gelişmeleri okumak istediğimizi belirterek, irdemeye devam edelim.

Geçen haftaki yazımızda Avrupa'nın -henüz- çözüm bulamadığı bir ABD-Çin-İkilemi ile karşı karşıya kaldığını vurgulamıştık. Bu noktadan devamla Almanya örneğinde egemenlerin bu ikileme nasıl yanıt vermeye çalıştıklarına bakalım.

Daha önceki yazılarımızda Almanya'daki sermaye fraksiyonları ile siyasi temsilcilerinin, bir tarafta ABD ile sıkı iş birliğinde kalmayı savunan »Transatlantikçiler«, diğer tarafta da ABD'ne rağmen Fransa ile birlikte AB çatısı altında düzen kurucu güç olmak isteyen »Avrupacılar« olarak iki kampa ayrıldıklarına dikkat çekmiştik. Uzun vadeli hedeflerinde herhangi bir fark bulunmayan kamplar, tekel çıkarları ve orta vadeli politikalar konusunda ayrışıyorlar. Bu ayrışma bilhassa ÇHC'ne yönelik politikalarda belirginleşiyor.

İki tarafın temsil edildiği ve Şansölye Merkel'in »moderatörlüğü« üstlendiği F. Hükümet, »ABD ve Çin arasındaki çıkar çelişkilerinin aşılması ve dünyanın Amerikan-Çin etki alanlarına bölünmesi AB'nin çıkarına değildir« gerekçesiyle AB'nin ihtilafta arabuluculuk rolü üstlenmesi gerektiğini savunurken, Liberaller ve Yeşiller ÇHC'ne sert yaptırımlar uygulanmasını talep ediyor.

Bu noktada özellikle Yeşiller Partisi militarist şahinler olarak öne çıkıyor. Kuruluş köklerinden tamamen arındırılmış olan Yeşiller, Hong Kong'daki gelişmelerle bağlantılı olarak, AB'nin ÇHC'ne karşı »küresel çapta etkin bir yaptırım mekanizmasına ön ayak olmasını« istiyorlar. Gerek Federal gerekse de Avrupa Parlamentosu'ndaki Yeşil milletvekilleri, Alman askerî-sınai kompleksiyle tam uyumlu biçimde ABD'nin yanında »Çin'e karşı Hong Kong'da insan hakları« savunuculuğuna (!) soyunmuş durumdadır.

Ancak Avrupa ve ÇHC arasındaki ticaretin çıplak sayıları Alman hükümetini »diyalog« taraftarı olmaya zorluyor. Almanya ve ÇHC arasındaki ticaret hacminin yılda 200 milyar Euro'yu aştığını belirten hükümet temsilcileri, Almanya'nın 2020 Temmuz'unda üstleneceği AB Dönem Başkanlığını, 14 Eylül 2020'de Leipzig'de gerçekleştirilecek AB-ÇHC-Zirvesinde »Çin piyasalarının daha çok açılmasını ve ortak Afrika politikalarının kabul edilmesini sağlamak için kullanması gerektiğini« vurguluyorlar.

Görüldüğü kadarıyla Alman hükümeti, iktisadî çıkarların zorlamasıyla, makul (!) davranmaya çalışıyor. Barış hareketinin içinden doğan Yeşiller ise, Avrupa Parlamentosu'nda ÇHC'ne karşı yaptırım açıklamalarını ırkçı-faşist partilerle birlikte imzalamakta bir beis görmüyorlar.

»Mülksüzleştirilenleri mülksüzleştirmeden« olmaz!

»İlerici Enternasyonal« ve »Yeni sınıf politikası« tartışmaları üzerine
10 Haziran 2020

Almanya'daki reformist solun entelektüellerinden Mario Candeias, »Söz konusu olan, çelişkilerin dayanışmacı biçimde ele alınması, demokratik bir yaşam biçimiyle bağlantılı yeni sınıf politikasıdır. Ve bu, esaslı bir dönüşümün perspektifi olmaksızın olanaklı değildir« vurgusunu yaparak, sosyo-ekonomik, feminist, dışlayıcı olmayan, sosyo-ekolojik, anti ırkçı ve enternasyonalist bir sınıf politikasının geliştirilmesi gerektiğini zorunlu görüyor. Merkezi Berlin'de bulunan Rosa Luxemburg Vakfı'nın Toplum Analizi Enstitüsü müdürü olan Candeias ve arkadaşları »eski sınıf mücadelesine dönüş olmayacak« diyerek, perspektif değişimini içermesini istedikleri bir tartışma başlattılar.

Vakfın yayın organı olan »LuXemburg« dergisinin 2017'de »We the people. Defend Dignity« başlığı altında çıkan özel sayısında yayımlanan kısa makalelerle başlayan tartışma, Almanya'daki farklı sol ve sosyalist akımlar arasında lehte ve aleyhte pozisyonlarla devam ediyor. Her ne kadar tartışmanın tarafları sınıf sorununun »sol-marksist bir projenin merkezinde durduğunu« iddia etseler ve »yeni sınıf politikasını tasarlamak için kolektif çabalara ihtiyaç duyulduğunu« söyleseler de verili olan imtiyazlı alanlar Almanya solunun sadece bir kısmını içeriyor ve özellikle Marksist-Leninist dünya görüşü olanları dışlıyor. Nihâyetinde, Alman devletinin Federal Dışişleri, İçişleri ve Kalkınma ve İş Birliği Bakanlıklarından milyonlarca Euro'luk bütçeler alan »Mozaik Solu« (Hans-Jürgen Urban) tartışmaların şekillendirilmesinde belirleyici rol oynuyor.

Ancak bu gerçek, »yeni sınıf politikası« başlığı altında ileri sürülen analiz ve tanımlamaları eleştirel bir bakış açısıyla ele almanın anlamlı olmayacağı veya her şeyi saf sınıf kimliğine indirgeme yatkinliği yüksek kimi Marksist-Leninist'in mutlak doğruların tapusunu ellerinde tuttuklarını iddia etme anlamına da gelmemektedir. Günümüzün meydan okumalarını kuramsal açıdan yeterince derin kavrayabilmek, ama aynı zamanda da sistem sorusunu toplumsal mücadelelerin gündemine yerleştirmeye yardımcı olacak pratik silahları elimize almak için her şeyi sorgulamak ve her şeyden şüphe duymak zorundayız. Neticede her fırsatta Descartes'ın »De omnibus dubitandum est«, yani her şeyden şüphe duyulmalı önermesini alıntılıyan bizzat Marx değil miydi?

Salt »sınıf!« demek yeterli mi?

Almanya reformist solu içerisinde hararetlenen sınıf tartışmaları bir yanı ile Almanya toplumsal ve siyasî solunun içinde debelendiği çözümsüzlük bataklığından bir türlü kurtulamamasıyla bağlantılıdır. Diğer yanıyla 1989/1990 karşıdevriminden bu yana dünya çapında alınan yenilgilerle de ilintili olup, Alman solunun dışına taşarak farklı arayışlara yol açmıştır. 2020 Eylül'ünde kuruluşu tamamlanacağı ilân edilen »İlerici Enternasyonal« de bu bağlantıda ele alınmalıdır.

Kanımızca »yeni sınıf politikası« tartışmalarını ilginç kılan, çikarsamaları değil, yapılan analizlerde doğruluk payı olan kimi kısımlardan öğrenebileceğimiz noktalardır – ki, bunu özünde liberal olan post-marksist görüşleri olumsuzlamak anlamında belirtmiyoruz. O açıdan olası yanlış anlaşılmaları önlemek için, kapitalizmin verili koşulları altında demokratik, ekonomik ve sosyal mücadele alanlarında toplumsal ilerleme ve özgürleşmeye katkı sunacak reformları reddetmemekle birlikte, asıl köklü çözümün ancak kapitalizmin devrim yoluyla aşılması, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması ve planlı ekonomiye geçişin gerçekleştirilmesiyle sağlanacağına inandığımızı, altını kalın çizgilerle çizerek vurgulamalıyız. Ve bunun için proletarya diktatörlüğünün, yani en geniş anlamıyla demokratik bir düzenin kurulmasının zorunlu olduğuna!

İlk bakışta çelişkili gibi görünüyorsa da Almanya reformist solunun »salt sınıf demek yeterli değildir« görüşüne katıldığımızı belirtmeliyiz – aynı motivasyonu taşımamakla birlikte. Eğer

bugün reformist sol içinde, on yıllarca kimlik politikalarına öncelik verip, sınıf politikası ihmal edildiği için özelleştire veriliyorsa, o zaman haklı olduklarını söylemeliyiz. Ancak bu tespiti yaparken aramızda önemli bir farkın bulunduğunu da vurgulamak zorundayız: Onlar Marx'ın Kapital'deki analitik sınıf kavramını temel alıp, Marx ve Engels'in Komünist Partisi Manifestosu'nda »... *Dolayısıyla burjuvazi en başta kendi mezar kazıcılarını üretir*« diyerek öne çıkardıkları devrimci sınıf kavramını reddederken, biz komünistler her iki kavram arasında kopmaz bir diyalektik bağ olduğuna inanıyoruz.

Doğru, Marx ekonomi-politiğin eleştirisi olarak kaleme aldığı »Das Kapital«de kapitalist üretim tarzını analiz etmekte ve sınıf kavramını ikincil kategori olarak, analitik açıdan ele almaktadır. Ancak Marx aynı zamanda canlı emeğin artık değer üretme yeteneği ile kapitalist üretim tarzının kilit metaı olması nedeniyle, yaşamak için kendilerine ait olan tek metaı, işgüçlerini satmak zorunda olan işçi sınıfını kapitalist toplumu aşabilecek tek sınıf olarak görüyordu.

Reformist sol buna rağmen »yeni sınıf politikasından« bahsederken, günümüz işçi sınıfının »artık ortak sınıf çıkarı olmamasından dolayı« Marx'ın analitik sınıf kavramıyla yetinilmesi gerektiğini iddia ediyor. İddianın dayandığı temel kurgu, günümüz işçi sınıfının »bir zamanların 'sınıf için sınıf'ından, sınıf içinde sınıflara dönüştüğü« savına dayanmaktadır. Bununla birlikte, zaten »eski sınıf mücadelesine dönüş olmayacağından« günümüzün toplumsal kimlik ve ihtilafları ile özgürleşme hareketlerine dayanarak, sınıf politikasının »ekolojik sınıf politikası«, »kür sınıf politikası« veya »feminist sınıf politikası« olarak şekillendirilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Kimi dogmatik devrimcinin toplumsal kimlikler ve/veya milliyetler sorununun çözümünü »devrim sonrasında« ötelemesi ve aynı zamanda ırkçılık ve cinsiyetçilik karşıtı, iklim ve milliyet hakları taraftarı toplumsal hareketlerin gençleşmesi/kitleselleşmesi, sınıf politikasının farklı etiketlenmesini hem teşvik etmekte hem de sempatikleştirmektedir. Aynı etiketlenme sosyalizm için de – örn. »özgürlükçü sosyalizm«, »demokratik sosyalizm« veya »ekolojik sosyalizm« gibi, kullanılmaktadır.

Bu noktada gene olası yanlış anlaşılmalara meydan vermemek için: kapitalist toplumdaki temel ve yan çelişkilerin başından beri birbirleri ile kopmaz bir bağlantıda olduklarına ve çözümleri için verilmesi gereken mücadelelerin bugün ve burada, aynı anda örülmesi zorunluluğuna inandığımızı vurgulamalıyız. Bizce kapitalist toplumun yarattığı her türlü çelişkinin – kapitalizm koşulları altında dahi – çözümü için verilen mücadeleler özünde antikapitalist karakterdedir. Ancak kapitalizmi aşmaya yarayan yegâne çözüm, temel çelişkinin devrimci çözümüdür. Devrimci çözümün öncülüğünü üstlenmesi gereken yegâne sınıf da işçi sınıfıdır.

»Sınıf içinde sınıflar« mı?

Son 30 yılın gelişmelerine baktığımızda, görüngüler reformist solu haklı çıkartıyor gibi. Bir önceki paragrafta altını çizdiklerimiz, bugüne dek işçi sınıfının birliğine, sınıf çıkarlarının aynılığına dair söylemler birer hüsnü kuruntudan ibarete benziyor. Çünkü, deniyor, işgücünü satanların arasındaki farklılıklara baktığımızda, işçi sınıfının çeşitli kesimlerini birbirlerinden ayıran merkezkaç kuvvetlerinin, birleştirici merkezci kuvvetlerden daha etkin olduklarını görüyoruz.

Hani yanlış da değil bu. Almanya örneğini ele alırsak: imtiyazlı çekirdek kadroların, bırakın güvencesizlere, aynı işyerindeki farklı toplu iş sözleşmesi nedeniyle daha az imtiyaza sahip olanlara; istihdam edilenlerin işsizlere, otomotiv gibi aynı sektörde olan, ama farklı fabrikalarda çalıştırılanların birbirlerine rakip gözüyle baktıklarını, aynı sendikalara üye olmalarına rağmen sınıf dayanışmasından pek bahsedilemeyeceğini görebiliriz. Bu, uluslararası alanda daha da belirgindir: Örneğin Volkswagen tekelinin Almanya'daki işletmelerinden birisinde sendikali çekirdek kadro olarak çalıştırılan kalifiye işçi, örneğin ÇHC'ndeki Volkswagen fabrikalarından birisinde istihdam edilmiş Çinli meslektaşını, potansiyel mücadele yoldaşı olarak değil, kendi işini tehdit eden rakip veya en fazla Volkswagen ürünlerinin sürdürülebilir biçimde satılmasına katkı sunan bir zorunluluk olarak görmektedir. Başka bir örnek vermek gerekirse: Opel fabrikalarının kapatılması söz konusu olduğunda Almanya'daki Opel çalışanları, bunların üye oldukları sendika yönetimleri ve işyeri işçi temsilcilikleri General Motors yönetimine »önce İngiltere'dekileri kapatın,

biz size taviz vereceğiz» diyerek, »mevki milliyetçiliğinin« nasıl yaygınlaştığını göstermişlerdi. Gene de bu işe yaramadı. Verilen tüm tavizlere rağmen binlerce işçinin işine son verildi ve General Motors Almanya'da kalan birkaç Opel fabrikasını Fransız PSA tekeline sattı.

Bu örnekler, küreselleşme adı altında üretim zincirlerinin dünya çapında yayılması, teknolojik-bilimsel gelişme sonucu üretici güçlerin gelişimi, üretkenliğin artırılması, »Sanayi 4.0« ile birlikte yapay zekâ ve robotik etkileri, mali piyasaların dizginsizleştirilmesi ve 1970'lerden bu yana, özellikle 1989/1990 karşıdevriminin de etkisiyle hızla otoriterleşerek devam eden özelleştirme-düzensizleştirme-esnekleştirme politikaları, bir zamanlar canlı emeğin üretim süreçlerindeki belirgin rolü sayesinde taviz kopartabilen sendikal hareketin gücünü buharlaştıran sonuçlara yol açtı. Süreç, işçi sınıfı içerisinde çıkar farklılıkları görüngüsü yaratan bölünmeleri sağlayan ve ortak katmanları güvencesizleştiren, küçük burjuvaziye »prekaryaya« dönüştüren bir ivme kazanarak devam etmektedir.

»Yeni sınıf politikası« savunucuları bu gerçeklerden hareketle geride bıraktığımız 30 yılın gelişmelerinden »ortak sınıf çıkarlarının kalmadığı« sonucunu çıkartmaktadırlar. Bu nedenle de »tüm ücretli çalışanların ortak sınıf çıkarı söyleminin gerekli olan yeniden toplumsal dayanışma sürecinin başlangıç noktası olamayacağını« iddia etmektedirler. Aslına bakılırsa böylelikle ve »işgücünün meta olmaktan çıkartılması, iktisat demokrasisi, bolluğun yeniden paylaşımı, eşitlikçi-ekolojik-demokratik toplum« gibi söylemlerle kapitalizmin onarılabileceği ve dönüşümlerle post-kapitalist düzene geçilebileceği iddiasının ideolojik altyapısı hazırlanmaktadır.

Sınıf çıkarı vurgusu antikapitalist mücadeleyi engelliyor mu?

İşçi sınıfı ve ortak sınıf çıkarı vurgusunu »nostaljik söylem« olarak nitelendiren reformist sol, »kurtuluşçu hedefin gerek kapitalist sistemin krizine gerekse de reel sosyalizmin iflasına yanıt veren bir içeriksel yeniden tanımlanmaya ihtiyacı« olduğunu vurgulayarak, sınıf çıkarı ve sınıf kimliğine vurgu yapmanın zorunlu antikapitalist mücadeleleri »engellediğini« iddia ediyor. »Kapitalist zenginlik biçimi olan« metanın eleştirisinin de konut, çalışma süreleri ve iklim sorunları gibi farklı toplumsal ihtilafları arasında »köprü görevi« göreceği ve bu alanlardaki mücadelelerin getireceği kazanımların »kapitalizm ötesi bir topluma ulaştıracak dönüşümlerle eşanamlı olacakları« ileri sürülmektedir.

Benzer bir yaklaşımı »İlerici Enternasyonal« olarak adlandırılan girişimin açıklamalarında da görmek mümkün. »İşletmelerin demokratikleştirilmesi« (Viktor Agartz'ın »İktisat Demokrasisine« atıfla), »işgücünün bir meta olmaktan çıkartılması« ve »çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması« gibi şiarlarla (!) olası antikapitalist mücadele alanları sıralanmaktadır. »İlerici Enternasyonal« çağrısında bu mücadelelerin kazanılmasıyla elde edilecek olan »ilerici dünyayı« şöyle tanımlanmaktadır (Bkz. DiEM25.org sayfası):

»Demokratik, ki orada insanlar kurumlarını ve toplumlarını şekillendirme gücüne sahiptir. Sömürgelemeden kurtulmuş, ki orada tüm uluslar müşterek kaderlerini baskıdan bağımsız olarak belirler. Adil, toplumlarımızdaki eşitsizliği ve tarihimizden gelen miraslarımızı onarır. Eşitlikçi, çoğunluğun çıkarlarına hizmet eder, asla azınlığın değil. Özgür bırakılmış, ki orada tüm kimlikler eşit haklara, tanınmaya ve yetkiye sahiptir. Dayanışmacı, ki orada birinin mücadelesi herkesin mücadelesidir. Sürdürülebilir, gezegene ait sınırlara saygı duyan ve ön saftaki toplulukları koruyan. Çevresel, insanları kendi yaşam alanlarıyla uyumlu hale getirir. Barışçıl, ki orada savaşın şiddeti halkların siyaseti tarafından değiştirilir. Post-kapitalist, iş kültürünü ortadan kaldırırken emeği ödüllendirir. Müreffeh, yoksulluğu ortadan kaldıran ve paylaşılmış bolluğun geleceğine yatırım yapan. Çoğulcu, ki orada farklılık güç olarak kutlanır.«

Günümüzün emperyalist-kapitalist dünya düzeni gerçekliğine ve kapitalist gelişmenin farklı ülkelerde geldiği seviyeye gerek Almanya reformist solunun gerekse de »İlerici Enternasyonal« girişimcilerinin getirdikleri yanıtları ve çözüm önerilerini, her türlü reformun devrim sürecine hizmet edebileceği anlamında antikapitalist karakterdeki mücadele biçimleri olarak tanımlamak mümkündür. Ancak bu, antikapitalist karakter taşıyan herhangi bir mücadele biçimi otomatikman kapitalizmi aşma hedefini taşıyan devrimci mücadele olduğu anlamına gelmez. Kaldı ki, sıralanan tanımlamalara baktığımızda – birisi hariç – hepsinin kapitalizm koşulları altına

gerçekleştirebilmelerinin olanaklı olduğunu görebiliriz.

Hariç tuttuğumuz »Post-kapitalist, iş kültürünü ortadan kaldırırken emeği ödüllendirir« söylemi veya »işgücünün meta olmaktan çıkartılması« talebidir. İşgücünün meta olmaktan çıkartılması kapitalist toplum ve sömürü düzeni koşullarında olanaklı değildir ve ancak üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son vermekle böylesi bir süreç başlatılabilir. Özelde toplumun, genelde tüm dünyanın demokratik, sömürgecilikten kurtulmuş, adil, eşitlikçi, özgür, dayanışmacı, barışçıl, müreffeh, çoğulcu bir biçimde, sürdürülebilir ve ekolojik iktisat ile şekillendirilmesi verili kapitalizm koşullarında da olanaklıdır. Güç dengelerine göre ezilen ve sömürülen sınıflar ile toplumun diğer kesimleri egemen sınıflardan tavizler kopartabilirler. Nihâyetinde bunlar demokratik, ekonomik ve sosyal mücadelelerle güç dengelerinde değişimler sağlanarak kapitalist üretim tarzı koşulları altında gerçekleştirilebilecek reformlardır. Egemen sınıfların iktidarını sınırlayabileceklerinden antikapitalist karakter taşımaktadırlar, ancak egemen sınıfların güç dengelerini değiştirmeleriyle anında geriye alınabilecek kazanımlardan ibarettir. O açıdan her türlü eşitsizliğin, baskının, sömürünün, ırkçılık ve cinsiyetçiliğin, ekolojik felaketlere ve savaşlara yol açan siyasetlerin dayandığı temel olan egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri kökten değiştirilmeden kapitalizm sonrası dünyaya geçiş olanaksızdır. Bu nedenle reformları »post-kapitalizm« olarak nitelendirmek en fazla post-marksist yanlısamadır.

»İlerici Enternasyonal« ve Almanya reformist solu gibi yapıların önerdikleri demokratik, ekonomik ve sosyal reformların »nasıl« gerçekleştirileceğine yönelik yanıtları ise »Network-Örgütlenmesi« ve parlamentarizmden ibaret. Örneğin »İlerici Enternasyonal« web sayfası üzerinden »üye olmak istiyorum« kutusunun tıklanmasını örgütlenmek (!) için yeterli görüyor. Almanya reformist solu ise iktidar ortağı olunarak kapitalizm sonrasını olanaklı kılacak dönüşümler hedefliyor. Bugüne kadarki pratiklerine baktığımızda ise, ne denli »başarılı« olabildiklerini görebiliyoruz. Web sayfası üzerinden örgütlenmenin de sonucunda girişimcilerini nasıl oluşturdukları muğlak »sekretaryalarda« istihdam eden veya parlamenter kariyer sahibi yapan sosyal forumlar benzeri güya »yeni sosyal hareket« örgütlenmelerinin tekrarından başka bir şey olmadığı da açık. O açıdan bu tip örgütlenmelerin, kendileri tersini iddia etseler de kapitalizmi yıkacak öznelere olmadıklarını ve »Yeni sınıf mücadelesi« tartışmalarının kapitalizmin ötesini işaret etmekten ziyade, kapitalizmi onarmanın yol arayışı olduğunu söyleyebiliriz. Tabii ki bu da meşru bir arayıştır. Sosyal demokrasinin yaptığı gibi, kapitalizmin sivriliklerini törpüleyerek ve kapitalizm sınırları içerisinde reformlar gerçekleştirmek için çaba sarf edilebilir. Ama olmayan bir şeyi varmış gibi, yani kapitalizm aşılacak isteniyormuş gibi yapmaya hiç gerek yoktur.

Asıl gerekli olan...

Böylesi yapılanmaların es geçtikleri bir başka önemli nokta da talep edilen reformları uygulayacak kapitalist devletlerin ellerindeki şiddet tekeli sorunudur. Günümüzün ırkçı veya cinsiyetçi şiddetine karşı gelişen protestolar gibi en masum protesto hareketlerine dahi kapitalist devletlerin dünya çapında ne denli hunharca ve aşırı polis devleti şiddetiyle reaksiyon gösterdikleri düşünülürse, egemen sınıfların iktidarlarını sınırlayacak en küçük reform girişimlerinin nasıl bir tepkiyle karşılaşacağı tahmin edilebilir. Reformizmin bu konuda öz savunma ve devrimci şiddet olmaksızın reformlarını nasıl gerçekleştirebileceğine dair tek önermesi bulunmamaktadır. Gerçi »İlerici Enternasyonal« konseyinin üyesi Arundhati Roy gibi insanlar doğru biçimde »görevimiz makineyi işlemez hale getirmektir« diyorlar, ama onlar da bunun »nasıl« olacağına dair bir ipucu vermiyorlar.

Girişimin »kapitalizm karşıtlığı« konusundaki ipucunu ise Ertuğrul Kürkçü avrupaforumu.org web sayfasında şöyle veriyor:

»(...) Bizim diskurumuzda yerleşik olmamakla birlikte, "post-kapitalist" terimi Batı'da, özellikle Sovyetler Birliği'nin ve reel sosyalizmin çöküşünün ertesinde, kapitalizm sonrası dünyanın nasıl şekilleneceği konusunda ortaya çıkan müphemlikler dolayısıyla sosyal demokrasi, sosyalizm ve anarşizmin kapitalizm eleştirilerini bir arada kapsadığı düşünülen "kapitalizmsiz bir gelecek" ufkunun ifadesi olarak çok daha yaygın telaffuz ediliyor. Çok kabaca, bunun "kapitalizmi yıkalım, sonrasına bakalım" demeye geldiğini de söyleyip basitleştirebiliriz, ancak gene de İlerici Enternasyonal daha karmaşık bir tarihsel dizilişin ifadesi.« (a.b.ç.)

Keşke her şey, Kürkçü'nün ifadesiyle, bu kadar basit olsaydı. Ancak değil. Görebildiğimiz kadarıyla »İlerici Enternasyonal« hâlihazırda Anglosakson orijinli liberal solun, Almanya reformist solu karşısında konumlanan sol liberal rekabetinden fazlası değil. Aralarında kapitalizm içerisinde ve kapitalizmi »onararak« sürdürülebilir kılan adımlar atma konusunda hiçbir farkları olmamasına rağmen. Gene de hiç şüphe yok; ulusal ve uluslararası alanda verilen demokrasi ve sosyal haklar mücadeleleri ile toplumsal kimliklerin özgürleşme kavgalarında, ekolojik yıkıma karşı çıkan hareketlerde »İlerici Enternasyonal« ve diğer reformist sol akımlarla komünistlerin yolu kesişecektir. Ama kapitalizmi yıkmaya ve işçi sınıfının iktidarını kurma hedefine sadece komünistler sahiptir. Ve bu da reformizm ile devrimciliğin temel ayrım noktasıdır.

Peki, o zaman biz komünistler sınıf mücadelesinden ne anlıyoruz? Bazen bilinenleri tekrar anımsatmak zarar vermez. Bir kere biz Marx'ın belirli tarihsel varoluş koşulları ve hareket yasalarıyla tanımladığı işçi sınıfının özgün bir tarihsel görevi, yani siyasî iktidarı ele geçirecek sosyalist devrimleri gerçekleştirme görevi olduğuna inanıyoruz. Sınıf mücadelesinin özü budur, yani aynı zamanda verili toplumsal düzeni yıkma amacıyla siyasî iktidarı ele geçirme savaşımıdır. Komünistler sınıf mücadelesinin genelde materyalist tarih anlayışını, özde ise Marx'ın kapitalist gelişme teorisini temel alması gerektiğini savunur. Çünkü insanlığın bugüne kadarki tarihi, son kertede üretim ve mücadele ilişkilerinin, yani özel mülkiyet egemenliği altında gelişen sınıf mücadeleleri tarihidir. Çünkü Marx'ın tespit ettiği gibi, »kapitalist üretimin ... bir doğal sürecin gerekliliği ile mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesini üretmesi« nesnel tarihsel gelişmenin yasallığıdır.

Komünistler sınıf mücadelesinin en başta sınıf düşmanının hareketlerini, en ince ayrıntısına kadar gündelik politikalarını anlaması gerektiğinden hareket ederler. Çünkü toplumsal bilincin her türlü biçimi maddi yaşamın çelişkileri ve neticede toplumsal üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki ihtilaf ile açıklanabilir. Çünkü toplumsal, siyasî ve zihinsel yaşam sürecini maddi yaşamın üretim tarzı belirler.

Komünistler sınıf politikasının devrimci reel politika olarak şekillendirilmesi gerektiğini savunurlar. Çünkü devrimci reel politika olarak sınıf politikası hem ulaşılabilir hedefleri en etkin araçlar ve en kısa yoldan takip etmeye, hem de tüm tekel parçalarının bütünlüğünde verili kapitalist düzeni aşmak için devrimi gerçekleştirmeye yönelmelidir. Her türlü demokratik, sosyal ve ekonomik reformlar, toplumsal kimliklerin özgürleşmesi, ekolojik ve sürdürülebilir bir gelecek için verilen mücadelelerin merkezine, bu mücadeleleri ikincil kılmadan sistem sorusunu yerleştirmek için işçi sınıfının devrimci reel politikasına ihtiyaç vardır. Devrimci reel politikanın taşıyıcısı olabilmek içinse salt reformlarla yetinmek veya »kapitalizmi yıkalım, sonrasına bakarız« demek yeterli değildir. Kapitalist gelişmenin tarihsel yasallıklarını görmek, »neyin ne olduğunu söylemek« ve buna uygun davranmak gereklidir.

Sonuç itibarıyla »İlerici Enternasyonal« girişimcilerinin ve reformist »Yeni sınıf politikası« savunucularının kapitalizm karşıtlığının bir illüzyondan ibaret olduğunu tespit edebiliriz. Şüphesiz onlarla çeşitli mücadele alanlarında buluşacak ve bir süre birlikte yürüyeceğiz – diğer demokratik ve ilerici güçlerle olduğu gibi. Ve onların Marx'ın haklılığından şüphe duymadıklarını, kendilerini aldatmadıklarını da çok iyi biliyoruz. İşçi sınıfını ve toplumsal direniş dinamiklerini aldatmaya kalkışmasınlar, bizce bu yeterlidir.

»Sistemik ve stratejik rakip, ama...«

14 Haziran 2020

Bu hafta Perşembe günü Şansölye Merkel ve ÇHC Başbakanı Li Kıçiang arasında gerçekleştirilen video konferans ve konferans ile bağlantılı haberler, ABD emperyalizminin baskılarına rağmen özellikle Almanya'nın çekingen davranışının ekonomi-politik arka planını açıklıyor. Burjuva basınında yer alan haber-yorumlara baktığımızda, Alman sermayesinin önemli kesimlerinin Merkel'in çizgisini desteklediğini görebiliriz. Bunu Alman Sanayi Birliği BDI Başkanı Dieter Kempf'in »Çin sistemik ve stratejik bir rakip olabilir, ama AB ve Almanya için önemli bir partner olmaya devam etmektedir« açıklamasından okuyabiliriz.

Merkel ve Li Kıçiang arasındaki konferanstan önce açıklanan »Nisan ayı için Alman dış ticaret istatistik verileri« ÇHC'nin Almanya için taşıdığı önemi açıklıyor: Alman ihracatı 2019 Nisan'ına nazaran toplamda yüzde 31,3 gerilemiş durumda. ABD'ne yönelik ihracat yüzde 36, İtalya'ya yönelik olan yüzde 40, Fransa'ya ise yüzde 48,3 gerilemişken, ÇHC'ne yönelik olan ihracat ise sadece yüzde 12,6 gerilemiş durumda. Özellikle Alman otomotiv tekelleri, ABD'li rakipleri siyasi kaos içerisinde debelenirken, ÇHC'nde ciro artışı not edebiliyorlar.

Pekin'deki AB Ticaret Odası'nın Çarşamba günü basına dağıttığı bir anket, ÇHC'nin Alman tekelleri için uzun vadeli öneminin altını çiziyor. Alman tekellerinin ÇHC yatırımlarının en önemli nedenlerinden birisinin, 1,4 milyarlık nüfusun yaklaşık 500 ile 700 milyonluk kesiminin »orta katmanların satın alma gücüne sahip olduğunun« tahmin edilmesi olduğu vurgulanıyor. AB üyesi ülkelerin toplam nüfusunun 450 milyon ve ABD'nin yaklaşık 330 milyon olduğu düşünülürse, en alt seviyedeki tahminle 500 milyonluk bir orta katman nüfusunun tekeller açısından hangi anlama geldiği daha iyi anlaşılabilir.

AB Ticaret Odası anketine göre Avrupalı tekellerin yüzde 38'i ÇHC'ni araştırma ve geliştirme sektöründe dünya ortalamasının üstünde görüyor. ÇHC'nin verdiği AR-GE teşvikleri, Çinli araştırma ekiplerinin üretkenliği ve yüksek kalifiyeli personele düşük ücret seviyesinde ulaşabilme oranlarının yüksekliği, yatırımlarda belirleyici oluyor. Veriler ÇHC'ndeki Avrupalı tekeller arasında »ticaret hoşnutluğunun arttığını« gösteriyor. Pandemi nedeniyle ÇHC'ndeki durumlarını kötümser olarak nitelendiren tekellerin oranı yüzde 17. Yüzde 48'i iyimserken, sadece yüzde dördü yatırımlarını geri çekmeyi düşündüklerini belirtiyor.

Merkel hükümeti bu nedenle Avrupalı tekellerin ÇHC'ndeki konumlarını iyileştirmek için çaba sarf ediyor. Video konferansın ana konusunun AB ve ÇHC arasında yeni bir yatırım antlaşmasının imzalanması olduğu açıklayan hükümet sözcüsü, Şansölyenin »Sadece kurallara dayanan ve çok taraflı ticaretin değil, bilhassa istikrarlı ikili ilişkilerin Almanya'nın çıkarına olduğunu« söylediğini vurguluyordu. Gerçi Cuma günü Berlin'de 14 Eylül 2020'de Leipzig'de yapılacak AB-ÇHC Zirvesinin pandemi nedeniyle ertelendiği belirtiliyordu, ama yorumcular bunu antlaşmanın detayları üzerine pazarlıkların bitmediğine yorumuyorlar.

Görüldüğü kadarıyla AB'nin ÇHC politikaları Merkel'in imzasını taşıyor ve »Transatlantikçilerin« yatırım uygulanması yönündeki taleplerini kaale almıyor. Merkel'in belirlediği bu yaklaşımı Trump yönetimine açık bir itiraz olarak okumak mümkün. AB Dış İlişkiler Sorumlusu Josep Borell'in »Brüksel Çin'in dünya barışını tehdit ettiğine inanmıyor. Çin'i içine katmadan çok taraflı bir dünya kurmak olanaklı değildir« açıklaması ve Perşembe günü video konferans esnasında Alman ve Çinli şirketler arasında üç yeni işbirliği antlaşmasının imzalanmış olması bu tespitimizi kanıtıyor. ABD'nin buna nasıl bir reaksiyon göstereceğini yakında göreceğiz. ABD birliklerinin Almanya'dan çekilip, Doğu Avrupa'ya konuşlandırılmasına dair tartışmalar reaksiyonun yönünü gösteriyor.

Heykel yıkmanın dayanılmaz hafifliği

25 Haziran 2020

ABD'nde polislerin siyah Amerikalı George Floyd'u bilinçli bir şekilde katletmelerinin ardından yaygın burjuva medyası için görünmez olan kitlesel protesto hareketleri dünya çapında görünür oldular. Bugünlerde manşetlerden düşen ve kimi yerlerde kapitalist devletin zor aygıtına zor anlar yaşatan protestolar, özellikle sömürgecilerin heykellerinin yıkılması, o günlerde burjuva medyasında da belirli bir anlayışla karşılanıyordu. Genelde ırkçı-faşist yaklaşımları demokratik ve sosyal hakların daha da kısıtlanmasını hedefleyen politik uygulamaları gerekçelendirmek için manşetlerine taşıyıp meşruiyet zırhı sunan, emperyalist müdahale savaşlarına »vatan cephesinde« toplumsal rıza üretmek için göçmen ve İslam karşıtlığını körükleyen, »basın« olmaktan ziyade farklı sektörlerde faaliyet gösteren medya tekellerinin kitlelerin heykel yıkan öfkesine sempati ile bakmaları açıkça tuhafımıza gitmişti.

Elbette kitlesel eylemleri »Vandalizm« olarak karalamaya çalışan, devletin bu eylemlere »en sert şekilde yanıt« vermesini talep eden yorumcu ve siyasetçiler yok değildi. Hatta Trump »yağmaların olduğu yerde silahlar konuşur« biçiminde tehditler savurmuştu. Ancak polis şiddetinin her zamanki seviyesinde devam etmesinin haricinde olağan dışı devlet tepkisi görülmedi. Zaten burjuva medyası da olaylar sönümlenmiş gibi olağan yayınına geri döndü.

Dünyanın muhtelif yerlerinde ve genellikle benzer nedenlerden dolayı patlak veren kitlesel protesto eylemleri ve kalkışmalar hiç şüphesiz hâlen devam etmekte. Egemen sınıfların politikalarına yönelik öfke, çalışma ve yaşam koşullarına duyulan hoşnutsuzluk lava misali toprak altında kaynamaya ve bulduğu çatlaklardan farklı şiddette fişkırmaya devam ediyor hâlâ. Burjuva medyasında görünür olmamaları, Irak'ta, Lübnan'da, Brezilya'da veya Paris gibi Avrupa metropollerinde sokakları ateşe veren öfke patlamalarının olmadığı anlamına gelmiyor.

Gene de; bu kitlesel öfke patlamalarını, kendiliğinden gelişmelerini, heykel yıma gibi eylemleri önemli birer direniş dinamikleri, toplumsal direnç mekanizmalarını tetikleyip demokratik ve sosyal haklar mücadelesine ivme katabilecek eylemler olarak nitelendirsek de, egemen sınıfları huzursuzlaştıracak potansiyele henüz kavuşamadıklarını tespit etmek durumundayız. Ki bu tespitimizin bilhassa emperyalist merkezlerdeki eylemler için geçerli olduğunu vurgulamalıyız.

Düşüncemizi açmak için Alman sermayesinin medyadaki amiral gemisi olan FAZ gazetesinden uzunca bir alıntı yapmak istiyoruz. 20 Haziran 2020'de gazetenin yayıncılarından Jürgen Kaube kısaca şunları yazıyordu:

»Geçenlerde Bristol'de bir köle tüccarının 17. Yüzyıl'dan kalma heykelini Avon nehrine atanlar kendilerini olağanüstü siyasi ve anti-sömürgeci olarak görüyorlardı. Aynı Boston'da bir heykelin kafasını indirenler veya ırkçılığa karşı öfkelerini Churchill'in heykelinde göstermek isteyenler gibi. (...) Böylesi yıkıcı eylemleri, reformasyonun ikon saldırlarıyla aynı gelenekte görmek mümkün. Ancak tam bu noktada geçmişin ve günümüzün protestoları arasındaki fark göze batıyor. Eksik olan bir devrim, bir toplumsal devrimdir. Tarihsel örneğine nazaran bugünkü eylemler bir reformasyon veya rejim değışikliği bağlamında değillerdir. (...) Eylemcilerin karşı karşıya kaldıkları en büyük risk, mala zarar verme nedeniyle suç duyurusunda bulunulmasıdır. Şimdiye kadar elde ettikleri en büyük başarı da sadece haber değeri olmaktır. (...) Bir siyah Amerikalının utanç verici biçimde katledilmesi, sömürgecilik ve ırkçılığın günümüze dek uzanan uzun tarihinin bir parçasıdır. Bu tarihin heykellerin yıkılmasıyla sonlanacağını zannetmek, yanıldır.« (a.b.ç.)

Belki okura tuhaf gelecek, ama Kaube'ye hak vermek zorundayız. Çünkü ırkçılığı ve cinsiyetçiliği, polis şiddetini ve katliamlarını salt siyasetçilerin kişiliklerine, söylemlerine, tarihi romanların (örn. Mark Twain) veya Holywood filmlerinin anlatımlarına indirgeyen, toplumsal eşitsizliklerin ve bölünmelerin ekonomik temellerini tematize edip, hedeflerine koymak yerine, bu

temeller üzerine kurulu olan heykelleri yıkmanın dayanılmaz hafifliğine kapılarak sembolik mücadelelerle yetinen hareketler, karşı çıktıklarını iddia ettikleri iktidarlar karşısında »zararsız« kalmaya mahkumdurlar.

Bunları, canlarını ve sağlıklarını ortaya koyarak sokaklara dökülenleri, egemen siyasete müdahale etmeye çalışanları ve gerçekten öfke duyanları kötülemek veya yaptıklarını olumsuzlamak anlamında belirtmiyoruz. Aksine, bariz bir biçimde var olan bu toplumsal direniş potansiyelinin gündemine sistem sorusunu oturtma görevini anımsatmak için yazıyoruz. Hiç şüphe yoktur ki bu, devrimcilerin, komünistlerin ivedi görevlerinden birisidir ve onlar »neyi, nasıl yapmalıyız?« sorusunun yanıtını vermekle yükümlüdürler.

İğneyi böylelikle kendimize batırdıktan sonra yazıyı, sayfadaki yerimizi fazlasıyla işgal etmemek için, »sermaye sınıfını mülksüzleştiren ve buradan kamulaştırmaya ve eşitlikçi, özgürlükçü adımlarla ilerleyen bir devrimden söz etmeye çalışıyorum« diyen Ayşe Düzkan'ın 24 Haziran 2020'de artıgerçek.com sayfasında yayınlanan »peki öteki türlü oluyor mu?« başlıklı yazısından bir alıntı ile noktalayalım:

»sadece 20. yüzyıldan öğrendiklerimiz değil, bu yüzyılın deneyimleri, örneğin nepal süreci bize bunun için silahlı bir güce gerek olduğunu gösteriyor.

demokratik araçlarla mücadele eden bir hareket devrim yapamasa da bazı toplumsal dönüşümler gerçekleştirebiliyor ancak demokratik bir hareketin sarmalamadığı bir silahlı gücün başarılı olma şansı bulunmuyor; uluslararası dengeleri hesaba katmadan da ciddi bir iktidar değişikliği mümkün olmuyor. bütün bunları tekrar düşünmeden, tekrar konuşmadan da yapabileceğimiz çok şey var tabii ama kapsamı sınırlı.

devrimin bir hülya, bir ütopya ve en tatsız, tartışmalarda bir pozisyon olmanın ötesine geçip hepimizin hayatını değiştiren bir imkân olması için, nasıl, hangi araçlarla yürüyeceğimizin üzerine düşünmenin zamanı geldi de geçiyor. ve bu, sadece tarihi ve avrupa'yı gören bir noktadan yapılacak iş değil.«

Sermaye hizmetinde 75 yıl

28 Haziran 2020

Eğer emperyalist ülkelerin tekeli burjuvazileri arasında en rafine ve en saldırgan olanı Alman tekeli burjuvazisiyse, siyasî temsilcileri arasındaki amiral gemisi Alman Hıristiyan Demokrat Birlik partisi CDU'dur. CDU, Almanya Federal Cumhuriyeti AFC'nin kurulduğu ilk günden bu yana, sadece Baviera'da örgütlü olan Hıristiyan Sosyal Birlik partisi CSU ile birlikte Alman emperyalizminin politikalarını belirleyen en önemli siyasî güçtür. O nedenle 26 Haziran'da 75'inci kuruluş yıldönümünü kutlayan CDU'nun tarihine kısa bir bakış fırlatmak yerinde olacak.

Alman faşizminin yenilgisinin ardından, dönemin antifaşist Zeitgeist'ına uygun olarak 26 Haziran 1945'de kurulan CDU, başlarda sadece antifaşist bir söylem değil, sosyalist söylem dahi kullanıyordu. »Hıristiyan sosyalizmi« olarak tanımlanan söylemin ömrü uzun olmadı. Kısa süre sonra, 1 Mart 1946'da kabul edilen »Neheim-Hüsten Programı« ile yerine, sermayenin »sosyal sorumluluğu« olduğunu söyleyen ve kısmen kapitalizm eleştirisi içeren »sosyal piyasa ekonomisi« tanımı programatik söylem hâline getirildi.

ABD emperyalizmi ve Avrupalı müttefiklerinin sıkı kontrolü altında kurulan AFC, sistem alternatifinin sınır ülkesi olması nedeniyle de hem sermayeyi taviz vermeye zorlayan hem de antikomünizmin en güçlü kalesi olan bir devlet olarak tarihteki yerini aldı. 1990 karşıdevrimine dek »Ren Kapitalizmi« olarak nitelendirilen Batı-Alman devletinin kilit noktalarına eski Nazilerin yerleşmesini sağlayan da CDU oldu.

F. Cumhurbaşkanı Karl Carsten ve Şansölye Kurt-Georg Kiesinger gibi faşist NSDAP'nin üst düzey üyeleri CDU üyeleri olarak federal bakan, eyalet başbakanlığı, milletvekilliği ve devlet bürokrasisinin üst düzey yöneticiliği gibi çeşitli makamlara getirildiler. Örneğin faşist Wehrmacht'ta Hitler'in tümgeneralı olan Reinhard Gehlen Temmuz 1946'da CIA'nin desteğiyle, adı bugün »Federal Haber Alma Servisi – BND« olan örgütü kurdu. Örgütün, devletin kilit noktalarına getirilen eski Nazilerin ve hükümeti oluşturan CDU'nun temel görevleri, emperyalizmin reel sosyalizm ülkelerine karşı başlattığı Soğuk Savaşın ön cephesindeki neferinin istikrarını sağlamaktı. Nitekim bu görevde başarılı oldukları söylenebilir.

Alman emperyalizminin belirleyici devlet partisi olan CDU, 1969-1982 ve 1998-2005 dönemleri haricinde hep iktidar partisi oldu. Ancak muhalefetteyken dahi Federal ve Eyalet kurumlarındaki baskın konumu sayesinde sosyal demokrat şansölyelerin politikalarını belirledi. Dahası, katı antikomünizmi ve Alman sermayesinin büyük desteği ile, önce sosyal demokrasinin dönüşümünü, ardından sendikal hareketin kooptasyon yolu ile sistemin destekçisi hâline getirilmesini ve daha sonra da barış ve ekoloji hareketi içinden doğan Yeşiller partisinin ehlileştirilmesini sağlayarak, bunları neoliberal cephenin »solu« hâline getirdi.

Bugün Alman sermayesinin tüm fraksiyonlarını temsil eden CDU'nun, Alman emperyalizminin taşıyıcı siyasî sütunu olduğunu söylemek, yanlış olmayacaktır. Günümüzdeki temel görevi ise, ABD ile birlikte veya ABD'ne rağmen ilerlemek isteyen sermaye fraksiyonlarını bir arada tutarak, AFC'ni Franko-Alman Avrupası'nın çatısı altında emperyalist-kapitalist dünya düzeninin »oyun kurucusu« hâline getirmektir. SPD, Yeşiller, FDP ve AfD gibi burjuva partilerini politik sularında hapseden CDU ve Şansölye Merkel'in günümüzdeki politikalarını değerlendirirken, sermaye hizmetindeki 75 yıllık bu tarihini unutmamak gerekir.

Franko-Alman Avrupası'na doğru

5 Temmuz 2020

Almanya medyatik anlamda hayret verici bir sessizlik içerisinde 1 Temmuz 2020'de AB Dönem Başkanlığı'nı devraldı. Hayret verici bir sessizlikle diyoruz, çünkü Alman devleti ne zaman uluslararası bir sorumluluk üstlense, burjuva medyası arifesinden başlayarak borazanlarla bunun kutlamasını yapardı. Bu sefer öyle olmadı. Halbuki Merkel Hükümeti aylar öncesinden hazırlıklarını tamamladığını açıklamıştı: »Almanya'nın öncü rolü güçlendirilecek, sorun çözücü AB devreye girmeye hazır hâle« getirilecekti.

Alman emperyalizminin siyasî temsilcilerinin politikalarını yakından izleyenlerden olduğumuzdan, direksiyonunda bilhassa Şansölye Merkel gibi son derece deneyimli bir politikacının durduğu F. Hükümetin AB Dönem Başkanlığı gibi önemli bir mevkide atacağı siyasal adımları ulusal ve uluslararası kamuoyunda tanıtacak şaşaalı kampanyalar başlatmasını beklerdik. Nitekim Almanya'nın BM Güvenlik Konseyine geçici üye olarak getirilmesi bile büyük olay oluyordu. O açıdan bu seferki sessizliği bir hayli ilginç bulduğumuzu belirtmeliyiz.

Tabii çıt çıkmıyor falan demiyoruz. Sermaye temsilcileri ve önde gelen burjuva medyasının yorumcuları hükümetin altı aylık Dönem Başkanlığı süresinde »yerine getirmesi gerekenleri« haftalar öncesinden sıralamışlardı. Nihâyetinde Federal Kabinenin karar altına aldığı »ulusal programda« Almanya'nın altı aylık AB Dönem Başkanlığının temel görevinin sadece »Pandemi ile sınırlı olmadığı« belirtiliyor, asıl önemli olanın »partnerlerimizin bizden bekledikleridir« deniliyor ve »beklentiler« şöyle sıralanıyordu: »Günümüzün iklim değişimi, dijitalleşme, çalışma dünyasının devinimleri ve büyük güçler arasında sertleşen rekabet gibi büyük transformasyon süreçleri karşısında AB'nin önderlik rolünü üstlenmesini sağlamak, istikrarlı ve müreffeh gelişimini güvence altına almak. Kutuplaşmanın arttığı bir dünyada Avrupa'nın politikaları aynı zamanda Avrupa'nın çıkarlarını savunmak ve dünyadaki sorumluluğumuzu üstlenmek için Avrupa'nın dışarıya yönelik eylem yetisini de güçlendirmelidir.«

Programın satır aralarına dikkatlice bakarsak, bu sözleri Alman emperyalizminin verili krizleri AB içerisindeki hegemonyasını derinleştirme adımları için kullanmak istemesi olarak okuyabiliriz. Ancak durum, Almanya'nın hegemon olmasına rağmen, bir hayli çetrefil. Bir kere pandemi sonucu oluşan ekonomik krizin Avrupa ve dünya çapında daha ne kadar süreceği ve hangi toplumsal sorunlara yol açacağı belli değil. Ayrıca en başta Polonya ve Macaristan olmak üzere AB'nin Doğu Avrupa'daki üye ülkelerinin Almanya yerine ABD'nin korumasını istemeleri »Avrupa'nın« tek sesle konuşmasını engellemekte. ABD emperyalizminin AB üyeleri arasındaki »bölücü faaliyetleri« ve ÇHC'nin AB üyeleri ile münferit iş birliği yürütmesi de işin cabası.

Durumun böylesine çetrefil olmasına rağmen Almanya'nın maddî ve ekonomik gücü, Avrupa'nın çoktan Alman iç pazarı hâline gelmiş olması ve Fransa'nın nükleer şemsiyesinin verdiği koruma, bu maratonda Alman emperyalizminin önüne koyduğu hedeflere ulaşabilecek kondisyona sahip olduğunu gösteriyor. Elbette emperyalist bir konstrüksiyon olarak AB özellikle Brexit sonrasında yeniden biçimlendirilmek zorunda olacak. Belki de üye sayısı itibariyle küçüleceğini de göreceğiz. Ama AB zayıflamayacak. Gelişmeler AB-treninin hızla Franko-Alman Avrupası istikametine doğru hareket ettiğine işaret ediyor. AB Dönem Başkanlığının verdiği en önemli sinyal bizce budur.

Avrupa için »dayanışmacı egoizm«

12 Temmuz 2020

Burjuva medyası oldum olası bir oksimoron yaratıcısıdır. Bilhassa Almanya'daki burjuva medyası birbirleriyle çelişen, hatta tamamen zıt anlamda olan kelimeleri birleştirip kamuoyu görüşünü etkilemek için demagojisinde kullanmada hayli ustalaşmıştır. O açıdan Almanya'nın AB Dönem Başkanlığını üstlenmesiyle ilgili olarak yapılan bir yorumda »dayanışmacı egoizmden« bahsedilmesine pek şaşırmamak gerekiyor.

Aslına bakılırsa Almanya açısından AB çıkarları ile ulusal çıkarlar – uzun vade hedefleriyle bağlantılı olarak – birbirleriyle örtüştüğünden ve AB'ni güçlendiren her adım özünde Alman emperyalizmini güçlendirdiğinden, Alman sermayesinin »dayanışmadan« bahsetmesinden daha doğal bir şey yok. Çünkü Alman sermayesinin »dayanışması« her daim tek yönlüdür. Her ne kadar şansölye Merkel başkanlığında AB tarihinin en yüksek »Kurtarma Paketi« tartışmaları yürütölüyor olsa da – ki bu, doğrudan Corona-Pandemisinin iktisadî sonuçlarıyla bağlantılıdır.

Almanya tekelci burjuvazisi kısa bir süre öncesinde kadar AB'nin birlik olarak üye ölkelerin borçlarının bir kısmını üstlenmesini kategorik olarak reddediyordu. Anımsanacağı gibi 2011 Euro Krizinde AB'nin aşırı borçlanmış üye ölkelerine sert tasarruf politikalarını dayatmış ve uygulatmıştı. şimdi ise bizzat sermaye temsilcileri tarafından AB Dönem Başkanlığının »geçici bir süre için yardımlaşmayı genişletmeye« fırsat vermesi savunulmakta. Fransa ve Almanya'daki sanayici birlikleri yaptıkları son ortak açıklamada AB'nin »özellikle pandemiden etkilenen üye ölkelere yüksek derecede dayanışma gösterecek güçlü bir malî politika reaksiyonu göstermesini« talep ediyorlardı.

Hâlihazırda Brüksel'de »Merkel-Macron-von der Leyen-Planı« olarak adlandırılan ve 750 milyar Euro'luk bir destek paketi ile 2021-2027 yılları için 1,1 trilyon Euro'luk AB Bütçesini içeren çözüm planı üzerine görüşmeler devam ediyor. Bu plana şimdilik »cimri dörrtlü« diye nitelendirilen Avusturya, Danimarka, Hollanda ve İsveç hükümetleri karşı çıkıyorlar. »Cimri dörtlünün« karşı çıkışının ardında resmî olarak belirtilen kaygı, AB'nin »istikrarlı rotayı kaybedebileceği« ile ilgili. Asıl korkuları ise Alman emperyalizminin güçlenmesinin AB içerisindeki eşitsizlikleri körüklemeye devam etmesi ve kendilerinin de bu girdaba kapılma ihtimalidir. AB Komisyonu'nun Mayıs ortasına kadar karar altına aldığı 1,95 trilyon Euro'luk devlet yardımlarının yarısından fazlasının Almanya'ya aktığı düşünölürse, pek de haksız sayılmazlar.

Alman sermayesinin ihracatçı fraksiyonlarının üretimlerini özellikle dünya piyasalarına yoğunlaştırdıkları biliniyor. Ancak iç pazar olarak AB üyesi ölkelere yaşamsal önemde ihtiyaçları da var. Almanya'nın ihracatının yüzde altmışının AB iç pazarına gidiyor olması bunu kanıtıyor. Aynı şekilde AB'nin büyük güçler arasındaki rekabette ayakta kalması da Alman sermayesinin çıkarına. O nedenle destek paketi ile AB bütçesindeki paraların AB'nin istikrarına ve gelecek yetisine yatırılması isteniyor. Ekolojik yeniden yapılanma, dijitalleşme, tedarik zincirlerinden bağımsızlaştırılmış sağlık sektörü, sanayileşme, dünya piyasalarında rekabet edebilecek AB silah tekellerinin oluşturulması gibi alanlara yatırım yapılarak, hem AB üyesi ölkelerin pandemi sonuçlarından etkilenmeleri hafifletilerek AB güçlendirilecek, hem de Franko-Alman Avrupası'nın temelleri sağımlaştırılacak.

Görölüğü gibi Alman sermayesinin »dayanışma« talebi, AB çatısı altında dünya gücü olma egoizminden başka bir anlam taşımamaktadır.

Zirvedeki krizin ardından

26 Temmuz 2020

AB devlet ve hükümet başkanları zirvesinde baş gösteren krizin »cimri dörtlüye« tavizler verilerek çözülmesinin ve AB tarihinin en kapsamlı malî paketinin kabul edilmesinin ardından ortaya çıkan görüngüler Franko-Alman Avrupası'nın zorlanacağına işaret ediyor. Gerçi Merkel, »zor oldu, ama sonunda uzlaşmamız önemliydi« diyerek zirvedeki krizin başarıyla çözülmesini öne çıkartıyor, ama Avrupa Parlamentosu'nun (AP) bütçeye henüz onay vermemesi, ihtilafların şiddeti artarak devam edeceğini gösteriyor.

Franko-Alman Avrupası'nın pandeminin ekonomik sonuçlarına yanıt olarak geliştirdiği malî çerçeve ilk bakışta AB'nin reaksiyon yetisini kaybetmediğini kanıtıyor. Her ne kadar AP'nda »adalet sisteminin bağımsızlığı ve basın özgürlüğü« gibi değerler gerekçe gösterilerek malî pakete direnileceği sinyali veriliyor olsa da AP'nun zirve kararlarına fazla direnemeyeceği şimdiden belli. Çünkü AP onay vermeyi ne kadar uzatırsa, AP milletvekillerinin seçtikleri üye devletler için öngörülen milyarlık yardımların ödenmesi o denli gecikecektir. Bunu hiçbir milletvekili göze alamaz. AP dışsız bir kaplan olarak sembolik direniş göstermektedir o kadar. Nihâyetinde yardımlara ihtiyacı olan üye devletlerin ulusal parlamentoları da onay vererek 1,8 trilyonluk AB bütçesinin sonbaharda yürürlüğe girmesini sağlayacaklardır. O açıdan Merkel-Macron ikilisinin istediklerini elde ettiklerini söyleyebiliriz.

Ancak bu gerçek başka bir gerçeği, yani Franko-Alman Avrupası'nın karşı karşıya kaldığı devasa meydan okumaların zorlamalarını yok etmiyor. Telgraf stilinde sıralamaya çalışırsak, şöylesi bir tablo önümüze çıkmaktadır:

Bir kere AB üyeleri, bilhassa Kuzey ülkeleri ile Doğu Avrupa'daki üyeler arasında aşılması güç çelişkiler birikmektedir. Brexit sonrasında Polonya, Macaristan ve Baltık ülkelerinin ABD'nin »Truva atları« hâline gelmeleri bu çelişkileri derinleştirmektedir.

İkincisi, ABD ve ÇHC arasında hiddetlenen Soğuk Savaş, ABD'nin İran'a ve Nord Stream Boru Hattını taşıyan ülkelere yönelik yaptırım tehditlerini artırması ve genel olarak salt kendi çıkarlarına göre hareket ediyor olması, henüz askerî olanaklarını geliştirememiş olan AB'nin hareket alanını daraltmaktadır.

Üçüncüsü, Alman emperyalizminin NATO'da hamiliği üstlendiği ikili olan Yunanistan ve Türkiye arasındaki ihtilafların derinleşmesi, Doğu Akdeniz sorununun çetrefilleşmesi ve Türkiye'nin Libya'daki adımlarıyla Fransa'nın bölgedeki stratejik çıkarlarını zedelemesi, Fransa ve Almanya arasında anlaşmazlıklara yol açmaktadır.

Dördüncüsü, pandeminin yol açtığı sosyal sorunların Avrupa metropollerinde sokak çatışmalarıyla kendisini ifade etmesi ve hükümetlerin bu gelişmeye artan polis devleti tedbirleriyle yanıt vermesi, toplumsal rıza üretiminin giderek zorlaşacağına işaret etmektedir.

Nihâyetinde beşincisi, iktisadî ve siyasî ittifak koşullarındaki dünya çapında görünen değişimler, tedarik zincirlerinin kısaltılma çabaları, korumacı engellemeler, ulusal ekonomilere devasa maddî yatırımların yöneltilmesi ihracat ülkeleri olan Almanya ve Fransa'nın çıkarlarına ters düşmektedir.

Sonuç itibarıyla tasvirde eksik kalan bu tablo Franko-Alman Avrupası'nın başa çıkması gereken meydan okumaların büyüklüğünü göstermektedir. Merkel-Macron ikilisinin dayattıkları devasa bütçenin bu meydan okumalara yeterli olabileceği ise son derece şüphelidir. Görünen o ki, AB zirvelerinde krizler devam edecek, çünkü krizler henüz zirveye ulaşmadı.

Bitmeyen »annus horribilis« mi?

2 Ağustos 2020

2008 malî kriziyle birlikte neredeyse dünya çapında mütemadiyen derinleşen bir güvencesizlik hissi yaygınlaşmaktaydı. Kimi siyaset bilimcisi toplum merkezlerine yerleşen bu güvencesizlik hissini kalıcı olmayacağını söylüyor, hatta 2020'lerin »altın yirmili yıllar« olabileceği kehanetinde bulunuyordu. 2020'nin yarısını geride bıraktığımız bugünlerde ise, bitmeyen bir felaket yılıyla karşı karşıya olduğumuzu söyleyenler çoğalıyor. Görüngülere baktığımızda gerçekten de »annus horribilis« değil, bitmeyen bir felaketler on yılı ile karşı karşıya kaldığımız ihtimali güçleniyor.

Henüz başa çıkılmayan COVID-19 pandemisi dünya çapında iktisadî, siyasî ve toplumsal alanlarda huzursuzluk ve sorunlar/krizler yaratıcı trendleri güçlendirmeye aday gibi görünüyor. Yüzeysel bir bakış açısıyla bu trendleri şöyle sıralayabiliriz:

Yaratılan korku toplumları giderek daha çok bölünüyor, egemenlik aracı olarak kullanılan kutuplaştırma stratejileri toplumsal bölünmeleri derinleştiriyor. Tekil çıkarlar öne çıkarken, üzerinde mutabakata varılmış burjuva toplumu değerleri toplumsal kümeleşmeler nedeniyle atomize ediliyor. Egemen sınıflar siyasî iktidarların sadece toplumun yarısı tarafından taşınmasını yeterli görüyor, toplumsal rıza üretimi için daha kutuplaştırıcı söyleme başvuruyor ve başarılı oluyorlar – ABD, Polonya, Macaristan ve Türkiye'de olduğu gibi.

Emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal sorunları, emperyalist güçler arasında keskinleşen çelişkiler, »Amerikan Barışı« olarak adlandırılan ABD hegemonyasının çözülme emareleri göstermesi, BM ve OECD gibi uluslararası kurumların çözüm yerine krizler üreten görüntüleri, ülke içlerinde olduğu gibi uluslararası arenada da sürekli ihtilaf ve çatışmaların baş göstermesi, genel bir güvencesizlik hissini kalıcılaştırarak toplumsal bölünmeleri körüklüyor.

Bunlarla birlikte emperyalist merkezlerden eşik ülkelerine ve yoksul coğrafyalara kadar hemen her ülkede farklı biçimlerde ve şiddette toplumsal protestoların yaygınlaştıklarına tanık oluyoruz. Dünya sokakları yapısal eşitsizlikleri, yoksulluk ve sefaleti, otoritarizmi protesto eden, iş ve onur, barış ve sürdürülebilir sosyo-ekolojik dönüşüm talep eden insanlarca işgal ediliyor. Yönetenlerin dizginsiz kibrine ve haksızlıklara karşı sokaklara dökülen kitleler, »şimdiye kadar olduğu gibi yaşamak istemediklerini« beyan ederlerken, egemen sınıflar buna burjuva demokrasilerini parlamenter diktatörlüklere dönüştürerek yanıt veriyorlar.

Ancak süregiden protestoların belirgin değişimlere yol açmaması, devrimci-demokratik güçlerin öncülük, yol göstericilik ve direniş ocaklarını birleştiricilik yapamayacak derecede basiretsiz ve yukarıdan dayatılan sınıf savaşına hareketsiz kalışı, yılgınlıklara yol açmakta, dolayısıyla kitlelerin, sistemi tehdit edecek direnişe yönelmek yerine, kutuplaştırıcı siyasetin sihrine kapılmalarını ve ırkçı-ayırıcı-milliyetçi söylemlere sarılmalarını kolaylaştırmaktadır.

Dünya genelindeki çoklu kriz ortamı ve küresel buhran beklentilerinin yanı sıra ABD-ÇHC arasındaki ihtilafın sıcak savaşa dönüşme potansiyelinin artması ve bunun bir dünya savaşına evrilme tehlikesini taşıması, güvencesizlik hislerine ivme kazandırmaktadır. Birden fazla derin ve tehlikeli çelişkilerin, pandemi ve iklim değişimi ile katlanarak çarpıştıkları bir Momentumdan geçtiğimiz şüphe götürmüyor. Ve hiç şüphesiz, eğer devrimci-demokratik güçler bu devasa meydan okumalara basiretli ve kararlı bir yanıt geliştiremezlerse, geleceğin tarihçileri yaşadığımız yüzyılı »saeculum terrore« olarak niteleyeceklerdir.

Akdeniz: Kundakçıdan itfaiyeci olmaz

9 Ağustos 2020

Geride bıraktığımız hafta, Akdeniz’de suların ne denli tehlikeli biçimde ısınmakta olduğunu gösterdi. Libya iç savaşı, Doğu Akdeniz’deki doğal gaz yataklarının yol açtığı çıkar çatışmaları, deniz yolları ve ticaret alanları üzerine Türkiye ve Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti arasındaki antlaşma, benzeri bir antlaşmanın Mısır ve Yunanistan arasında imzalanması, tüm bunların doğurduğu ihtilaflar ve AB ile Rusya’nın müdahaleleri ortamın hayli gerildiğini kanıtıyor. Akdeniz’de önümüzdeki ayların çok hareketli ve harareтли geçeceğinden hareket edebiliriz.

Her ne kadar Mısır ve Türkiye özelinde, İhvan tarafı ve karşıtı olan hükümetlerin »kılıçları kuşanacak« derecede karşı karşıya gelmiş olmalarını irdelemek çekici gelse de, bu yazıda sadece Alman emperyalizminin pozisyonunu incelemekle sınırlı kalmak istiyoruz. Çünkü Alman emperyalizmi Akdeniz’de itfaiyeci kılığında kundakçılığa devam ediyor hâlâ. Ancak bu sefer kritik bir konumda olduğunu da belirtmemiz gerekir.

Almanya’nın »Hamburg« fırkatasını, muhtemelen Ağustos ortalarında varmak üzere, Akdeniz’e AB’nin »İRİNİ« operasyonuna katılmaya göndermesini bir açıdan Fransa ile arasını düzeltmeye çalışması olarak okumak gerekiyor. Çünkü Fransa Haziran’da kendi fırkatasının NATO görevindeyken Türk savaş gemileri tarafından »hedefe« konmasından dolayı Türkiye’nin NATO’daki hamisi Almanya’ya kızgındı. Almanya ise şimdi, asli görevi Libya’dan yasa dışı (!) petrol ihracatını önlemek ve Libya’ya silah gönderilmesini engellemek, meşum Libya Sahil Güvenliğini desteklemek ve mültecileri durdurmak olan »İRİNİ« operasyonuna doğrudan katılarak arayı düzeltme görüntüsü veriyor.

Halihazırda »Hamburg« fırkatası 250 personeliyle deniz alanı kontrolünde uzmanlaşmış bir savaş gemisi. Ancak Türkiye’den Libya’ya hâlen devam etmekte olan silah nakliyatını, aynı 10 Haziran’da Fransız »Le Courbet« fırkatası gibi kontrol etmeye kalkıştığında, ilginç görüntülere tanık olabiliriz.

Bir kere »Hamburg« fırkatasının tek başına, Almanya’nın Türkiye’ye sattığı Türk hücum botları ve savaş gemilerinin refakatindeki nakliyat gemilerini nasıl durduracağı bir muamma. Vele ki durdurdu diyelim: o zaman Türk nakliyat gemilerinde Almanya’da üretilmiş silah, araç ve gereçleri bulduğunda, bunu nasıl açıklayacak? Video çekimleri ve fotoğraflarla belgelendiği gibi, Türk nakliyat gemileri genellikle Mercedes ve MAN marka askerî araçlarla, ağır silahlar taşıyor.

Rusya ve Türkiye arasında 22 Temmuz’da varılan uzlaşıyla Batı açısından karmaşıklaşan Libya krizi ve Akdeniz’deki çetrefilli durum Alman emperyalizminin »iki arada bir derede« kaldığına işaret ediyor. Bir tarafta Fransa AB’nin Akdeniz’de daha aktif angajman göstermesi için bastırır, Yunanistan ve Kıbrıs ile askerî iş birliğini derinleştirirken, diğer tarafta NATO müttefiki ve askerî-sınai kompleksi ile Alman silah tekellerinin distribütörlüğünü yapan Türkiye kendi yayılmacı çıkarlarını kollamak için hamisine kafa tutuyor. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu’nun »Almanya’nın İRİNİ’ye katılması Berlin Konferansının meşruiyetini bitirir« diye hayıflanması boş bir laf değil.

Almanya’nın »Hamburg« fırkatasını Hint Okyanus’u üzerinden Avustralya’daki tatbikata göndermeye hazırlanırken, güvenli zannettiği kendi Hinterlandındaki bir ihtilafa göndermek zorunda kalması, kritik bir konumda olduğunu gösteriyor. Gerçi »Hamburg« fırkatasının Türk savaş gemileriyle karşılaştığında ne yapacağını bilemiyoruz, ama bildiğimiz şey, keçiden bahçıvan, kundakçıdan da itfaiyeci olamayacağıdır.

Akdeniz ve muhaliflerin görevleri

16 Ağustos 2020

Avrupa medyası bugünlerde Doğu Akdeniz, Ege ve Libya üçgenindeki sıcak gelişmelere yoğunlaşıyor. Özellikle Türkiye'nin »Oruç Reis« sondaj gemisini savaş gemileri refakatinde Yunanistan'ın Münhasır Ekonomik Bölge olarak gördüğü sulara göndermesi, neredeyse tüm burjuva basınının »savaş mı çıkacak« sorusunu manşetlerine taşımasına neden oldu. Yorumcular genellikle Türk hükümetinin Akdeniz ihtilafını iç sorunların üzerini örtmek için kullandığını iddia ediyor.

Her ülkede olduğu gibi, Türk hükümeti de dış politik gelişmeleri iktidarını güçlendirmek için kullanmaktadır, kullanacaktır. Ancak Akdeniz'deki güncel ihtilafı sadece bununla açıklamaya çalışmak yeterli değil – bilhassa demokratik muhalefetin gündemini belirlemek açısından. Kanımızca bu ihtilaf Türkiye'deki muhalif güçleri bir hayli sıkıştırarak. Çünkü ihtilafın derinleşmesi muhalif güçleri pozisyon almaya zorlayacak ve bir yanı ulusalcı-milliyetçi hezeyanlar, diğer yanı Batı'dan medet umma olan bir ikileme karşı karşıya bırakacak.

Bizce böylesi bir ikileme sıkışmamanın ve tarihsel süreç içerisinde doğru pozisyon almanın anahtarı enternasyonalist sınıf bilincidir. Yani farklı ülkelerdeki iktidarların körükledikleri ihtilafları önce bu ülkelerin ezilen ve sömürülen sınıflarının çıkarlarına göre değerlendirip, asli görevin ne olduğunu, 13 Ağustos'ta 149'uncu doğum gününü kutladığımız Karl Liebknecht'in vurguladığı gibi, »asıl düşman ülkemizdedir« gerçeğini bilincimize çıkartmaktır.

Gelişmeleri enternasyonalist sınıf bilinciyle değerlendirmek, diyalektik ve tarihsel-maddeci düşünceyi gerektirir. Bu da çelişkili görünen değerlendirmeleri anlaşılır kılar. Örneğin Türk hükümetinin »Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki doğal gaz kaynaklarından faydalanma« talebinin, esas itibarıyla haklı bir talep olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu, Münhasır Ekonomik Bölge ilânlarını haklı gördüğümüz ve savaş gemileriyle güç gösterisini destekliyoruz anlamına gelmez.

Çelişkili görünen bu iki cümleyi şöyle açıklamaya çalışalım: Akdeniz, tüm diğer denizler gibi, tüm halkların ortak ve eşit kullanımına açık olmalıdır. Bu açıdan BM Deniz Hukukunun öngördüğü ve 200 deniz mili ile sınırladığı Münhasır Ekonomik Bölge uygulaması yanlıştır. Bu uygulama Akdeniz ve Ege'de sürekli ihtilaf yaratan ve denizlerin ortak kullanımını engelleyen bir unsur hâline gelmiştir.

Diğer taraftan, iklim krizinin de kanıtlandığı gibi, fosil enerji taşıyıcılarından uzaklaşma zorunluluğu Akdeniz ve Ege'nin, hangi ülkenin öncülüğünde olursa olsun, uluslararası tekellere peşkeş çekilmesini reddetmeyi gerektirmektedir. Salt ekolojik açıdan değil, paylaşım çatışmalarının gerçekten sıcak savaşa yol açma tehlikesi taşıdığından doğal gaz aramasına karşı çıkmak muhaliflerin pozisyonu olmalıdır.

Bu bağlamda, »düşmanımın düşmanı« - bilhassa egemenlerdense – hiç »dostum« olamaz. Yani olası bir sıcak savaş tehlikesi karşısında muhaliflerin görevi, o veya bu hükümetin yanında yer almak değil, en başta savaşın çıkmasını engellemek ve barışın sağlanması için savaşmaktır. O nedenle Türkiye'deki devrimci-demokratik güçler acilen barış, iş birliği ve halkların dostluğunu temel alan inandırıcı bir söylem ve programatik geliştirmek, barış ve demokratikleşmeden yana olan tüm direniş ocaklarını, toplumsal sınıf ve katmanları bir araya getirmeyi hedefleyen bir siyasetin öncülüğünü üstlenmek zorundadırlar. Aksi takdirde, zaten ekonomik ve siyasî açıdan sırtını duvarda hisseden rejimin toplumsal destek üretmesine daha fazla olanak tanıyacaklardır.

Akdeniz krizlerinin açığa çıkarttıkları

23 Ağustos 2020

Eğer iki yüzlülükte dünya şampiyonluğu kimdedir diye bir soru sorulsaydı, Alman ve Fransız emperyalizmlerinin bu şampiyonluğu kimseye kaptırmadıklarını söyledik. Özellikle »barış« diyerek savaş körükleyen iki yüzlülükte! Gerçekten de bu iki emperyalist güç on yıllardır insan ve kadın haklarını korumak, demokratikleşmeye katkı sağlamak, barış tesis etmek gibi gerekçelerle komşu coğrafyalarda savaş ve çatışma körüklemekte son derece ustalaştılar.

Emperyalist güçler arasındaki yapısal çelişkilerin sivriliklerini »Ortak Avrupa Çatısı« demagojisiyle reel bir Franko-Alman Avrupası inşa süreciyle törpülemeyi başaran Alman ve Fransız emperyalist burjuvazileri, »vatan cephesindeki« toplumsal rıza üretiminde de son derece başarılılar. İki ülkedeki silah tekelleri farklı coğrafyaların kan denizlerine dönüşmelerini destekleyerek kâr üzerine kâr yaparlarken, Berlin ve Paris'te hangi hükümet iktidarda olursa olsun, iktidarı ve muhalefetiyle tüm burjuva partileri bu gidişata süreklilik kazandırmak için uğraş veriyorlar.

Merkezi Stockholm'de olan SİPRİ'nin verilerine göre Almanya ve Fransa en fazla silah satan ülkeler arasında. Fransız askerî-sınai kompleksi, ABD ve Rusya Federasyonu'nun ardından dünya üçüncüsüyken, Alman silah kardeşi dünya dördüncüsü. Askerî-sınai komplekslerinin bu konumlanışları ve ekonomik güçleriyle Avrupa'yı iç pazar hâline getiren ikili, uzun vadede dünya çapında hegemonya kurma hedefine odaklanmış durumdadır.

Ancak bu hedef halihazırda bir hayli uzaktaymış gibi görünüyor. ABD emperyalizminin askerî üstünlüğü, fosil enerji taşıyıcıları konusunda Rusya Federasyonu'na olan büyük bağımlılık, gerek yüksek satın alma gücü olan toplumu gerek ucuz üretim olanakları gerekse de devasa piyasa özellikleriyle Çin Halk Cumhuriyeti'nin kabarttığı iştah, Alman ve Fransız emperyalizmlerini dizginleyici rol oynuyor.

Tüm bunların yanı sıra arka bahçelerinde, yani Akdeniz'de kontrol altına alınamayan ciddi ihtilaflar ve Afrika'daki gelişmeler, özellikle Mali'de Fransız etkisini azaltan darbe, Berlin ve Paris'te baş ağrılarına yol açıyor. Almanya kundakçılığa devam ederken, Fransa'nın Akdeniz'de önemli siyasî ve stratejik darbeler alması, Franko-Alman iş birliğinde sıkıntılara neden oluyor. Korona-Pandemisi ve etkileri de işin cabası.

O açıdan Başkan Macron'un geçen perşembe St. Tropez yakınlarındaki yazlık rezidansında Şansölye Merkel'i misafir etmesi, sembolik bir ziyaretten fazlasıydı diyebiliriz. İki saatlik görüşmenin ardından yapılan açıklamada Almanya ve Fransa'nın »Avrupaî hükümlerlik« başlığı altında, »Avrupa'nın jeopolitik aktör olarak hareket etmesi ve tek sesle konuşması için ortak ajanda da anlaşıldığının« bildirilmesi, AB'nin, başka bir yazıda belirttiğimiz gibi, »iki arada bir derede« kalmaktan kurtulmak için daha aktif bir angajman göstereceğine işaret ediyor. Daha aktif angajman da hem diğer AB üyesi ülkeler üzerindeki baskıların artması, hem komşu ülkelere yönelik yaptırımların artırılması, hem de askerî araçlara daha fazla ağırlık verilmesi olarak okunabilir.

Bu yeni siyasetin nasıl sonuçları olacağını güncel olarak AB'nin partneri ve NATO üyesi Türkiye'nin Akdeniz'deki girişimleri karşısında ve mülteci sorunlarıyla yalnız bırakılan AB ve NATO üyesi Yunanistan ve AB üyesi Kıbrıs örneğinde görmekteyiz. Yunanistan »bizi korumaktansa, Lukaşenko'yu devirmek istiyorlar« diye boşuna hayıflanmıyor. Öyle ya, filler tepişince olanlar çimenlere oluyor...

ABD: »Onlar ve biz« savaşı

30 Ağustos 2020

Cumhuriyetçi partinin sanal kongresinde Beyaz Saray önünden bağlanarak konuşan ABD Başkanı Trump (makamın yasalara aykırı biçimde seçimlere karıştırılması tanındık gelmiştir) kendi taraftarlarını dahi heyecanlandırmayan sunumunda, bizce önemli bir cümle sarf etti: »Savaşımız, onlara karşı biz savaşıdır«. Her seçimde sarf edilen retorik söyleme benzese de Trump'ın bu tespiti ABD kapitalizminin günümüzdeki seviyesini tanımlamaktadır. Daha önce de vurguladığımız gibi, ABD »Demokratörlüğünde« tekелci burjuvazi bizzat sahadadır.

Burjuva demokrasilerinin »Demokratörlüklere« veya başka bir deyimle parlamenter diktatörlüklere dönüştürülmesi, 1970'lerden bu yana mütemadiyen ivmesini artıran saldırgan ve otoriter neoliberal sürecin doğal bir sonucudur. Oluşan toplumsal direnç potansiyelinden her daim rahatsız olan ABD tekелci burjuvazisi, gerek bu sürecin kitleleşip sistem karşıtı güce dönüşmesini engellemek gerek neoliberal uygulamaları süreklileştirmek gerekse de emperyalist-kapitalist dünya düzeninin meydan okumalarına kendi yanıtını vermek için, kendini temsil ettirmek yerine siyasî iktidarı ele alarak bizzat sahaya indi. Trump yönetimi siyasî elitleri ve devlet bürokrasisini hizmetçiliğe indirgeyen bir iktidar olarak, ABD tekелci burjuvazisinin en saldırgan kesimlerinin sınırsız desteğine sahiptir.

Her zaman verilen askerî-sınai kompleks örneği dışında bir örnek vermek gerekirse, 1980'lerden bu yana yürütülen özel hapishane uygulamasını ve insan bedenini metalaştıran »Hapishane Sanayini« örnek verebiliriz, ki bu örnek ABD'ndeki ırkçılığın egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerine nasıl dayandığını en iyi şekilde göstermektedir.

Toplam 2,1 milyon insanın, ki büyük çoğunluğu siyah Amerikalılardır, tutuldukları ABD hapishaneleri iki büyük tekел, Geo Group ve Corecivic arasında paylaştırılmış durumda. İki tekел de dünya borsalarında yer alıyorlar. Mali sermaye sürekli kâr peşinde olduğundan, aslî olarak devletin yerine getirmesi gereken tüm sorumluluklar, yüksek kâr amacına uygun biçimde geri planda kalıyor. Hollywood filmlerine de konu olan ABD infaz kurumlarında yaşanan vahşetin boyutu biliniyor, ayrıca belirtmeye gerek yok. Kapitalist kâr mantığının sonucu olarak infaz kurumları son derece düşük giderlerle olanaklı olan en yüksek kârı sağlamak için biçimlendirilmiş durumdadır.

Sadece bu da değil; ABD devleti hem müşteri olarak bütçesinden devasa ödemeler yapıp hapishane tekellerinin kârlarını garantiliyor, hem de devletin baskı aparatıyla en ufak suçlara yüksek cezalar vererek insan bedeninin metalaştırılmasını sağlıyor. ABD baskı aparatının, yargısı ve kolluk kuvvetleriyle bilhassa siyah Amerikalılara ve yoksullara karşı uyguladığı orantısız şiddetin, ırkçı cinayetlerin ve kurumsal ırkçılığın temeli en başta bu özelleştirilmiş infaz uygulamasıdır. Marx'ın dediği gibi, »sermaye« bu durumda da »tepeden tırnağa kana ve pisliğe bulanmış olarak« gelmektedir.

O açıdan Trump »onlar« derken, yoksulları, bedenleri metalaştırılmış insanları, ezilen ve sömürülen sınıfları kast etmektedir. Trump'ın »biz« dediği ise, mutlak kâr için »bütün yasaları ayakları altına alan, işlemeyeceği suç olmayan, hatta asılmayı bile göze alan« burjuvazidir, sermaye sınıflarıdır. Trump »onlar« derken işçi sınıfına ve yoksullara olan nefretini kasmaktadır. Temel sorun, ezilen ve sömürülenlerin hâlâ haklı ve gerekli olan sınıf kinini anımsamıyor oluşlarıdır.

Transatlantikçilerin atağı ve medya

6 Eylül 2020

Ana akım medya olarak adlandırılan burjuva medyası egemen görüşe aykırı komplo teorilerine karşı hassas olduğu kadar, temsil ettikleri sermaye fraksiyonlarının çıkarlarını kollamak ve kamuoyunu manipüle etmek için hassas komplo teorileri geliştirmede ustadır. Muhalif medya üzerindeki baskıların artması, burjuva medyasının bu konuda pervasızlaşmasının da önünü açmaktadır. Dahası, Batı Avrupa'nın »demokratik konsensüsü« ile kısmen garantilenen »bağımsız kalite gazeteciliği« artık en fazla sistem alternatifinin belirlediği 20. Yüzyılın artığı olarak hafızalarda kalmıştır.

İşin üzücü yanı, muhalif medyanın da kendisine kaynak olarak burjuva medyasını eleştirisiz kullanması, manipülatif haberlerini sorgulamadan vermesidir. Konuya örnek olarak »Rus muhalif Navalny« ve »Noviçok zehirlenmesi« haberlerini ele alalım.

41 yaşındaki Navalny üniversite yıllarından beri ırkçı-milliyetçi görüşleriyle tanınıyor. Rus neofaşistleriyle sıkı iş birliği içerisinde ve 2011'den bu yana her yıl düzenlenen ırkçı-faşist »Rus Marşları« yürüyüşlerinin organizasyon komitesi üyesi. Popülerliğini yolsuzluklara karşı geliştirdiği internet kampanyası ile kazandı. Ancak bu kampanyanın pek dile getirilmeyen arka planı, Navalny ve kardeşinin kampanyayı çeşitli devlet şirketlerinde satın aldıkları hisse senetlerinin değerlerini artırmak ve kontrolü ele geçirmek için diğer ortaklarına baskı uygulama aracı olarak kullanmaları. Yolsuzluğun kol gezdiği sektörlerde hayli düşman kazandıkları biliniyor. Zaten bu nedenle FDP'li Kubicki zehirlenme haberi çıktığında, »Putin'den ziyade ticari rakiplerine bakmak gerekir« demişti.

Navalny'nin zehirlendiğine dair haberlerle birlikte özellikle Almanya'da Rusya karşıtı propaganda hız kazandı. Navalny Almanya'ya getirildi ve Federal Ordunun bir laboratuvarı onun »Noviçok« maddesiyle zehirlendiğini tespit (!) etti. Ardından Nord Stream 2 boru hattının iptal edilmesi ve Rusya'ya karşı yaptırımların uygulanması talepleri dillendirilmeye başlandı, NATO işe dahil oldu.

Burjuva medyası aynı »Skripal davasında« olduğu gibi, »Noviçok« zehrinin Sovyetler zamanında üretildiğini ve bunun da Putin'in muhaliflerini zehirlediğinin kanıtlandığını yaymaya başladı. Tabii kimse bu zehrin 1990 sonrasında Batılı gizli servisler tarafından da üretildiğini belirtmiyor. Aslında iddiayı şöyle kısaltabiliriz: Putin, »büyük rakibi« Navalny'i »Noviçok« ile zehirlettikten sonra, Almanya'ya gönderilip, Alman doktorları tarafından kurtarılmasına ve bir NATO ordusunun laboratuvarında zehirlendiğinin kanıtlanmasına izin verdi. Yani Putin o kadar enayi!

Burada Putin'i savunduğumuz falan yok. Asıl mesele, neden ABD'nin ağır savaş suçlarını ortaya çıkararak ve hasta olarak tecritte tutulan Julian Assange gibi birisi yerine, ırkçı-milliyetçi Navalny'nin Batı'nın »insani müdahalesine« değer görüldüğü ve bu meselenin Rusya'ya karşı saldırgan tutuma gerekçe gösterildiğidir.

Bize göre bu sorunun yanıtı açık: Almanya'daki transatlantikçi, yani ABD emperyalizmi ile birlikte hareket etmek isteyen sermaye fraksiyonları, bilhassa Rus doğal gazı yerine ABD, Suudi Arabistan veya Katar'ın likit gazını Avrupa'ya getirmek için büyük yatırımlar yapan bazı enerji tekelleri ve askerî-sınai kompleks, Almanya'nın enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 40'ını Rusya'dan karşılamaından rahatsız oldukları için Navalny olayını kullanarak atağa geçtiler. Dertleri ne Rusya'daki demokratik gelişme ne de herhangi bir insani müdahaledir. Bu arka planı görmeyen her haber, özgür medyada yer alsın da manipülasyon aracı olmaktan öteye gitmeyecektir.

Alman desteğinde neoliberal kesintisizlik

13 Eylül 2020

Yaşıtlarımız anımsıyordur, ama tekrar anımsatmakta bir sakınca yok: Demirel başkanlığındaki azınlık hükümetinin 24 Ocak 1980'de karar altına aldığı ve ülkeyi neoliberalizm laboratuvarına dönüştüren Yapısal Uyum Programının güçlü toplumsal direnç nedeniyle uygulanması olanaksızdı. Çok kısa süre içerisinde bu devasa dönüşüm programının uygulanabilmesi için ülke içerisindeki güç dengelerinin zor kullanılarak egemen sınıflar lehine değiştirilmesinin zorunluluğu ortaya çıkmıştı. NATO'nun, özellikle Alman emperyalizminin büyük desteğiyle gerçekleştirilen 12 Eylül 1980 darbesinin en önemli nedenlerinden birisi buydu.

Diğer önemli neden emperyalist stratejilere sekte vuran uluslararası siyasî gelişmelerden kaynaklanıyordu: 1979'da İran'da devrim başlamış, Kızıl Ordu komünistlerin iktidarda olduğu Afganistan'a girmiş ve Soğuk Savaş, dünya çapında barış hareketlerinin kitleselleşmesine neden olan NATO 1979 Aralık kararlarıyla yepyeni bir ivme kazanmıştı. Bu koşullar altında NATO'nun sistem cephesinde olan üyesi Türkiye'nin »istikrarı« özel bir önem kazanmıştı. Nitekim 12 Eylül 1980'de Türkiye kapitalizminin otoriter-neoliberal örgütlenmesinin koşullarını yaratan süreç başlatıldı.

Bu sürecin taşıyıcıları ve sürekliliğini sağlayan ardılları, özellikle Almanya'dan siyasî, maddî ve askerî destek aldılar. Evren Cuntası ilk uluslararası antlaşmasını dönemin SPD-FDP hükümetiyle imzalamış ve F. Almanya 1980 Aralık'ında Türkiye'ye zırhlı araçlar ve silahlar göndermişti. Türkiye'nin, günümüzde »yerli ve millî silah sanayi« demagojisiyle lanse edilen askerî-sınai kompleksinin geliştirilmesi, Alman emperyalizminin önceliklerindendi. Bugün, 12 Eylül'ün 40'ıncı yılında bu kompleks Alman silah tekellerinin başarılı ve kârlı distribütörü olmaya devam etmekte ve bugüne dek imzalanan sayısız iş birliği ve lisans antlaşmaları sayesinde Alman ölüm tüccarlarının ceplerinin dolmasına katkı sağlamaktadır.

Federal Hükümetlerin parlamentodaki soru önergelerine verdikleri yanıtlardan Alman desteğinin sadece siyasî, maddî ve askerî yardımlarla kısıtlı olmadığını, aynı zamanda Evren Cuntasının kararlaştırdığı »Huzur Operasyonunun« Alman topraklarında da uygulanmasını desteklediğini ve Türk devletinin inkârcı-imhacı »Kürt politikasının« F. Almanya'da da neredeyse birebir uyguladığını öğrenebildik. »Susurluk Skandalının« ortaya çıkardığı gibi, yargısız infazlardan, çeşitli MİT-operasyonlarına, neofaşist Bozkurt örgütlenmelerinden, islamist yapılanmalara ve başta DİTİB olmak üzere, Türk hükümetlerine yakın kurumların ırkçı-milliyetçi propaganda çalışmalarına her Federal Hükümet tarafından destek verilmiş ve verilmektedir. Henüz kısa bir süre önce Federal Hükümet yaklaşık sekiz bin MİT elemanının F. Almanya'da görev (!) yaptığını açıklamıştı. Bilindiği gibi Grup Yorum'un F. Almanya'da konser vermesi yasak. Türkiyeli komünistlere F. Almanya'da suç işlememiş olmamalarına rağmen uzun hapis cezaları veren de Münih'teki bir mahkemeydi.

O açıdan MHP destekli AKP-Saray rejiminin »ey Almanya!« söylemlerine pek aldanmamak gerekiyor. Meşum »Alman-Türk silah kardeşliği« darbenin 40'ıncı yılında da tüm mükemmelliğinde devam etmektedir. Bakmayın siz »darbe karşıtlığı« efsanesine. 1983'den bugüne Türkiye'deki tüm »sivil« iktidarlar 12 Eylül'ün devamcıları olarak Alman desteğindeki neoliberal kesintisizliğin nedeni ve fayda sağlayanları olmuşlardır. Konjonktürel nedenlerle ortaya çıkan kimi çıkar çatışmaları ise bu iş birliğinin tuzu-biberinden başka bir şey değildir.

Zombileşen burjuva toplumları

20 Eylül 2020

Rosa Luxemburg Vakfı geçenlerde Basklı yazar Raul Zelik'in »Sermayenin Zombileri: Siyasî canavarlar ve yeşil sosyalizm üzerine« başlıklı kitabının tanıtımını yaptı. Avrupa toplumsal ve siyasî solu açısından radikal pozisyonda duran Raul, içinde yaşadığımız toplumların »piyasaların takısı hâline« gelmeleriyle insanların »sermayenin zombilerine« dönüştüklerini ve insanlığın içinde bulunduğumuz krizlerden ancak »yeni bir sosyalizm tanımı, bir yeşil devrimle« kurtulabileceğini iddia ediyor.

Raul, çevirisi yapılırsa Türkiye'de de ilgi çekeceğine inandığımız kitabında, sadece reformist solun değil, komünistlerin de üzerine düşünmelerine değecek konulara değiniyor. Açıkçası burjuva toplumlarının zombileştiği iddiasına katıldığımızı belirtmeliyiz. Toprağın, emeğin ve paranın, hatta özelleştirilmiş ABD hapishaneleri örneğinde olduğu gibi, bizzat insan bedeninin metalaştırıldığı günümüzde salt üretmek, tüketmek ve özel sermaye birikiminin sürekliliğini sağlamak için ayakta duran zombilere benzemiyor muyuz?

İnsanlar, nerede yaşarsa yaşasınlar, sınıf farklılıklarına rağmen neredeyse aynı tüketim alışkanlıklarını sergiliyorlar: Bangladeş'te vahşi koşullar altında çalıştırılan tekstil işçilerinin ürettikleri elbiseleri giyiyor, Çinli işçilerin uluslararası tekeller adına ürettikleri telefonları kullanıyor, sabahları ve akşamları – ister lüks Mercedes'te olsun ister tıka basa dolu otobüslerde – aynı tıkalı yollarda vakit öldürüyorlar. İslamist Suudi prensinin ezan dinlediği, Berlin'deki Hipsterin porno izlediği veya İstanbul'daki komisyoncunun borsa haberlerini takip ettiği akıllı telefonlar aynı tip değil midir? Öyle ya; bizler de sosyal medyada bilmem kaç karakterli skandalize edici mesajlarımızı paylaşmak için benzer telefonları kullanmıyor muyuz? Hem de her yıl hep en yeni çıkanı alarak?

Kısa süre önce yapılan bir araştırma, ortalama bir Alman'ın sekiz saatlik iş gününün altında birinde özel arabası için çalıştığını ortaya çıkardı. Konutu içinse günde iki veya üç saat çalışmak zorunda kaldığını da. Yani otomotiv tekellerinin, enerji şirketlerinin ve konut fonlarının kârlarını güvence altına almak için günde üç-dört saat çalışmak zorunda kaldıklarını. Araştırma dünya çapında ortalamanın hayli üstünde gelirlerin not edildiği Almanya'da yapıldı; temiz içme suyuna ulaşamayan bir milyar insandan, günde 1 Dolar ile geçinmek zorunda kalan yoksul kitlelerden veya sayıları 70 milyonu aşmış mültecilerden bahsetmiyoruz hiç.

Gerçi özel otonun, akıllı telefonların veya lüks tüketim araçlarının yeniden üretim süreçlerindeki oranı hayli tartışmalıdır, ancak kamu mülkiyetinin özelleştirildiği ve yaşamın her alanının piyasalaştırıldığı günümüzde böylesi tüketim alışkanlıkları yaşam biçimine dönüşmüştür. Marx Kapital'de, »Sermaye, vampir misali, sadece canlı emeği emerek ve daha da fazla emerek yaşayan ölü emektir« der. Bizler de bu yaşam biçimiyle yaşayan ölüye kan veren zombiler gibiyiz. Çünkü yaşayan ölü ancak canlı emeğin izin verdiği ölçüde yaşam gücüne sahiptir.

Raul tam da bu noktada ezilen ve sömürülen sınıfların sermayeyi geri püskürtecek güce sahip olduklarını ve bu gücü kullanarak »herkes için demokratik, dayanışmacı, ekolojik ve iyi bir yaşamın yaratılabileceğini« vurguluyor. Ancak zorunlu adımı, yani egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerini yıkacak devrim perspektifine değinmiyor. Nasıl tanımlanırsa tanımlansın, sosyalizm ancak işçi sınıfının devrimci yoldan kuracağı iktidarıyla olanaklıdır. Okunmasını tavsiye edeceğimiz kitaba bunu da biz eklemiş olalım.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne dair...

27 Eylül 2020

Emperyalist cephenin Çin Halk Cumhuriyeti'ne (ÇHC) yönelik saldırgan tutumu ve ÇHC'nde Komünist Partisinin iktidarda oluşu, bilhassa komünistleri ÇHC'ni eleştirel değerlendirmeye tabi tutmalarını engellememeli. Çünkü böylesine eleştirel bir değerlendirme emperyalist-kapitalist dünya düzenini anlamamıza ve uluslararası arenadaki güncel gelişmelerin arka planını görmemize yardımcı olacaktır. Bunun içinse önce ÇHC'nin sosyalist bir ülke olup olmadığını irdelememiz gerekir.

Sosyalizm ve kapitalizm özünde belirli bir üretim tarzının ifadesidirler. Kapitalizmin ne olduğunu en iyi Karl Marx'dan öğrendik: Kısaca, kapitalizmin merkezinde iş gücü, yani emek sömürüsü ile üretimin toplumsal örgütlenmesini gerçekleştiren ve üretilen zenginliği gasp ederek biriktiren sermaye durmaktadır. Sermaye ise, üretim araçlarına sahip olan burjuvazinin mülkiyetindedir ve kapitalizmde burjuvazi egemen sınıftır. Anladığımız biçimde ve tarihsel örneklerinde gördüğümüz gibi, sosyalizmde de üretim toplumsal olarak örgütlenir. Ancak üretim araçları üzerindeki mülkiyet toplumsaldır ve özel sermaye birikimi ile emek sömürüsüne yarayan bir istihdam piyasası yoktur.

Bu kısa anımsatmayla ÇHC'ne baktığımızda, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin henüz büyük ölçüde kamusal olduğunu görmekteyiz. Genel olarak toprak da özel mülkiyette değildir, ama 1970'li yılların sonunda gerçekleştirilen »reformlar« sayesinde, kamu teşekküllerinden çok daha hızlı biçimde birikim gerçekleştiren özel sermaye büyümektedir. O açıdan ÇHC'nde gelişmiş bir burjuvazinin, hatta büyük burjuvazinin varlığından söz edebiliriz – henüz iktidarı tam kontrolünde tutamasa da.

ÇHC'nde şirketler, hisse senetleri ve kredi ticaretinin gerçekleştirildiği ve sürekli ivme kazanan bir malî piyasa bulunmaktadır. İş gücünün sömürüsüne açık olan istihdam piyasası büyümekte, yurt dışı ürün ticareti giderek daha fazla liberalleştirilmektedir. Sermaye trafiğinin devlet kontrolünde olmasına ve Merkez Bankasının para politikalarını belirlemesine rağmen, önümüzdeki yıllarda sermaye ithali ve ihracının daha da liberalleştirilmesi beklenmektedir.

Her ne kadar ÇKP'ne 1,4 milyarlık nüfusu için açlık ve yoksulluğa karşı verilen mücadelede müthiş bir başarı kazandığını ve yaklaşık 500 milyonluk bir nüfusa ortalama orta katman satın alma gücü kazandırdığını teslim etsek de üretim ilişkilerinin bütününe ve üretim tarzına bakarak ÇHC'nin bir kapitalist ülke olduğunu tespit etmek durumundayız. Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin olmaması, bankaların ve sermaye ithali-ihracının belirli bir kontrole tabi olmaları, tek başına ÇHC'ni sosyalist yapmamaktadır.

Görüldüğü kadarıyla yönetimdeki Komünist Partisi ÇHC için tüm özgünlükleriyle sosyalist yönelimli bir tekeli devlet kapitalizmini gelişme yolu olarak seçmiştir. Elbette Çinli komünistlere neyi nasıl yapmaları gerektiğini dikte eden bir ukalalığa kalkışacak değiliz. Ancak kendimizde, tarihten ve sınıflı toplumların gelişimlerinden öğrendiğimiz kadarıyla ekonomik açıdan egemen sınıf hâline gelmiş olan Çinli büyük burjuvazinin şu an elde ettiği belirleyici konumunu kolaylıkla ve kendi isteğiyle terk etmeyeceğini, yani ÇHC'nde sosyalist devrimin henüz tamamlanmamış olduğunu söylemeyi bir hak olarak görüyoruz. Gene de ÇHC'nin dünya politikasında uluslararası hukukun üstünlüğünü ülkeler arası iş birliğini öngören tavırlarının emperyalizm karşıtı karakter taşıdıklarını vurgulamalıyız, ama neden öyle olduğu, anlatılması gereken ayrı bir hikâyedir.

Birlik olamayan Birlik

4 Ekim 2020

Geçen Perşembe ve Cuma günleri Brüksel’de gerçekleştirilen AB Zirvesi, AB’nin içinde debelendiği krizleri ve öncü emperyalist güçler olan Alman ve Fransız emperyalizmlerinin »Global Player« olma hedeflerinden ne denli uzak olduklarını ayyuka çıkardı. Aynı zamanda da kurum olarak AB’nin özellikle iç ve dış politika alanlarında doğru dürüst »Birlik« dahi olamadığını ve Almanya’nın AB Dönem Başkanlığının dış politik hedefler açısından bir başarısızlık hikâyesine dönüştüğünü kanıtladı.

Alınan kararlara baktığımızda, kararların etki gücünden ziyade alınış süreçlerindeki tartışmalar ve ayrışmalar göze batıyor. Belarus yönetimine yönelik yaptırım planları haftalardır Kıbrıs’ın vetosu nedeniyle uygulamaya sokulamıyordu. Şansölye Merkel’in bastırmasıyla Kıbrıs, tabii belirli tavizler de kopararak vetosunu geri çekti, ancak Lukaşenko haricinde sadece kırk kişiye karşı seyahat yasağı ve hesapların dondurulması kararı alınabildi. Finlandiya, İsveç ve Macaristan’ın onayını almak için Lukaşenko’yu içermeyen yaptırımların Belarus’a nasıl bir çözüm getireceği ise büyük bir muamma.

Doğu Akdeniz’deki Münhasır Ekonomik Bölge ve doğal gaz sondajları konularında derinleşen ihtilaf nedeniyle Türkiye’ye uyarı verildi, ama aynı anda da »Türkiye’nin tek yanlı girişimlerden vazgeçmesi« koşuluyla 2016 Mart’ında verilen »vaatleri«, yani Gümrük Birliğinin modernleştirilmesini, vize kolaylığını, üst düzey diyalogları ve mülteci meselesinde iş birliğinin devamını içeren bir »pozitif AB-Türkiye ajandası« önerildi. Aralık ayında gerçekleştirilecek zirvede yeniden bir durum değerlendirmesi yapılacak. Koparılan bunca gürültüden sonra alınan bu kararları, eğer deyim yerindeyse, »dağ döndü, döndü, fare doğurdu« biçimde değerlendirebiliriz.

AB’nin genel anlamda bir baygınlık sürecinden geçmekte olduğu düşüncesindeyiz. Komşu ülkelere, Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti’ne öğretmen edasıyla parmağını kaldırıp uyarılar savuran AB, başta kendi sınırları içerisinde etkin bir »Birlik« resmi vermekten uzakta. Polonya ve Macaristan’a yönelik hukuk devleti uyarıları fos çıktı. Belarus üzerinden Doğu Avrupa’daki yayılma alanını egemenlik altında tutma çabası yetersiz kaldı. Pandemi etkisiyle ağırlaşan ekonomik krize ortak yanıt verilemedi.

Dış politikada ise yapabildikleri ve yapamadıkları ortada: Ukrayna sorunu hâlâ çözülebilmiş değil. Libya savaşındaki inisiyatif Türkiye ve Rusya Federasyonu’nun eline geçti. Suriye’de ise AB’nin esamisi dahi okunmuyor. Ne Orta Afrika’daki çözümler durdurulabildi ne de Somali’nin parçalanması. Geleneksel olarak Fransız etkisinin yüksek olduğu Lübnan’da bile farklı aktörler devrede. İran’ın nükleer programıyla ilgili AB’nin dikte edebileceği bir çözüm önerisi yok. Güncel Azerbaycan-Ermenistan savaşında ise Berlin-Brüksel-Paris üçgeninden ahlaki birtakım çağrılarının ötesinde hiçbir şey duyulmuyor. »5G« meselesinde ABD’nin Çin Halk Cumhuriyeti’ne yönelik politikasına uyan AB teknolojik atılımlarda geriye düştü.

Görüldüğü gibi AB’nin durumu pek iç açıcı değil. Gerçi buna üzülecek durumda değiliz, ama emperyalistler arası çelişkiler giderek daha da sertleşeceğinden, gelecek için kurgulanan »Franko-Alman Avrupası« da AB’nin doğru dürüst bir »Birlik« olamayacağına işaret ediyor. Bu da bize, Lenin’in 1915 Ağustos’unda birleşik Avrupa hakkında yaptığı »... bugünkü ekonomik temel üzerinde, yani kapitalizm koşulları altında gericiğin örgütlenmesi anlamını taşır« tespitinde ne kadar haklı ve hâlâ güncel olduğunu gösteriyor. Emperyalist proje olarak AB dün gericiydi, bugün gericidir ve gelecekte de gerici kalacaktır.

Avrupa'nın geçmişe dönüş umudu

18 Ekim 2020

İki hafta sonra, 3 Kasım'da yapılacak olan ABD Başkanlık Seçimleri, ABD emperyalizminin Avrupalı müttefikleri tarafından farklı beklentilerle izleniyor. Berlin-Paris aksinin baskısından bunalan Doğu Avrupalı NATO üyeleri – kim kazanırsa kazansın – ABD'nin şimdiye kadar olduğu gibi kendilerine destek çıkmaya devam edeceğini umarlarken, Almanya ve Fransa egemen sınıfları umutlarını Demokratların adayı Joe Biden'e bağlamış gibi görünüyorlar. Gerçi resmî açıklamalarda Alman ve Fransız hükümetlerinin Trump ve Biden arasındaki seçime tarafsızca baktıkları ve önemli olanın ABD ve AB arasındaki dostluk olduğu vurgulanıyor, ancak asıl tercihlerinin, transatlantik partnerliğin önemsendiği geçmişe dönme umudunu tazeleyen Biden olduğu açıkça görülüyor.

ABD Başkanı Donald Trump'ın seçildiği ilk günden itibaren Avrupa'yı müttefik olmaktan ziyade ABD'nin rakibi olarak görmesi ve sayısız uluslararası sözleşmeden geri çekilip, Avrupalı tekellere gümrük uygulamaları ile baskı yapması, Berlin-Brüksel-Paris hattında unutulmuş değil. Bununla birlikte ABD'nin askeri önceliğini Pasifik bölgesine kaydırarak, AB'ni Ortadoğu ve Afrika'da yalnız bırakması, NATO üyelerine savunmaya daha yüksek bütçeler ayırmalarını dayatması, uluslararası siyasette tek başına kararlar alması ve Avrupa'nın en önemli ticari partnerlerinden olan Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı düşmanca tutum sergilemesi, Avrupalı müttefiklerinin çıkarlarını ciddi biçimde zedeliyor. O açıdan bunu değiştireceğini söyleyen Biden Avrupa için daha kabul edilebilir bir aday.

Diğer yandan ABD'nin emperyalist-kapitalist dünya düzeninin hegemon gücü olarak zayıflaması da kaygıyla izleniyor. Almanya'daki muhafazakâr basın dahi ABD'nde derinleşen siyasi ve toplumsal bölünme ile artan sosyal ve ekonomik eşitsizliğin (sanki daha önce yokmuş gibi) »ABD demokrasisi için ciddi tehdit oluşturduğunu« ve bunun Avrupa olan ilişkileri »olumsuz etkileyeceğini« yazıyor. Burada asıl kaygının ABD yönetiminin siyasi dikkatini ve mali kaynaklarını ülke içindeki sorunların çözümüne yönelterek, uluslararası arenadaki angajmanını azaltabilecek olmasına yönelik olduğunu vurgulamaya gerek yok. İşin aslı, Avrupa ABD'nin zayıflamasından hem korkuyor hem de bu zayıflamanın getireceği avantajlardan faydalanmayı umuyor. Seçildiği takdirde en fazla bir dönem başkanlık yapabilecek olan ve geleneksel ABD-Avrupa dostluğunu yeniden yeşerteceğini vaat eden Biden'i de bu nedenle destekliyor.

Ancak ABD emperyalizmi tüm sorunlarına ve içe dönük korumacı yaklaşımlarına rağmen devasa askeri aparatı, dünya çapındaki sayısız üsleri, güçlü donanması, nükleer cephanesi ve dünyanın stratejik coğrafyalarında girdiği ittifaklarla hâlâ öncü güç olmaya devam ediyor. Avrupa'nın, bir bütün olsa dahi, henüz ABD'nin öncü rolünü üstlenebilecek konuma gelmesini sağlayacak askeri gücü yok. O nedenle ABD'nin korumasına hâlâ muhtaç durumda. Dahası, ABD'nin ülke içerisindeki krizlerinin derinleşmesi ve kaynaklarının azalması, ABD emperyalizminin dış politika önceliklerini farklılaştırmasına yol açacağından, Avrupa'nın çıkarlarının daha da zedelenmesi söz konusu olabilir.

Avrupa açısından 3 Kasım'da Biden'in seçilmesi, hem »Transatlantikçi« hem de »Avrupacı« sermaye fraksiyonlarının işine gelmektedir. Ancak ister Trump, isterse de Biden yönetimi altında olsun, ABD Avrupa için, bilhassa Çin Halk Cumhuriyeti ve uluslararası ticaret politikaları açısından son derece sorunlu müttefik olmaya devam edecektir – kendi içinde »Birlik« olamayan Avrupa da ABD için kolay lokma olmaya...

»Dijital jeostratejik avantaj«

25 Ekim 2020

Avrupa Merkez Bankasının önde gelen ekonomistleri, ABD’li ekonomist Kenneth Rogoff, Dünya Bankası eski başkanı Larry Summers veya Bank of England baş ekonomisti Andrew Haldane gibi uluslararası mali sermayenin sözcüleri birkaç yıldır nakit paranın yürürlükten kaldırılmasını ve eksi faiz uygulamasının genişletilmesini talep ediyorlar. Taleplerinin en önemli argümanı »organize suçlar ve terörizmle savaşa etkin araçlar kazandırmak«. Uluslararası mali sermayenin önde gelen temsilcileri bu denli ısrarla bir şeyi talep ediyorlarsa, en başta ezilen ve sömürülen sınıflar pür dikkat kesilmek zorundadırlar.

İçinde debelendiğimiz Pandemi günleri böylesi neoliberal saldırılara ivme katmak için biçilmiş kaftan gibi. Nitekim Avrupalıların sağlık kurumlarının çağrularına uyararak ve doğrudan ilişkiyi en aza indirmek için alışverişlerde nakit para yerine kredi kartlarıyla ödeme yapmalarını gerekçe gösteren Avrupa Merkez Bankası Ekim ayı ortasında »Dijital Euro’ya geçiş« için resmi bir konsültasyon süreci başlattı. Aynı zamanda da »Dijital Euro« testlerinin startı verildi. Kurum Başkanı Christine Lagarde Euro’nun »dijital yüzyıla hazırlanması gerektiğini« savunurken, Alman hükümeti bu adımla Avrupa’nın »dijital jeostratejik avantaj« elde edeceğini ileri sürüyor.

Günümüzde belirli alanlarda, özellikle internetten alışverişte nakit para kullanılmıyor olması bir gerçek. Hatta günlük alışverişlerde ödemeleri akıllı telefonlarıyla yapanların sayısı da artmakta. Aynı şekilde yoksul kesimlerin dahi peynir-ekmek gibi dağıtılan kredi kartlarını kullandıkları da doğru – her ne kadar bir kredi kartının taksitini diğer kredi kartından çekerek kapatıp, borç batağından kurtulamıyor olsalar da.

Teknolojik yenilik ve tüketici için kolaylık olarak lanse edilen bu gelişmenin insanlığın ezici çoğunluğu için taşıdığı riskler ile müthiş. Bir kere nakit para kullanımına son verilmesi, ki bu ancak yasaklarla olanaklı, en başta yaşamın tüm alanlarının kontrol altına alınarak zaten kısıtlı olan burjuva özgürlüklerinin daha da kısıtlanmasına neden olacak. Tam anlamıyla şeffaf insanlara dönüşeceğiz, çünkü neyi, nereden, ne zaman satın aldığımız, hangi kitabı okuduğumuz, hangi mekâna gittiğimiz dijital kayıt altında olacak. Kişisel bilgilerin gizliliği diye bir şey kalmayacak. Toplum tam ehlileştirilmiş olacak. Siber saldırılar sonucunda neler olabileceğine değinmiyoruz bile...

Bunlar için bir yanı. Diğer, bizce daha önemli yanı ise, uluslararası mali sermaye temsilcilerinin açıkça söyledikleri gibi, insanların sahip oldukları küçük ve en küçük tasarrufların dahi hükümetlerin kullanımına açık olması ve dolaşımda olan tüm paranın – nakit para yasağı ile yastık altındakilerin de – banka sistemi üzerinden mali sermayenin kontrolüne geçmesidir. Avrupa Merkez Bankasının yaptığı gibi, eksi faiz uygulaması da buna katılınca, insanlığın yüzde 90’ı için güvence diye bir şey kalmayacak, sermayenin mutlak hakimiyetine doğru büyük bir adım atılmış olacak.

Yanlış anlaşılmasın, burada parayı savunduğumuz falan yok. Elbette para kullanımının gerekli olmadığı, üretimin özel sermaye birikimi için değil, insanlığın eşit, barışçıl ve refah gelişimi için örgütlendiği bir geleceği tasavvur ediyoruz. Ancak bu örnekle karşı konulmadığı ve nihâyetinde aşılması müddetçe kapitalist barbarlık koşulları altında korunaklı tek bir alan dahi kalmayacağını bir kez daha göstermek istedik. Bu gidişatı engelleyecek yegâne seçeneğin de hâlâ sosyalizm olduğunu.

Kopuş dinamiği hızlanacak mı?

1 Kasım 2020

Avrupa, iki gün sonra sonuçlanacak olan ABD Başkanlık Seçimlerine kilitlenmiş durumda. Gerçi yaygın medya manşetlerine daha çok Pandemi verilerini taşıyor, ama gerek hükümetlere yakın araştırma kurumlarında gerekse de burjuva medyasının ekonomi ve siyaset sayfalarında seçimlerin olası sonuçları ve Avrupa'ya etkileri tartışılıyor. Burada öne çıkan konulardan birisi, belki de en önemlisi, ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ne (ÇHC) yönelik politikasının seçimlerden sonra nasıl şekilleneceğidir. ÇHC'nde gerçekleştirdikleri devasa yatırımları hakkında ciddi kaygılar taşıyan Avrupalı sermaye grupları umutlarını Joe Biden'a bağlamış görünüyorlar.

Biden'in seçilmesi durumunda ABD'nin ÇHC politikasında daha yumuşak bir retoriğin kullanılmaya başlayacağı ve gerilimlerin azaltılacağı tespiti Biden'ın söylemlerine ve Demokrat Parti'nin seçim programına dayandırılıyor. Sahiden de Biden şimdiye kadar yaptığı açıklamalarda daha yumuşak bir retorik kullanıyor ve ÇHC'ne karşı farklı bir politika uygulanacağı, ihtilafı derinleştirmek yerine araştırma ve geliştirmeye büyük bütçeler ayırarak, ABD'nin teknolojik üstünlüğünün güvence altına alınacağı vaatlerini veriyordu.

Ancak bu vaatlere dayanarak ABD'nin Biden ile ÇHC politikasında esaslı bir değişimin gerçekleşeceğini beklemek büyük bir yanılgı olacak, ki özellikle Alman sermaye grupları bunun çok iyi farkındalar. Gene de olası bir Biden yönetimi ile ÇHC konusunda ABD ve Avrupa arasında eşgüdümlü bir koordinasyon mekanizmasının kurulabileceği umudunu ifade etmekten geri kalmıyorlar.

Aslına bakılırsa Biden seçilse ve istiyor olsa dahi ne ABD'nin ÇHC politikasında ne de transatlantik ilişkilerde büyük bir değişim gerçekleşebilecek. Çünkü bir tarafta Trump yönetimi kendisinden önceki hükümetlerin uyguladıkları ÇHC politikalarının ABD çıkarlarına ters düştüğü algısını kamuoyunda yaygınlaştırdı ve ÇHC ile her türlü ilişkiden kopuş politikasına (Decoupling) geniş toplumsal desteği alarak, olası Biden yönetiminin bu konudaki hareket alanını şimdiden sınırlandırdı. Yapılan araştırmalar, ABD kamuoyunda Trump'ın ÇHC'ne yönelik politikasına desteğin yüzde 75'e ulaştığını ortaya çıkartıyor.

Diğer taraftan ise ABD'nin ÇHC'ne yönelik saldırgan tutumunun Trump ile başlamadığını da unutmamak gerekiyor. Anımsanacağı gibi, bizzat Obama 2011 yılında »Asya'ya yönelim« başlığı altında ABD donanmasının üçte ikisini Pasifik bölgesine konuşlandırmayı öngören »Pasifik Stratejisini« açıklamıştı. ÇHC'ni »stratejik rakip« ilân eden ve nükleer başlıklar için ayrılan bütçeleri Soğuk Savaş sonrası görülmemiş hızda büyüten Demokrat Obama'ydı. Hatta »B61 Model 12« adı altında, küçük formatta »her an kullanılabilir« nükleer bombanın geliştirilip, ordu envanterine alınmasına da onay vermişti.

Hâlihazırda ÇHC roketler, bombardıman uçakları, savaş gemileri, nükleer silahlar ve 400'ü aşkın ABD üssü tarafından tamamen kuşatılmış durumdadır. Avustralya'dan Pasifik'e, Güneydoğu Asya'dan Japonya ve Güney Kore'ye ve Avrasya bölgesinden Afganistan ve Hindistan'a kadar konuşlanmış olan ABD ordusu, kusursuz bir ilmik gibi ÇHC'nin boyuna geçirilmiş ve sıkılmayı beklemektedir. Görüldüğü gibi, ister Trump seçilsin, isterse de Biden, ABD emperyalizminin saldırganlığında değişen bir şey olmayacaktır. Belki değişecek olan, o da ancak Biden seçilirse, kopuş dinamiğinin hızıdır. Trump'ın ve Biden'ın destekçileri arasında termonükleer bir savaş ABD'nin kazanabileceğini düşünenlerin sayısı hiç de az değildir. O açıdan önümüzdeki yılların, tehlike potansiyelini artıran ABD-ÇHC-İhtilafınca belirleneceğini şimdiden öngörebiliriz.

Yeni normal: Belirsizlik

8 Kasım 2020

Okuduğunuz satırlar kaleme alınırken henüz ABD Başkanlık Seçimlerinin (resmi) galibi belli olmamıştı. Eğer Trump kendini mahkemeler üzerinden galip ilân ettirme stratejisini sürdürürse, kesin sonuçları öğrenmek için muhtemelen 20 Ocak 2021'i beklememiz gerekecek. Ancak sonuçların daha önce kesinleşmesi ve Trump'tan avantajlı görünen Biden'in kazanması durumunda dahi süreklilik kazanan belirsizlik ortamı değişmeyecek. Çünkü belirsizlik günümüz emperyalist-kapitalist dünya düzeninin »yeni normalı« oldu artık.

Şüphesiz seçim sonuçları, seçimlere katılımın artmasının nedenleri, seçmen kitlelerindeki kayışlar vs. üzerine çok sayıda değerli analizler yapılacak ve bunlardan öğrenebileceğimiz çok şey olacaktır. Gene de bunları beklemeden yapabileceğimiz bazı tespitler var.

Bir kere en başta kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğüne dayanan burjuva demokrasilerinin içinin tamamen oyulduğunu tespit edebiliriz. Sadece toplum değil, egemen sınıflar da artık burjuva demokrasisinin işleyişine, kurallarına ve hukuka güvenmemektedirler. Tekelci burjuvazi de bu nedenle kapitalizmin yapısal sorunlarının yarattığı devasa meydan okumalara parlamenter diktatörlükler oluşturarak yanıt vermektedir.

İkincisi, egemenlik aracı olarak kullanılan kutuplaştırma stratejisi egemen sınıfları da zora sokmaktadır. Kutuplaştırma, ortaya çıkardığı sonuçlarla hem egemen sınıflar arasında mutabakatı ve kurallı rekabeti düzenleyen hukuku zedelemekte, hem de sermaye fraksiyonları ve emperyalist güçler arasındaki çelişkileri keskinleştirmektedir.

Bununla bağlantılı olarak, üçüncüsü, ivme kazanan eşitsizlik ve toplumsal bölünme süreçleri siyasi ve ekonomik elitlere, hükümetlere ve devlet kurumlarına, yaygın medyaya ve sivil yapılanmalara karşı güvensizliği artırmakta ve dolayısıyla egemen siyaset için zorunlu olan toplumsal rıza üretimini zorlaştırmaktadır. Bugün egemen siyasetin meşruiyeti için toplumsal çoğunluk yerine, toplumun yarısının onayını almak yeterli görülmektedir.

Aynı zamanda, dördüncüsü, emperyalist burjuvaziler iktidarlarını sürdürmelerine, parlamentoları ve uluslararası kurumları işlevsizleştirmelerine, yerküre üzerinde yaratılan zenginlikleri daha da pervasızca gasp etmelerine ve militarist aparatlarının üstün gücüne rağmen çoklu kriz ortamını aşamamakta, çözümsüzlükten kurtulamamaktadırlar. Böylelikle güvencesizliklerin ve çelişkilerin derinleşmesinin önüne geçememektedirler.

Bu gelişme, Pandemi, iklim krizi ve kapitalizme içkin tüm yapısal sorunlarla birlikte belirsizlik ve güvencesizliğin süreklilik kazanmasına neden olmaktadır. ABD Başkanı kim olursa olsun, bu meşum gelişmeyi verili koşullar altında geriye döndürmek olanaklı değildir. Genel anlamıyla uzun sürecek bir belirsizlik dönemi içine girdiğimiz kesinleşmiştir.

Hâlihazırda bu gelişmeleri en iyi okuyanın Alman emperyalizmi olduğunu söylemek mümkündür. Nihâyetinde belirsizlik ortamı en fazla Almanya'daki sermaye fraksiyonlarının çıkarlarına ters düşmektedir. O nedenle ister »Transatlantikçi« olsun, isterse de »Avrupacı«, tüm Alman sermayesi hem ABD ile güvenlik ortaklığını devam ettirmek, hem de »hükümran Avrupa« olarak ABD'nden bağımsızlaşmak için birlikte yollar aramaktadırlar. Bu arayış kim ABD Başkanı olursa olsun devam edecektir. CDU Meclis Grup Başkanvekili Johann Wadepful'un dediği gibi, Almanya »daha fazla Avrupacı olacak, ama Transatlantikçi kalacaktır«. Almanya belirsizlik ortamını bu stratejiyle aşmak istiyor, ama gerek AB'nin parçalı durumuna gerekse de ABD'nin üstün askeri gücüne baktığımızda başarılı olabileceğini henüz göremiyoruz. Görülebilen tek şey dünya çapında belirsizliğin karanlık bulutlarının toplandığıdır.

Mültecilik üzerine

Kasım 2020

»Hem enternasyonalist olup hem de böylesi kısıtlamaları savunabilecek hiç kimsenin olmadığını düşünüyoruz.

W.I. Lenin, »Sosyalist Propaganda Ligi« Sekreterine yazdığı mektupta, 1915, Eserleri (Alm.) Cilt 21, S. 435

Immanuel Wallerstein'in insanlık tarihinin »Bitmeyen hikâyesi« diye tanımladığı mültecilik ve göç, günümüzün emperyalist-kapitalist dünya düzeninin ürettiği devasa meydan okumalardan birisi olarak genel anlamıyla solun, ama bilhassa komünistlerin ve devrimcilerin önüne önemli görevler koyuyor. Ancak görüldüğü kadarıyla Avrupa'nın reformist toplumsal ve siyasi solu başta olmak üzere, komünist ve devrimci partileri »mültecilik sorunu« ve mülteciliğin içerdiği tüm sosyal sorunlar karşısında baygınlık geçiriyor. 1989/1990 karşı devriminden sonra şiddeti artarak devam eden neoliberal saldırıların yol açtığı yıkımla korku toplumuna dönüşen Avrupa burjuva toplumlarında mültecilere ve göçmenlere yönelik ırkçı-milliyetçi-faşizan yaklaşımların yaygınlaşması ve savaş sonrası üzerinde mutabakata varılmış olan burjuva demokratik değerlerinin atomize edilmesi karşısında debelenen Avrupa solu, mülteciliğe ve emek göçüne yol açan temel koşulları yeterince sorgulamadan, bunların yarattığı sorunların çözümünü, bu koşulları yaratan egemen siyasetten talep ettiği »insani tedbirlerde« arıyor.

Aslına bakılırsa mültecilik ve emek göçü tarihte her defasında özellikle refah coğrafyalarındaki işçi hareketleri ve sol güçler açısından, aynı ulusal sorunda olduğu gibi, proletarya enternasyonalizmi ruhuna aykırı kaçamak pozisyonları aratan ve ayrışmalara yol açan sınıfsal sorunlar olmuşlardır. Örneğin kapitalizmin dünya çapında emekçi kitleleri geri kalmış taşra bölgelerinden kentlerin büyük fabrikalarına çekerek, farklı uluslardan işçileri orada birleştirmesini, »ilerici görüngü« olarak nitelendiren Lenin, emek göçü konusunda gerek burjuvazinin gericiliğini gerekse de imtiyazlı durumlarından emek göçüne karşı çıkan oportünist solu hep eleştirmiştir. İkinci Enternasyonalin 1907 Stuttgart Kongresinde emek göçüyle ilgili Marksist yaklaşımlara dayanan kararın çıkartılmasına katkıda bulunan Lenin, 1915'de Japon ve Çinli işçilerin göçüne karşı çıkan ABD'li oportünist işçi önderlerini yukarıda alıntıladığımız cümleyle eleştiriyordu.

Avrupa gibi refah coğrafyalarındaki işçi hareketleri içerisinde baskın konumda olan oportünist-reformist güçler, Lenin'in Marx ve Engels'in analizlerine dayanarak geliştirdiği ve proletarya enternasyonalizmini öne çıkaran pozisyonlarından hâlâ uzakta durmaktadırlar. Emperyalist burjuvazinin yukarıdan dayattığı sınıf savaşı karşısında, gözüne ışık tutulduğunda korkudan donup kalan tavşan misali hareketsiz kalmayı yeğleyen Avrupa solu, mültecilik ve emek göçü sorunlarına enternasyonalist bir yanıt geliştirecek basirete ne yazık ki bugün de sahip değildir.

Elbette; çalışma ve yaşam koşullarını kötüleştiren güvencesizlik süreçleri, genel anlamda alışlagelmiş »sosyal devlet« erozyonu, on yıllardır devam eden kurumsal ayrımcılık ve ırkçı yabancılar/mülteciler rejimi ile birlikte dünya çapında çatışma ve savaşların yaygınlaşması, iklim felaketleri, cihatçı terör eylemleri ve uluslararası ihtilaflar, Avrupa'daki çoğunluk toplumların sağa kayışını ve zaten toplum merkezine yerleşik olan yabancı düşmanı-milliyetçi-ırkçı yaklaşımların yaygınlaşmasını körüklemektedirler. Avrupa çapında geleneksel burjuva partilerinin ve egemen siyasetin, yerelinden ülke düzeyindeki parlamento seçimlerinde ırkçı-faşist partilerin seçim zaferlerinin baskısı altına girmeleri ve toplumsal sağa kayış, salt parlamentarizme yoğunlaşmış olan Avrupa solunu doğal olarak zora sokmakta ve böylelikle işçi sınıfı ve sendikal hareket içerisinde de milliyetçi yaklaşımların yaygınlaşmasının önüne geçilememektedir. Ve elbette ki Avrupa'da – sayıları az ve toplumsal etkileri zayıf olsa da – hâlâ mücadele veren ve mültecilik /

emek göçü sorunlarına enternasyonalist, dayanışmacı, müdahale edici yanıtlar ve eylemler geliştiren radikal solu bu eleştiriden muaf tutmaktayız.

Mülteciliğe yol açan temel nedenler

Birleşmiş Milletler Örgütünün mültecilerden sorumlu kurumu olan UNHCR verilerine göre 2005 yılında dünya çapından 37,5 milyon olan mültecilerin sayısı bugün 70 milyona yaklaşmıştır. Bu sayının her geçen gün daha artacağından hareket edilmektedir. Mültecilerin ezici çoğunluğu Avrupa dışındaki ülkelerde yaşamaktadır. Yoksul mülteci kitlelerin çoğunluğu itilaf bölgelerine komşu olan coğrafyalarda ve yoksul ülkelere barınmakta, mülteciliğin ve yol açtığı sorunların yükünü bu ülkeler taşımaktadır. Emperyalist güçler Avrupa'nın sınırlarını görünen ve görünmez duvarlarla örür, Akdeniz'i mülteci mezarlığına çevirir ve despotik rejimlere mültecileri durdurmaları için milyarlarca Euro'luk yardımlar yaparlarken, Avrupa'ya ulaşabilmiş mülteci kitlelerini – Yunanistan'da olduğu gibi – insanlık dışı koşullar altına tutup, güya caydırıcılık politikasını izlemektedirler. Mültecilerin ezici çoğunluğu dünya çapında en temel gereksinimlerini karşılamaktan yoksun bırakıldıkları koşullar altında yaşamaya zorlanmaktadır.

Avrupa solu içerisindeki yaygın kanı, mülteciliğe yol açan temel nedenlerin savaşlar ve iklim felaketi olduğudur. Bu cümle kısmen doğru olmakla birlikte, mülteciliği yaratan koşulların asıl nedenlerini yeterince açıklayamamaktadır. Dahası »iç savaşlar« veya »etnik çatışmalar« tanımları ile asıl nedenlerin üstü örtülmektedir. Halbuki savaşlara, çatışmalara ve iklim felaketlerine yol açan koşulları yaratan günümüzün emperyalist-kapitalist dünya düzenidir, sorumluları ise emperyalist güçlerdir.

Emperyalist güçler, aralarında keskinleşen tüm çelişkilere rağmen, dünya piyasalarını uluslararası tekellerin mutlak hakimiyeti altına sokmak ve gezegenin tüm doğal kaynaklarına doğrudan ulaşabilmek için ekonomik güçlerini, bunların yetersiz kaldığı durumlarda da askeri güçlerini devreye sokmakta, vekalet savaşları, işgalleri, etnik ve dinsel çatışmaları körükleyerek, despotik ve faşist işbirlikçi rejimleri siyasi, askeri ve mali araçlarla destekleyerek kitlesel göçlere ve aynı zamanda doğal kaynakları talan edip, örneğin geniş tarım arazilerini biyoyakıt üretimine açarak, açlık, yoksulluk ve sefaletin yaygınlaşmasına neden olan koşulları yaratmaktadırlar. IMF, Dünya Bankası veya Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslar üstü kurumlar kanalıyla, uluslararası mali sermayeyi koruyan tahkim sözleşmeleriyle ve serbest ticaret antlaşmalarıyla tahakküm altına aldıkları yoksul veya gelişmekte olan ülkelere neoliberal uygulamaları dikte etmekte ve bu ülkelerde dramatik toplumsal değişimlere yol açmaktadırlar. Yoksul ülkelerdeki dönüşümler köylülüğü yaygın biçimde proleterleştirirken, iç göçler hızlanmakta ve toplumsal ihtilaflar çoğalmaktadır. Eşik ülkeleri ve yoksul coğrafyalar düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmelerle daha da yoksullaşmakta, genişleyen enformel sektör sosyal güvencesizliğin yaygınlaşarak, iç göçlerin artmasına ve oradan geniş kitlelerin mülteciliğe ve dış göçe zorlanmasına neden olmaktadır. Böylelikle küresel işçi sınıfının küresel yedek ordusu hızla büyümektedir.

Ne yapmalı?

Savaşların, açlık ve yoksulluğun, sömürü ve iklim felaketlerinin mülteciliğe yol açan koşullar ve asıl sorumluların emperyalist güçler olduğu tespiti tabii ki »ne yapmalı?« sorusunun yanıtlanması için yeterli değildir. Ve elbette, kesin olan emperyalist-kapitalist dünya düzeni yıkılmadan yol açtığı tüm koşulların aşılması mümkün değildir. Ancak devrimciler olarak sosyalist devrimi bekleyecek hâlimiz olmadığına göre, bugün ve burada ertelenemeyecek görevlerimiz olduğunu unutmamalı ve ona göre davranmalıyız.

En başta dayanışmacı pratiği hayata geçirmeli ve Avrupa'nın neresinde, hangi ikamet statüsünde olursak olalım gerek kendi öz örgütlerimizle gerekse de Avrupa'daki radikal sol kesimler, girişimler ve yapılanmalarla birlikte siyaset değişimi için verilen mücadelelere aktif katılmalıyız. Bu girişimler ve yapılanmalar Avrupa'da uzun yıllardır mültecilik ve göç politikalarında değişim için farklı taleplerde bulunuyorlar. Bunlardan ön gelenleri şunlardır:

- Dublin III adını taşıyan sınır rejimi sonlandırılmalıdır! Bu rejim mültecilerin Avrupa'ya adımlarını attıkları ilk ülkenin sığınma işlemden sorumlu olduğunu belirliyor. Ve tek amacı,

AB'nin sınır ülkelerinin kendi sınırlarını her türlü göçe kapatmaları için baskı uygulamak ve »caydırıcı« önlemler almalarını sağlamaktır. Çekirdek Avrupa bu şekilde kendisini her türlü sorumluluktan muaf tutmakta, göçün yükünü zaten zayıf olan üyelere yüklemektedir.

- Sığınma yerinin serbest seçimi! Mültecilerin zorla sınır dışı edilmelerine son! Sığınma işlemleri mültecilerin seçtikleri ülkelerde olmalıdır! Serbest seçim ilkesi mültecilerin, akrabalarından veya topluluklarından en fazla yardımı alabilecekleri ülkelere gidebilmelerine olanak tanıyacaktır.

- 1993 yılında yürürlüğe giren »Güvenli köken ülkeler ve üçüncü ülkeler« kuralı kaldırılmalıdır! Alman emperyalizmi bu kuralı koyarak, tüm komşu ülkeleri ve iş birliğini yürüttüğü rejimleri »güvenli« olarak tanımlayıp, mültecilik ve göçü kısıtlayıp, yurt dışı etmeleri kolaylaştırmıştı.

- Kamplarda ve yurt dışı edilme hapishanelerinde zorla tutulma, çalışma yasakları ve Sığınmacı Adayları Yardım Yasası yürürlükten kaldırılmalıdır!

- İlegalize edilmiş mülteciler ve göçmenler eşit yurttaşlık haklarına kavuşturulmalıdırlar! Herkese eşit eğitim ve sağlığa ulaşım hakkı tanınmalı ve sömürü ve şiddete karşı korunma sağlanmalıdır!

- Eşik ülkelerinde mülteci kampları kurulması uygulamasına son verilmeli, var olan kamplarda gereksinimlerinin karşılanacağı, koruma bulabilecekleri, eğitim ve destek alabilecekleri koşullar sağlanmalı, insanca yaşayabilecekleri ortamların kurulması için gerekli mali yardımlar verilmelidir!

- Her türlü silah ihracatına son verilmelidir!

- Sadece mülteciler için değil, Avrupa'daki nüfusun tümü için ödenebilir konut inşaatı yatırımları gerçekleştirilmelidir! Geçici ikamet için inşa edilen konutlar, insanca yaşamı olanaklı kılacak kalitede olmalıdır!

- Birleşmiş Milletler Örgütü'nün mültecilere yardım sağlayan kurumları için kısıtlanan bütçeler tekrar artırılmalı, özellikle savaş, felaket ve ihtilaf bölgelerine yönelik yardımlar yükseltilmelidir!

- Mültecileri avlama ve kovalama ajansına dönüşen Frontex kurumu hemen dağıtılmalıdır!

Mültecilere ve göçmenlere eşit haklar verilmesi için verilen mücadele aynı zamanda mültecilik ve göçün kriminalize edilmesine karşı çabaları da içermektedir. Mülteciliğe ve emek göçüne neden olan koşullar keyfi politikalarca değil, bizzat emperyalist-kapitalist dünya düzeni tarafından yaratıldığından, bugün ve burada mültecilik ve göç politikalarının değişimi için verilen mücadele, aynı zamanda Avrupa ve dünyadaki ekonomik, sosyal ve siyasi koşulların değişimi için verilen mücadelenin kopmaz bir parçası olarak sürdürülmelidir. Bunun sorumluluğu da bizlerdedir.

Karanlıklar çağının kapıları açıldı

Süreklilik kazanan belirsizlikler-güvencesizlikler dönemi ve içerdiği çelişkiler üzerine

İnsanlık tarihi defalarca kez savaşlar, felaketler, salgınlar veya soykırımlar nedeniyle sonrasında »Karanlık Yıllar« veya Hıristiyanlık tarihindeki »Saeculum obscurum – Karanlık Yüzyıl« gibi tanımlamalarla adlandırılan ve medeniyet seviyesinin düştüğü, toplumsal ilerlemenin durduğu, kültürel gelişmenin gerilediği süreçlere tanık oldu. Karanlık yıllarda facialar ve yıkımlar yaşandı, on milyonlarca insan yaşamını yitirdi. Ancak bu süreçler kimi coğrafyalar için hayli karanlık geçerlerken, başka coğrafyalar için aydınlık dönemler anlamına da geldi – aynı Orta Çağ Avrupası ve o dönemin İslam dünyasında olduğu gibi. Ve her defasında karanlık yıllar tanımı, aşıldığı düşünülen geçmiş yıllar için, kendi dönemlerini yüceltmek isteyenler tarafından kullanıldı.

Bugün, yani 1989/1990 karşı devriminin otuzuncu yılında ise, salt geçmiş yıllar ve belirli coğrafyalar için değil, tüm dünya açısından önümüzde duran on yılları karanlıklar çağına dönüştürebilecek koşullarla karşı karşıya kaldığımızı söyleyebiliriz. Karanlıklar çağı tanımlamasını kötümser olduğumuzdan veya umudumuzu yitirdiğimiz için değil, dünya çapındaki reel durumdan ve emperyalist-kapitalist dünya düzeninin içerdiği reel tehditlerden hareketle yapmaktayız. Bizce karanlıklar çağının kapıları açılmıştır ve o açıklıktan, başta ezilen ve sömürülen sınıflar olmak üzere, insanlığın büyük çoğunluğunu ne denli meşum bir geleceğin beklediği görülmektedir.

Günümüz dünyasına baktığımızda otuz yıldan beri mütemadiyen derinleşen çoklu kriz ortamının ihtilaflarının çözümsüz kaldığını, refah coğrafyaları da dahil olmak üzere dünya çapında toplumlar arasında güvencesizlik hissinin yaygınlaşarak kalıcılaştığını ve emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal sorunlarının belirsizlikleri süreklileştirdiğini görmekteyiz. Bunlarla birlikte iklim krizi ve Covid-19 Pandemisi başa çıkılamayan meydan okumalar olarak iktisadi, siyasi ve toplumsal krizler yaratan/derinleştiren tüm trendleri güçlendirmektedirler. Dahası kangrenleşmiş Filistin-İsrail sorunu; Ortadoğu sorunu hâline dönüşmüş Kürt sorununun çözümsüzlüğü; devam eden Suriye ve Libya iç savaşları; güncel Azerbaycan-Ermenistan savaşı; Orta Afrika'daki çatışmalar ve parçalanmalar; Lübnan'ın yapısal bozuklukları; Doğu Akdeniz'de yaşanan çoklu ihtilaf; Ukrayna, Belarus ve Hong Kong sorunları, hepsinden önemlisi ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında artan tehlikeli gerginlik, tek başlarına olmasa da bütünsellikleri içerisinde ve beraberinde getirdikleri etkileşimlerle tüm dünyayı yangın yerine, hatta nükleer bir çöplüğe dönüştürebilecek potansiyel taşımaktadırlar. Emperyalist güçler arasındaki kümeleşmeler, emperyalist-kapitalist dünya düzeninin çelişkileri ve emperyalist yayılmacılık bu tehlikeli potansiyeli katlayarak artırmaktadır.

Burjuvazinin meydan okumalara yanıtı

2017'nin ilk günlerinde yayımlanan bir yazımızda ABD'nde Trump yönetimi örneğini vererek, siyasi elitleri ve devlet bürokrasisini »hizmetçi« statüsüne indirgeyen bir sermaye fraksiyonunun iktidarı bizzat kendi eline alarak devletin geleneksel kurumlarını ortadan kaldırmadan ve faşizme henüz gerek duymadan, parlamenter demokrasi – diktatörlük karışımı bir »Demokratörlük« oluşturduğunu belirtmiştik. Ve ABD'ndeki bu gelişmeyle birlikte Avrupa'da burjuva demokrasilerinin için oyulmasının, Polonya veya Macaristan gibi ülkelerdeki parlamentoların izafileştirilmesinin veya Türkiye'de başkanlık rejiminin dayatılmasının 2017'nin tam anlamıyla »Demokratörlük« döneminin başlangıcı olduğunu gösterdiğini tespit etmiştik. Nihayetinde otoriter neoliberal sermaye birikim süreçlerinin bu gelişmeyi gerekli kıldıklarını görmekteyiz. Nitekim bugün dünya çapında egemen sınıflar devasa meydan okumalara demokratik görünümlü parlamenter diktatörlükler oluşturarak yanıt vermektedirler. Ancak bunlar krizleri çözemedikleri gibi, daha da derinleşmesine neden olmaktadır.

Ona rağmen, bilhassa refah coğrafyalarındaki burjuva toplumlarının yılgınlığa kapılmış korku toplumlarına dönüşmüş olmaları, keza savaş sonrası Avrupa'sında üzerinde mutabakata varılmış olunan burjuva toplumu değerlerinin ırkçı-ayırımçı-milliyetçi söylemlerin kitlesel karşılık bulması sonucu atomize edilmeleri, toplumsal rıza üretimi için giderek daha kutuplaştırıcı siyasete başvuran egemen sınıfların işini kolaylaştırmakta ve parlamenter diktatörlüklere toplum nezdinde belirli bir meşruiyet kazandırmaktadır.

Ancak bunlarla birlikte dünya çapında insanlar arasında hoşnutsuzluk da artmaktadır. Refah coğrafyalarında dahi egemen siyasete duyulan güvensizlik derinleşmekte, gelir düzeyi ortalama üstü olan orta katmanlar arasında bile gelecekle ilgili kaygılar çoğalmaktadır. Her ne kadar egemen sınıfların başvurduğu kutuplaştırıcı siyaset toplumsal bölünmeleri artırsa da, emperyalist merkezlerden eşik ülkelere ve yoksul coğrafyalara kadar hemen her ülkede farklı biçimlerde ve şiddette toplumsal protestoların, direnç ocaklarının yaygınlaştıklarını görmekteyiz. Dünya sokakları yapısal eşitsizlikleri, yoksulluk ve sefaleti, savaşları ve militarizmi, iklim krizine yol açan koşulları, ırkçı-ayırımçı saldırı ve cinayetleri, otoriter neoliberalizm uygulamalarını protesto eden, iş ve onur, barış ve sürdürülebilir sosyo-ekolojik dönüşüm talep eden insanlar tarafından işgal ediliyor. Bu gelişmeler karşısında egemen sınıflar sokaklara dökülen kitlelerin taleplerine otoriter tedbirleri artırarak, kimi toplumsal gruba belirli tavizler sunup, diğerlerini ise daha da baskı altına alarak yanıt veriyor ve toplumsal protesto hareketlerinin bölünmesini, oluşan direncin zayıflamasını sağlıyorlar.

Öte yandan burjuva medyasının protestoları kriminalize eden yayınlarının da desteğiyle süregiden protestoların belirgin ve görünen değişimlere yol açmadıkları hissini yaygınlaşması, sınıf çıkarlarını savunmak yerine »sosyal partnerlik« ihanetini sürdüren sendikal bürokrasi ile parlamentarizm batağından çıkmak istemeyen reformist solun da katkılarıyla direnç mekanizmalarının parçalarına ayrılmasına ve etkisiz kalmalarına yol açıyor. O açıdan burjuvazinin verdiği yanıtlarla belirli bir başarı elde ettiği söylenebilir. Ancak bu tek başına burjuvazinin bir başarısı değil, büyük ölçüde devrimci-demokratik güçlerin başarısızlığının da bir sonucudur.

Çünkü dünya komünist hareketinin parçalı ve zayıf hâlinin yanı sıra, devrimci-demokratik güçlerin öncülük, yol göstericilik ve direniş ocaklarını birleştiricilik yapamayacak derecede basiretsiz ve burjuvazinin tepeden dayattığı sınıf savaşı karşısında hareketsiz kalışı, kitlelerde yılgınlığa yol açmakta, dolayısıyla toplumsal protesto hareketlerinin sistemi tehdit edebilecek bir ivme kazanmalarını engellemekte ve işçi sınıfının büyük bir kesimi ile yoksul kitlelerin kutuplaştırıcı siyasetin sihriyle kapılıp, zihinlerinin ırkçı-ayırımçı-milliyetçi söylemler ile zehirlenmesine izin vermelerini kolaylaştırmaktadır. Bu tespitimiz hemen her ülke için aynen geçerlidir.

Burjuvazinin meydan okumalar karşısındaki baygınlığı

Emperyalist burjuvazilerin karşı devrim sonrasındaki otuz yılda elde ettikleri mevkiiler ve toplumsal rıza üretimi ile iktidarlarını sürdürmedeki başarıları, egemen sınıfların dünya çapındaki devasa meydan okumalar karşısında baygınlık geçirdikleri gerçeğinin üstünü örtmemelidir. Nitekim iklim krizi ve Covid-19 Pandemisi sayesinde emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal sorunlarının yarattığı krizlerin derinleştiğini ve emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin keskinleştiğini daha açık bir şekilde görebilmekteyiz. Egemen sınıflar dünya çapında iktidarları ellerinde tutmalarına, uluslararası kurumları işlevsizleştirmelerine, yerküre üzerinde yaratılan zenginlikleri daha pervasızca gasp etmelerine ve militarist aparatlarının üstün gücüne rağmen çoklu kriz ortamını aşamamakta, çözümsüzlükten kurtulamamaktadırlar. Ezilen ve sömürülen sınıflara, yani insanlığın ezici çoğunluğuna musallat olan tüm sorunlar, egemen sınıfları da kaygılandırarak karaktere bürünmektedir.

Egemen sınıfları, emperyalist devletleri daha saldırgan, daha baskıcı, daha militarist ve daha pervasız kılan, dünya çapındaki iktisadi, siyasi ve toplumsal krizleri yaratan ve derinleştiren trendler karşısında çözümsüz kalıyor olmalarıdır. Bu trendleri kısaca şöyle sıralayabiliriz:

Kutuplaşma: Artan siyasi ve toplumsal kutuplaşma, her ne kadar bir egemenlik aracı olarak burjuvazinin iktidarını sürdürmeye yarıyor olsa da hem ülkeler içerisindeki ekonomik ve toplumsal

sorunların kapitalist üretim tarzını aksatmayacak derecedeki çözümünü zorlaştırmakta, hem de sermaye fraksiyonları ve emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin, yirminci yüzyılda olduğu gibi yumuşatılabilmesini engellemektedir. Kutuplaştırma siyaseti sermaye fraksiyonları ve siyasi temsilcileri arasında radikal kesimleri güçlendirdiğinden, gerek ülkeler içerisindeki egemen sınıflar arasında mutabakatı ve kurallı rekabeti sağlayan hukuku zedelemekte, gerekse de dış politikadaki çıkar farklılıklarını öne çıkararak emperyalist devletler arasındaki çelişkileri keskinleştirmekte ve farklı coğrafyalardaki etki alanı çatışmalarını körüklemektedir. ABD emperyalizmi ve Avrupalı emperyalist güçler arasındaki çıkar çatışmaları ve stratejik farklar veya örneğin NATO ülkeleri arasında Akdeniz'de oluşan ihtilaf konjonktürü bu gelişmenin bir sonucudur.

Artan eşitsizlik ve toplumsal bölünmeler: Toplumsal rıza egemen sınıflar için, ister parlamenter isterse de doğrudan diktatörlük koşulları altında olsun, yaşamsal öneme sahiptir. Bilhassa 2008 krizinden bu yana ivmesi artarak devam eden gelir ve refah eşitsizliği süreçleri, sadece toplumsal bölünmeleri derinleştirmekle kalmamakta, aynı zamanda özellikle emperyalist merkezlerde siyasi ve ekonomik elitlere, yönetimlere ve devlet kurumlarına, yaygın medya ve sivil yapılanmalara karşı güvensizliği artırmakta ve dolayısıyla iç ve dış politika için zorunlu olan toplumsal destek temelini altını oymaktadır. Egemen sınıflar her türlü politikaya toplumsal rızayı sağlamak için en azından toplumun yarısına refah, fırsat eşitliği ve zenginleşmeden pay alma gibi vaatler vermek zorundadırlar. Artan eşitsizlik ve toplumsal bölünmeler böylesi vaatlerin inandırıcılığını yitirmelerine ve böylelikle toplumsal rıza üretiminin zorlaşmasına neden olmaktadır.

Covid-19 Pandemisinin etkisiyle derinleşen krizler egemen sınıfların kriz yönetimini olumsuz etkilemekte ve hükümetlerin siyasi dikkatlerini ve mali kaynakları ülkelerindeki ivedi sorunların çözümüne yönlendirmek zorunda kalışları nedeniyle emperyalist ittifaklar ve tek tek ülkelerdeki farklı sermaye fraksiyonları arasındaki çatlaklar genişlemektedir. Emperyalist devletlerin Pandemiyle başa çıkmak için parlamentoların onayını almadan karar altına aldıkları tedbirlerin burjuva özgürlüklerini kısıtlaması, toplumda olduğu kadar, siyasi ve ekonomik elitler arasında da hoşnutsuzluğa yol açmaktadır. Pandeminin ekonomik sonuçlarının hafifletilmesi için mobilize edilen mali kaynakların dağılımı üzerine sermaye fraksiyonları arasındaki rekabetin sertleşmesi, hem hükümet politikalarının karar altına alınma süreçlerini zorlaştırmakta hem de elitler arası tartışmaların kamuoyuna taşınması ile egemen siyasete yönelik güvensizlik ve toplumsal bölünmeler hızlanmaktadır.

İklim krizinin iktisadi ve siyasi yükleri: Doğal felaketlere ve kuraklıklar, yoğun yağışlar, orman yangınları, seller ve toprak kaymaları gibi sonuçları olan aşırı hava durumlarına yol açan iklim krizi dünya çapında tarımı, gıda maddeleri üretimini ve kritik alt yapıları olumsuz etkilemektedir. İklim krizine yönelik politikalar da şimdiye kadar görülmemiş ihtilaf potansiyellerini açığa çıkarmakta, kamuoyu tartışmalarında kutuplaşmalara neden olmaktadır. İklim krizinin neden olduğu değişimler, özellikle buzulların hızla erimesi, kutuplardaki doğal kaynaklar ve gemi seferlerine açılan deniz yolları üzerine uluslararası ihtilafı artırmakta, emperyalist güçler arasındaki güvenlik politikası çelişkilerini keskinleştirmektedir. İklim krizi istisnasız tüm ülkeleri iktisadi ve siyasi yükler altına sokmakta, uluslararası kurumlarda iklim korunması için gerekli olan harcamaların dağılımı konusunda ayrışmalar yaşanmaktadır.

Ekonomilerin yeniden yapılandırılması: Teknolojik gelişmeler, otomasyonun hızlanması ve dijitalleşme, bunlarla birlikte üretim süreçlerinin farklı coğrafyalara dağıtılması ve uluslararası tedarik zincirlerinin üretim için belirleyici rol oynaması, emperyalist ülkelerdeki sınıai üretimi etkilemekte ve ekonomilerin giderek daha hızlı biçimde bir yeniden yapılandırılma süreçlerine girmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda özellikle sınıai üretim ağırlıklı bölgelerde fabrika ve işletmelerin kapatılmasıyla ve yapay zekâ, üretim robotları ve çalışanların üretkenliğinin artırılmasıyla işsizlik ve yoksulluk hızla artmakta, sanayi ağırlıklı bölgelerin sosyal dokusu değişime uğramakta, gentrifikasyon (kentsel dönüşüm) süreçleri ile yoksul kesimler kent dışına itilmektedirler. Mali hacmi büyük bir ivmeyle büyüyen dijital sektörün birkaç büyük tekelin elinde yoğunlaşması emperyalist ülkeler arasındaki rekabetin kızışmasına yol açmakta, bilhassa ABD'nin koruyucu gümrükler ve yasal yaptırımlarla müttefiklerine karşı bile ticaret savaşlarını körüklemesi, emperyalist cephedeki çıkar çatışmalarını sertleştirmektedir.

Transatlantik gerilimlerin artması: Emperyalizmin vurucu gücü olarak »Komünizm tehdidine« karşı kurulan NATO ile 2000 yılında karar altına alınan »Lizbon Stratejisiyle« bağımsız Avrupa savunma politikaları geliştirmeye çalışan AB arasında ayyuka çıkan koordinasyon ve iş birliği sorunları, transatlantik müttefikler arasında zaten ticaret çatışmalarıyla çeşitlenen gerilimlerin artmasına neden olmaktadır. 21 devletin hem NATO hem de AB üyesi olmasına rağmen, AB-NATO-Diyaloğu adı altına kurumsallaştırılmaya çalışılan »Stratejik İş Birliği« bu gerilimleri azaltamamakta ve ittifaklar içerisindeki, örneğin NATO üyeleri olan Türkiye ve Yunanistan ile AB üyesi Kıbrıs arasındaki gibi, farklı ihtilafları çözememektedir. Bu çerçevede Alman ve Fransız emperyalizmlerinin AB’ni uluslar üstü bir devlet aparatı hâline getirme çabaları da transatlantik müttefikler arasındaki gerilimleri artırmakta ve NATO üyeleri arasında çelişkilere neden olmaktadır.

Stratejik, ama yapısal çelişkiler

Emperyalist güçler arasındaki gerilimlerin, çıkar çatışmalarının ve çelişkilerin dünya çapındaki mutlak hakimiyeti elde etme rekabeti çerçevesinde atılan uzun vadeli stratejik adımlara dayandığını, ancak özünde bunların asıl maddi temelinin yapısal olduğunu vurgulamaya gerek yoktur herhalde. Gene de bazı somut güncel örneklere değinmek yerinde olacak.

Bu noktada AB’nin öncü gücü Alman emperyalizmi ile ABD emperyalizmi arasındaki ekonomik ilişkileri ele alalım. Son yıllarda, özellikle Trump’ın başkan seçilmesinin ardından, İkinci Dünya Paylaşım Savaşından bu yana betona dökülmüş gibi sağlam görünen ABD-F. Almanya dostluğunda ciddi çatlaklar oluştu. Egemen siyasetin söylemlerine ve burjuva medyasının yorumlarına bakınca, »Trump’ın irrasyonel ve milliyetçi politikalarının buna neden olduğu« görüşünün telkin edilmeye çalışıldığını görürüz. İki tarafın da karşılıklı suçlamaları ABD ve F. Almanya’daki iktidar ilişkilerinin sürdürülebilmesini sağlayan toplumsal rıza üretimi için kullanıldıklarını biliyoruz. Bu çerçevede Trump F. Almanya’yı »haddi bildirilmesi gereken rakip« olarak nitelendirirken, Merkel hükümeti de açıktan Trump’ın rakibi Joe Biden’i destekliyor.

Ancak ekonomik verilerin konuştuğu dil, bu hamaset söyleminden çok farklı: Alman İstatistik Dairesinin bildirdiğine göre 2018’de F. Almanya’dan ABD’ne yapılan 113,3 milyar Euro’luk ihracat toplam ihracatın yüzde 8,6’sını oluşturuyordu. Buna karşın ABD’nden yapılan ithalat 64,5 milyar Euro tutarındaydı. ABD, F. Almanya için Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC), Hollanda ve Fransa’nın ardından dördüncü sıradaki ithalat partneriyken, F. Almanya ABD açısından yedinci sıradaki ihracat pazarı oldu. Karşılıklı yatırımlara bakıldığında ise, Alman tekellerinin ABD’nde toplam 474 milyar Dolarlık yatırım yaptıklarını, ABD’li tekellerin ise F. Almanya’da 140 milyar Dolarlık yatırıma sahip olduklarını görebiliriz. Dünya Bankasının verilerine göre ABD ve F. Almanya birlikte dünya çapındaki GSMH’nin yüzde 45,8’ini ve doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yüzde 60’ını ellerinde tutuyorlar.

Görüldüğü gibi ABD-F. Almanya ilişkilerinin değeri bir hayli yüksek. Ancak ilişkilerin zedelenmesi önce Alman sermaye fraksiyonlarını vuracak. Bu nedenle F. Almanya’daki sermaye temsilcileri, bilhassa otomotiv tekelleri transatlantik gerilimlerin AB aracılığıyla azaltılması için çaba gösteriyorlar. Diğer taraftan ise verili olan bu karşılıklı bağımlılık ilişkisini, gene AB çatısı altında »stratejik otonomi« kazanarak dengelemeye çalışıyorlar.

F. Almanya açısından Avrupa’nın ortak çatı altında tek sesli güvenlik politikası geliştirmesi ve AB’nin dış politikasını ABD’nden bağımsızlaştırması bu »stratejik otonomi« için yaşamsal zorunluluk hâline gelmiş durumda. Ancak »Avrupa’nın güvenliğinin« ABD’nin nükleer şemsiyesine muhtaç olması, ABD-AB ilişkilerindeki asimetriyi büyütmede ve Avrupa’ya belirli bir »hükümranlık« kazandıracak olan »stratejik otonomi« hedefine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte Doğu Avrupa ülkelerinin »güvenliklerini« ortak bir AB ordusuna teslim etmekten ziyade ABD’nin askeri gücüyle koruma yatınlıkları ayrı bir zorlaştırıcı faktör olarak varlığını koruyor. Böylelikle ABD ve AB, daha doğrusu Alman emperyalizmi arasındaki çelişkiler doğrudan Avrupa’daki emperyalist güçler arasında da çıkar çatışmalarına neden oluyor.

Alman-Fransız burjuvazilerinin AB çatısı altında dünya çapında düzen kurucu ve düzen koruyucu aktör olarak »stratejik otonomi« kazanma çabaları aynı zamanda ABD’nin ÇHC’ne karşı

geliştirdiği saldırgan politikalarca da sekteye uğratılma tehdidi altında.

Tablo I: 2019 GSMH hacimleri (milyar Dolar olarak)

ABD	21.433
ÇHC	14.732
Japonya	5.080
F. Almanya	3.862
Hindistan	2.869
Güney Kore	1.647

Tablo II: 2019 İhracat hacimleri (milyar Dolar olarak)

ÇHC	2.499
ABD	1.643
F. Almanya	1.489
Japonya	706
Güney Kore	542
Hindistan	324

Tablolardan görülebileceği gibi, ÇHC Avrupalı emperyalist güçler açısından en az ABD kadar önemli bir partner ve pazardır. Bu durum da Avrupa için içinden çıkılamayan bir ikilem yaratmaktadır. Ne ABD ne de ÇHC vazgeçilebilecek pazarlar değildir.

Hâlihazırda Avrupa Batı'nın neoliberal ilerleme anlatısının çoktan sınırlarına geldiğinin ve en geç 2008 krizinden bu yana emperyalist güçlerin küresel hakimiyetlerinde üstleri kapatılamayacak çatlaklar oluştuğunun çok iyi farkında. ABD emperyalizminin ÇHC'ni siyasi-askeri-ticari araçlarla kuşatma politikası ve ÇHC yönetiminin buna kararlı direnç göstermesi sonucu oluşan kapışma hâli, Transatlantikçi veya Avrupalı olsun, Avrupa'nın önde gelen sermaye fraksiyonlarının çıkarlarını giderek daha fazla zedelemektedir. Bilhassa Çin piyasalarına girmek için devasa yatırımlar yapmış ve ÇHC'ne önemli tavizler vermiş olan ihracat sektörü, ABD politikalarının kendilerine büyük zararlar verebileceğini düşünüyor. O nedenle AB'nin ABD'nin ayrıştırma girişimine »Belirsizlik Toleransı« denilen bütünsel bir politika ile yanıt verilmesi isteniyor. Görüldüğü kadarıyla Alman ve Fransız tekeli burjuvazileri arasında iki temel kanı hâkim: Birincisi, Avrupa'nın dünya çapındaki değişimlerin bizzat parçası olduğu kanısıdır. İkincisi ise, ÇHC'nin iktisadî, siyasî, toplumsal ve kültürel açıdan Batı'nın istediği biçimde gelişmeyeceği gerçeğinin kabul edilmek zorunda olduğu kanısıdır.

Önde gelen Avrupalı sermaye fraksiyonları bu temel kanılardan hareketle ABD-ÇHC ikileminden kurtulmak için siyasi temsilcilerine baskı uygulamakta, hem transatlantik gerilimleri azaltacak adımlar ve tavizler verilmesini, hem de ÇHC başta olmak üzere, Pasifik bölgesine açılmayı istemektedirler. Aynı şekilde AB'nin savunma ve silahlanma için daha büyük bütçeler ayırması gerektiğini savunmaktadırlar. Çünkü Avrupa'nın karşı karşıya kaldığı bu ikilemi belirsizliklere katlanabilecek askeri ve siyasi güce erişemediği müddetçe aşamayacağını en iyi onlar bilmektedir. Bizim bildiğimiz ise, Lenin'den öğrendiğimiz kadarıyla, emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal krizlerinin kapitalizm koşulları altında çözülemeyeceği ve süreklilik kazanmış olan güncel belirsizlikler ve güvencesizlikler döneminin var olan gerilimleri azaltmaktan ziyade artıracaktır.

Emperyalizme dair bazı anımsatmalar

Dünya genelinde oluşan çoklu kriz ortamı ve küresel buhran beklentisinin yanı sıra, emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin keskinleştiği, ABD-ÇHC ihtilafının sıcak savaşa dönüşme potansiyelinin arttığı; kısacası birden fazla derin ve tehlikeli çelişkinin Pandemi ve iklim değişimi ile katlanarak çarpıştıkları bir Momentumdan geçtiğimiz şüphe götürmüyor. Bu Momentumun bir

diğer önemli özelliği olarak emperyalist-kapitalist dünya düzeninin kriz potansiyelleri ile emperyalist güçler arasındaki çelişkileri kontrol edebilmek/yönetebilmek için küresel bir tanzim sisteminin oluşturulma çabaları karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslar üstü kurumlar ile G7-G8 veya G20 Zirveleri bu çabaların araçları olarak ve uluslararası tekeli sermayenin çıkarlarını kollamak için kullanılmaktadırlar. Ancak bu araçlar aynı zamanda uluslararası tekellerin, emperyalist devletlerin ve emperyalist kümeleşmelerin birbirleriyle çelişen çıkarlarının çarpıştığı ve sert rekabetin yaşandığı alanlar olarak da öne çıkmaktadırlar. Bununla birlikte; oluşturulmak istenilen ve iktisadi-siyasi-askeri güç aparatı olarak görev yapması planlanan bu küresel tanzim sisteminin ana taşıyıcıları hâlâ ulus devletlerdir – her ne kadar 1989/1990 karşı devriminden bu yana asli rollerinde derin değişimlere uğramış olsalar da.

Tekelci devlet kapitalizminin uluslararasılaştırılma süreci neoliberalizm stratejisiyle hızlandırılmıştır. Neoliberalizm, kapitalist özel sermaye birikim koşullarını dizginsizleştirme ve sürekli kılma hedefini güden bir ideoloji ve politika olarak, hem egemen sınıflar arasındaki çatışmaları körüklemekte, hem de ulus devletler ile burjuva demokrasilerinin içlerini oymaktadır. Kapitalist devlet, giderek belirli bir meşruiyet taşıyan parlamenter mutabakatın ötesinde, istikrarlı toplumsal çoğunlukları ve sosyal entegrasyonu örgütleyerek toplumsal rıza üreten yapı olmak yerine, salt tekeli burjuvazinin çıkarlarını gözetken otoriter idareci rolüne dönüşmüştür. Geleneksel burjuva demokrasileri aşılmış, parlamenter diktatörlükler oluşturulmaktadır.

Emperyalizmin gericiilik tandansı ulus devletler içinde de hız kazanmıştır. Bir tarafta düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirme siyasetleri ile işçi sınıfının elde ettiği tüm kazanımlar geri alınmakta, sendikal, sosyal ve demokratik haklar budanmaktadır. Diğer tarafta ise, gerek ırkçı-faşist-milliyetçi-ayırıcı yaklaşımların teşvik edilmesi, gerekse de yaşamın her alanının militarizm baskısı altına sokulmasıyla toplumsal direnç mekanizmaları zayıflatılmakta, yasal sertleştirmeler, yasaklar ve anayasal hakların rafa kaldırılmasıyla totaliter polis devleti uygulamalarına geçiş başlatılmıştır.

Ulus devletler içerisindeki gericileşme tandansı ile birlikte emperyalist saldırganlık tandansı da ivme kazanmıştır. İkinci Dünya Paylaşım Savaşının reel sosyalist ülkeler yaratması ve sömürgecilik sisteminin yıkılmasıyla sonuçlanmasının ardından emperyalist ülkeler arasında ortak çıkarlar etrafında birleşmesiyle ertelenen tüm çelişkiler, reel sosyalizmin yenilgisiyle birlikte tüm şiddetiyle yeniden ön plana çıkmıştır.

Gene de emperyalist güçleri birleştiren ortak çıkarlar hâlen mevcudiyetlerini korumaktadırlar. Ve bunların en önemlisi dünya piyasalarını uluslararası tekellerin mutlak boyunduruğu altına sokmanın ve dünyanın tüm doğal kaynaklarına ulaşımı ellerine vermenin önünde duran engellerin ebediyen ortadan kaldırılmasıdır. Bu nedenle emperyalist güçler ekonomik yaptırımlarının yetersiz kaldığı durumlarda, emperyalist saldırı mekanizmasını devreye sokmakta, vekalet savaşları, işgaller, etnik ve dinsel çatışmaların körüklenmesi, ihtilaf yaratılması, otoriter ve faşizan işbirlikçi rejimlerin siyasi, askeri ve mali araçlarla desteklenmesi ile olası direniş potansiyellerini bertaraf etmeye çalışmaktadırlar. Aynı şekilde hâlâ sosyalist yönelimi olan ülkelerde sosyalist devrim sürecini geri döndürmek, karşı devrimi örgütlemek ve bu ülkelere neoliberal uygulamaları dikte etmek, emperyalist güçleri birleştiren ortak çıkarlar arasındadır.

Bununla birlikte emperyalist güçler ve kümeleşmeler arasında farklı rekabetler ve çıkar çatışmaları da gelişmekte, etki alanları üzerine sürtüşmeler artmaktadır. İlân edilmemiş bir »Üçüncü Dünya Paylaşım Savaşı« içerisinde olduğumuzu söyleyebiliriz. Ancak emperyalist-kapitalist dünya düzeni içerisindeki eşitsiz gelişim nedeniyle bu paylaşım savaşı ilk etapta ekonomik ve siyasi araçlarla veya farklı coğrafyalarda ihtilaflar, etnik çatışmalar, iç savaşlar, işgaller veya askeri sürtüşmeler olarak ifade edilebileceğimiz vekalet savaşlarıyla yürütülmektedir. Silahlanmanın ve savunma (!) giderlerinin artırılması, silah satışının rekor seviyeye ulaşması ve nükleer cephanelerin modernize edilmesi, farklı coğrafyalarda çatışmaların ve askeri ihtilafların körüklenmesiyle birlikte ilân edilmemiş olan bu savaşın sıcak savaşa dönüşme potansiyelini artırmaktadır. Ekonomik ve askeri güç dengelerinin değişmesi, dünya çapında hammadde kaynaklarının sınırlı hâle gelmesi ve tedarik zincirleri için yaşamsal önem taşıyan nakliyat yollarının kontrolü, sadece vekalet savaşlarına başvurulmasını değil, aynı zamanda emperyalist

güçler arasındaki çelişkilerin askeri araçlarla çözümlenmesini de gündeme getirebilecek faktörlerdir.

Sonuç yerine: Değişen dünyanın değişmeyen gerçekleri

Doğru; şiddeti artarak süren emperyalist yayılmacılığın ve orta katmanları eriterek hızla proleterleştiren, yoksulluğu yayarak kronikleştiren kapitalist sömürünün esir aldığı dünya hızla değişmektedir. Emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal krizleri, emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin sertleşmesi ve yukarıda sıralamaya çalıştığımız trendler, egemen sınıfları değişen dünyanın meydan okumaları karşısından çözümsüzlüğe mahkûm etmektedir. Şu da doğru: dünyanın dört bir yanında çalışan sınıfların ve farklı toplumsal grupların biriken öfkesinin uluslararası düzlemde başkaldırı ve isyanları tetikleyerek aşağıdan direncin basıncını artırması, »eski düzene« karşı yıkıcı ve kurucu olması gereken örgütlü mücadele umudunu büyütülmektedir. Hiç şüphesiz: Kapitalizm kendi »mezar kazıcılarını« üretmeye devam etmektedir hâlâ.

Ne var ki, tüm bu doğrular ezilen ve sömürülen toplumsal sınıf ve katmanların kurtuluşunun kendiliğinden olmayacağı, egemenlerin sınıf tahakkümünü korumak için her yolu deneyecekleri ve Marx'ın deyimiyle »yarım kalan devrimin peşinden her zaman tam karşıdevrimin geldiği« gerçeğini değiştirmiyorlar. Örneğin Latin Amerika'nın yarım kalan devrimleri tam olarak bunu kanıtıyorlar. Halkın ezici çoğunluğundan yana olduklarını iddia eden güçler bir ülkede iktidara geldiklerinde mülkiyet ilişkilerini çoğunluğun lehine değiştirmeden, medyayı ve genel anlamda ekonomiyi demokratikleştirmeden, katılımcılığı sağlamadan ve devlet elindeki şiddet tekeli aparatında yapısal değişime gitmeden iktidarda kalabilmelerinin olanaklı olmadığı görülmüştür.

Savaşlar ve işgaller, yoksulluk ve sefalet, ekolojik felaketler, derinleşen krizler, militarizm ve faşizan gelişme günümüz emperyalist-kapitalist dünya düzeninin yapısal özellikleridir. Emperyalist-kapitalist dünya düzeninin belirsizlikleri ve güvencesizlikleri insanlığı tam anlamıyla uçurumun kenarına taşımıştır. İnsanlık, belki de yok olana dek sürecek karanlıklar çağının açılan kapılarından içeri adımını atmak üzeredir.

Bunu engelleyecek, bu kapıları kapatıp, yeni bir kapı açabilecek olan yegâne alternatif sosyalist devrimdir. Temel sorun, devrimci olmayan dönemlerde nasıl devrimci politika uygulanabileceğidir. Kendiliğinden gelişen toplumsal protesto olaylarının nasıl sınıf mücadelesine dönüştürülebileceğidir. Bu soruyu yanıtlayabilmek için kabul etmemiz gereken tek gerçek, reel sosyalizmin yenilmiş olmasına rağmen, hâlâ »kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı« içerisinde bulunduğumuz ve sosyalizme ancak devrimle ulaşabileceğimiz gerçeğidir. Başta komünistler olmak üzere, devrimci güçlerin ivedi görevi, kapitalizmin sivriliklerini törpülemekten vazgeçip, devrim mücadelesini örgütlemektir. Bu ise kendiliğinden olmayacaktır. Çünkü hiçbir şey yapmadan herhangi bir şeyin değişeceğini beklemek, tren garında vapur beklemek kadar anlamlı olacaktır.

»Bozkurt Yasağı« - Neden şimdi?

15 Kasım 2020

Fransa'dan sonra Almanya'da da Türk faşistlerine yönelik yasak tartışmaları hararetlendi. Tartışmaların odağında »Bozkurtlar« veya »Ülkücüler« olarak anılan MHP taraftarları duruyor. On yıllardır Türk faşistlerinin derneklerinin yasaklanmasını talep edenler de bu tartışmaları sosyal medyada paylaşıyorlar. Görünüşte iyi bir şey, değil mi? Detaylar olmasa öyle. Çünkü sorun yasaklanma tartışmasının çok ötesinde.

Öncelikle Türk faşistlerinin Almanya geçmişlerinin çok eskilere, Hitler faşizmine dayandığını vurgulamak gerekiyor. »Rayh Güvenlik Polisinin« dönemin Dış İşleri Bakanlığına gönderdiği bir mektupta, Mürşit Altaylı ve Nihal Atsız ile öğrencileri Alparslan Türkeş ile olan ilişkilerin »(...) geliştirilip, genişletilmesinin savaş durumundan doğan bir zorunluluk« olduğu belirtiliyordu. Nitekim Kıbrıs doğumlu Türkeş daha sonraları Avusturya doğumlu Hitler'in »nasyonal sosyalizmini« kendi doktrini hâline getirdi. 1970'li yıllarda antifaşist tutumun güçlenmesi üzerine de »nasyonal sosyalizm« kavramını Türkçeleştirip partisinin bundan itibaren »milliyetçi toplumcu« olduğunu ilân etmişti.

Türk faşistlerinin Alman emperyalizmi ile dostane ilişkileri Hitler sonrasında da devam etti. Örneğin MHP ilk »Yurtdışı Kongresini« 1969 yılında Almanya'da gerçekleştirdi ve 9 Nisan 1973'de Alman makamlarının onayı ile Kempen'de »MHP Yurtdışı Temsilciliğini« açtı. 1976 Temmuz'unda Türkiye'de Anayasa Mahkemesince partilerin yurtdışı temsilcilikleri yasaklanınca temsilciliğini kapattı, ama örgütlenme çalışmaları devam etti.

Bu proforma kapatma sonrasında Alman devletinin de koruyuculuğu altında 1978 Haziran'ında bizzat CDU'nun doğrudan desteği ile Schwarzenborn'da »Türk Federasyon« kuruldu. Alman gizli servislerinin yardımıyla Türkiye'de mahkemelerce aranan faşist katillere ikamet ve çalışma izinleri verildi. Türkeş sadece F.J. Strauss gibi devlet adamlarıyla değil, Alman Neo-Nazileriyle de iyi ilişkiler içerisindeydi. Hatta 28 Temmuz 1978'de MHP »Almanya Yürütme Kurulu Başkanlığına« gönderdiği bir genelgesinde, » (...) öngörülen sonuçlar elde edilebilmesi için, NPD ile Partimiz arasında kurulu işbirliğinden, onların tecrübe ve yöntemlerinden Genel Merkezce gönderilen talimatlara istinaden yararlanılmalıdır« emrini veriyordu.

Türk faşistleri gerek 1980 sonrası Türk devletinin »Huzur Operasyonu« çerçevesinde Avrupa'da faili belli cinayetler işlerken, gerekse de bugüne dek devrimci-demokrat kesimlere karşı terör estirirlerken hem Türk devleti hem de Alman devletince desteklendiler. MHP bölünüp, Musa Serdar Çelebi gibi faşistler ATİB gibi federasyonları kurunca da hepsine yönelik destek devam etti. Bugün ATİB gibi örgütlenmeler F. Hükümetin »İslam Konferansı« veya »Entegrasyon Zirvesi« gibi kurumlarına üyeler ve maddi destek alıyorlar. Aynı zamanda faşist örgütlerin paravan şirketler üzerinden bütçelerini geliştirmelerine izin veriliyor.

Sadece Almanya'da değil, tüm Avrupa'da örgütlü olan Türk faşistleri çeşitli dernekler, federasyonlar, camiiler, şirketler vb. yapılanmalar ile Türkiyeli göçmenler arasında ırkçı-faşist tutumların yayılmasını sağlıyorlar. Tüm bunlar hükümetlerce yakinen bilinmekte. Şimdi semboller yasaklanmak isteniyorsa bunun ardında iyi niyet aramamak gerekir. Evet faşizm bir dünya görüşü değil, insanlık suçudur ve yasaklanmalıdır. Ancak 8.000 MİT elemanının alenen Almanya'da faaliyet göstermesine, MHP'liler dışında da faşistlerin örgütlenmesine, ırkçı-faşist »Türk-İslam-Sentezi« savunucularının federal kurumlarda yer almalarına izin veren Alman emperyalizminin bu yasaklama tartışmasının ardında, iç ve dış politika kaygılarının olduğu çok açık. Bunların neler olduğunu yer darlığından başka bir yazıda ele alacağız. Ancak şimdiden Türk faşistlerinin bu tartışma sonrasında daha güçlenerek ve daha saldırganlaşarak çıkabileceklerine pek şaşmamak gerekir diyebiliriz.

»Bozkurt Yasağının« arka planı

22 Kasım 2020

F. Parlamento beklenildiği gibi büyük bir çoğunluk sağlayarak, »Bozkurtlar« olarak tanımlanan Türk faşistlerinin Almanya'daki derneklerinin yasaklanmasının gözden geçirilmesini de içeren bir dizi talebi kabul etti. Sosyal medyada ve gazetelerin internet sayfalarında »Almanya Ülkücü hareketi yasaklıyor« türünden haberler hemen yayıldı. İşin aslı yasaklamaların kabul edilmesi değil tabii. Federal Hükümet, daha doğrusu İç İşleri Bakanlığı dernek ve sembol yasaklarını gözden geçirmek ve bir dizi »engelleyici« adım atmak üzere görevlendirilmiş oldu. Böylelikle süresi siyasî konjonktürce belirlenecek olan resmi süreç başlatıldı.

Sürecin sahiden yasaklamalarla sonuçlanacağını söylemek güç. Zaten Alman gizli servislerince uzun süredir gözlem altında tutulan, yönlendirilen ve yıllık güvenlik raporlarında yer alan »Türk Federasyon«, »Avrupa Türk-İslam Birliği« ve »Avrupa Nizam-ı Alem Federasyonu« gibi faşist yapılanmaların hareket alanları Alman devleti tarafından kontrol altında tutuluyordu. F. Parlamentonun talepleriyle başlatılan süreç, faşist yapılanmaların boynundaki »tasmanın« sıkılaştırılması olarak da okunabilir. O açıdan Türk faşistlerinin bundan sonra gerçekleştirecekleri her türlü saldırganlığın asıl sorumlusunun Alman devleti olacağını vurgulamak gerekir.

Şimdiye kadarki deneyimlerimize dayanarak F. İç İşleri Bakanlığının dernek ve sembol yasaklarını gözden geçirmesinin uzun bir süre alacağını öngörebiliriz. Almanya'daki Kürt kurumlarına yönelik yasaklamalar ve yaptırımlarda gösterilen »kararlılığın« Türk faşistlerine yönelik adımlarda da gösterilebileceğini beklemek, naiflik olacaktır. Çünkü yarım yüzyıldan uzun bir süre Türk faşistlerini bağrında besleyen Alman devletinin derdi başka.

Konunun asıl arka planını Türk devletinin Doğu Akdeniz, Ege, Libya, Suriye ve Kafkaslarda takip ettiği politikalar oluşturmaktadır. AB'nin karar mekanizmalarındaki zorluklardan ve AB üyeleri arasındaki çıkar çatışmalarından son derece rahatsız olan Alman emperyalizminin en önemli partneri Fransa'nın stratejik çıkarlarını zedeleyen Türkiye'ye yönelik taleplerine duyarsız kalması beklenemezdi. Türkiye'nin hamisi ve en önemli ticaret ortağı Alman devleti bu nedenle zorlu bir ikilem karşısında kalmış, 2020 Temmuz'undaki AB Zirvesinde karar alınmasının ertelenmesini sağlamıştı.

Şimdi ise 10 Aralık'ta gerçekleştirilecek olan zirvede Türkiye'ye yönelik yaptırımların masaya yatırılacağını bizzat Şansölye Merkel açıkladı. Gerek Brüksel'den gerekse de Berlin'den gelen sinyaller, AB'nin Erdoğan başkanlığındaki Türk hükümetini hizaya sokmak ve bilhassa Doğu Akdeniz'de geri adım attırmak için bir dizi tedbirleri uygulamaya hazırlandığına işaret ediyor. Fransa, Avusturya, Almanya ve en son Hollanda'da başlatılan »Bozkurt Yasağı« tartışmaları da 10 Aralık Zirvesi öncesinde Türk hükümetine karşı kullanılan yeni bir Şartlı Rehin karakterini taşıyor.

Sürecin bundan sonraki gidişatını darbelenmiş AKP-Saray-Rejiminin vereceği yanıtlar belirleyecektir şüphesiz. 10 Aralık »raundunun« nasıl sonuçlanacağını zirve sonrasında öğrenebileceğiz. Gerçi 10 Aralık'ta »maç bitmiş olmayacak«, ama AB'nin elindeki Şartlı Rehinler Türk devletini zorlamaya devam edecek. Elbette bu Avrupalı emperyalist güçlerin Türk faşistlerine savaş açtığı anlamına gelmiyor. Faşistler egemen sınıfların yedek gücü kalmaya devam edecekler. Bu gerçeklere rağmen, antifaşistlerin, devrimci ve demokratların başta Türk faşistleri olmak üzere her türlü faşist ve ırkçı örgütün yasaklanması ve geri püskürtülmeleri için mücadele etmeye devam etmeleri gerekecek. Bizce asıl önemli olan ve unutulmaması gereken gerçek budur.

Biden, Trump ve mali sermaye

29 Kasım 2020

Trump'ın 2016'da ABD Başkanı seçilmesinin ardından kaleme aldığımız bir analizde, Trump ile birlikte »tekelci burjuvazinin bizzat sahaya inerek yönetimi eline aldığı« tespitini yapmıştık. Aradan geçen dört yıl bu tespitimizin, sermaye fraksiyonlarının desteğini alarak devlet bürokrasisini »hizmetçi« statüsüne indirgeyen ve ülkeyi şirket gibi idare eden Trump yönetimince teyit edildiğini kanıtıyor. Ancak şimdi, çözümsüzlük ve belirsizlik ortamının sonucu olarak, sermaye fraksiyonları arasında Trump konusundaki ayrışmalar görünür oldu. Trump'ın fraksiyonlar arasındaki birleştirici etkisi kayboldu.

Seçim sonuçlarını kabul etmemesine rağmen, »Seçilmiş Başkan« Biden ve ekibine devlet bürokrasi tarafından gerekli bilgilerin ulaştırılmasını onaylayan Trump, Biden'e kabinesinde yer alacak isimleri açıklamasına olanak verdi. ABD Federal İdare Dairesi Biden'in ekibine destek vereceğini açıklamasıyla da özellikle Trump karşıtı Avrupa burjuva medyasında »Trump'ın sonu geldi« biçiminde yorumlar yer almaya başladı.

Ancak avukatlarının bin bir katakulliyile açtıkları davaların eyalet mahkemelerince teker-teker reddedilmesi ve Biden ekibine devlet bilgilerine ulaşma onayını vermesi, Trump'ın seçim sonuçlarını resmen kabul ettiği anlamına gelmiyor. Aksine, »hileli seçim sonuçlarına karşı mücadeleye devam edeceğini« her fırsatta açıklıyor. Görüldüğü kadarıyla seçimi kaybettiği kesinleşmek üzere olan Trump, 20 Ocak 2021'e kadar makamında oturmaya kararlı.

Trump'ın son güne kadar direnmek istemesinin kişisel inatla bir ilgisi yok. Bu tavrının en önemli nedenlerinden birisi, karar yetkisi kendi yönetimindeyken Başkan Biden'in değiştiremeyeceği bazı adımlar atmak ve arkasında topladığı geniş muhafazakâr-gerici-faşizan cephenin yeni yönetime karşı ısrarlı militan muhalefet yapmasını ve ideolojik mücadele vermesini sağlamak. Nihâyetinde 2024'e hazırlanmak. Sonuç itibarıyla aldığı yüksek oy oranına ve ABD toplumunun kolay aşılamayacak olan bölünmüşlüğüne daha uzun bir süre güvenebilir.

O açıdan Trump'ın iddia edildiği gibi, »kamuoyu baskısıyla geri adım attığı« pek doğru değil. Eğer bir baskı oluştursa, o baskı Cumhuriyetçi üst düzey bürokratların ve mali sermaye kesimlerinin yaptıkları açıklamalarla oluşmuştur. ABD basını bu hafta 160 üst düzey bürokratik elitin, »Biden'in kazandığını onayla ve yeni yönetime geçişi sağla« biçiminde bir mektup gönderdiklerini bildiriyordu.

Haberlerde bu mektubun yanı sıra »mali sermayenin önemli temsilcilerinin« de benzer çağrı yaptıkları belirtiliyor. Sahiden de Goldman Sachs bankası, yatırım devleri Blackrock ve Neuberger Berman gibi, önceleri Trump'a destek çıkan mali tekeller, »gerekirse Cumhuriyetçi Partiye verdiğimiz bağışları keseriz« tehdidini savurarak, Trump'ın seçim sonuçlarını kabul etmesini istiyorlar. Ortaya çıkan bu çatlak öncelikle Cumhuriyetçi Parti yönetimini rahatsız ediyor ve parti yönetimi ile Trump arasındaki çelişkileri keskinleştiriyor.

Seçimlerde aldığı yaklaşık 74 milyon oya dayanarak Trump'ın ABD siyaset sahnesinde bir biçimde kalmaya devam edeceğini şimdiden öngörebiliriz. 2024'te yeniden seçilme şansı olacağını söylemek için çok erken, ancak ABD'ndeki toplumsal bölünmenin derinleşmesinde ve rıza üretiminin zorlaştırılmasındaki etkisiyle Biden yönetiminin hareket alanını daraltacağını iddia edebiliriz. Yapısal sorunlar ve çoklu krizler Trump'ın etkisiyle birleşerek artacak ve ABD emperyalizminin, dolayısıyla emperyalist cephenin içinde debelendiği belirsizlik ortamını süreklileştirecektir. Bu gelişme insanlık açısından hiç de hayırlı bir gelecek vaat etmemektedir.

Şartlı Rehin etkisi

6 Aralık 2020

Görünen köy kılavuz istemez derler. İki hafta önce bu köşede »AB'nin Erdoğan başkanlığındaki Türk hükümetini hizaya sokmak ve bilhassa Doğu Akdeniz'de geri adım attırmak için bir dizi tedbiri uygulamaya hazırlandığını« ve »Bozkurt yasağı« tartışmalarının 10 Aralık Zirvesi öncesinde baskıyı artırmaya yarayan yeni bir Şartlı Rehin olduğunu tespit etmiştik. Aynı zamanda Alman devletinin Türk faşistlerine karşı, Kürt kurumlarına karşı gösterilen kararlılığı göstermeyeceğini de. Nitekim geçen Cuma günü Alman medyasında yayınlanan haberler bu tespitimizi kanıtladı.

Öncelikle Türk faşistlerinin Avrupa'da kurdukları yapılanmaların yasaklanacağını düşünenlerin yanıldıklarının ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Federal İç İşleri Bakanlığından sızdırılan bilgiler, »yasakların gözden geçirilmesinin kolay olmayacağına« ve »belki bir-iki radikal derneğin eyaletlerce yasaklanabileceğine« dair muğlaklığa işaret ediyor. Bilgilerin sızdırılmasının nedeni belli: Alman devleti böylece faşist yapılanmaların boyunlarındaki tasmayı sıkılaştırdığını, ama aynı zamanda da Erdoğan'ın bir hafta önceki »Türkiye'nin geleceği Avrupa'dadır« söylemini olumlu yanıt olarak gördüğünü göstermektedir.

Ancak Alman devletinin Türkiye'yi 10 Aralık AB Zirvesinde sert yaptırımlardan koruyabilmesi için soyut söylemden fazlasına, yani somut adımlara ihtiyacı var. Türk hükümeti AB'nin elindeki Şartlı Rehinlere bekledikleri somut adımlarla yanıt vermediği müddetçe, 10-11 Aralık Zirvesinde karar altına alınacak yaptırımların bedeli yüksek olacak gibi görünüyor.

AB'nin Türkiye'den hangi somut adımları beklediğini, gene Cuma günü basına demeç veren AB Konseyi Başkanı Charles Michel açıklamıştı. Michel: »AB Ankara'ya Ekim ayında olumlu bir teklif yaparak, ilişkileri iyileştirmeyi önermişti. Bunun ön koşulu da Türkiye'nin provokasyonlarını sonlandırmasıydı. Ama tek yanlı tavırlar ve düşmanca retorik devam etmektedir. Şimdi ise AB elindeki tüm araçları kullanmaya hazırdır.« diyordu.

Görüldüğü kadarıyla sert yaptırımlara dair bu açık tehdidin temel nedeni Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yürüttüğü ve AB tarafından »illegal« olarak tanımlanan sondaj çalışmalarıdır. Aynı şekilde Türkiye'nin Kıbrıs'ta dayattığı »iki devletli çözüm« önerisi de reddedilmekte ve bunlarla birlikte Türkiye'nin Libya'da, Suriye'de ve Kafkaslarda yürüttüğü politikalarından duyulan rahatsızlık ifade edilmektedir.

Yanlış anlaşılmaya meydan vermemek için, bir konunun altını çizelim: Elbette komünistlerin, devrimci-demokrat kesimlerin Türk devletinin yayılmacı siyasetini destekleyecek hâlleri yok. Ancak bu da Avrupalı emperyalist güçlerin dikte ettiklerinin doğru kabul edileceği anlamına gelmez. Dayatılan yaptırım tehditlerinin sahiden yenilir-yutulur tarafı yok. Eğer hâlâ AB'nin yardımıyla Türkiye'de demokrasinin tesis edileceğini düşünen varsa, fena yanılıyor demeliyiz. Çünkü nihâyetinde Avrupa ve Türkiye'deki egemen sınıflar bir biçimde anlaşarak, aralarındaki çelişkileri çözmeye çalışacaklar. Gerçi manivela gücü Avrupalı emperyalistlerin elinde, ancak sonunda bulacakları hangi çözüm olursa olsun, bedelini her halükârda Türkiye halklarına, ezilen ve sömürülenlere ödetecekler.

Türk devletinin geri adım atması için verilen »iktisadi avantajlar« ve »Gümrük Birliği'nin genişletilmesi« vaatlerinin kimin çıkarına olacağını söylemeye gerek var mı?

Ertelendiğinden ırgalamıyor. Şimdilik...

13 Aralık 2020

10-11 Aralık AB Zirvesi Türkiye'ye yönelik yaptırım kararlarını bir kez daha erteledi. Zaten ağır yaptırım kararlarının ertelenme olasılığı hafta başından itibaren kulislere fısıldanmaya başlamıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan o nedenle »AB'nin alacağı kararlar bizi ırgalamaz« açıklamasını yaparak Azerbaycan'a gitmişti. Kişilere ve bazı şirketlere yönelik kısmi yaptırımlar Türk hükümetini »ırgalamaz« elbette. Ama şimdilik...

Ağır yaptırım kararlarının ertelenmesinin iki temel nedeni var. En önemlisini açıklanan Sonuç Bildirgesinin Türkiye ile ilgili bölümünün son cümlesinde okumak olanaklı: »AB, Türkiye ve Doğu Akdeniz'deki durumla ilgili konularda ABD ile koordinasyon içinde olmayı amaçlayacaktır.« Yani Avrupalı emperyalistler Türkiye konusunda nasıl bir rota izleyeceklerini belirlemek için Joe Biden'in Beyaz Saray'daki koltuğuna oturmasını bekliyorlar.

İkinci önemli neden ise AB'nin, 1-2 Ekim 2020 Zirvesinde ayyuka çıktığı gibi, »Birlik« olamama krizini yaşaması ve Polonya ile Macaristan'ın blokaj siyasetine teslim olmasıdır. Berlin veya Paris'ten ziyade Washington'u dikkate alan bu iki AB üyesi, Hukuk Devleti Mekanizması adı altındaki AB düzenlemesine karşı çıkararak, üye ülkelere yüksek Pandemi yardımlarını öngören AB bütçesinin karar altına alınmasını engellemişlerdi. Dönem Başkanı Almanya hem AB'nin bütünlüğünü korumak hem de uluslararası mali piyasaların güvenini kaybetmemek için, Polonya ve Macaristan'a tavizler verilmesini sağlayarak ikilinin blokajını kaldırtabildi.

Merkel usta bir manevrayla Hukuk Devleti Mekanizmasının önce Avrupa Adalet Divanı tarafından gözden geçirilip, kararıyla meşruiyet kazanmasını önererek AB tarihinin en yüksek maddi yardımlarını içeren bütçenin kabul edilmesini sağladı. Verilen diğer taviz de AB ve NATO içerisinde »Türkiye dostu« olarak kabul edilen Polonya ve Macaristan'ın yaptırım kararlarını erteleme istemlerinin kabul edilmesiydi.

Ancak AB bütçesinin kabul edilmesini ve Türkiye'ye yönelik ağır yaptırım kararlarının ertelenmesini içeren bu çözüm geçici bir durumdan ve AB'nin »Birlik« olamama krizinin üzerine yapıştırılan bir »yara bandından« ibaret. »Yara bandının« yapışkanının daha ne kadar tutacağı ise meçhul, çünkü AB içinde debelendiği çoklu kriz ortamının girdaplarından bir türlü kurtulamamaktadır.

O açıdan zirve sonuçlarını ve dolayısıyla Avrupa'nın Türkiye'ye yönelik yaklaşımını, kimi gazeteci dostumuzun iddia ettiği gibi, Türkiye'nin uyguladığı »tatlı-sert politikalarından« ziyade, AB'nin içinde bulunduğu baygınlık durumunun belirlediğini söyleyebiliriz. Ankara, AB'nin elindeki Şartlı Rehinlere, kendi elinde tuttuğu Şartlı Rehinlerle, yani mülteci »krizi«, Ege – Doğu Akdeniz ihtilafı, Libya, Suriye ve Kafkaslar politikalarıyla yanıt veriyor sadece. Ve görüldüğü kadarıyla da AB'nin konjonktürel zayıflığından kendi yayılmacı siyaseti için avantajlar elde edebiliyor. Böylelikle de AKP-Saray-Rejimini taşıyan toplumsal tabanı tekrar konsolide etme fırsatını yakalıyor. Şimdilik...

Öyle ya da böyle. Gelişmelerin ezilen ve sömürülen sınıfların lehine olmayacağı çok açık. İşin kötüsü, hemen herkesin bitmesini arzuladığı bu meşum yılın son günleri bizlere 2021'nin giderek büyüyen çeşitli krizlere gebe olduğunu gösteriyor. Asıl »zirve«, yani halkların, ezilen ve sömürülen sınıfların enternasyonalist ve sistemi yıkmayı hedefleyen »zirvesi« olmadan, kapıları açılan bu karanlıklar çağından kurtulmamız olanaklı değil. Bu da çok açık.

Ağır ağbinin öpücüğü...

20 Aralık 2020

Almancada başkası adına utanma duygusunu ifade eden bir kelime var: »Fremdscham«. Geride bıraktığımız hafta içinde sosyal medyada taciz, yani erkek şiddeti konusunda yazılanları ve yorumları okuyanlar – bilhassa komünist olduklarını düşünenler – bu duyguya kapılmışlardır herhalde. Son derece doğal, çünkü başkası adına utanma duygusu klasik bir empati, bilinçaltı değil, bilinçli bir süreçtir. Ancak başkası adına utanma söylenmesi gerekenleri söylemedikçe, hiçbir anlam taşımaz. Kaldı ki tacizcinin ifşasında suskunluk suç ortaklığı anlamına gelir.

Başkası adına utanmak gibi, başkasının yaptığıyla gurur duymak da bilinçli bir tavidir. Özellikle komünist erkeklerin kadın hareketinden tacizcilere karşı yükselen #UykularınızKaçsın dalgasıyla gurur duymaları veya Ayşe Düzkan'ın son [yazısındaki](#) »bilinen ama henüz teşhir edilmeyen, arsızıyla, utanmazıyla bütün tacizci erkekler, uykularınız kaçsın, sıra size de gelecek« cümlesine altını çizerek sahip çıkmaları, kadın hareketine yaranma değil, bilinçli pozisyon alıştır. İnandırıcı olmak içinse, en başta erkek şiddetiyle hesaplaşmak, »neyin ne olduğunu söyleyerek« devrimci tavır alışını kanıtlamak gerekir.

Bir ağır ağbinin öpücüğünün, yani tacizinin kadınlar tarafından ifşa edilmesine, aralarında komünist erkeklerin de olduğu geniş bir kesimden itirazlar geldi. »Kanıt« istendi, »enstrümentalize edilmesin« dendi, geçmişte yapılan »iyi ve güzel işlerden«, yazılanlardan, mücadelede ön safta yer almaldan bahsedildi. »Tek yanlı linç bu«, »iyi niyetli değilse, mahkemede hesaplaşılsın« denildi. Sanki, bırakın düşman ceza hukukunun uygulandığı otoriter rejimleri, burjuva hukukunun kendisi patriyarkal değilmiş gibi... Sanki dün yapılan bütün iyilikler bugünün kötülüklerini nötralize etmiş gibi...

En başta bu satırların yazarı olmak üzere, öncelikle komünist erkekler olarak, bilincimizden bağımsız içerisinde yaşadığımız erkek egemen toplumların tüm yapısal ve kurumsal imtiyazlarına sahip olduğumuzu, patriyarkanın bize tanıdığı ayrıcalıklı konumda bulunduğumuzu kabullenmek zorundayız. Bu ayrıcalıklı varoluşumuz, kadınlara ve lgbti+'lara karşı potansiyel ve gerçek şiddet uygulayıcıları olmamızın temel nedenidir. Elbette cinsiyetçiliğin, aynı ırkçılık gibi, egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri üzerine kurulu olduğunu savunabiliriz. Ancak patriyarkanın maddi temelinin asıl olarak erkeklerin kadınların emek gücü, kaynaklara erişimleri ve cinsellikleri üzerindeki denetimi olduğunu da unutmamalıyız.

Doğru, kapitalist üretim ilişkileri heteroseksüel erkek egemenliğini her gün yeniden üretiyor. »İnsanı esirleştiren, hor görülen, sömürülen bir varlık hâline getiren tüm koşullar« yıkılmadıkça, genel olarak toplumun özgürleşmesinin ve eşitliğin sağlanmasının olanaklı olamayacağı da doğru. Ne var ki, bugün ve burada kadınların ve lgbti+'ların kurtuluşuna ve özgürleşmesine yer vermeyen, temel ve yan çelişkileri birbirlerini yadsımadan aynı anlı olarak ele almayan mücadelelerin başarılı olma şansı da yok. O nedenle erkekler olarak önce kendi varoluşumuzu sorgulamalı, betona dökülmüş erkek egemenliğini sarsmaya ve dönüşümümüzün yolunu açmaya çalışmalıyız.

İnsanlığın bir bütün olarak sosyal, politik ve ekonomik eşitliğe kavuşmasını istiyorsak eğer, önce kadın ve lgbti+ hareketlerinin kendi siyasetlerini kendilerinin yapmasının önündeki paternalist engellerimizi kaldırmalı, her daim erkek şiddetiyle hesaplaşmalı ve yeri geldiğinde de susmayı, kadın ve lgbti+ hareketlerinden öğrenecek çok şeyimiz olduğunu bilmeliyiz.

Avrupa'da 2020: Nihâyet bitti!... mi?

21 Aralık 2020

Son günlerini yaşadığımız 2020 yoksul coğrafyalar için tam bir felaket yılı oldu. En korunmasız sayılan 2,7 milyar insan herhangi bir yardım almadan Pandemi koşullarında yaşamaya değil, sağ kalmaya çalışıyor. Halk sağlığı açısından imtiyazlı coğrafya sayılan Avrupa'da da durum iyi değil. Dünya siyaseti açısından bakıldığında ise 2020 kuşkusuz Avrupa için baygınlık yılı olarak anımsanacak. Dahası, yönetenlerden yönetilenlere, neredeyse herkese »nihâyet bitti« dedirten 2020 şimdiden 2021'in daha beter olabileceğinin emarelerini taşıyor. Bunları telgraf stilinde anımsamaya çalışalım.

Avrupa, kapitalizmin yasallıklarının Pandemi koşullarını ağırlaştırdığı, Pandeminin de kapitalizmin krizlerini derinleştirdiği 2020'ye ilân edilmemiş Üçüncü Dünya Savaşının Ortadoğu cephesinin kızıştırıldığı bir dönemde girdi. ABD emperyalizmi İran'daki Molla Rejimine karşı girişimlerini artırıp gerilimi tırmandırmaya başlamış ve Kasım Süleymani'nin öldürülmesiyle süreç yeni bir ivme kazanmıştı. Nükleer program uzlaşısıyla masada kalmaya çalışan AB bir hamlede »kedi masasına« oturtulmuştu. Şubat'taki Münih Güvenlik Konferansı, derinleşen Libya krizinin de etkisiyle AB'nin dünya siyasetinde »belirleyici güç« olmaktan uzaklaştığını tespit ediyordu. Nitekim Doğu Akdeniz ihtilafı nedeniyle ortak politikalar geliştiremeyen AB, ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik saldırgan tutumundan da olumsuz etkilenmeye devam etti. Ayyuka çıkan belirsizlikler ve güvencesizlikler, muğlak Brexit süreci ve ABD Başkanlık Seçimlerinin belirlediği gündem ile birlikte Avrupalı emperyalist burjuvazilerin tedirginliklerini artırdı.

Pandeminin ilk günleri Avrupa ekonomileri üzerinde olağanüstü baskıların artacağına işaret ediyordu. AB hükümetlerinin Pandemiye karşı halk sağlığı yerine zenginleri koruyan önlemlere başvurmaları, zaten artan ırkçı ve neofaşist saldırganlığa karşı gelişen toplumsal hoşnutsuzluğa, ama aynı zamanda da yönetenlere yönelik güvensizliğin sağa kaymasına ivme kazandırdı. Avrupa solu ile sendikal hareketin basiretsizliğin engelleyemediği siyasi ve toplumsal kutuplaşmaya egemen sınıfların verdikleri yanıt, parlamenter diktatörlüklerin oluşturulması oldu.

Ancak artan eşitsizlikler ve kutuplaşmalar, yönetim krizlerinin parlamenter diktatörlüklerle bile aşılamadığını gösterdi. Pandemi koşulları, iklim krizinin yol açtığı iktisadi ve siyasi yükler, yeniden yapılanan ekonomiler ve transatlantik gerilimler AB'nin yapısal sorunlarını derinleştirdi. Hem egemen sınıflar hem de AB üyeleri arasındaki çelişkiler keskinleşti, toplumsal rıza üretimi, ayrışma ve kutuplaşmaları körükleyecek şekilde zorlaştı. Almanya'nın Dönem Başkanlığına devraldığı Temmuz Zirvesinde, AB'nin »birlik« olmaktan uzaklaştığı ve Doğu Avrupalı AB üyelerinin ABD'nin »Truva atları« hâline geldikleri açığa çıktı. AB tarihinin en kapsamlı yardımlarını içeren bütçesi ancak Polonya ve Macaristan'a tavizler verilerek Aralık ayında onaylanabildi.

ABD Başkanlık Seçimlerini Joe Biden'in kazanmasıyla transatlantik ilişkilerde eski partnerlik dönemine dönüleceğini uman AB, Türkiye politikaları konusunda ortak çizgi belirleyemedi ve öncü güçler olan Almanya ve Fransa arasındaki anlaşmazlıkları aşmayı 2021'e erteledi. Askeri gücünü geliştirmek için devasa yatırımlar gerçekleştiren ve büyük bütçeler ayıran AB, gene de ABD'ne yetişmekten uzakta. Ve ortak politikalar geliştirme konusundaki yetersizliği nedeniyle de başta Akdeniz, Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Kafkaslar olmak üzere, dünya siyasetinde belirleyici konuma gelememektedir. Pandemiye karşı verilen mücadelenin yetersizliği, sermaye çıkarlarını kollayan önlemlerin sağlık politikalarını olumsuz etkilemesi ve AB'nin bütünsel yaklaşım gösterememesi, yılın son günlerinde evlerine kapatılan Avrupa toplumlarındaki güvensizliği artırarak Avrupa'daki yönetim krizini derinleştirmiştir.

Sonuç itibarıyla 2020'de dünya çapında iktisadi ve siyasi ittifak koşullarında ortaya çıkan

değişimler, tedarik zincirlerinin kısaltılması, ulusal ekonomileri korumacı tedbirlerin artırılması, Avrupa'nın ihracatçı ülkelerinin çıkarlarını zedelemekte ve hareket alanlarını daraltmaktadır. Avrupa 2020'de karşı karşıya kaldığı devasa meydan okumaların yarattığı bağınlıktan çıkamamıştır ve görüldüğü kadarıyla 2021'de de çıkamayacaktır. Nihâyetinde Avrupa'yı sarsan çoklu krizler henüz zirveye ulaşmamıştır.

Yeni on yılın eşiğinde

27 Aralık 2020

Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Ergin Yıldızoğlu geçen Perşembe günü yayınlanan yazısına »Kitlelerin on yılı« başlığını atmıştı. Belki »On yılın kitleleri« başlığı daha uygun olurdu, ama Yıldızoğlu yazısında »Arap isyanlarından« başlayarak geride bıraktığımız on yılda dünyanın farklı coğrafyalarında sokakları şenlendiren kitlesel isyanları bizlere anımsatıyor. İyi de yapıyor, çünkü toplumsal hafızanın unutkanlığının böylesine arttığı, yılgınlığın bu denli yayıldığı günümüzde kitlesel isyanların neler yaratabileceğini anımsatmakta şüphesiz yarar var. Yıldızoğlu yazısının sonunda »bu isyanların gelecek on yıl içinde şiddetlenerek tekrarlanma olasılığına« dair tespitini de vurgulamayı unutmamış.

Yıldızoğlu'na hak vermek gerekiyor. Çünkü emperyalist-kapitalist dünya düzeninin Pandemi ve iklim değişimi ile de etkilenerek süreklilik kazanan çoklu krizlerine, içerisinden geçmekte olduğumuz belirsizlikler ve güvencesizlikler dönemine bakarak kitlesel isyanların bundan sonra da zaman-zaman farklı coğrafyalarda baş göstereceklerini öngörmek için müneccim olmaya ihtiyaç yok. Nihâyetinde 1989/1990 karşıdevriminden bu yana katlanarak artan yoksullaşma süreçleri, baskı, sömürü ve savaş koşulları, egemenlerin tüm bunlara rağmen krizleri çözemeyecekleri gerçeği isyan dalgalarının fitillerini ateşlemeye devam edeceklerdir. Ancak burada asıl soru isyan eden kitlelerin »içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkilerine ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkilerine ters düştüklerinin« (Marx) bilincine varıp, isyanlarını sonuna kadar götürüp götürmeyeceklerinde saklıdır.

Anımsanacağı gibi 2011'de Arap dünyasında kalkışmalar başladığında kimileri bu gelişmeyi »Arap devrimi« olarak nitelendiriyordu. Ama gördük ki, bu yarım kalan kalkışmalar peşlerinden »tam karşıdevrimleri« getirdiler. Aynı Latin Amerika'nın yarım kalan devrimlerinin başına geldiği gibi...

Biz de bir anımsatma yapalım: Rosa Luxemburg 1918'de Marx'ın »Devrimler tarihin lokomotifleridir« tespitine atıfla, şöyle yazmaktaydı: »Devrimlerin hiçbirinde altın orta yol ayakta kalmaz. [Devrimin] doğa yasası acil kararları gerekli kılar: Lokomotif ya tarihsel yükselişinin en uç noktasına kadar son süratle ilerletilecektir, ya da kendi ağırlığıyla çıkış noktasına geri kayacak ve yarı yolda zayıf güçleriyle geriye dönüşü durdurmak isteyenleri kurtulamayacak bir biçimde uçuruma sürükleyecektir.«

Son on yılın isyanları sonuçları ve yarım kalışlarıyla Rosa Luxemburg'u teyit ediyorlar. Gerek Arap dünyasında gerek Avrupa ve Amerika kıtalarındaki kalkışmalarda, gerekse de Türkiye'deki Tekel ve Gezi Direnişlerinde bilhassa devrimci öznelerin isyanların önünde yer almayı ve, bırakalım isyan eden kitleleri somut hedefe, yani iktidarı alaşağı etmeye yönlendirmeyi, kendi aralarında zorunlu olan ortaklaşmayı yeterince beceremediklerine tanık olduk. Böylece, bin bir zorlukla hareket geçirilen lokomotif daha doğru dürüst yokuşu tırmanmaya başlamadan geriye kaydı ve toplumsal direnç mekanizmalarını tuzla buz etti.

Tarihin en başarılı devrimcisi olduğuna inandığımız Lenin, »illüzyonlardan daha tehlikelisi yoktur« der. Sahiden de ezilen ve sömürülen sınıfların çıkarları açısından siyasi iktidarı kendi ellerine almalarının haricindeki her şey bir illüzyondan ibarettir. Kanımızca yeni on yılın eşiğinde unutmamamız, bilincimize çıkartmamız gereken asıl gerçek budur.

2021'de daha basiretli, daha mücadeleci, daha bilinçli davranabilmemiz umuduyla...